



รายงานฉบับสมบูรณ์

โครงการวิจัยเรื่อง สถานการณ์การจำหน่ายและการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในเขตโซนนิ่งรอบสถานศึกษา

The Distribution and Accessibility on Alcoholic Beverages in Zoning Area around Educational institutes

(สัญญาเลขที่ 06-A1-0022 รหัสโครงการ 58-00-1258)

โดย

ดร.ธีระวุฒ ธรรมกุล

รศ.ดร.นิตยา เพ็ญศิริินภา

ผศ.ดร.ทองทิพย์ สละวงษ์ลักษณ์

ทิพย์รัตน์ ธรรมกุล

นิยม ไกรปุย

องค์กรที่ได้รับทุน สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยสุโขทัยนครราชสีมา

ได้รับทุนสนับสนุนโดย

แผนงานศูนย์วิจัยปัญหาสุรา (ศวส.)

คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

กรกฎาคม 2561

รายงานฉบับสมบูรณ์

โครงการวิจัยเรื่อง สถานการณ์การจำหน่ายและการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
ในเขตโซนนิ่งรอบสถานศึกษา

(สัญญาเลขที่ 06-A1-0022 รหัสโครงการ 58-00-1258)

โดย

ดร.ธีระวุฒ ธรรมกุล

รศ.ดร.นิตยา เพ็ญศิริินภา

ผศ.ดร.ทองทิพย์ สละวงษ์ลักษณ์

ทิพย์รัตน์ ธรรมกุล

นิยม ไกรปุย

องค์กรที่ได้รับทุน สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ได้รับทุนสนับสนุนโดย

ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา (ศวส.)

คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

Final Report

**Project name: The Distribution and Accessibility on Alcoholic Beverages
in Zoning Area around Educational institutes**

(Contract no 06-A1-0022 Project code 58-00-1258)

By

Dr.Theerawut Thammakun

Assoc.Prof.Dr.Nittaya Pensirinapa

Asst.Prof.Dr.Tongtip Slawongluk

Thippayarat Thammakun

Niyom Kraipui

Organization: School of Health Sciences, Sukhothai Thammathirat Open University

This project was supported by

Center for Alcohol Studies & Faculty of Medicine Prince of Songkla University

September, 2018

คำนำ

รายงานฉบับวิจัยนี้ ทีมวิจัยต้องการเผยแพร่ผลการวิจัยเกี่ยวกับสถานการณ์การจำหน่ายของจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเขตโชนนึ่งรอบสถานศึกษาของกลุ่มเยาวชน และการดำเนินงานตามมาตรการ โชนนึ่งรอบสถานศึกษา ที่จะช่วยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถนำข้อมูลจากรายงานนี้ไปพิจารณากำหนดมาตรการ/กลยุทธ์/นโยบายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมายได้

ในโอกาสต่อไปผู้วิจัยจะนำข้อมูลจากผลการวิจัยนี้ไปพัฒนารูปแบบการบังคับใช้ พรบ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ให้เหมาะสมกับพื้นที่จังหวัดที่ได้ศึกษาวิจัย เพื่อให้เกิดการพัฒนาสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อสุขภาพของประชาชน และทีมวิจัยเล็งเห็นว่าหากมีการศึกษานำร่องให้ได้รูปแบบที่เหมาะสมกับพื้นที่ที่มีความพร้อมทั้งด้านข้อมูลและทรัพยากร จากนั้นขยายผลไปสู่พื้นที่อื่นๆ จะช่วยให้ลดนักดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และผลกระทบจากการดื่มแอลกอฮอล์ของประเทศไทยต่อไป

คณะผู้วิจัย

กันยายน 2561

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยเรื่องสถานการณ์การจำหน่ายและการเข้าถึงเครื่องคิดมัลแอลกอฮอล์ในเขตโชนนึ่งรอบสถานศึกษาสำเร็จได้ด้วยดี ต้องขอขอบพระคุณสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพและศูนย์วิจัยปัญหาสุรา ที่สนับสนุนงบประมาณในการทำวิจัย และขอขอบพระคุณสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา สำนักงานคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ กรมควบคุมโรค สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 9 นครราชสีมา คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล ที่ให้การสนับสนุนให้ทีมวิจัยได้ดำเนินการวิจัยจนเสร็จสิ้น และขอขอบพระคุณกลุ่มอาสาสมัครและหน่วยงานต่างในพื้นที่ที่ศึกษา ตลอดจนกัลยาณมิตรทุกท่านที่ไม่ได้กล่าวนามในครั้งนี

คณะผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ผลที่ได้จากการวิจัย จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการนำข้อมูลไปใช้ในการวางแผนหรือเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจเชิงนโยบาย พัฒนามาตรการทางกฎหมายและการบังคับใช้มาตรการทางกฎหมายให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล นำไปสู่การควบคุมการบริโภครเครื่องคิดมัลแอลกอฮอล์และลดจำนวนผู้คิดมัลแอลกอฮอล์ในประเทศไทยได้ต่อไป

คณะผู้วิจัย

กันยายน 2561

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
กิตติกรรมประกาศ	ข
บทคัดย่อภาษาไทย	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญรูปภาพ	ฎ
บทที่ 1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 คำถามการวิจัย	4
1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
1.4 สมมติฐานการวิจัย	5
1.5 ขอบเขตการวิจัย	5
1.6 นิยามศัพท์	6
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	9
1.8 กรอบแนวคิดการวิจัย	10
บทที่ 2 วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	12
2.1 สถานการณ์ปัญหาการบริโภคเครื่องดื่มน้ำอัดลมในประเทศไทย	12
2.2 แนวคิดการยอมรับกฎหมาย/ปฏิบัติตามกฎหมาย (Legal compliance)	12
2.3 พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มอัดลม พ.ศ. 2551	14
2.4 การควบคุมเครื่องดื่มอัดลมจากจุดจำหน่ายหรือร้านค้า	18
2.5 มาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมการจำหน่ายเครื่องดื่มอัดลมรอบสถานศึกษา	21
2.6 การงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจำหน่ายเครื่องดื่มอัดลมรอบสถานศึกษา	27
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	30
3.1 รูปแบบการวิจัย	30
3.2 ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย	33
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	35
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล	40
	ช

	หน้า
3.5 การพิทักษ์สิทธิอาสาสมัคร	40
บทที่ 4 ผลการศึกษา	41
บทที่ 5 อภิปรายผล สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ	108
บรรณานุกรม	117
ภาคผนวก	122

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
1	กรอบสัมตัวอย่างนักเรียนนักศึกษาในสถานศึกษาเขตเทศบาลนครแห่งหนึ่ง	32
2	แสดงเครื่องมือ ประเด็นการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูล	36
3	ข้อมูลทั่วไปของผู้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเขตพื้นที่โซนนิ่งรอบสถานศึกษา	42
4	ลักษณะการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของผู้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเขตพื้นที่โซนนิ่งรอบสถานศึกษา	44
5	ความรู้ในพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ของผู้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	46
6	ความรู้พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ของผู้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จำแนกรายข้อ	46
7	การรับรู้มาตรการกำหนดเขตพื้นที่รอบสถานศึกษาและพรบ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 ของผู้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเขตพื้นที่โซนนิ่งรอบสถานศึกษา	48
8	การรับรู้มาตรการกำหนดเขตพื้นที่รอบสถานศึกษาและพรบ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 ของผู้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเขตพื้นที่โซนนิ่งรอบสถานศึกษา จำแนกรายข้อ	48
9	ทัศนคติต่อมาตรการกำหนดเขตพื้นที่รอบสถานศึกษาและพรบ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 ของผู้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเขตพื้นที่โซนนิ่งรอบสถานศึกษา	50
10	ทัศนคติต่อมาตรการกำหนดเขตพื้นที่รอบสถานศึกษาและพรบ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 ของผู้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเขตพื้นที่โซนนิ่งรอบสถานศึกษา จำแนกรายข้อ	50
11	ความเชื่อมั่นต่อผู้บังคับใช้กฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเขตพื้นที่โซนนิ่งรอบสถานศึกษาของผู้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเขตพื้นที่โซนนิ่งรอบสถานศึกษา	51
12	ความเชื่อมั่นต่อผู้บังคับใช้กฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเขตพื้นที่โซนนิ่งรอบสถานศึกษา ของผู้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเขตพื้นที่โซนนิ่งรอบสถานศึกษา จำแนกรายข้อ	51
13	ลักษณะของจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ได้จากการสังเกตและทดลองซื้อ	52

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
14	ผลการทดลองซื้อจุดจำหน่ายเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ในเขตพื้นที่โซนนิ่งรอบสถานศึกษา โดยอาสาสมัครที่คัดเลือกชายอายุต่ำกว่า 20 ปี	56
15	ผลการทดลองซื้อจุดจำหน่ายเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ในช่วงเวลาห้ามจำหน่ายตามกฎหมายกำหนด	57
16	ความสัมพันธ์ของปัจจัยต่างๆ กับการโฆษณาเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์/แสดงชื่อเครื่องหมายการค้าของเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ของจุดจำหน่ายเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์โดยวิเคราะห์แบบ Bivariate ด้วยสถิติ Logistic Regression	58
17	ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ กับการโฆษณาเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ หรือแสดงชื่อเครื่องหมายการค้าของเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ของจุดจำหน่ายเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ในเขตพื้นที่โซนนิ่งรอบสถานศึกษาโดยวิเคราะห์แบบ Multivariate ด้วยสถิติ Multiple Logistic Regression	61
18	ความสัมพันธ์ของปัจจัยต่างๆ การส่งเสริมการขายเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ ของจุดจำหน่ายเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ในเขตพื้นที่โซนนิ่งรอบสถานศึกษาโดยวิเคราะห์แบบ Bivariate ด้วยสถิติ Logistic Regression	62
19	ความสัมพันธ์ของปัจจัยต่างๆ การส่งเสริมการขายเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ของจุดจำหน่ายเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ในเขตพื้นที่โซนนิ่งรอบสถานศึกษาโดยวิเคราะห์แบบ Multivariate ด้วยสถิติ Multiple Logistic Regression	65
20	ความสัมพันธ์ของปัจจัยต่างๆกับการจำหน่ายเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ในเวลาห้ามขายของจุดจำหน่ายเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ ในเขตพื้นที่โซนนิ่งรอบสถานศึกษา โดยวิเคราะห์แบบ Bivariate ด้วยสถิติ Logistic Regression	66
21	ความสัมพันธ์ของปัจจัยต่างๆกับการจำหน่ายเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ในเวลาห้ามขายในเขตพื้นที่โซนนิ่งรอบสถานศึกษา ของจุดจำหน่ายเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ โดยการวิเคราะห์แบบ Multivariate ด้วยสถิติ Multiple Logistic Regression	68
22	ลักษณะทางประชากรกลุ่มนักเรียน นักศึกษาในสถานศึกษาเขตเทศบาลนคร	72
23	ความรู้ในพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ของนักเรียนนักศึกษา	79
24	ความรู้พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ของนักเรียนนักศึกษา จำแนกรายข้อ	80

สารบัญญัตราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
25	การรับรู้มาตรการกำหนดเขตพื้นที่รอบสถานศึกษาและ พรบ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 ของนักเรียนนักศึกษา	82
26	การรับรู้มาตรการกำหนดเขตพื้นที่รอบสถานศึกษาและ พรบ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 ของนักเรียนนักศึกษา จำแนกรายข้อ	83
27	ทัศนคติต่อมาตรการกำหนดเขตพื้นที่รอบสถานศึกษาและ พรบ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 ของนักเรียนนักศึกษา	84
28	ทัศนคติต่อมาตรการกำหนดเขตพื้นที่รอบสถานศึกษาและ พรบ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 ของนักเรียนนักศึกษา จำแนกรายข้อ	85
29	ความเชื่อมั่นต่อผู้บังคับใช้กฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเขตพื้นที่โซนนิ่งรอบสถานศึกษา ของนักเรียนนักศึกษา	85
30	ความเชื่อมั่นต่อผู้บังคับใช้กฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเขตพื้นที่โซนนิ่งรอบสถานศึกษา ของนักเรียนนักศึกษา จำแนกรายข้อ	86
31	ความคิดเห็นต่อแนวทางการจัดการปัญหาการดื่มแอลกอฮอล์ในเขตสถาบันการศึกษา โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในคำตอบที่ท่านคิดเห็น จำแนกรายข้อ	86
32	ความสัมพันธ์ของปัจจัยต่างๆกับการซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษา บริเวณรอบสถานศึกษา (ในรอบ 1 ปี) โดยวิเคราะห์แบบ Bivariate ด้วยสถิติ Logistic Regression	87
33	ความสัมพันธ์ของปัจจัยต่างๆต่อการซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษา บริเวณรอบสถานศึกษา (ในรอบ 1 ปี) โดยวิเคราะห์แบบ Multivariate ด้วยสถิติ Multiple Logistic Regression	90
34	ผลการศึกษาระบบการกำกับให้จุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษา ปฏิบัติตามมาตรการกำหนดเขตพื้นที่โซนนิ่ง ของเจ้าหน้าที่ฝ่ายรัฐ	94
35	ขั้นตอนการดำเนินงาน/แผนการดำเนินงาน (ธันวาคม 2560 – มิถุนายน 2561)	122

สารบัญรูปภาพ

ภาพ		หน้า
1	กลไกดำเนินงานจัดการจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เขตโซนนิ่งรอบสถานศึกษาเขตเทศบาลนคร โดยมีรายละเอียดจากการสัมภาษณ์ดังตารางที่ 34	94

บทคัดย่อ

จากการที่จุดจำหน่ายเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษา (โรงเรียน, วิทยาลัยอาชีวศึกษา และ มหาวิทยาลัย) เป็นสิ่งที่ไม่เอื้อให้เยาวชนเข้าถึงแหล่งจำหน่ายได้โดยง่าย จึงมีคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ที่ 22/2558 และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการควบคุมการจำหน่ายเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์บริเวณใกล้เคียงสถานศึกษาในทุกจังหวัด แต่ยังคงขาดการวิจัยประเมินผล งานวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสถานการณ์การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ของจุดจำหน่ายในเขตโซนนิ่ง รอบสถานศึกษา 2) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ของจุดจำหน่ายในเขตโซนนิ่งรอบสถานศึกษา 3) ศึกษาพฤติกรรมการเข้าถึงเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ของนักศึกษาในเขตโซนนิ่งรอบสถานศึกษา 4) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการซื้อเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ของนักศึกษาระดับมัธยมศึกษา และ 5) ประเมินกระบวนการและผลลัพธ์ของเจ้าหน้าที่ฝ่ายรัฐ ในการกำกับให้จุดจำหน่ายเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษาปฏิบัติตามมาตรการกำหนดเขตโซนนิ่ง

การวิจัยแบบภาคตัดขวางนี้ทำในเขตโซนนิ่งรอบสถานศึกษาของเขตเทศบาลนครแห่งหนึ่ง เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย 1) จุดจำหน่ายเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์จำนวน 110 ร้าน โดยทำการสังเกตพร้อมทดลองซื้อเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ จำนวน 110 จุดจำหน่าย 2) ผู้จำหน่ายเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ โดยการตอบแบบสอบถาม จำนวน 101 คน 3) นักเรียนนักศึกษา โดยการตอบแบบสอบถาม จำนวน 542 คน และ 4) เจ้าหน้าที่ฝ่ายรัฐที่รับผิดชอบเรื่องการควบคุมการจำหน่ายเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ในพื้นที่ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน 16 คน เก็บข้อมูลระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ – มิถุนายน 2561 วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่ามัธยฐาน ค่าสูงสุด ต่ำสุด SD และ Logistic Regression ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการศึกษาที่สำคัญคือ (1) ผู้ซื้อแอลกอฮอล์ชายอายุต่ำกว่า 20 ปี สามารถทดลองซื้อสำเร็จได้โดยไม่ถามอายุ ร้อยละ 78.0 การทดลองซื้อสำเร็จ ในช่วงเวลาห้ามจำหน่ายตามกฎหมายกำหนด ร้อยละ 71.6 (2) ปัจจัยด้านอายุของผู้จำหน่ายมีผลต่อการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ของจุดจำหน่ายในเขตโซนนิ่งฯ เรื่องการจำหน่ายเฉพาะช่วงเวลาที่กฎหมายกำหนด ปัจจัยด้านอายุของผู้จำหน่ายและจำนวนผู้จำหน่ายมีผลต่อการส่งเสริมการขายเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ของร้านจำหน่ายเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ ปัจจัยด้านเพศ และจำนวนผู้จำหน่ายมีผลต่อการโฆษณาและแสดงเครื่องหมายการค้าของบริษัทเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ (3) ในรอบ 1 ปีมีการซื้อเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์บริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา/เขตโซนนิ่งรอบสถานศึกษา ร้อยละ 59.0 (4) เมื่อควบคุมตัวแปรที่มีอิทธิพลร่วมแล้วพบว่า ปัจจัยด้านอายุทัศนคติและการเคยได้ยินมาตรการควบคุมเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ของสถานศึกษามีผลต่อการซื้อเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ของนักศึกษา บริเวณรอบ

สถานศึกษา (5) กระบวนการและผลลัพธ์ในการกำกับให้จุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษา ปฏิบัติตามมาตรการกำหนดเขตพื้นที่โซนนิ่งของเจ้าหน้าที่ฝ่ายรัฐ เขตโซนนิ่งในเขตเมืองนี้ได้ใช้การออกสู่ม ตรวจสอบร่วมกันจากหลายหน่วยงาน เดือนละ 1-4 ครั้ง โดยฝ่ายปกครองเป็นเจ้าภาพหลัก ที่ผ่านมามีส่วนน้อยที่ กระทำผิด และไม่มีผู้กล้าแจ้งความ ผู้กระทำผิดครั้งแรกได้ถูกตักเตือนก่อน หลังจากทำผิดซ้ำได้เสนอให้ผู้ว่า ราชการจังหวัดสั่งปิดสถานประกอบการนั้น ที่ผ่านมามีสั่งปิดสถานประกอบการในเขตโซนนิ่งจำนวน 1 แห่ง มี ข้อเสนอแนะจากเจ้าหน้าที่ของรัฐที่สำคัญคือ ควรทบทวนระเบียบ ความชัดเจนในการกำหนด โซนนิ่งและ ประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึง เนื่องจากร้านส่วนใหญ่ยังไม่ทราบว่าร้านของตนอยู่ในเขตโซนนิ่ง

คำสำคัญ: การเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์, เยาวชน, การปฏิบัติตามกฎหมาย, พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551, จุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์, เขตโซนนิ่งรอบสถานศึกษา

Abstract

Alcohol selling around educational institutes (school, college and university) encourage youth easy to access the alcohol distribution. Although, Head of the National Council for Peace and Order (NCPO) announcement at 22/ B.E.2558, and law concerning the regulation of alcohol sales near educational institutes in all provinces are promulgated, but there is no evaluation of these compliance. The objectives of this research were, 1) to describe situation of the Alcoholic Beverage Control Act of B.E.2551 compliance of retailers in the zoning around educational institutes, 2) to identify factors affecting the retailers compliance with the Alcoholic Beverage control Act of B.E.2551, 3) to study students accessible to alcohol around their educational institutes, 4) to identify factors affecting students purchasing of alcohol around the educational institutes, and 5) to evaluate process and results of the governmental officers on enforcing the retailers around the educational institutes to comply the zoning measure.

This cross-sectional study was done in zoning around the educational institutes of a city municipality. Data were collected from study sample consist of 1) 110 alcohol outlets, using observation and purchasing survey, 2) 110 alcohol venders, and 542 pupils and students with using self-report questionnaire, 3) 16 governmental officers who responsible for enforcing the alcohol beverage selling in the area, using a focus group discussion. The data collection process was done in February to June 2018. Statistics for quantitative data were frequency, percentage, mean, median, max, min, SD and Logistic Regression analysis. A content analysis was used for qualitative data.

The main results showed: 1) the alcohol purchase attempts success rate, 78.0% found when buyer look like under 20 years old without age checking by the venders, 71.6 % found at the caution time; 2) age of the venders affected to the compliance of the Alcoholic Beverage Control Act of B.E.2551 in regard to the caution time for alcohol selling. Venders' age and number of venders in the shop affected to the alcohol promotion at the outlet. Gender and number of venders affected to the advertising and showing trademark of alcoholic beverage company; 3) in the past year, alcohol were purchased 59% at the zoning or nearby the educational institutes; 4) when controlling the influencing variables, it was found that the age, attitude and awareness of alcohol consumption control nearby school affect the student alcohol purchasing around the educational institutes; 5) the process and results of enforcing the zoning measure, the officers of various governmental offices have been used randomly outlet examine from 1-4 units a month, the administrative officer is a main

host of this task. They have been rare of noncompliance and no one dare to complain. The first offender has warned. After repeated mistakes, the provincial governor ordered the closure of the business. Only one outlet has closed down in the zones. There were major suggestions from government officials that the regulation should be reviewed and clarified the zoning. Most outlet do not know they are in the zoning area, the public relations should be more coverage.

Key words: accessibility on alcoholic beverages, juvenile, compliance, Alcohol Control Act B.E. 2551, alcohol outlet, zoning around the educational institute

บทที่ 1

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากการที่แอลกอฮอล์ก่อให้เกิดภาระโรค มากกว่า 50 ล้าน DALYs หรือประมาณร้อยละ 4.5 ของภาระโรคโดยรวม (ทักษพล ธรรมรังษี, 2556) ซึ่งส่งผลให้เกิดปัญหาทางครอบครัว สังคม เศรษฐกิจของประเทศชาติ ตามมาอีกมหาศาล จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีมาตรการที่หลากหลาย มีความคุ้มค่าสูงและความเป็นได้สูงมารองรับเพื่อควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประชาชนในประเทศ

เพื่อเป็นการลดผลกระทบที่เกิดจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทั้งทางตรงและทางอ้อม ประเทศไทยจึงมีมาตรการในการควบคุมการผลิตและจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ อาทิ มาตรการทางกฎหมายตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 มาตรการจัดเก็บภาษีและการนำเข้าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ห้ามโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ช่วงเวลาที่กำหนด การจำกัดเนื้อหาโฆษณา การกำหนดเขตหรือโซนนิ่ง (Zoning) ตรวจวัดแอลกอฮอล์ผู้ขับขี่ยานพาหนะ รวมทั้งพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 (สำนักคณะกรรมการการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์, 2558; บัณฑิต ศรีไพศาล และคณะ, 2550)

มาตรการการควบคุมการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จัดเป็นมาตรการหลักที่มีความคุ้มค่าสูง งบประมาณต่ำ ความเป็นได้สูง ซึ่งจะช่วยลดภาระโรคลง 5-10 ล้านปีสุขภาวะที่สูญเสีย (DALYs: Disability-adjusted life years) หรือคิดเป็นร้อยละ 10.0-20.0 ของภาระโรครวมของแอลกอฮอล์ แต่ถึงอย่างไรมาตรการดังกล่าวในประเทศไทยยังพบข้อจำกัดซึ่งได้แก่ ความไม่เข้มแข็งของการบังคับใช้กฎหมาย เรื่องการห้ามขายให้กับผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี การห้ามดื่ม-ห้ามขายในสถานที่ที่กำหนด การห้ามขายในเวลาที่กำหนด มาตรการทางกฎหมายยังไม่ครอบคลุมการควบคุมการจำหน่ายในพื้นที่ที่มีความเสี่ยงสูง เช่น บริเวณรอบสถานศึกษา หรือการขายชั่วคราวในสนามกีฬา การแสดงดนตรี งานประเพณี และการควบคุมร้านค้าหรือจุดจำหน่ายที่ไม่มีใบอนุญาตจำหน่ายฯ (ทักษพล ธรรมรังษี, 2556)

การศึกษาที่ผ่านมา พบอัตราความสำเร็จในการทดลองซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยเยาวชนอายุต่ำกว่า 20 ปี มากถึงร้อยละ 98.7 (Puangsuwan A et al., 2012) พบอัตราการไม่ปฏิบัติตามมาตรการด้านเวลาห้ามขายของร้านค้ารอบสถานศึกษา ร้อยละ 89.1 (Chaiyasong S et al., 2013) มีการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเวลาห้ามจำหน่าย ร้อยละ 80.0 มีการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้เด็กที่อายุต่ำกว่า 20 ปี ร้อยละ 50.0 มีการรับรู้ว่ามีมาตรการการห้ามจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานที่บางประเภทร้อยละ 90.0 ผู้จำหน่ายไม่รู้ว่าห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในรูปแบบการขายพ่วงและในรูปแบบอื่นๆ ร้อยละ 33.3 (คุชฎี อายุวัฒน์ และคณะ, 2555) ซึ่งแสดงให้เห็นว่ามาตรการทางกฎหมายยังมีข้อจำกัดเรื่องการบังคับใช้ โดยปัจจัยด้านเศรษฐกิจ และทัศนคติของผู้ประกอบการส่งผลต่อผลลัพธ์การนำนโยบายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไปปฏิบัติ (ปะภา นัครา, 2556)

จะเห็นได้ว่าร้านค้ามีความสำคัญต่อการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เนื่องจากเป็นแหล่งที่มีความใกล้ชิดที่จะกระจายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไปยังผู้บริโภค และการไม่ปฏิบัติตามมาตรการทางกฎหมายของผู้บริโภค

เครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์และผู้ประกอบการร้านค้ามีอัตราที่สูงมาก (วิระชัย รุ่งรวยศรี, 2553; คุชฎี อายุวัฒน์ และคณะ, 2555; Puangsuwan A et al., 2012; Chaiyasong S et al., 2013)

สำหรับบริบทเขตเมือง ซึ่งหมายถึงเขตที่มีประชากรอยู่กันอย่างหนาแน่น หรือมีจำนวนคนมากเมื่อเทียบกับพื้นที่ (ประชากรหนาแน่น) และประชากรส่วนใหญ่ในพื้นที่นั้นประกอบอาชีพที่มีใช้เกษตรกรรม ซึ่งครอบคลุมเขตเทศบาลที่มีจำนวนประชากร ตั้งแต่ 10,000 คนขึ้นไป รวม 210 แห่งในประเทศไทยนั้น (ราชบัณฑิตยสถาน, 2525; กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2558) แม้จะมีมาตรการทางกฎหมายรองรับการทำงานควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ แต่ยังคงพบปัญหาเรื่องช่องว่างของการบังคับใช้กฎหมาย และการฝ่าฝืนกฎหมายที่มีอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เนื่องมาจากความซับซ้อนของบริบททางสังคม (สำนักงานคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ กรมควบคุมโรค, 2559) จากผลการสำรวจพฤติกรรมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พบเขตปริมณฑล (สมุทรปราการ นนทบุรี และปทุมธานี) ภาคกลาง และภาคเหนือมีสัดส่วนการดื่ม มากกว่าร้อยละ 50.0 แหล่งที่ซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จากร้านขายของชำมากที่สุด รองลงมา ซื้อจากร้านสะดวกซื้อ เช่น 7-11/แฟมิลีมาร์ท/108 ซุป/มินิบิ๊กซี/โลตัสเอ็กเพรส เป็นต้น และสถานบันเทิง เช่น ผับ/บาร์ตามลำดับ (บริษัทกลุ่มแอดวานซ์ รีเสิร์ช จำกัด, 2559)

สำหรับสถานศึกษา โดยเฉพาะมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่อยู่ในเขตเมืองที่มีเยาวชนอยู่กันอย่างหนาแน่น และเยาวชนมีโอกาสเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้โดยง่ายเพราะอยู่ห่างไกลผู้ปกครอง แม้จะมีมาตรการทางกฎหมายรองรับการทำงานควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ แต่ยังคงพบปัญหาเรื่องช่องว่างของการบังคับใช้กฎหมาย และการฝ่าฝืนกฎหมายที่มีอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ กรมควบคุมโรค, 2559)

มีการศึกษาเรื่องสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษาในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ซึ่งมีสถานศึกษาจำนวน 17 แห่ง ในขณะที่มีจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในพื้นที่เทศบาลนครจำนวน 1,083 แห่ง พบว่า อัตราการดื่มหนักของเยาวชนตามจุดจำหน่ายที่หนาแน่น จะมากกว่าตามจุดจำหน่ายที่ไม่หนาแน่นเกือบเท่าตัว แต่จุดจำหน่ายรอบสถานศึกษาในระยะ 500 เมตร ไม่มีผลต่อพฤติกรรมเครื่องดื่มในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา หรือการดื่มหนัก เนื่องจากจุดจำหน่ายมีกระจายอยู่ทั่วไปและจำนวนมาก เยาวชนสามารถเดินทางไปดื่มยังจุดจำหน่ายอื่นๆ ได้ง่าย และการจำกัดเวลาการจำหน่ายไม่ส่งผลกระทบต่อการค้าเนินกิจการของผู้ประกอบการ (กนิษฐา ไทยกล้า และคณะ, 2550)

ส่วนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่า รอบสถานศึกษา 15 แห่งใน ปี 2559 พบจุดจำหน่ายเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.9 เมื่อเทียบกับปี 2552 แต่ลดลงร้อยละ 40.0 เมื่อเทียบกับปี 2557 โดยพบว่ารอบมหาวิทยาลัยเกือบทุกแห่งมีจุดจำหน่ายลดลง (นพดล กรรณิกา, 2559) ทั้งนี้อาจเป็นผลมาจากคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ได้ประกาศคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ที่ 22/2558 (2558) ในเรื่องกำหนดเขตพื้นที่ร้านเหล้ารอบสถานศึกษา เช่นเดียวกับที่จังหวัดเชียงใหม่ ที่พบว่าร้านเหล้ารอบสถานศึกษา 3 แห่งซึ่งได้แก่ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ และมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ได้ทำการเปรียบเทียบข้อมูลก่อนและหลังคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 22/2558 (2558) ปี 2559 พบว่าในระยะรัศมี 300 เมตรรอบมหาวิทยาลัยมีจำนวนจุดจำหน่ายลดลงมากกว่าร้อยละ 60.0 และเมื่อมีการกำหนดเขตโซนนิ่งรอบ

มหาวิทยาลัยส่งผลให้จูงจําหน่ายในเขตโซนนิ่งร้านค้ามีการละเมิดกฎหมายน้อยลงทั้งในเรื่องการขายให้เด็กอายุต่ำกว่า 20 ปี และการขายตามเวลาที่กฎหมายกำหนด (กนิษฐา ไทยกล้า, 2560; ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา, 2560)

นอกจากนี้การศึกษาในจังหวัดซึ่งถือเป็นพื้นที่เสี่ยงสูง เนื่องจากมีความชุกของนักดื่มประจำในประชากรผู้ใหญ่ ร้อยละ 58.8 โดยการสำรวจร้านค้าและผู้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จำนวน 382 ร้าน/คน เป็นร้านโชห่วย/ร้านขายของชำ ร้อยละ 92.1 ตั้งอยู่ในเขตเทศบาล ร้อยละ 57.1 มีใบอนุญาตจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ร้อยละ 97.1 ผู้จำหน่ายไม่เคยผ่านการอบรมเกี่ยวกับกฎระเบียบการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ร้อยละ 77.5 พบร้านค้าได้ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้เยาวชนที่อายุต่ำกว่า 20 ปี ร้อยละ 39.8 ซึ่งวิธีการได้ข้อมูลอายุของผู้ซื้อ ใช้วิธีการขอบัตรประชาชนเพียงร้อยละ 5.2 มีการจำหน่ายในช่วงเวลาห้ามขายสูงสุดคือเวลา 14.00-17.00 น. ร้อยละ 77.8 มีรูปแบบการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แบบให้เครดิต (เช่น/เชื่อ) ไว้ก่อน ร้อยละ 54.5 และในรอบ 1 ปีมีการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในวันสำคัญสูงสุดคือวันออกพรรษา ร้อยละ 27.5 ร้านค้าโดยส่วนใหญ่ได้รับการตรวจสอบโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ ร้อยละ 88.2 ความรู้ที่ผู้จำหน่ายเข้าใจผิดมากที่สุดคือ การไม่อนุญาตให้ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ได้ในเวลา 14.00 - 17.00 น. และ 06.01 - 11.00 น. และการไม่อนุญาตให้ดื่มได้ในสวนสาธารณะของรัฐ/ราชการ ร้อยละ 55.0 ไม่มีการติดป้าย/พบอุปกรณ์โฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์/แสดงชื่อเครื่องหมายของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บริเวณร้าน ร้อยละ 83.8 และไม่พบร้านใดติดป้ายหรือพบอุปกรณ์โฆษณาให้ซื้อเครื่องดื่มด้วยการลด-แลก-แจก-แถม ชิงรางวัล โดยปัจจัยด้านความรู้กฎหมายฯ เพศ อายุของผู้จำหน่าย การเคยได้รับการตรวจสอบจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ และตำแหน่งร้านค้าที่ตั้งนอกเขตเทศบาลมีอิทธิพลต่อการไม่ปฏิบัติตามพรบ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 (ทิพยรัตน์ ธรรมกุล, 2560) ซึ่งการศึกษานี้มีการศึกษาค้นคว้าครอบคลุมในทุกประเด็นเกี่ยวกับ พรบ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ฯ ในกลุ่มประชากรที่เป็นร้านค้าหรือจูงจําหน่าย แต่ถึงอย่างไรการศึกษานี้ยังขาดความเจาะจงไปที่เขต โซนนิ่งรอบสถานศึกษา ซึ่งเป็นจุดยุทธศาสตร์ในการควบคุมการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเยาวชน

จากการที่จูงจําหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษาเป็นสิ่งที่ส่งเสริมให้เยาวชนเข้าถึงแหล่งจำหน่ายได้โดยง่าย ทั้งในเรื่องเวลา สถานที่ และบางครั้งอาจมีการโฆษณาส่งเสริมการขาย รวมทั้งเป็นบริบทชุมชนที่เอื้อต่อการดื่ม เช่น การพบเห็นคนในชุมชนตั้งวงดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นประจำ เป็นต้น ทำให้มีหลายฝ่ายผลักดันให้มีการกำหนดเขตพื้นที่โซนนิ่ง (Zoning) รอบสถานศึกษา โดยคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ที่ 22/2558 (2558) และประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง การกำหนดสถานที่หรือบริเวณห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษา พ.ศ.2558 (2558) ที่ห้ามไม่ให้ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ใกล้เคียงสถานศึกษา ซึ่งที่ประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 14 กรกฎาคม 2558 มีมติให้เจ้าหน้าที่แต่ละจังหวัดกำหนดบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษาให้ชัดเจนภายใน 180 วันนั้น ในแต่ละจังหวัดอาจมีรูปแบบการดำเนินงาน ปัญหาอุปสรรค ผลการดำเนินงานตามนโยบายหรือกฎหมายที่แตกต่างกัน

สำหรับจังหวัดที่เลือกทำการศึกษาในครั้งนี้ มีความหลากหลายทางบริบท วัฒนธรรม เนื่องจากเป็นจังหวัดที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในประเทศไทย มีสถานศึกษาตั้งอยู่กระจุกกระจาย ประกอบกับการเติบโตทางสังคม เศรษฐกิจที่รวดเร็วในปัจจุบัน มีขนาดของปัญหาการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ระดับกลาง ซึ่งหากมีการศึกษาสถานการณ์และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.

2551 ในเขตพื้นที่โซนนิ่งรอบสถานศึกษา เทศบาลนครแห่งหนึ่ง ซึ่งเป็นเขตเมืองที่มีสถานศึกษาที่ต้องดำเนินการเร่งด่วนในการจัดโซนนิ่งและศึกษาขยายผลไปยังเขตชนบท โดยเฉพาะการฝ่าฝืนเรื่องการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เกินกว่ากำหนดเวลา การขายให้เยาวชนอายุไม่ถึง 20 ปีบริบูรณ์ การโฆษณาส่งเสริมการขายและกิจกรรมการตลาด ที่เป็นการกระทำผิดกฎหมายนั้นจะช่วยสะท้อนผลการดำเนินงานตามมาตรการดังกล่าวของประเทศได้ระดับหนึ่ง

โดยการวิจัยนี้จะก่อให้เกิดข้อมูลที่ใช้ประโยชน์ในการวางแผนการกำหนดมาตรการหรือนโยบายที่เหมาะสมในการบังคับใช้กฎหมายและควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ได้ผล ซึ่งผลจากการวิจัยนี้จะช่วยอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นจริง และนำไปวิจัยที่มีอิทธิพลจากการศึกษามาวิเคราะห์หามาตรการจัดการต่างๆให้เหมาะสมเพื่อช่วยเสริมพลังขับเคลื่อนมาตรการที่มีอยู่ หรือแก้ไขปรับปรุงมาตรการให้เหมาะสมและมีประสิทธิผลมากขึ้น รวมทั้งผลการศึกษานำมาสู่การออกแบบการวิจัยในระยะต่อไปที่จะพัฒนารูปแบบการควบคุมปัญหาสุราโดยเฉพาะในเขตรอบสถานศึกษาของประเทศไทยต่อไป

คำถามการวิจัย

- 1.สถานการณ์การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ของจุดจำหน่ายในเขตพื้นที่โซนนิ่งรอบสถานศึกษา เป็นอย่างไร?
- 2.ปัจจัยใดที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ของจุดจำหน่ายในเขตพื้นที่โซนนิ่งรอบสถานศึกษา?
- 3.พฤติกรรมการณ์เข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาในเขตโซนนิ่งรอบสถานศึกษา เป็นอย่างไร?
- 4.ปัจจัยใดที่มีอิทธิพลต่อการซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษา บริเวณรอบสถานศึกษา?
- 5.กระบวนการและผลลัพธ์ของเจ้าหน้าที่ฝ่ายรัฐ ในการกำกับให้จุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษาปฏิบัติตามมาตรการกำหนดเขตพื้นที่โซนนิ่งห้ามจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในประเทศไทย เป็นอย่างไร?

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1.เพื่อศึกษาสถานการณ์การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ของจุดจำหน่ายในเขตพื้นที่โซนนิ่งรอบสถานศึกษา
- 2.เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ของจุดจำหน่ายในเขตพื้นที่โซนนิ่งรอบสถานศึกษา
- 3.เพื่อศึกษาพฤติกรรมการณ์เข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาในเขตโซนนิ่งรอบสถานศึกษา
- 4.เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษา บริเวณรอบสถานศึกษา
- 5.เพื่อประเมินกระบวนการและผลลัพธ์ของเจ้าหน้าที่ฝ่ายรัฐ ในการกำกับให้จุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษาปฏิบัติตามมาตรการกำหนดเขตพื้นที่โซนนิ่งรอบสถานศึกษา

สมมติฐานการวิจัย

1. ปัจจัยเรื่อง 1) ลักษณะผู้จำหน่าย (เพศ อายุ การศึกษา) 2) ประเภทของร้าน 3) จำนวนผู้จำหน่าย 4) ความรู้เกี่ยวกับพรบ.ฯ และมาตรการ 5) ลักษณะของสถานศึกษา (สถาบันอุดมศึกษา อาชีวศึกษา และมัธยมศึกษา) 6) ประสบการณ์เคยโดนตรวจ/เตือน/จับ จากเจ้าหน้าที่รัฐ 7) การเคยผ่านการอบรมเกี่ยวกับกฎระเบียบการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 8) ปัจจัยด้านจิตวิทยา ได้แก่ การรับรู้ ทัศนคติ ความเชื่อมั่นต่อผู้บังคับใช้กฎหมาย และ 9) การหมดอายุ/ไม่มีใบอนุญาตจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีผลต่อการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ของจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในเขตพื้นที่โซนนิ่ง รอบสถานศึกษา

2. ปัจจัยเรื่องเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน ระยะทางการเข้าถึงจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากหอพักและมหาวิทยาลัย การรับรู้มาตรการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ทัศนคติต่อกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ความเชื่อมั่นต่อผู้บังคับใช้กฎหมาย และการรับรู้ประกาศหรือประชาสัมพันธ์จากผู้บริหารสถานศึกษาและอาจารย์ในเรื่องนโยบายและมาตรการควบคุมการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีผลต่อการซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษาของนักศึกษา

ขอบเขตการวิจัย

เป็นการศึกษาในจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทุกประเภท รอบสถานศึกษาตามเขตพื้นที่จังหวัดที่ทำการศึกษาที่ได้กำหนดเขตพื้นที่โซนนิ่งรอบสถานศึกษาตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 22/ 2558 (2558) โดยมีการศึกษา

1. สถานการณ์การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ของจุดจำหน่ายในเขตพื้นที่โซนนิ่งรอบสถานศึกษา

2. ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ของจุดจำหน่ายในเขตพื้นที่โซนนิ่งรอบสถานศึกษาเรื่อง 1) ลักษณะผู้จำหน่าย (เพศ อายุ การศึกษา) 2) ประเภทของร้าน 3) จำนวนผู้จำหน่าย 4) ความรู้เกี่ยวกับพรบ.ฯ และมาตรการ 5) ลักษณะของสถานศึกษา (สถาบันอุดมศึกษา อาชีวศึกษา และมัธยมศึกษา) 6) ประสบการณ์เคยโดนตรวจ/เตือน/จับ จากเจ้าหน้าที่รัฐ 7) เคยผ่านการอบรมเกี่ยวกับกฎระเบียบการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 8) ปัจจัยด้านจิตวิทยา ได้แก่ การรับรู้ ทัศนคติ ความเชื่อมั่นต่อผู้บังคับใช้กฎหมาย และ 9) การหมดอายุ/ไม่มีใบอนุญาตจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

3. พฤติกรรมการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาในเขต โซนนิ่งรอบสถานศึกษา ในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา เรื่องการซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษา ระยะห่างของจุดจำหน่ายกับมหาวิทยาลัยที่เคยซื้อใกล้สุด (เมตร) จุดประสงค์ของการซื้อ ประเภทของเครื่องดื่มที่ซื้อ การเคยซื้อช่วงเวลาห้ามจำหน่าย ประเภทของร้านที่เคยซื้อ การเคยถูกปฏิเสธการจำหน่าย สาเหตุการถูกปฏิเสธ การขอคู่มือประชาชน การสอบถามอายุก่อนจำหน่าย สถานที่ที่เคยเข้าไปดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การรับรู้ ทัศนคติต่อกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ความเชื่อมั่นต่อผู้บังคับใช้กฎหมาย ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อมาตรการกำหนดเขตพื้นที่ รอบสถานศึกษา

4.ปัจจัยที่มีผลต่อการซื้อเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษาของนักศึกษา ในเรื่อง 1.ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน ระยะทางของการเข้าถึงจุดจำหน่ายเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์จากหอพักและมหาวิทยาลัย 2.ปัจจัยภายใน ได้แก่ การรับรู้มาตรการควบคุมเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ ทศนคติต่อกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ ความเชื่อมั่นต่อผู้บังคับใช้กฎหมาย การรับรู้ประกาศหรือประชาสัมพันธ์จากผู้บริหารสถานศึกษาและอาจารย์ในเรื่องนโยบายและมาตรการควบคุมการเข้าถึงเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์

5.กระบวนการและผลลัพธ์ของเจ้าหน้าที่ฝ่ายรัฐ ในการกำกับให้จุดจำหน่ายเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษาปฏิบัติตามมาตรการกำหนดเขตพื้นที่โซนนิ่ง

การศึกษาทำเฉพาะในเขตเมือง(เทศบาลนคร)ในจังหวัดแห่งหนึ่ง โดยใช้ระยะเวลาศึกษาทั้งสิ้น 6 เดือน โดยศึกษาในจุดจำหน่ายเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ ที่หมายถึง ร้านค้า/จุดจำหน่าย/สถานที่ที่มีหรือเคยมีการจำหน่ายเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ทุกประเภท ซึ่งรวมถึงจุดจำหน่ายตามทางเท้า ชายแบบเร่ แผงลอย การขายแบบรถ การขายแบบเพิงหรือแบบซุ้มหรืออื่นๆ ในเขตพื้นที่โซนนิ่งห้ามจำหน่ายเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ ของจังหวัดที่ทำการศึกษา โดยสถานศึกษา ในที่นี้ ประกอบด้วยสถานศึกษา 3 ประเภทซึ่งมีความเร่งด่วนในการดำเนินการกำหนดเขตพื้นที่โซนนิ่ง ได้แก่ 1) สถาบันอุดมศึกษา 2) สถาบันอาชีวศึกษา และ 3) โรงเรียนมัธยมศึกษาตามลำดับ

นิยามศัพท์

1. จุดจำหน่ายเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ หมายถึง ร้านค้า/สถานที่ที่มีหรือเคยมีการจำหน่ายเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ทุกประเภท ในเขตพื้นที่โซนนิ่งห้ามขายเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษา ของแต่ละจังหวัด ซึ่งรวมถึงจุดจำหน่ายตามทางเท้า ชายแบบเร่ แผงลอย การขายแบบรถ การขายแบบเพิงหรือแบบซุ้มหรืออื่นๆ ที่มีใบอนุญาตจำหน่ายและไม่มีใบอนุญาตจำหน่ายเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์
2. ผู้จำหน่ายเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ หมายถึง ผู้จำหน่ายเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ในจุดจำหน่ายเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ทุกประเภท
3. สถานศึกษา หมายถึง สถาบันอุดมศึกษา (มหาวิทยาลัย) อาชีวศึกษา และโรงเรียนมัธยมศึกษาซึ่งเป็นสถานศึกษาที่ต้องเร่งดำเนินการกำหนดเขตพื้นที่โซนนิ่ง ตามแนวทางควบคุมเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ ของสำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ (2558)
4. รอบสถานศึกษา หมายถึง บริเวณใกล้เคียงสถานศึกษาตามการกำหนดเขตพื้นที่โซนนิ่งห้ามขายเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ของแต่ละจังหวัด ซึ่งในที่นี้ให้ขึ้นอยู่กับหน่วยงานภายในของแต่ละจังหวัดเป็นผู้กำหนดขอบเขตพื้นที่
5. การกำหนดเขตพื้นที่ “โซนนิ่ง” หมายถึง การห้ามมิให้มีสถานที่ขายเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ตั้งอยู่บริเวณใกล้เคียงสถานศึกษาหรือหอพักบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษาในที่นี้ให้ขึ้นอยู่กับหน่วยงานภายในของแต่ละจังหวัดเป็นผู้กำหนดขอบเขตพื้นที่ตามค่านิยมของคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 22/2558 ที่

กำหนดให้ “บริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา” คือบริเวณต่อเนื่องติดกับสถานศึกษาและบริเวณถัดออกไป โดยบริเวณถัดออกไปดังกล่าวต้องมีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ประกอบด้วย

(1) บริเวณดังกล่าวเป็นบริเวณที่เด็ก เยาวชน นักศึกษา สามารถเข้าถึงได้โดยง่ายเมื่อพิจารณาจากระยะห่างจากสถานศึกษา

(2) บริเวณดังกล่าวเป็นสถานที่ที่มีลักษณะที่ไม่เหมาะสมต่อเด็ก เยาวชน นักศึกษา

(3) บริเวณดังกล่าวมีสถานที่ที่มีลักษณะอาจเป็นแหล่งมั่วสุมหรือเป็นแหล่งมอมเมาเด็ก เยาวชน นักศึกษา

(4) บริเวณดังกล่าวพึงเห็นได้ว่าจะก่อความเดือดร้อนรำคาญต่อเด็ก เยาวชน นักศึกษาในสถานศึกษา (คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 22/ 2558, 2558, ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง กำหนดสถานที่หรือบริเวณห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษา พ.ศ. 2558, 2558)

6. การขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของจุดจำหน่ายในเขตพื้นที่โซนนิ่งรอบสถานศึกษา หมายถึง การที่สถานที่มีหรือเคยมีการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทุกประเภท ในเขตพื้นที่โซนนิ่งห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษา ได้ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้ทีมวิจัยที่เป็น ผู้ทดลองซื้อจนสำเร็จการซื้อ-ขาย

7. การขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นอกเวลาที่กำหนด หมายถึง การที่ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเวลาอื่น นอกจากตั้งแต่เวลา 11.00 – 14.00 น. และตั้งแต่เวลา 17.00 – 24.00 น. ยกเว้น การขายในในอาคารท่าอากาศยานนานาชาติ และการขายในสถานบริการซึ่งเป็นไปตามกำหนดเวลาเปิดปิดของสถานบริการตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการ (ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง กำหนดเวลาห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2558, 2558)

8. ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ของจุดจำหน่ายในเขตพื้นที่โซนนิ่งรอบสถานศึกษา หมายถึง สิ่งที่จะส่งผลต่อการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ของจุดจำหน่ายในเขตพื้นที่โซนนิ่งรอบสถานศึกษา ในงานวิจัยนี้มีขอบเขตการศึกษาในปัจจัยที่ได้มาจากการทบทวนวรรณกรรมแต่ยังไม่ได้อธิบายที่ชัดเจน ผู้วิจัยจึงกำหนดเป็นตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย 1) ลักษณะผู้จำหน่าย (เพศ อายุ การศึกษา) 2) ประเภทของร้าน 3) จำนวนผู้จำหน่าย 4) ความรู้เกี่ยวกับพรบ.ฯ และมาตรการ 5) ลักษณะ/ประเภทของสถานศึกษา (สถาบันระดับอุดมศึกษา อาชีวศึกษา และมัธยมศึกษา) 6) ประสบการณ์เคยโดยตรวจ/เตือน/จับ จากเจ้าหน้าที่รัฐ 7) เคยผ่านการอบรมเกี่ยวกับกฎระเบียบการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 8) ปัจจัยด้านจิตวิทยา ได้แก่ การรับรู้ ทักษะคิด ความเชื่อมั่นต่อผู้บังคับใช้กฎหมาย และ 9) การหมดอายุ/ไม่มีใบอนุญาตจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

9. การปฏิบัติตามมาตรการทางกฎหมายของจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในเรื่องไม่จำหน่ายเครื่องดื่มฯ ในเวลาห้ามขาย มีการขอตรวจสอบอายุเยาวชนที่ขอซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ไม่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเขตพื้นที่โซนนิ่ง ไม่มีการส่งเสริมการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทุกรูปแบบ ไม่มีการโฆษณาเครื่องดื่มฯ หรือแสดงชื่อเครื่องหมายของเครื่องดื่มฯ

10. การรับรู้ หมายถึง ความถี่ในการเคยพบเห็นหรือการได้ยิน กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเรื่อง การห้ามจำหน่ายเครื่องดื่มฯ ให้เยาวชนอายุต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์ การห้ามจำหน่าย เครื่องดื่มฯ ในวันสำคัญทางศาสนา การห้ามจำหน่ายเครื่องดื่มฯ ในเวลาห้ามขาย การห้ามผู้ซื้อเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ เปิดดื่มฯ/นั่งดื่มฯหน้าร้านจำหน่ายแบบไม่มีที่นั่งดื่ม (off-premise) การห้ามจำหน่ายเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ในที่สาธารณะของทางราชการ การห้ามจำหน่ายเครื่องดื่มฯ รอบบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา (การ กำหนดเขตพื้นที่ “โซนนิ่ง”) และหอพัก การห้ามจำหน่ายเครื่องดื่มฯ ด้วยวิธีการลด แลก แจก แถม และการ ควบคุมการโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

11. ทักษะคิด หมายถึง ทักษะคิดต่อการมีกฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในเรื่องกฎหมาย ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สามารถช่วยป้องกันเด็กและเยาวชนไม่ให้เข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้โดยง่าย ประโยชน์ของมาตรการกำหนดเขตพื้นที่โซนนิ่ง ห้ามจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ รอบสถานศึกษา กฎหมาย สามารถช่วยคุ้มครองสุขภาพของประชาชน และสามารถช่วยลดปัญหาและผลกระทบทางสังคม รวมถึง ช่วยเหลือเศรษฐกิจของประเทศ

12. ความเชื่อมั่นต่อผู้บังคับใช้กฎหมาย หมายถึง ความเชื่อมั่นต่อผู้บังคับใช้กฎหมายควบคุม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเรื่องเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมาย มีความรู้เรื่องกฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เป็นอย่างดี ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความสุจริตไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเป็นธรรม เสมอภาค ไม่เลือกปฏิบัติ ไม่เป็นผู้กระทำผิดกฎหมายเสียเอง สามารถบังคับใช้กฎหมายได้อย่างทันทั่วถึง

13. ความคิดเห็นต่อมาตรการกำหนดเขตพื้นที่โซนนิ่ง รอบสถานศึกษา หมายถึง ความคิดเห็นของ ผู้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่อมาตรการกำหนดเขตพื้นที่โซนนิ่ง ห้าม จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ รอบสถานศึกษา ในเรื่องกฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีเหตุผลเหมาะสม มีประโยชน์ ตรงตามความต้องการของประชาชน สอดคล้องกับบริบทของสังคมไทย ถ้อยคำ และภาษาที่ใช้ใน กฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีความชัดเจน สามารถเข้าใจ และปฏิบัติตามได้ บทลงโทษตามกฎหมาย ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีความเหมาะสมกับการกระทำความผิด

14. ข้อเสนอแนะต่อมาตรการกำหนดเขตพื้นที่โซนนิ่ง รอบสถานศึกษา หมายถึง ข้อเสนอแนะต่อ การปฏิบัติตามมาตรการกำหนดเขตพื้นที่โซนนิ่ง ห้ามจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ รอบสถานศึกษา และ ข้อเสนอแนะในการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

15. พฤติกรรมการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาในเขตโซนนิ่งรอบสถานศึกษา หมายถึง พฤติกรรมการซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษา

16. ปัจจัยที่มีผลต่อการซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษาของนักศึกษา ซึ่งได้แก่ 1.ข้อมูล ทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน ระยะทางของการเข้าถึงจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จากหอพักและมหาวิทยาลัย 2. ปัจจัยภายใน ได้แก่ การรับรู้มาตรการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ทักษะคิดต่อ กฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ความเชื่อมั่นต่อผู้บังคับใช้กฎหมาย การรับรู้ประกาศหรือ ประชาสัมพันธ์จากผู้บริหารสถานศึกษาและอาจารย์ในเรื่องนโยบายและมาตรการควบคุมการเข้าถึงเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์

17. นักศึกษา หมายถึง นักศึกษาในระดับอุดมศึกษา (ปริญญาตรี) และอาชีวศึกษา (ปวส.) ในสถานศึกษาในเขตจังหวัดที่ทำการศึกษา

18. นักเรียน หมายถึง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ตอนปลายอายุไม่ต่ำกว่า 15 ปี ในโรงเรียนมัธยมศึกษาเขตจังหวัดที่ทำการศึกษา

19. กระบวนการและผลลัพธ์ หมายถึง วิธีการกำกับการปฏิบัติตาม มาตรการกำหนดเขตพื้นที่ โชนิ่ง ห้ามจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ รอบสถานศึกษา ในพื้นที่ของเจ้าหน้าที่ฝ่ายรัฐเขตเมือง และผลที่เกิดขึ้นในด้านการปฏิบัติตาม/ละเมิด พรบ.ฯ เรื่องการจำหน่ายเครื่องดื่มฯ ในเขตพื้นที่ “โชนิ่ง” ซึ่งเจ้าหน้าที่ฝ่ายรัฐ หมายถึง เจ้าหน้าที่ตำรวจ เจ้าหน้าที่สรรพสามิต เจ้าหน้าที่สาธารณสุขและเครือข่ายองค์กรงดเหล้า (สกล.) ในที่นี้ให้รวมถึงผู้บริหารและผู้รับผิดชอบงานของทางสถาบันการศึกษาด้วย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การศึกษาวิจัยนี้เพื่อทราบถึงสถานการณ์และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อปฏิบัติตามพรบ.ฯ ของจุดจำหน่ายในเขตพื้นที่โชนิ่งรอบสถานศึกษา รวมทั้งศึกษาพฤติกรรม การซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการประเมินนโยบายเพื่อทบทวนการนำนโยบายสู่การปฏิบัติและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการกำหนดมาตรการเขตพื้นที่โชนิ่งรอบสถานศึกษา ซึ่งผลการวิจัยนี้จะนำไปสู่การพัฒนามาตรการ พิจารณาแนวทางช่วยเสริมพลังในการขับเคลื่อนมาตรการที่มีอยู่ หรือแก้ไขปรับปรุงมาตรการเดิมให้เหมาะสมและมีประสิทธิผลมากขึ้น รวมทั้งการนำผลการศึกษามาออกแบบการวิจัยที่จะพัฒนารูปแบบการควบคุมปัญหาสุรารอบสถานศึกษาของประเทศไทยในระยะต่อไป รวมทั้งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ สำนักงานคณะกรรมการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ กรมควบคุมโรค ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา สสส. ฯลฯ ได้นำข้อมูลผลการวิจัยไปทบทวนมาตรการและการปรับปรุงข้อกำหนดให้มีความเหมาะสมจนสามารถควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้ได้ผลมากยิ่งขึ้นต่อไป

กรอบแนวคิดการวิจัย

1. จุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ตัวแปรอิสระ

- 1) ลักษณะผู้จำหน่าย (เพศ อายุ การศึกษา)
- 2) ประเภทของร้าน
- 3) จำนวนผู้จำหน่าย
- 4) ความรู้เกี่ยวกับพรบ.ฯ และมาตรการ
- 5) ลักษณะ/ประเภทของสถานศึกษา (สถาบัน ระดับอุดมศึกษา อาชีวศึกษา และมัธยมศึกษา)
- 6) ประสบการณ์เคยโดยตรวจ/เตือน/จับ จากเจ้าหน้าที่รัฐ
- 7) เคยผ่านการอบรมเกี่ยวกับกฎระเบียบการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
- 8) ปัจจัยด้านจิตวิทยา ได้แก่ การรับรู้ ทักษะ ทักษะ ความเชื่อมั่น ต่อผู้บังคับใช้กฎหมาย
- 9) การหมดอายุ/ไม่มีใบอนุญาตจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์



ตัวแปรตาม

- การปฏิบัติตามมาตรการทางกฎหมาย
ของจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ใน
เรื่อง
1. ไม่จำหน่ายเครื่องดื่มฯ ในเวลาห้ามขาย
 2. ไม่จำหน่ายเครื่องดื่มฯ ให้เยาวชน
 3. ไม่มีการสื่อสารการตลาด/ส่งเสริมการ
ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ทุกรูปแบบ
 4. ไม่มีการโฆษณาเครื่องดื่มฯ หรือแสดง
ชื่อเครื่องหมายของเครื่องดื่มฯ

2. นักศึกษาและนักเรียน

ตัวแปรอิสระ

1. ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้/เงินที่ได้มาเรียนหนังสือต่อเดือน
2. ปัจจัยภายใน ได้แก่ การรับรู้มาตรการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ทศนคติต่อกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ความเชื่อมั่นต่อผู้บังคับใช้กฎหมาย การรับรู้ประกาศหรือประชาสัมพันธ์จากผู้บริหารสถานศึกษาและอาจารย์ในเรื่องนโยบายและมาตรการควบคุมการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์



ตัวแปรตาม

การซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
ของนักศึกษา บริเวณรอบ
สถานศึกษา ในรอบ 1 ปี

บทที่ 2

วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. สถานการณ์ปัญหาการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประเทศไทย

จากข้อมูลการสำรวจพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง พ.ศ. 2544 – 2557 พบว่า ภาพรวมความชุก ของนักดื่มในช่วงกว่า 13 ปีที่ผ่านมา นั้นค่อนข้างคงที่ โดยทิศทางลดลงเล็กน้อยคือจากร้อยละ 32.7 ใน พ.ศ. 2544 เป็นร้อยละ 32.3 ใน พ.ศ. 2557 ซึ่งลดลงร้อยละ 1.2 คิดเป็นการลดลงเฉลี่ยร้อยละ 0.09 ต่อปี นักดื่มที่เป็นประชากรวัยทำงานลดลงร้อยละ 1.3 ในช่วงปี พ.ศ. 2544 – 2557 อย่างไรก็ตามการดื่มของเยาวชน อายุ 15 – 24 ปี กลับเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 21.60 ใน พ.ศ. 2544 เป็นร้อยละ 25.20 ใน พ.ศ. 2557 (สำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์, 2559) จากผลการสำรวจพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ใน ภาพรวม กลุ่มตัวอย่างมีสัดส่วนการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ คิดเป็นร้อยละ 47.27 เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง ซึ่งบางพื้นที่มีสัดส่วนการดื่ม มากกว่าร้อยละ 50.0 คือ เขตปริมณฑล (สมุทรปราการ นนทบุรี และปทุมธานี) ภาคกลาง และภาคเหนือ โดยจาก จำนวนผู้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ดังกล่าว ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการดื่ม ลักษณะนาน ๆ ครั้ง (บริษัท กลุ่มแอดวานซ์ รีเสิร์ช จำกัด, 2559)

มาตรการทางกฎหมายยังมีการบังคับใช้ในประเทศไทยได้ไม่ดีพอทำให้ความชุกของการดื่ม แอลกอฮอล์ในกลุ่มเยาวชนยังมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น (ทักษพล ชรรมรังสี, 2556) ตัวอย่างเช่น การศึกษาที่พบว่าอัตราความสำเร็จในการทดลองซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยเยาวชนอายุต่ำกว่า 20 ปี มากกว่าร้อยละ 96.0 (Puangsuwan A et al., 2012; Chaiyasong S et al., 2013) และอัตราการไม่ปฏิบัติตามมาตรการด้านเวลาห้ามขาย ของร้านค้ารอบสถานศึกษา ถึงร้อยละ 89.1 ทั้งที่ผู้จำหน่ายส่วนใหญ่มีการรับรู้มาตรการด้านอายุห้ามขาย (อายุ <20 ปี) มากถึงร้อยละ 79.2 รับรู้มาตรการด้านเวลาห้ามขาย มากถึงร้อยละ 50.0-81.2 (Chaiyasong S et al., 2013) มีการรับรู้ว่ามีมาตรการการห้ามจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานที่บางประเภทร้อยละ 90.0 ผู้จำหน่ายไม่รู้ว่าห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในรูปแบบการขายพ่วงและในรูปแบบอื่นๆ ร้อยละ 33.3 (คุชฎี อายุวัฒน์, 2555)

2. แนวคิดการยอมรับกฎหมาย/ปฏิบัติตามกฎหมาย (Legal compliance)

ตั้งแต่สมัยกรีกโบราณ โดยโสเครติส (Socratis) ปรัชญาเมธีคนสำคัญในสมัยนั้น ได้กล่าวไว้ว่า ทุกคนต้องยอมรับกฎหมายเสมอแม้จะเป็นผลร้ายแก่ตัวเอง โดยเปรียบเทียบ กฎหมายว่าคล้ายเป็นพ่อแม่ ที่ถึงแม้ว่าพ่อแม่จะปฏิบัติต่อเราอย่างไม่ถูกต้อง ผู้เป็นลูกก็ไม่มีสิทธิที่จะแก้แค้นตอบโต้หรือประท้วง พ่อแม่ตน (จรัญ โฆษณานันท์, 2552)

ต่อมาในยุคร่วมสมัยมีนักนิติศาสตร์ คือ เซอร์ พอล วินogradoff (Sir Paul Vinogradoff) ได้กล่าวถึง การยอมรับ กฎหมายไว้ว่า เป็นเรื่องความจำเป็นของสังคมที่ต้องมีกฎหมายใช้บังคับแก่สมาชิกทั้งหลายในสังคม เพื่อความสงบเรียบร้อยหรือ ประโยชน์สุขร่วมของสังคม โดยเฉพาะภายใต้หลักนิติรัฐที่ถือว่ากฎหมายเป็นใหญ่

และมีความสำคัญเหนือสิ่งใด เป็นสิ่งสำคัญยิ่ง ที่ราษฎรทั้งหลายต้องยอมรับนับถือกฎหมาย (จรัญ โฆษณานันท์, 2552)

อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันพบว่า การยอมรับนับถือกฎหมาย ไม่ได้เป็นเรื่องที่สมบูรณ์แบบเสมอไป โดยในบางครั้งพบว่า ประชาชนมีการฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ดังเช่นในบางกรณีที่พบว่า มีประชาชนเป็นจำนวนมากปฏิเสธที่จะจ่ายภาษีให้แก่รัฐ อันเป็นการฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ซึ่งเป็นปฏิกิริยาที่เกิดขึ้นของประชาชนต่อกฎหมายและผู้มีอำนาจในการออกกฎหมาย เป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงสิ่งซึ่งมีอิทธิพลเหนือจิตใจของประชาชนที่จะปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย นั่นคือ การยอมรับต่อกฎหมาย ซึ่งเป็นสิ่งที่ประชาชนคำนึงถึงในการตัดสินใจบนพื้นฐานของการชั่งน้ำหนักระหว่างศีลธรรมและประโยชน์ส่วนบุคคล โดยประชาชนจะยอมรับและยินดีปฏิบัติตามกฎหมายที่เห็นว่าจะมีความเหมาะสม เนื่องจากคาดเห็นได้ว่าสามารถปฏิบัติตามได้ และนำไปสู่การเคารพเชื่อฟังโดยไม่ต้องคำนึงถึงความเสี่ยงของการถูกลงโทษจากการฝ่าฝืนกฎหมาย (Tom R. Tyler, 1990)

ซึ่งการยอมรับต่อมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตามพระราชบัญญัติ (พรบ.) ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ในที่นี้ หมายถึง การที่บุคคลได้รับทราบ กฎหมายและยินดีปฏิบัติตามมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ตามพรบ. ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ผลการประเมินการยอมรับเกี่ยวกับกฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของผู้รับผิดชอบงานควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พบว่า ภาพรวมระดับประเทศเกี่ยวกับการรับรู้กฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อยู่ในระดับดี ร้อยละ 63.2 โดยภาคกลาง มีการรับรู้สูงสุด ร้อยละ 64.0 การยอมรับต่อมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อยู่ในระดับดีมาก ร้อยละ 88.3 โดยภาคเหนือมีการยอมรับต่อมาตรการทางกฎหมายสูงสุด ร้อยละ 89.4 การรับรู้และยอมรับเกี่ยวกับกฎหมายควบคุม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประชาชน พบว่า กลุ่มตัวอย่างเกินร้อยละ 50.0 มีการรับรู้ต่อมาตรการทางกฎหมายในการควบคุม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ถูกต้องในทุกประเด็น ยกเว้นประเด็นไม่ห้ามบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสนามกีฬาของเอกชน และเวลาขาย เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ คือ 11.00 – 14.00 น. ที่มีการรับรู้ น้อย ร้อยละ 30.1 (สำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์, 2559)

การศึกษาลักษณะการละเมิดกฎหมายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชน จังหวัดขอนแก่น โดยสุ่มประชากรอายุ 10 ปีขึ้นไป จำนวน 406 คนพบว่า ลักษณะการละเมิดกฎหมายและสัดส่วนของผู้ละเมิดกฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มี 7 ลักษณะ คือ การละเมิดด้านเวลา ร้อยละ 88.4 การโฆษณา ร้อยละ 84.5 ด้านอายุผู้ซื้อ ร้อยละ 78.6 ด้านสถานที่ในเขตวัด ร้อยละ 71.7 ในสถานศึกษาและสถานที่ราชการ ร้อยละ 45.8 บั๊มน้ำมัน ร้อยละ 49.8 ด้านการส่งเสริมการขายด้วยการลด แลก แจก แถม เร่ขาย ร้อยละ 65.5 ทั้งนี้ เพราะมีปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดความเสี่ยงต่อการละเมิดกฎหมาย คือ (1) ปัจจัยทางกายภาพ ได้แก่ ประชาชนผู้อาศัยอยู่ในพื้นที่เขตองค์การบริหารส่วนตำบล เสี่ยงมากกว่าเขตเทศบาล ถึง 4 เท่า ผู้ที่อยู่ใกล้ร้านขายสุรามีความเสี่ยงมากถึง 3 เท่า (2) ปัจจัยทางชีวสังคมน คือ ผู้ที่จบประถมศึกษา มีความเสี่ยงมากถึง 12 เท่า ผู้ที่มีอายุน้อยกว่า 20 ปี มีโอกาสเสี่ยงมากกว่ากลุ่มอายุอื่น ถึง 10 เท่า (3) ปัจจัยด้านสังคมน คือ ผู้มีอาชีพเกษตรกร

เสียงมากกว่าอาชีพอื่นถึง 4 เท่า (4) ปัจจัยทางความคิด จิตใจ คือ ผู้ที่มีทัศนคติในเชิงลบจะเสียงมากกว่าถึง 5 เท่า (วชิพงษ์ ภักดีกุล, 2553)

การศึกษาด้านการยอมรับ และการพัฒนานโยบายเครื่องดื่มนแอลกอฮอล์ จังหวัดกรุงเทพมหานครฯ จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดชุมพร และจังหวัดสุรินทร์ ในกลุ่มตัวอย่างที่ 1 เก็บข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ประชาชน ผู้นำชุมชน และหัวหน้าส่วนราชการในท้องถิ่น จำนวน 1,600 คน อายุระหว่าง 18-75 ปี ซึ่งเห็นว่า นโยบายการควบคุมการโฆษณาเครื่องดื่มนแอลกอฮอล์มีการยอมรับมากที่สุด รองลงมาคือยอมรับเรื่องของการควบคุมการดื่มหรือการจำหน่าย แต่ยอมรับน้อยที่สุดคือ นโยบายด้านการควบคุมผู้ซื้อผู้ชาย และกลุ่มที่ 2 เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก ได้แก่ผู้นำโครงการรณรงค์ลดเครื่องดื่มนแอลกอฮอล์ ผู้นำชุมชน ตำรวจและประชาชน จำนวน 10 คน กลุ่มที่ 3 ใช้วิธีการสนทนากลุ่ม (Focus group) จากหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมเครื่องดื่มนฯ รวมทั้งผู้ประกอบการและชุมชนที่ดำเนินโครงการรณรงค์ลดการบริโภคเครื่องดื่มนฯ จำนวน 80 คน ซึ่งผลการศึกษาพบว่า การยอมรับมาตรการห้ามดื่มนในสถานพยาบาล และสถานขายยาตามกฎหมายว่าด้วยยามากที่สุด รองลงมาคือ ห้ามดื่มนในสถานศึกษา และรอบสถานศึกษา ส่วนการยอมรับนโยบายควบคุมผู้ซื้อเครื่องดื่มนแอลกอฮอล์ในเยาวชน พบว่า มีการยอมรับห้ามเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี ซื้อหรือดื่มนและเข้าไปสถานที่เฉพาะเพื่อการจำหน่ายมากที่สุด รองลงมาคือ การยอมรับเรื่องการตรวจสอบ และระบุร้านค้าที่ไม่เข้มงวดและขายเครื่องดื่มนแอลกอฮอล์ให้เยาวชน และลงโทษผู้จำหน่ายไว้วางใจ (พรรณปพร ลิวิโรจน์, 2559)

สำหรับงานวิจัยนี้อาจไม่ได้ประเมินเรื่องการยอมรับกฎหมายโดยตรงแต่สิ่งที่สะท้อนการยอมรับกฎหมายอย่างหนึ่งที่สำคัญคือการปฏิบัติตามหรือไม่ละเมิดกฎหมาย ซึ่งการวิจัยนี้สนใจที่จะศึกษา

3. พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มนแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551

พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มนแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 เป็นกฎหมายที่ตราขึ้นมาเพื่อกำหนดมาตรการในการควบคุมการเข้าถึงเครื่องดื่มนแอลกอฮอล์ (สำนักงานควบคุมเครื่องดื่มนแอลกอฮอล์, 2558) มีสาระสำคัญ คือ

3.1) ความเป็นมาของพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มนแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551

รัฐบาลจึงเห็นความสำคัญของปัญหาจึงเสนอร่างพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มนแอลกอฮอล์ เพื่อเข้าสู่การพิจารณาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ซึ่งได้ผ่านการพิจารณาเมื่อวันที่ 26 ธันวาคม 2550 และมีผลบังคับใช้ในวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2551 ซึ่งนับเป็นกฎหมายควบคุมเครื่องดื่มนแอลกอฮอล์ฉบับแรกของประเทศไทยที่มีเจตนารมณ์ในการป้องกันเด็ก เยาวชน และประชาชนทั่วไป ไม่ให้เข้าถึงเครื่องดื่มนแอลกอฮอล์โดยง่าย (สำนักคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มนแอลกอฮอล์, 2558)

3.2) กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มนแอลกอฮอล์

กฎหมายที่ตราขึ้นในพระราชบัญญัติการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มนแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 มีสาระสำคัญ (สำนักคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มนแอลกอฮอล์, 2558) ดังนี้

“เครื่องดื่มนแอลกอฮอล์” หมายความว่า สุราตามกฎหมายว่าด้วยสุรา ทั้งนี้ ไม่รวมถึงยา วัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ยาเสพติดให้โทษตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

“ผู้คิดเครื่องดัดแปลงแอลกอฮอล์” หมายความว่า บุคคลที่ดัดแปลงแอลกอฮอล์จนก่อให้เกิดผลเสียต่อสุขภาพร่างกายและจิตใจ โดยการดัดแปลงนั้นมีลักษณะที่ต้องเพิ่มปริมาณมากขึ้น และเมื่อหยุดดื่มอาจมีอาการแสดงของการขาดเครื่องดัดแปลงแอลกอฮอล์ในร่างกาย

“ขาย” หมายความว่า จำหน่าย จ่าย แจก แลกเปลี่ยน ให้ เพื่อประโยชน์

“โฆษณา” หมายความว่า การกระทำไม่ว่าโดยวิธีใด ๆ ให้ประชาชนเห็น ได้ยิน หรือทราบข้อความเพื่อประโยชน์ในทางการค้า และให้หมายความรวมถึงการสื่อสารการตลาด

“การสื่อสารการตลาด” หมายความว่า การกระทำกิจกรรมในรูปแบบต่าง ๆ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อขายสินค้า บริการหรือภาพลักษณ์ การประชาสัมพันธ์ การเผยแพร่ข่าวสาร การส่งเสริมการขายการแสดงสินค้า การจัดหรือสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมพิเศษและการตลาดแบบตรง

“ข้อความ” หมายความว่า รวมถึง การกระทำที่ปรากฏด้วยตัวอักษร ภาพ ภาพยนตร์ แสง เสียง เครื่องหมายหรือการกระทำอย่างใด ๆ ที่ทำให้บุคคลทั่วไปสามารถเข้าใจความหมายได้

“ฉลาก” หมายความว่า รูป รอยประดิษฐ์ กระจายหรือสิ่งอื่นใดที่ทำให้ปรากฏข้อความเกี่ยวกับสินค้าซึ่งแสดงไว้ที่สินค้าหรือภาชนะบรรจุหรือหีบห่อบรรจุสินค้า หรือสอดแทรกหรือรวมไว้กับสินค้าหรือภาชนะบรรจุหรือหีบห่อบรรจุสินค้าและหมายความรวมถึงเอกสาร หรือคู่มือสำหรับใช้ประกอบกับสินค้า ป้ายที่ติดตั้งหรือแสดงไว้ที่สินค้าหรือภาชนะบรรจุหรือหีบห่อบรรจุสินค้านั้น

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการนโยบายเครื่องดัดแปลงแอลกอฮอล์แห่งชาติ

“คณะกรรมการควบคุม” หมายความว่า คณะกรรมการควบคุมเครื่องดัดแปลงแอลกอฮอล์

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดัดแปลงแอลกอฮอล์

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติราชการตามพระราชบัญญัตินี้

“ผู้อำนวยการ” หมายความว่า ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดัดแปลงแอลกอฮอล์

“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมควบคุมโรค

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎหมายในประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมเครื่องดัดแปลงแอลกอฮอล์ที่สำคัญมี 7 มาตรา (สำนักคณะกรรมการควบคุมเครื่องดัดแปลงแอลกอฮอล์, 2558) ดังนี้

มาตรา 26 ให้ผู้ผลิตหรือนำเข้าเครื่องดัดแปลงแอลกอฮอล์ ปฏิบัติดังต่อไปนี้

(1) จัดให้มีบรรจุภัณฑ์ ฉลาก พร้อมทั้งข้อความคำเตือนสำหรับเครื่องดัดแปลงแอลกอฮอล์ ที่ผลิตและนำเข้า ทั้งนี้ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการควบคุม ประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการและประกาศในราชกิจจานุเบกษา

(2) การอื่นตามที่คณะกรรมการควบคุมกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการและประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา 27 ห้ามขายเครื่องดัดแปลงแอลกอฮอล์ในสถานที่หรือบริเวณ ดังต่อไปนี้

- (1) วัดหรือสถานที่สำหรับปฏิบัติพิธีกรรมทางศาสนา
 - (2) สถานบริการสาธารณสุขของรัฐ สถานพยาบาลตามกฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาลและร้านขายยาตามกฎหมายว่าด้วยยา
 - (3) สถานที่ราชการ ยกเว้นบริเวณที่จัดไว้เป็นร้านค้าหรือสโมสร
 - (4) หอพักตามกฎหมายว่าด้วยหอพัก
 - (5) สถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ
 - (6) สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิงหรือร้านค้าในบริเวณสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง
 - (7) สวนสาธารณะของทางราชการที่จัดไว้เพื่อการพักผ่อนของประชาชนโดยทั่วไป
 - (8) สถานที่อื่นที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ
- และในปี พ.ศ. 2555 สำนักนายกรัฐมนตรี ได้มีประกาศ เรื่องกำหนดสถานที่หรือบริเวณห้ามบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บนทาง มีสาระสำคัญดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ได้ดำเนินการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์กฎหมายตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ว่าด้วยการห้ามขายและห้ามบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานที่หรือบริเวณที่กำหนดที่ประกาศราชกิจจานุเบกษา และมีผลบังคับใช้แล้วตามกฎหมายนั้น เพื่อให้เข้าใจความหมายและปฏิบัติได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย

ตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 4 ให้นิยาม คำว่า ทาง และคำว่า รถ ไว้ดังนี้

“ทาง” หมายความว่า ทางเดินรถ ช่องเดินรถ ช่องเดินรถประจำทาง ไหล่ทาง ทางเท้า ทางข้าม ทางร่วมทางแยก ทางลาด ทางโค้ง สะพาน และสถานที่ประชาชนใช้ในการจราจรและให้หมายความรวมถึงทางส่วนบุคคลที่เจ้าของยินยอมให้ประชาชนใช้ในการจราจรหรือที่เจ้าพนักงานจราจรได้ประกาศให้เป็นทางตามพระราชบัญญัตินี้ด้วย แต่ไม่รวมไปถึงทางรถไฟ

“รถ” หมายความว่า ยานพาหนะทางบกทุกชนิด เว้นแต่รถไฟและรถราง ดังนั้น ทางทุกชนิดไม่ว่าจะเป็นของเอกชนหรือราชการ ไม่ว่าจะมีการจ่ายเงินก่อนผ่านทางหรือไม่ก็ตาม หากประชาชนทั่วไปสามารถใช้ประโยชน์ทางนั้นในการจราจรได้ก็ถือเป็นทางตามความหมายนี้แล้ว

ส่วนคำว่า “รถ” ตามกฎหมายนี้รวมถึงยานพาหนะทางบกทุกชนิด เช่น รถยนต์ รถจักรยานยนต์ รถจักรยาน รถม้า เกวียนเลื่อนหรือรถลากทุกชนิดที่มีการใช้กำลัง ทั้งเครื่องจักร กำลังคนหรือกำลังสัตว์ทุกชนิด แต่คำว่า “รถ” ไม่รวมถึงสัตว์พาหนะต่าง ๆ เช่น ช้าง ม้า วัว ควาย (เนื่องจากมีพระราชบัญญัติสัตว์พาหนะ พ.ศ. 2482) ทั้งนี้ ยกเว้นแต่รถไฟและรถราง และไม่รวมถึงรถเข็นของคนพิการหรือรถเข็นสำหรับเด็กเนื่องจากถือเป็นคนเดินเท้า

ส่วนคำว่า “ขับขี่” หรือ “โดยสาร” นั้นประกาศฉบับนี้ เจตนาแบ่งแยกคนที่เข้าไปอยู่ในรถทั้งหมดเป็น 2 ประเภทเท่านั้น ได้แก่

- (1) ผู้ขับขี่ คือ ผู้ซึ่งเข้าไปอยู่ในตำแหน่งของรถที่สามารถบังคับให้เคลื่อนที่ไปได้

(2) ผู้โดยสาร คือ ผู้ซึ่งมิได้อยู่ในตำแหน่งของผู้ขับขี่ โดยคำว่า “โดยสาร” รวมถึงการอาศัยมาขับรถหรือยานพาหนะนั้น หรือมีการใช้ประโยชน์จากรถหรือยานพาหนะนั้นไม่ว่ารถหรือยานพาหนะนั้นจะจอดอยู่นิ่งๆ หรือเคลื่อนที่ไปก็ตาม

สรุปคือ ห้ามบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในขณะที่ขับขี่อยู่ในรถ หรือบนรถและห้ามบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในขณะที่โดยสารอยู่ในรถ หรือบนรถ ซึ่งรถนั้นต้องอยู่บนทาง ตามความหมายพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 ไม่ว่ารถนั้น จะเคลื่อนที่หรือจอดอยู่นิ่งๆ ก็ตาม หากมีการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตามกรณีดังกล่าว ก็ถือเป็นการกระทำความผิดตามกฎหมายนี้ อีกทั้งหากผู้ขับรถปล่อยปะละเลย หรือมีการกระทำในลักษณะให้ความสะดวกหรือช่วยเหลือให้ผู้โดยสารดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บนรถขณะอยู่บนทาง การกระทำดังกล่าวถือเป็นการสนับสนุนให้ผู้อื่นดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ อันจะเป็นความผิดตามกฎหมายดังกล่าวด้วย

มาตรา 28 ห้ามมิให้ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในวัน หรือเวลาที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยคำแนะนำของคณะกรรมการ ทั้งนี้ ประกาศดังกล่าวจะกำหนดเงื่อนไข หรือข้อยกเว้นใด ๆ เท่าที่จำเป็นด้วยก็ได้

บทบัญญัติในวรรคหนึ่ง มิให้ใช้บังคับกับการขายของผู้ผลิต ผู้นำเข้า หรือตัวแทนของผู้ผลิต หรือผู้นำเข้าไปยังผู้ขายซึ่งได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยสุรา

มาตรา 29 ห้ามมิให้ผู้ใดขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่บุคคล ดังต่อไปนี้

- (1) บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์
- (2) บุคคลที่มีอาการมึนเมาจนครองสติไม่ได้

มาตรา 30 ห้ามมิให้ผู้ใดขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยวิธีการหรือในลักษณะ ดังต่อไปนี้

- (1) ใช้เครื่องขายอัตโนมัติ
- (2) การเร่ขาย
- (3) การลดราคาเพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมการขาย
- (4) ให้หรือเสนอให้สิทธิในการเข้าชมการแข่งขัน การแสดง การให้บริการ การชิงโชค การชิงรางวัล หรือสิทธิประโยชน์อื่นใดเป็นการตอบแทนแก่ผู้ซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หรือแก่ผู้นำหีบห่อหรือสลากหรือสิ่งอื่นใดเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มาแลกเปลี่ยนหรือแลกซื้อ

(5) โดยแจก แคม ให้ หรือแลกเปลี่ยนกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หรือกับสินค้าอื่น หรือการให้บริการอย่างอื่นแล้วแต่กรณี หรือแจกจ่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในลักษณะเป็นตัวอย่างของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หรือเป็นการจูงใจสาธารณชนให้บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ รวมถึงการกำหนดเงื่อนไขการขายในลักษณะที่เป็นการบังคับซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยตรงหรือทางอ้อม

(6) โดยวิธีหรือลักษณะอื่นใดตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด โดยคำแนะนำของคณะกรรมการ

มาตรา 31 ห้ามมิให้ผู้ใดบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานที่หรือบริการ ดังต่อไปนี้

(1) วัดหรือสถานที่สำหรับปฏิบัติพิธีกรรมทางศาสนา เว้นแต่เป็นส่วนหนึ่งของพิธีกรรมทางศาสนา

(2) สถานบริการสาธารณสุขของรัฐ สถานพยาบาลตามกฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาลและร้านขายยาตามกฎหมายว่าด้วยยา ยกเว้นบริการที่จัดไว้เป็นที่พักส่วนบุคคล

(3) สถานที่ราชการ ยกเว้นบริการที่จัดไว้เป็นที่พักส่วนบุคคล หรือสโมสร หรือการจัดเลี้ยงตามประเพณี

(4) สถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ ยกเว้นบริการที่จัดไว้เป็นที่พักส่วนบุคคลหรือสโมสร หรือการจัดเลี้ยงตามประเพณี หรือสถานศึกษาที่สอนการผสมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ

(5) สถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิงตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง หรือร้านค้าในบริเวณสถานบริการเชื้อเพลิง

(6) สวนสาธารณะของราชการที่จัดไว้เพื่อการพักผ่อนของประชาชนโดยทั่วไป

(7) สถานที่อื่นที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยคำแนะนำของคณะกรรมการมาตรา 32 ห้ามมิให้ผู้ใดโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หรือแสดงชื่อ หรือเครื่องหมายของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อันเป็นการอวดอ้างสรรพคุณหรือชักจูงใจให้ผู้อื่นดื่มโดยตรงหรือโดยอ้อม การโฆษณาหรือประชาสัมพันธ์ใดๆ โดยผู้ผลิตเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทุกประเภทให้กระทำได้เฉพาะการให้ข้อมูลข่าวสาร และความรู้เชิงสร้างสรรค์สังคม โดยไม่มีการปรากฏภาพของสินค้าหรือบรรจุภัณฑ์ของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้นเว้นแต่เป็นการปรากฏของภาพสัญลักษณ์ของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือสัญลักษณ์ของบริษัทผู้ผลิตเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้นเท่านั้น ทั้งนี้ที่กำหนดในกฎกระทรวง

สรุปได้ว่า พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 เป็นกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อกำหนดมาตรการในการควบคุมการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งการ วิจัยครั้งนี้ได้มีเนื้อหาที่ศึกษาครอบคลุมทั้ง 7 มาตรา ดังกล่าวข้างต้น

4.การควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากจุดจำหน่ายหรือร้านค้า

ชุมชนที่มีร้านค้ามากจะส่งผลให้มีความถี่และปริมาณในการดื่มของวัยรุ่นมากเช่นกัน (Huckle et al., 2008) จากผลการสำรวจพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พบเขตปริมณฑล (สมุทรปราการ นนทบุรี และปทุมธานี) ภาคกลาง และภาคเหนือมีสัดส่วนการดื่ม มากกว่าร้อยละ 50.0 แหล่งที่ซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จากร้านขายของชำมากที่สุด รองลงมา ซื้อจากร้านสะดวกซื้อ เช่น 7-11/แฟมิลีมาร์ท/108 ซุป/มินิบิ๊กซี/โลตัสเอ็กซ์เพรส เป็นต้น และสถานบันเทิง เช่น ผับ/บาร์ตามลำดับ (บริษัท กลุ่มแอดวานซ์ รีเสิร์ช จำกัด, 2559)

ผลการสำรวจระดับการรับรู้เกี่ยวกับกฎหมายและผลการบังคับใช้กฎหมายของประชาชนเขตกรุงเทพมหานคร 310 ราย พบว่า ภาพรวมมีการรับรู้เกี่ยวกับกฎหมายและผลการบังคับใช้กฎหมายมาก ร้อยละ 74.4 รับรู้ประเด็นไม่สามารถดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในขณะที่ขับขี่หรือโดยสารบนรถ ร้อยละ 85.0 ประเด็นไม่สามารถขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานศึกษา และไม่สามารถขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้กับบุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์ด้วยค่าเฉลี่ย เท่ากัน ร้อยละ 82.6 ส่วนผลการสำรวจในเขตปริมณฑล พบว่า ภาพรวมกลุ่ม

ตัวอย่างมีการรับรู้เกี่ยวกับกฎหมายและผลการบังคับใช้กฎหมายมาก ร้อยละ 78.8 เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ประเด็นไม่สามารถขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานศึกษา รับรู้มาก/มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 87.9 ส่วนประเด็นการไม่สามารถขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ด้วยวิธีการลด แลก แจก แถม ยังคงเป็นประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างรับรู้ได้น้อยที่สุด (ร้อยละ 66.2) (บริษัทกลุ่มแอดวานซ์ รีเสิร์ช จำกัด, 2559)

ในเขตเมืองทางภาคเหนือ มีการศึกษามาตรการและการบังคับใช้พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551: กรณีศึกษาในอำเภอเมือง เชียงใหม่ ในประชาชนทั่วไป นักเรียน นักศึกษา ด้วยแบบสอบถาม 400 ชุด ซึ่งพบว่า ในพื้นที่จะมีการบังคับใช้กฎหมายเป็นบางครั้ง โดยร้อยละ 49.6 จะเน้นเฉพาะช่วงเทศกาลวันหยุดสำคัญ มากที่สุด ร้อยละ 21.5 มีการบังคับใช้เป็นประจำ กับไม่ค่อยบังคับใช้เท่าๆ กัน โดยตำรวจเป็นผู้บังคับใช้ถึงร้อยละ 72.9 และเน้นวิธีการตรวจและจับกุมผู้กระทำผิดอย่างจริงจังมากที่สุด ร้อยละ 56.2 รองลงมาได้แก่ การตรวจพวกลูกมาแล้วขับขี่ยานพาหนะ ร้อยละ 46.9 การห้ามขายในวันหยุดสำคัญ ร้อยละ 40.9 การรณรงค์ให้ความรู้ด้านกฎหมายแก่ประชาชน ร้านค้า สถานบริการร้อยละ 38.9 การเน้นการโฆษณา ร้อยละ 31.2 แล้วคิดว่ากฎหมายมีความเหมาะสมระดับดี ร้อยละ 54.3 ในกลุ่มร้านค้า สถานบริการ ใช้แบบสอบถาม 350 ชุด พบว่า มีการบังคับใช้กฎหมายกฎหมายเป็นบางครั้ง โดยเน้นเฉพาะช่วงเทศกาลวันหยุดสำคัญมากที่สุด ร้อยละ 42.8 เจ้าหน้าที่ที่มีบทบาทสำคัญมากที่สุด คือตำรวจ ร้อยละ 72.9 โดยกลุ่มร้านค้าและสถานบริการนี้ให้ความเห็นว่า การบังคับใช้กฎหมายควรเน้นการรณรงค์ให้ความรู้มากที่สุด ร้อยละ 62.0 มีความพึงพอใจในการบังคับใช้กฎหมายของเจ้าหน้าที่ ร้อยละ 49.7 รวมทั้งการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายฯ มีประเด็นสำคัญว่ามาตรการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ตาม พรบ.ฯ พบปัญหาและอุปสรรค ในด้านความต่อเนื่องจริงจังในการบังคับใช้กฎหมาย การทำสำนวนคดีของตำรวจยังไม่มีแนวทางปฏิบัติหรือคู่มือการทำสำนวนคดี การขาดการประสานงานและติดตามงานของเจ้าหน้าที่ ความเข้าใจและตีความข้อกฎหมาย ในมาตรา 32 พบว่าผู้บังคับใช้กฎหมายมีความเห็นไม่ตรงกับเจตนารมณ์ของกฎหมาย การเปรียบเทียบคดีและการใช้มาตรการด้านเงินสินบน ไม่มีการจูงใจในการนำจับ ประชาชนยังไม่ตระหนักถึงพิษภัยของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ดิเรก ควรสมาคม, 2557)

ส่วนในภาคใต้ มีการศึกษามาตรการเพื่อลดปัญหาแอลกอฮอล์ ในชุมชนพหุวัฒนธรรม กรณีศึกษาอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โดยมี กลุ่มเป้าหมายคือ ผู้นำท้องถิ่น/ประชาชน เจ้าหน้าที่ ตำรวจและร้านค้าที่จำหน่ายแอลกอฮอล์ใน 6 ชุมชน รวมทั้งสิ้นจำนวน 51 ราย พบว่าชุมชนทั้ง 6 แห่ง มีการรวมตัวกันแบบหลวมๆ โดยเทศบาลมีการจัดตั้งชุมชนและกรรมกรชุมชนที่มาจากแต่งตั้ง ร้านจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนแต่ละแห่งมีความแตกต่างกัน เช่น ในชุมชนมุสลิม ร้านค้าจะเป็นร้านขายของชำ และร้านขายดอกเห็ด ส่วนร้านสะดวกซื้อและร้านค้าส่งกระจายอยู่ในชุมชน มีการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทุกประเภทและมีป้ายกำหนดเวลาในการจำหน่ายแต่ไม่มีการตรวจสอบกรณีลูกค้าเป็นวัยรุ่น รูปแบบการจำหน่ายของร้านแต่ละแห่งไม่แตกต่างกัน มีบรรยากาศซื้อขายของชุมชนแบบไม่ต้องจ่ายเงินสด (ใช้การจดบัญชีและเรียกเก็บ/มาจ่ายภายหลัง) โดยในชุมชนที่ศึกษาทั้ง 6 ชุมชน ไม่มีมาตรการแก้ปัญหาคือเป็นรูปธรรมและไม่มีการจำกัดจำนวนร้านจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในชุมชน ผู้นำศาสนามีความเห็นว่าสรรพสามิตควรเพิ่มอัตราภาษีเครื่องดื่มฯ

เจ้าหน้าที่ขาดความตระหนักในเรื่องการจับกุม ร้านค้าที่ไม่ได้ตรวจสอบอายุผู้ซื้อเครื่องดื่มฯ (นวลตา อากาศพัชระกุล 2557)

มีการศึกษาเรื่องการนำนโยบายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไปปฏิบัติในเขตเทศบาลนครภูเก็ตและเทศบาลเมืองป่าตอง ซึ่งเป็นเขตเมืองท่องเที่ยวพบว่า มีการละเมิดกฎหมายในประเด็นต่างๆ ได้แก่ ร้อยละ 50.8 ของสถานประกอบการไม่แสดงป้าย “ไม่ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่เด็กอายุต่ำกว่า 20 ปี” ร้อยละ 34.2 ขายสุราให้แก่เด็กอายุต่ำกว่า 20 ปี ร้อยละ 41.6 มีการตั้งหรือแสดงป้ายโฆษณาขายสุรา ร้อยละ 32.4 ขายสุราในวันเข้าพรรษา วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา และวันอาสาฬหบูชา ร้อยละ 48.0 ขายสุราในช่องเวลาห้ามขายที่กฎหมายกำหนด ร้อยละ 42.4 มีการส่งเสริมการขายสุราลดราคาเพื่อเพิ่มยอดขาย ร้อยละ 34.4 จัดรายการ ลด แลก แจก และแถมของรางวัล และร้อยละ 23.2 ขายแบบซื้อ 1 แกรม 1 หรือซื้อ 3 แกรม 1 โดยปัจจัยด้านเศรษฐกิจ และทัศนคติของผู้ประกอบการส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์การนำนโยบายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไปปฏิบัติ (ปะภา นักรา, 2556) จะเห็นได้ว่าร้านค้ามีความสำคัญต่อการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เนื่องจากเป็นแหล่งที่มีความใกล้ชิดที่จะกระจายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไปยังผู้บริโภค และการไม่ปฏิบัติตามมาตรการทางกฎหมายของผู้บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และผู้ประกอบการร้านค้ามีอัตราที่สูงมาก (วิระชัย รุ่งรอยศรี, 2553; คุษฎี อายุวัฒน์ และคณะ, 2555; Puangsuwan A et al., 2012; Surasak Chaiyasong et al., 2013)

นอกจากนั้นในการศึกษาเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีการศึกษาของทิพยรัตน์ ชรรมกุล และคณะ (2560) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ของร้านจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แบบไม่มีที่นั่งดื่ม (Off-premise) ในจังหวัดซึ่งถือเป็นพื้นที่เสี่ยงสูง เนื่องจากมีความชุกของนักดื่มประจำในประชากรผู้ใหญ่ ร้อยละ 58.8 ซึ่งสูงสุดเป็นอันดับ 1 ของภูมิภาค โดยการสำรวจร้านค้าและผู้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จำนวน 382 ร้าน/คน พบว่าส่วนใหญ่ มีใบอนุญาตจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ร้อยละ 97.1 ไม่เคยการอบรมเกี่ยวกับกฎระเบียบการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ร้อยละ 77.5 ร้านค้าได้ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้เยาวชนที่อายุต่ำกว่า 20 ปี ร้อยละ 39.8 ซึ่งวิธีการได้ข้อมูลอายุของผู้ซื้อ ใช้วิธีการขอบัตรประชาชนเพียงร้อยละ 5.2 มีจำหน่ายในช่วงเวลาห้ามขายสูงสุดคือเวลา 14.00-17.00 น. ร้อยละ 77.8 มีรูปแบบการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แบบให้เครดิต(เซ็น/เชื่อ) ไว้ก่อน ร้อยละ 54.5 และในรอบ 1 ปีที่ผ่านมาจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในวันสำคัญสูงสุดคือวันออกพรรษา ร้อยละ 27.5 ร้านค้าโดยส่วนใหญ่ได้รับการตรวจสอบโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ ร้อยละ 88.2 ความรู้ที่ผู้จำหน่ายเข้าใจผิดมากที่สุด 3 ลำดับแรกคือ การไม่อนุญาตให้ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ได้ในเวลา 14.00 - 17.00 น. ร้อยละ 32.2 การไม่อนุญาตให้ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ได้ในเวลา 06.01 – 11.00 น. ร้อยละ 42.9 และการไม่อนุญาตให้ดื่มได้ในสวนสาธารณะของรัฐ/ราชการ ร้อยละ 55.0 ไม่มีการติดป้าย/พบอุปกรณ์โฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์/แสดงชื่อเครื่องดื่มของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บริเวณร้าน ร้อยละ 83.8 ปัจจัยด้านความรู้ พบ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 เพศ อายุของผู้จำหน่าย การเคยได้รับการตรวจสอบจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ และตำแหน่งร้านค้าที่ตั้งนอกเขตเทศบาลมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติตามพรบ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

5. มาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับควบคุมการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษา

การกำหนดโซนนิ่งรอบสถานศึกษา คือ มาตรการจำกัดสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (Restrictions on on-premise and off-premise sales of alcoholic beverages) ซึ่งเป็นหนึ่งในมาตรการทางกฎหมายสำคัญในควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพื่อลดการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประชาชน โดยเฉพาะเยาวชน นักเรียน นักศึกษา โดยการควบคุมและลดความหนาแน่นของร้านจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยการกำหนดสถานที่อนุญาตให้มีร้านจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ประเภทที่นั่งดื่ม (on-premise) เช่น บาร์ หรือภัตตาคาร เป็นต้น และกำหนดสถานที่อนุญาตการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประเภทไม่มีที่นั่งดื่ม (off-premise) นอกจากนี้ยังรวมถึงการกำหนดวันและเวลาห้ามจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ด้วย (WHO, 2014: 72)

จากการการขยายตัวของร้านเหล้ารอบมหาวิทยาลัย ทางออกของปัญหาคือลดความหนาแน่นของร้านขายเหล้ารอบสถานศึกษา การห้ามขายในวงรัศมีทุก ๆ 100 เมตร จะลดจำนวนร้านค้าลงได้ประมาณ ร้อยละ 20.0 ใช้เวลาเดินทางไปร้านขายเหล้าเพิ่มขึ้น 1 นาที ความน่าจะเป็นในการดื่มจะลดลงประมาณ ร้อยละ 2.0 การเดินทางไปร้านขายเหล้าที่ใกล้ที่สุดด้วยการเดิน จะทำให้มีโอกาสดื่มมากกว่าการเดินทางโดยวิธีอื่น ดังนั้นประเทศไทยจึงมีมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับควบคุมการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษา หลายฉบับ อาทิ พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง กำหนดสถานที่หรือบริเวณห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษา พ.ศ. 2558 คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 22/ 2558 พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493 พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง (สำนักงานคณะกรรมการการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์, ม.ป.ป.) โดยมีสาระสำคัญดังนี้

4.1) ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง กำหนดสถานที่หรือบริเวณห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษา พ.ศ. 2558 (ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง กำหนดสถานที่หรือบริเวณห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษา พ.ศ. 2558, 2558)

บทบัญญัติ: “ห้ามผู้ใดขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานที่หรือบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา หรือหอพักบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา ตามข้อ 6 วรรคหนึ่ง แห่งคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 22/2558 ลงวันที่ 22 กรกฎาคม 2558...”

บทลงโทษ: ตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี ในเขตพื้นที่โซนนิ่ง หากพบการฝ่าฝืนในเขตที่กำหนด ดำเนินการดังนี้

1. ดำเนินคดีทางอาญาตามพระราชบัญญัติสถานบริการพ.ศ. 2509 และพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ซึ่งให้จำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา 39 พ.ร.บ. ควบคุมเครื่องดื่มฯ)

2. ดำเนินการทางปกครอง ตามคำสั่งหัวหน้า กสช. ข้อ 4 และข้อ 5 ประกอบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยมีหนังสือสำเนาเรียน

- สรรพสามิตพื้นที่ ส่งเพิกถอนใบอนุญาตขายสุรา

- ผู้ว่าราชการจังหวัด ส่งเพิกถอนใบอนุญาตสถานบริการ และสั่งปิดการ 5 ปี

4.2) คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 22/ 2558 (ตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 22/ 2558, 2558)

ตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 22/ 2558 ได้ควบคุมเรื่องสถานบริการหรือสถานประกอบการที่คล้ายสถานบริการที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย เหตุเดือดร้อนรำคาญทางเสียง และร้านขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษา โดยมีคำสั่ง (คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 22/ 2558, 2558) ดังนี้

ข้อ 4 ห้ามมิให้ผู้ประกอบกิจการสถานบริการหรือสถานประกอบการใดที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

- (1) ยินยอมหรือปล่อยให้พลละเลยให้ผู้มีอายุต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์เข้าไปใช้บริการ
- (2) ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่ผู้มีอายุต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์
- (3) เปิดทำการเกินกว่าเวลาตามที่มีกฎหมายบัญญัติ
- (4) ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เกินกว่ากำหนดเวลาตามที่มีกฎหมายบัญญัติ
- (5) ยินยอมหรือปล่อยให้มีการพกดารา วัตถุระเบิด หรือยาเสพติดเข้าไปในสถานที่ของตน

ไปสถานที่ของตน

ข้อ 4 วรรคสอง ในกรณีที่สถานบริการหรือสถานประกอบการใดกระทำการตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้มีอำนาจตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องมีอำนาจเพิกถอนใบอนุญาต หรือสั่งปิดและห้ามมิให้มีการเปิดสถานบริการหรือสถานประกอบการในสถานที่ดังกล่าวอีกเป็นเวลา 5 ปี และหากอยู่ระหว่าง การขอต่อใบอนุญาตก็ให้สั่งมิให้ต่อใบอนุญาต และมีให้ออกใบอนุญาต แก่ผู้นั้นเป็นเวลา 5 ปี

ข้อ 5 ในกรณีที่สถานบริการหรือสถานประกอบการใดที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ ก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญทางเสียงแก่ผู้อยู่อาศัยในบริเวณใกล้เคียงสถานบริการหรือสถานประกอบการดังกล่าว ให้เจ้าพนักงานสาธารณสุขตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขเจ้าพนักงานตำรวจ และเจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง สั่งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่ดังกล่าว ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขเหตุเดือดร้อนรำคาญทางเสียงนั้นให้แล้วเสร็จภายในเวลาสามสิบวันและในระหว่างระยะเวลาดังกล่าวให้หยุดการใช้เสียงที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญนั้น

ในกรณีที่ครบกำหนดระยะเวลาตามวรรคหนึ่งแล้ว หากเจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่ดังกล่าวยังไม่ได้ทำการปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องตามกฎหมายให้นำความในวรรคสองของข้อ 4 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ 6 ห้ามมิให้มีสถานที่ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษาหรือหอพักในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา

ข้อ 6 วรรคสอง หากพบว่ามีผู้ฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามวรรคหนึ่ง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานของรัฐซึ่งมีอำนาจตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยกรณีนั้น โดยเด็ดขาดและเคร่งครัดรวมทั้งให้มีอำนาจในการสั่งปิดสถานที่ดังกล่าวทันที

ข้อ 6 วรรคสี่ ในกรณีที่เป็นสถานบริการ หรือสถานประกอบการใดที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานประกอบการซึ่งตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกับสถานศึกษา หรือหอพักในบริเวณใกล้เคียง สถานศึกษาห้ามมิให้ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานดังกล่าวด้วย ให้ผู้มีอำนาจตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องสั่งเพิกถอนใบอนุญาตหรือสั่งปิดสถานประกอบการ และห้ามมิให้มีการเปิดสถานบริการหรือสถานประกอบการในสถานดังกล่าวอีก

โดยคำสั่งคสช. ได้ระบุได้ว่า ห้ามมีการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ “บริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา” หากผู้ฝ่าฝืน มีความผิดและมีโทษทางอาญา ตามกฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และโทษทางปกครอง คือ เพิกถอนใบอนุญาตขายสุรา เพิกถอนใบอนุญาตสถานบริการ สั่งปิดกิจการ

จากนั้นคำสั่ง คสช. ที่ 46/2559 เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 22/2558 ข้อ 6/1 ผู้ใด (1) เปิดสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการภายในระยะเวลาห้าปีนับแต่วันที่ มีคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตหรือคำสั่งปิดตามข้อ 4 วรรคสองหรือข้อ 5 วรรคสอง (2) เปิดให้บริการ สถานที่ยาขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือสถานบริการหรือสถานประกอบการที่ตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษาหรือหอพักในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา อันเป็นการฝ่าฝืนคำสั่งตามข้อ 4 วรรคสาม หรือข้อ 6 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ (คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 46/2559, 2559)

ซึ่งแนวปฏิบัติในการบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวทั้งหมดข้างต้น (สำนักงานคณะกรรมการการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์, ม.ป.ป.) มีดังนี้

บริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา หมายความว่า บริเวณต่อเนื่องติดกับสถานศึกษาและบริเวณถัดออกไป โดยบริเวณถัดออกไปดังกล่าวต้องมีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ประกอบด้วย

(1) บริเวณดังกล่าวเป็นบริเวณที่เด็ก เยาวชน นักศึกษา สามารถเข้าถึงได้โดยง่ายเมื่อพิจารณาจากระยะห่างจากสถานศึกษา

(2) บริเวณดังกล่าวเป็นสถานที่ที่มีลักษณะที่ไม่เหมาะสมต่อเด็ก เยาวชน นักศึกษา

(3) บริเวณดังกล่าวมีสถานที่ที่มีลักษณะอาจเป็นแหล่งมั่วสุมหรือเป็นแหล่งมอมเมาเด็ก เยาวชน นักศึกษา

(4) บริเวณดังกล่าวพืงเห็นได้ว่าจะก่อความเดือดร้อนรำคาญต่อเด็ก เยาวชน นักศึกษา ในสถานศึกษา

การกำหนดเขต “Zoning” มีแนวทางการดำเนินงาน (สำนักงานคณะกรรมการการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์, ม.ป.ป.) ดังนี้

- ให้คณะทำงานระดับจังหวัด โดยมีสรรพสามิตพื้นที่เป็นฝ่ายเลขานุการ ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน และส่วนราชการหรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องเป็นคณะทำงานร่วมกันพิจารณากำหนดเขตพื้นที่โซนนิ่ง ที่ต้องห้ามขายสุรารอบสถานศึกษา

- สถานศึกษาที่ต้องเร่งดำเนินการกำหนด Zoning คือ สถานศึกษาที่เด็ก เยาวชน นักศึกษาจะเป็นผู้ซื้อสุราเอง เช่น สถานศึกษาในระดับอุดมศึกษา อาชีวศึกษา และมัธยมศึกษา เป็นต้น เมื่อดำเนินการแล้วเสร็จจึงกำหนด Zoning สถานศึกษาในระดับอื่นต่อไป

- เมื่อจัดทำเขตพื้นที่โซนนิ่งเสร็จสิ้น ให้ประกาศเผยแพร่เพื่อรับทราบโดยทั่วกัน

4.3) คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 237/2558 ให้จัดตั้งศูนย์อำนวยการประสานกำกับติดตามผลการดำเนินงาน (สอ.กต.) โดยมีหน้าที่อำนวยการประสานงานกำกับติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 22/2558 และผลการประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 14 กรกฎาคม 2558 เพื่อติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานฯ พบปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน (RTV9, 2559) ดังนี้

1. ยังมีได้มีการจัดทำรูปแบบสำหรับสถานศึกษาระดับประถมศึกษา และระดับอนุบาล เนื่องจากระยะเวลาไม่เพียงพอ ประกอบกับมีข้อหรือถึงความจำเป็นที่ต้องกำหนดรูปแบบสำหรับสถานศึกษาในระดับอนุบาลเนื่องจากอาจไม่ส่งผลต่อการสนับสนุนนโยบายในเรื่องนี้ เพราะเด็กมีอายุน้อยเกินไปและไม่อยู่ในกลุ่มเสี่ยง

2. การพิจารณาทบทวนเขต Zoning ตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการ ต้องใช้เวลาในการดำเนินการเพิ่มเติมและยังมีข้อควรพิจารณาเสนอเป็นพระราชกฤษฎีกา

3. การสำรวจข้อมูลของเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษา เป็นกระบวนการที่ต้องใช้ข้อมูลจากหลายฝ่ายและต้องใช้เวลาในการดำเนินการในระยะยาว

4. การกำหนดรูปแบบที่ควรมีช่องทางให้ประชาชน ผู้เกี่ยวข้อง ได้ทราบและเข้าถึง โดยกำหนดแนวทางแก้ไข (RTV9, 2559) ดังนี้

1. เสนอคณะรัฐมนตรีขออนุมัติให้ขยายระยะเวลาการจัดทำรูปแบบที่ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับระดับประถมศึกษาออกไปอีก 180 วัน และขออนุมัติให้ชะลอการดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับระดับอนุบาล เพื่อประเมินการดำเนินการในภาพรวม

2. อนุมัติให้ขยายระยะเวลาออกไปอีก 180 วัน เพื่อพิจารณาทบทวนพื้นที่โซนนิ่ง ตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการ

3. การจัดทำรูปแบบที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้พนักงานเจ้าหน้าที่แต่ละจังหวัดใช้ในการซักซ้อมความเข้าใจในการปฏิบัติหน้าที่ให้ถูกต้องตรงกันเท่านั้น จึงเสนอคณะรัฐมนตรีเห็นชอบการกำหนดแนวเขตบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา และให้หน่วยงานผู้รับผิดชอบนำไปติดประกาศเผยแพร่ให้ประชาชนได้รับทราบกันอย่างทั่วถึงโดยเมื่อคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบแล้วจะได้นำมติคณะรัฐมนตรีไปประกาศในราชกิจจานุเบกษาเพื่อให้ทราบเป็นการทั่วไปว่ามีการกำหนดแนวเขตบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษาไว้แล้วตามที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้นำไปเผยแพร่

เมื่อวันที่ 29 มิถุนายน 2559 มีการประชุมคณะกรรมการอำนวยการประสานกำกับติดตามผลการดำเนินงานตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ที่ 22/2558 ครั้งที่ 3/2559 เพื่อติดตามความคืบหน้าผลการปฏิบัติตามมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหการแข่งรถยนต์และรถจักรยานยนต์

ในทาง และการควบคุมสถานบริการหรือสถานประกอบการที่ให้บริการในลักษณะคล้ายกับสถานบริการ โดยที่ประชุมได้รับทราบความคืบหน้าผลการปฏิบัติตามมาตรการและมอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อยกระดับแผนที่แนวเขตพื้นที่ "บริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา" เพื่อให้หน่วยงานอื่นได้รับทราบ และตรวจสอบการดำเนินการได้ และเน้นการจัดการกับปัญหาภายในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษาเป็นลำดับแรก โดยให้มีการพิจารณาดำเนินการให้รู้รูปแบบที่มีความชัดเจนยิ่งขึ้นโดยใช้ระบบ GIS เข้าช่วย (ศูนย์อำนวยการประสานกำกับติดตามผลการดำเนินงานคำสั่งหัวหน้า คสช.ที่ 22/2558 , 2559)

เมื่อวันที่ 6 มีนาคม 2560 มีการประชุมคณะกรรมการอำนวยการฯ ครั้งที่ 1/2560 รับทราบผลการดำเนินการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตามคำสั่งหัวหน้าคสช.ที่ 22/2558 คำสั่งหัวหน้าคสช.ที่ 30/2559 และคำสั่งหัวหน้าคสช.ที่ 46/2559 มีผลการดำเนินการเกี่ยวกับมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหสถานบริการหรือสถานประกอบการฯ และการจำหน่ายสุรา (ศูนย์อำนวยการประสานกำกับติดตามผลการดำเนินงานคำสั่งหัวหน้า คสช.ที่ 22/2558 , 2560) ดังนี้

1. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ จับกุมผู้กระทำความผิดตามคำสั่งหัวหน้าคสช.ที่ 22/2558 จำนวนทั้งสิ้น 499 ราย (ข้อมูลถึงวันที่ 31 มกราคม 2560)

2. กรมการปกครอง โดยชุดปฏิบัติการร่วมของจังหวัดทั่วประเทศ ออกตรวจสถานบริการสถานประกอบการฯ และร้านจำหน่ายสุรา รวม 132,320 ครั้ง มีการออกคำสั่งปิดร้านที่ฝ่าฝืนจำนวน 243 ร้าน (ข้อมูลตั้งแต่เดือนตุลาคม 2558 ถึงเดือนธันวาคม 2559)

3. กรุงเทพมหานคร ให้สำนักงานเขตออกตรวจร่วมกับหน่วยงานอื่น (ข้อมูลตั้งแต่ปีงบประมาณ 2558-2560) ตรวจสถานบริการหรือสถานประกอบการฯ รวม 1,740 ร้าน พบผิด 26 ร้าน และดำเนินการสั่งปิดร้านที่ฝ่าฝืนแล้ว 21 ร้าน การสำรวจสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษาจำนวน 15 แห่ง ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล เมื่อเดือนธันวาคม 2559 พบว่ามีจำนวน 324 ร้าน ลดลงร้อยละ 87.78 เมื่อเปรียบเทียบกับผลสำรวจของสำนักวิจัยซูเปอร์โพล ซึ่งระบุว่ายังมีจำนวน 2,653 ร้าน

4. กรมสรรพสามิตมีการเพิกถอนใบอนุญาตจำหน่ายสุราในเขตโซนนิ่งใกล้เคียงสถานศึกษาจำนวน 256 ราย (ข้อมูลตั้งแต่เดือนตุลาคม 2559 ถึงเดือนกุมภาพันธ์ 2560) และจำนวนการออกใบอนุญาตขายสุราทั่วประเทศ ปัจจุบันมี 495,910 ฉบับ ลดลงจากปี 2558 ที่มีจำนวน 630,139 ฉบับ

นอกจากนี้มีการรายงานเรื่องผลการดำเนินงานพัฒนาระบบแผนที่สารสนเทศทางภูมิศาสตร์ GIS ซึ่งที่ประชุมมีมติเห็นชอบระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์สาธิต (DEMO) ซึ่งสำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) ได้จัดทำระบบโดยนำข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มาจัดทำเป็นระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์สำหรับทดลองใช้งาน ซึ่งมี 2 ระบบคือ 1.ระบบแจ้งเหตุการณ์กระทำผิดกฎหมาย ซึ่งแยกเป็นระบบการแจ้งเหตุสำหรับประชาชน และระบบการแจ้งเหตุสำหรับเจ้าหน้าที่ และ 2.ระบบตรวจสอบร้านจำหน่ายสุราและสถานบันเทิงในเขตโซนนิ่งบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา รวมถึงแผนการดำเนินงานในการจัดทำระบบแผนที่สารสนเทศทางภูมิศาสตร์ GIS แบ่งเป็น 3 ระยะดังนี้

- ระยะที่ 1 (3 เดือน) พัฒนาระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์สาธิต (DEMO) สำหรับทดลองใช้งานในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร

- ระยะที่ 2 (6 เดือน) ขยายขอบเขตการใช้งานระบบไปยังจังหวัดปริมณฑลและจังหวัดใหญ่ ในแต่ละภาค 10 จังหวัด พร้อมพัฒนาระบบเข้าสู่แบบ Cloud base สำหรับใช้งานจริง และ

- ระยะที่ 3 (24 เดือน) ขยายขอบเขตการใช้งานระบบไปยังพื้นที่ทั่วประเทศ เชื่อมโยงข้อมูลกับระบบอื่นเพื่อลดความซ้ำซ้อนในภารกิจของหน่วยงานภาครัฐ และสร้างระบบสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจ

ที่กล่าวมาข้างต้นเป็นสิ่งที่ควรมีการติดตามผลการดำเนินงานและศึกษาวิจัยเพื่อการพัฒนาต่อไป โดยสรุปแล้วคำสั่งคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ที่ 46/2559 และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 22/ 2558 เป็นกฎหมายรองของประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง กำหนดสถานที่หรือบริเวณห้ามขายเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษา พ.ศ. 2558 และพรบ.ควบคุมเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 ซึ่งเป็นประกาศในราชกิจจานุเบกษา ถือเป็นระเบียบข้อบังคับหลักในการควบคุมเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ในเขตโซนนิ่งรอบสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องการบังคับใช้พรบ.ควบคุมเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 และกฎหมายอื่นๆ ดังกล่าวข้างต้น โดยคำสั่ง(คสช.) ที่ 46/2559 (2559) และคำสั่ง คสช.22/2560 ไม่ได้ระบุไว้ชัดเจนว่าจะให้ร้านเดิมขายได้หรือไม่ เพียงแต่มีการระบุโทษและการห้ามกระทำผิดของร้านจำหน่ายฯ ตาม พรบ.ควบคุมเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 ในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษาเขตโซนนิ่ง จึงเป็นที่เข้าใจในทางปฏิบัติว่าร้านที่ตั้งก่อนหน้ามีมาตรการ โซนนิ่ง จะให้สามารถจำหน่ายได้ตามกฎหมาย ส่วนการจะตั้งร้านใหม่ในเขตโซนนิ่งฯ จะไม่สามารถทำได้ ทั้งนี้หากฝ่าฝืน มีความผิดและมีโทษทางอาญา ตามกฎหมายควบคุมเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ และโทษทางปกครอง คือ เพิกถอนใบอนุญาตจำหน่ายเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ เพิกถอนใบอนุญาตสถานบริการ สั่งปิดกิจการ จึงเป็นที่มาที่ทุกจังหวัดจะต้องดำเนินการตามมาตรการทางกฎหมายอย่างเข้มงวด ซึ่งทำให้มีแนวทางข้อบังคับที่ครอบคลุมการควบคุมปัญหาการเข้าถึงเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์มากขึ้น

นอกจากนั้นกฎระเบียบเรื่องเวลาการอนุญาตให้ร้านค้า/จุดจำหน่ายเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ได้ในแต่ละวันนั้น ขึ้นอยู่กับประเภทของจุดจำหน่าย โดยประเภทของร้านที่จำหน่ายแบบ on-premise มีระยะเวลาที่จำหน่ายเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ได้ตามกฎหมายเช่นเดียวกับร้านที่จำหน่าย off-premise ยกเว้นกรณีจุดจำหน่ายฯ ที่เป็นประเภทสถานบริการมีการจดทะเบียนจากกระทรวงมหาดไทยตามพรบ.สถานบริการ พศ.2509 ซึ่งตั้งมาก่อนที่จะมีคำสั่ง คสช. ที่ 22/2558 ที่ให้สามารถจำหน่ายเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ได้ไม่เกินเวลา 02.00 น.

อย่างไรก็ตาม มาตรการที่พื้นที่ได้ดำเนินการยังขาดการประเมินผลหลังจากมีมาตรการมาได้ระยะหนึ่ง หากนำวิธีการทางวิจัยหรือวิธีทางวิทยาศาสตร์มาช่วยประเมินผลมาตรการฯ จะทำให้ได้ข้อมูลที่นำเชื่อถือและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนามาตรการ กฎหมาย และนโยบายมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงออกแบบการวิจัยเพื่อการประเมินผลหลังการประกาศใช้มาตรการกำหนดเขต โซนนิ่งรอบสถานศึกษา โดยเลือกจังหวัด นครราชสีมาซึ่งมีความหลากหลายของบริบทสิ่งแวดล้อม และสังคม เนื่องจากมีขนาดพื้นที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย และมีปัญหาเรื่องการบริโภคเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ในระดับกลางๆ ของประเทศมาเป็นพื้นที่นำร่องในการวิจัย

6. การงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจำหน่ายเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษา

การศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการบังคับใช้มาตรการจำหน่ายเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์บริเวณรอบสถานศึกษา โดยอัครเดช มณีภาค (2011) พบว่ากฎหมายฉบับเดียวไม่เพียงพอต่อการบังคับใช้กฎหมายในเรื่องนี้ จำเป็นต้องอาศัยกฎหมายฉบับอื่นร่วมด้วย เช่น พรบ.สถานบริการ การเข้มงวดกับการออกใบอนุญาตในการจำหน่ายสินค้าบางประเภท เป็นต้น สำหรับช่องโหว่ทางกฎหมายสำหรับมาตรา 27 ตามพรบ.ควบคุมเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 ที่บัญญัติห้ามทางด้านฝ่ายประกอบการหรือใครก็ตามห้ามขายเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ในสถานที่หรือบริเวณใดของสถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ ยังไม่มีมาตรฐานที่ชัดเจนว่า “บริเวณ” คือจุดไหนบ้าง ซึ่งอาจจะครอบคลุมบริเวณ โดยรอบสถานศึกษากี่สิบลเมตร ผู้ประกอบการบางรายตั้งสถานประกอบการห่างจากสถานศึกษาโดยอ้างเหตุผลว่าไม่อยู่ในบริเวณสถานศึกษา และไม่ติดขอบมหาวิทยาลัย โดยคิดว่าไม่เป็นไร

ส่วนการศึกษาสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษาในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ซึ่งมีสถานศึกษาจำนวน 17 แห่ง มีจุดจำหน่ายเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ในพื้นที่เทศบาลนครจำนวน 1,083 แห่ง พบว่า อัตราการดื่มหนักของเยาวชนตามจุดจำหน่ายที่หนาแน่นจะมากกว่าตามจุดจำหน่ายที่ไม่หนาแน่นเกือบเท่าตัว แต่จุดจำหน่ายรอบสถานศึกษาในระยะ 500 เมตร ไม่มีผลต่อพฤติกรรมการดื่มในช่วง 1 ปีที่ผ่านมาหรือการดื่มหนัก เนื่องจากจุดจำหน่ายมีกระจายอยู่ทั่วไปและจำนวนมาก เยาวชนสามารถเดินทางไปดื่มยังจุดจำหน่ายอื่นๆ ได้ง่าย และการจำกัดเวลาการจำหน่ายไม่ส่งผลกระทบต่อการค้าเนินกิจการของผู้ประกอบการ (กนิษฐา ไทยกกล้า, 2550)

การศึกษาการเข้าถึงเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยเขตภาคเหนือ 2 แห่งคือ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงและมหาวิทยาลัยพะเยา เมื่อปี พ.ศ. 2556 พบว่า รอบบริเวณมหาวิทยาลัยมีร้านสะดวกซื้อไม่น้อยกว่าสองแห่ง และทุกแห่งมีการจำหน่ายเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์โดยร้านสะดวกซื้อจะมีป้ายบอกกำหนดเวลาจำหน่ายชัดเจน แต่ในขณะที่เดียวกันร้านจำหน่ายอาหารที่สามารถสั่งเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ร่วมด้วยนั้น พบว่า นักศึกษาสามารถซื้อดื่มในร้านได้ตลอดเวลา และพบว่าร้านค้าเล็กๆเช่น ร้านขายของชำหรือร้านขายเหล้าในหมู่บ้านก็ยังขายให้กับคนทั่วไปหรือนักศึกษาที่อายุยังไม่ถึง 20 ปีซึ่งกลุ่มตัวอย่างสามารถซื้อเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์จากหลายแหล่ง อันดับหนึ่งคือร้านสะดวกซื้อ รองลงมาคือร้านจำหน่ายอาหารและร้านขายของชำตามลำดับ ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 45.3 สามารถซื้อเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ได้ตลอดเวลา และร้อยละ 55.8 ให้ข้อมูลว่าไม่เคยถูกถามอายุจากผู้จำหน่ายเมื่อต้องการซื้อฯ อันหมายถึงโอกาสที่จะมีการซื้อขายให้กับเยาวชนที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี ได้ (Potjanamart, C., 2014; นพพล วิทย์วรพงศ์, 2559)

สำหรับร้านขายเครื่องดื่มน้ำฯ ประเภทนี้ซึ่งตั้งอยู่ใกล้สถานศึกษา พบว่ามีการกระตุ้นการดื่มของเยาวชนผ่านกลยุทธ์ทางการตลาดและการโฆษณา โดยธุรกิจเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์และร้านค้าเป็นพันธมิตรทางการค้ากัน ซึ่งร้านค้าเป็นช่องทางในการสื่อสารตราสินค้าและช่องทางส่งเสริมการขายของธุรกิจฯ โดยผ่านกิจกรรมทางดนตรี (music sponsorship) กิจกรรมตามเทศกาล กิจกรรมตามปฏิทินการศึกษากิจกรรมแนวปาร์ตี้รวมทั้งส่งเสริมการตลาดด้านราคาโดยการสำรวจนักศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลปี พ.ศ.2557 พบว่า เยาวชนในกลุ่มตัวอย่างเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 90.0) ยอมรับว่า โฆษณาและการสื่อสารเชิญชวนให้เข้าร่วม

กิจกรรมของร้านขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีผลต่อตนเอง ร้อยละ 66 ระบุว่า มีผลต่อการตัดสินใจว่าจะไปเที่ยว และร้อยละ 63 ยอมรับว่าสำหรับตนเองนั้นเมื่อเห็นโฆษณาและการสื่อสารเชิญชวนกิจกรรมทางดนตรี ตนเองก็จะตัดสินใจไปเที่ยวกิจกรรมนั้นๆ โดยการกระทำดังกล่าวของร้านค้านี้ถือเป็นการกระทำผิดกฎหมาย (1) การกระทำผิดมาตรา 30 (3) (4) (5) ของพระราชบัญญัติควบคุม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 โดยอาศัยกิจกรรมดนตรีและกิจกรรมบันเทิงเป็นช่องทางในการขายแบบลดราคา (2) มีการกระทำผิดมาตรา 32 ของพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 และ กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการแสดงผลสัญลักษณ์ เพื่อประกอบการโฆษณาหรือประชาสัมพันธ์เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2553 ข้อ 2 และ 3 คือ การโฆษณาด้วยการแสดงชื่อและสัญลักษณ์ตราสินค้าในโฆษณากิจกรรมทางดนตรี การแสดงตราสัญลักษณ์สินค้าโดยไม่ได้ประกอบข้อความเชิงสร้างสรรค์สังคม แต่เป็นสโลแกนสินค้าหรือหลีกเลี่ยงกฎหมายด้วยการใช้สัญลักษณ์ในการสื่อสารแทน หรือนำตราสัญลักษณ์มาดัดแปลงเป็นภาพการ์ตูน เป็นต้น (ศิริรัช ลอยสมุทร, 2557; นพพล วิทย์วรพงศ์, 2559)

นอกจากนั้น นवलตา อากัปกะกุลและคณะ (2557) ได้ศึกษาพฤติกรรมการจำหน่ายสุราของร้านจำหน่ายสุรา รอบมหาวิทยาลัยของรัฐ ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เก็บข้อมูลโดยการสังเกตและรวมสถานการณ์จริงระหว่างเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2554 ถึงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2555 พบว่าร้อยละ 87.8 ของร้านจำหน่ายสุรา 123 ร้านซึ่งอยู่ในรัศมี 100 เมตรจำหน่ายสุราแก่วัยรุ่นโดยไม่ตรวจสอบอายุ ร้านชำ ร้านอาหารตามสั่ง ผับ/คาราโอเกะ/เหล้าปั่น ร้านสะดวกซื้อ และร้านค้า ได้ห่อแพกวางสุราที่ขึ้นวางสินค้าและตู้แช่อย่างเปิดเผย ร้านอาหารตามสั่งและร้านขายของชำจำหน่ายสุราไม่จำกัดเวลา ส่วนร้านสะดวกซื้อ ผับ/คาราโอเกะ/เหล้าปั่น และร้านอาหารขนาดใหญ่จำหน่ายสุราตามเวลาที่กฎหมายกำหนด

สำหรับการศึกษาเขตกรุงเทพมหานครฯ พบว่าผู้ใช้บริการ 7-Eleven ในเขตกรุงเทพมหานคร ร้อยละ 96.3 รับรู้ข่าวสารว่า ห้ามจำหน่ายแอลกอฮอล์ในร้านค้าปลีกบริเวณ 500 เมตรจากสถานศึกษาและต้องไม่นำแอลกอฮอล์แสดงในที่เปิดเผย สามารถมองเห็นง่าย ต้องมีป้ายแสดงไม่จำหน่ายเหล้าและบุหรี่ให้แก่เยาวชนอายุต่ำกว่า 18 ปี อย่างชัดเจน รวมถึงบทลงโทษในการงดออกใบอนุญาต (พิชามณต์ ชาญสุไชย, 2014) ซึ่งการสอบถามผู้ประกอบการธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน ที่มีประสบการณ์ในธุรกิจนี้ 1-5 ปี พบว่าปัจจัยด้านวิถีภาวะทางอารมณ์ ส่วนประสมทางการตลาดด้านช่องทางการจัดจำหน่าย การส่งเสริมการตลาด และลักษณะทางกายภาพมีผลต่อความสำเร็จในการประกอบธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ส่วนปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ประเภทเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ประสบการณ์ในการประกอบธุรกิจไม่มีผลต่อความสำเร็จในการประกอบธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (นิอร ทิพย์ดวงดี, 2557)

รวมทั้งการศึกษา รอบสถานศึกษา 15 แห่งใน กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ปี 2559 พบจุดจำหน่ายเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.9 เมื่อเทียบกับปี 2552 แต่ลดลงร้อยละ 40.0 เมื่อเทียบกับปี 2557 โดยพบว่ารอบมหาวิทยาลัยเกือบทุกแห่งมีจุดจำหน่ายลดลง (นพพล กรรณิกา, 2559) ทั้งนี้อาจเป็นผลมาจากคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ได้ประกาศคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ที่ 22/2558 (2558) ในเรื่องกำหนดเขตพื้นที่ร้านเหล้ารอบสถานศึกษา เช่นเดียวกับที่จังหวัดเชียงใหม่ ที่พบว่าร้านเหล้ารอบสถานศึกษา 3 แห่งซึ่งได้แก่ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ และมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ได้ทำการเปรียบเทียบ

ข้อมูลก่อนและหลังคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 22/2558 (2558) ปี 2559 พบว่าในระยะรัศมี 300 เมตรรอบมหาวิทยาลัยมีจำนวนจุดจำหน่ายลดลงมากกว่าร้อยละ 60.0 และเมื่อมีการกำหนดเขตโซนนิ่งรอบมหาวิทยาลัยส่งผลให้จุดจำหน่ายในเขตโซนนิ่งร้านค้ามีการละเมิดกฎหมายน้อยลงทั้งในเรื่องการขายให้เด็กอายุต่ำกว่า 20 ปี และการขายตามเวลาที่กฎหมายกำหนด (กนิษฐา ไทยกล้า, 2560; ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา, 2560)

จากการที่จุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษาเป็นสิ่งที่ส่งเสริมให้เยาวชนเข้าถึงแหล่งจำหน่ายได้โดยง่าย ทั้งในเรื่องเวลา และสถานที่ รวมทั้งเป็นบริบทชุมชนที่เอื้อต่อการดื่ม เช่น การพบเห็นคนในชุมชนตั้งวงดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นประจำ เป็นต้น ทำให้มีหลายฝ่ายผลักดันให้มีการกำหนดเขตพื้นที่โซนนิ่ง รอบสถานศึกษา โดยคำสั่ง คสช.ที่ 22/2558 (2558) และประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง การกำหนดสถานที่หรือบริเวณห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษา พ.ศ.2558 (2558) ที่ห้ามไม่ให้ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ใกล้เคียงสถานศึกษา ซึ่งที่ประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 14 กรกฎาคม 2558 มีมติให้เจ้าหน้าที่แต่ละจังหวัดกำหนดบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษาให้ชัดเจนภายใน 180 วันนั้น จังหวัดๆ ต่างๆ ในประเทศไทย อาจมีรูปแบบการดำเนินงาน ปัญหาอุปสรรค ผลการดำเนินงานตามนโยบายหรือกฎหมายที่แตกต่างกัน ซึ่งข้อมูลสถานการณ์ดังกล่าวในภาพรวม รวมทั้งปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเขตพื้นที่โซนนิ่งรอบสถานศึกษา โดยเฉพาะการฝ่าฝืนเรื่องการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เกินกว่ากำหนดเวลา ซึ่งเป็นการกระทำผิดในข้อ 4 ตามที่มีกฎหมายบัญญัติในคำสั่ง คสช.(2558) จำเป็นต้องได้รับการศึกษาเพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ สำนักคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพได้ทราบข้อมูลการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ฝ่ายรัฐ เช่น ตำรวจ สรรพสามิต สาธารณสุข ในการขับเคลื่อนและกำกับปฏิบัติตามกฎหมายดังกล่าว

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

รูปแบบการวิจัย

เป็นการวิจัยแบบภาคตัดขวาง (Cross-sectional study) แบ่งวิธีวิจัยได้ตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้
วัตถุประสงค์ข้อที่ 1. เพื่อศึกษาสถานการณ์การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ของจุดจำหน่ายในเขตพื้นที่โซนนิ่งรอบสถานศึกษา และ

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ของจุดจำหน่ายในเขตพื้นที่โซนนิ่งรอบสถานศึกษา มีประชากรและกลุ่มตัวอย่างดังนี้

ประชากรที่ศึกษา

จุดจำหน่าย/ร้าน/สถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และผู้จำหน่ายตามจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษาตามการจัดโซนนิ่งของพื้นที่เทศบาลนครแห่งหนึ่ง ซึ่งได้แก่ สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ 1 แห่ง สถาบันอุดมศึกษาเอกชน 1 แห่ง อาชีวศึกษาของรัฐ 2 แห่ง อาชีวศึกษาเอกชน 4 แห่ง โรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐ 4 แห่ง โรงเรียนมัธยมศึกษาของเอกชน 5 แห่ง รวมทั้งหมด 17 สถาบัน รวมทั้งอาสาสมัครที่จะเป็นผู้ทดลองซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยไม่จำกัดเพศ ซึ่งอาศัยอยู่ในเขตเทศบาลนครแห่งหนึ่ง มีอายุ 20 ปีขึ้นไป

กลุ่มตัวอย่าง

1. ทุกจุดจำหน่าย/ร้าน/สถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และผู้จำหน่ายตามจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษาตามการจัดโซนนิ่งของพื้นที่เทศบาลนครแห่งหนึ่ง ได้แก่ สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ 1 แห่ง สถาบันอุดมศึกษาเอกชน 1 แห่ง อาชีวศึกษาของรัฐ 1 แห่ง อาชีวศึกษาเอกชน 1 แห่ง โรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐ 1 แห่ง โรงเรียนมัธยมศึกษาของเอกชน 1 แห่ง รวมทั้งหมด 6 สถาบัน

2. ผู้จำหน่ายจะเลือกศึกษาเฉพาะที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปโดยเป็นเจ้าของร้านหรือผู้จำหน่ายแทน โดยอนุโลมว่า 1 ร้านมีผู้จำหน่าย 1 คน (ซึ่งจะเก็บข้อมูล 1 คนต่อ 1 ร้าน)

3.อาสาสมัครที่จะทดลองซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จำนวนอย่างน้อย 4 คน โดยไม่จำกัดเพศ ซึ่งอาศัยอยู่ในเขตเทศบาลนครแห่งหนึ่ง มีอายุ 20 ปีขึ้นไป แต่มีหน้าตาอ่อนกว่าวัย (ดูหน้าอ่อนกว่าอายุ 20 ปี) โดยให้ผู้วิจัยจำนวน 1 ท่านชี้แจงขอคำยินยอมก่อนและผู้วิจัยทั้ง 5 คนจะเป็นผู้พิจารณาคณะสมบัติ ซึ่งหากเห็นพ้องจำนวน 3 ใน 5 ให้ถือว่าอาสาสมัครที่สมัครเข้ามาสามารถเป็นผู้ทดลองซื้อได้รวมทั้งให้ผู้ปกครองลงนามยินยอม

การสุ่มตัวอย่าง

สุ่มจุดจำหน่ายด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่มขั้นเดียว (Single stage cluster sampling) โดยเริ่มจากการแบ่งสถานศึกษาออกเป็น 3 ประเภท คือ 1.สถาบันอุดมศึกษา 2.อาชีวศึกษา และ 3.มัธยมศึกษา หลังจากนั้นจะทำการสุ่มโรงเรียนทั้งของรัฐและเอกชนมาประเภทละ 1 แห่งด้วยวิธีจับสลาก เมื่อได้สถานศึกษาที่สุ่มแล้วจะทำการเก็บข้อมูลทุกจุดจำหน่ายที่อยู่ในเขตโซนนิ่งบริเวณรอบสถานศึกษานั้นๆ และเก็บข้อมูลกับผู้จำหน่ายเฉพาะที่มีอายุ

18 ปีขึ้นไปโดยเป็นเจ้าของร้านหรือผู้จำหน่ายแทน โดยอนุโลมว่า 1 ร้านมีผู้จำหน่าย 1 คน (ซึ่งจะเก็บข้อมูล 1 คนต่อ 1 ร้าน)

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาในเขตโชนนึ่งรอบสถานศึกษา และ**วัตถุประสงค์ข้อที่ 4** เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีประชากรและกลุ่มตัวอย่างดังนี้

ประชากรที่ศึกษา

นักศึกษาระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัย ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในอาชีวศึกษาและนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ทั้งภาครัฐและเอกชน ในพื้นที่เทศบาลนครแห่งหนึ่ง ประกอบด้วยสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ 1 แห่ง มหาวิทยาลัยเอกชน 1 แห่ง อาชีวศึกษาของรัฐ 2 แห่ง อาชีวศึกษาเอกชน 4 แห่ง โรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐ 4 แห่ง โรงเรียนมัธยมศึกษาของเอกชน 5 แห่ง รวมทั้งหมด 17 สถาบัน

กลุ่มตัวอย่าง

นักศึกษาระดับปริญญาตรีในพื้นที่เทศบาลนครแห่งหนึ่ง ประกอบด้วย สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ 1 แห่ง เอกชน 1 แห่ง ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในอาชีวศึกษาของรัฐ 1 แห่ง เอกชน 1 แห่ง และนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาของรัฐ 1 แห่ง เอกชน 1 แห่ง (ม.ปลาย อายุไม่ต่ำกว่า 15 ปี เนื่องจากความชุกการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จะสูงกว่าม.ต้น) ในจังหวัดที่ทำการศึกษา รวม 6 แห่ง ซึ่งได้จากการเลือกพื้นที่ศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 และ 2 และใช้ตัวอย่างซึ่งเป็นนักศึกษารวม 526 คน ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่าง

ขนาดตัวอย่าง

คำนวณขนาดตัวอย่างด้วยสูตรแบบ Infinite population proportion (Wayne W., D.,1995; Ngamjarus C., hongsvivatwong V., 2014) ดังนี้

$$n = \frac{z_{1-\frac{\alpha}{2}}^2 p(1-p)}{d^2}$$

โดยกำหนดให้

Proportion (p) = 0.55 (การละเมิดพรบ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ร้อยละ 55.8) (พงษ์เดช สารการ, 2552)

Error (d) = 0.05 (สัดส่วนความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับให้เกิดขึ้นได้ ที่ระดับความเชื่อมั่น 95%)

Alpha (α) = 0.05, Z(0.975) = 1.96

ได้ขนาดตัวอย่าง (n) = 382 แต่เนื่องจากการวิจัยนี้ต้องการหาความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระหลายตัวแปรกับตัวแปรตามด้วยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณจึงคิด ดังนั้นจะนำขนาดตัวอย่างที่คำนวณได้มาปรับแก้ อิทธิพลของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระด้วยค่าด้วยค่า Variance Inflation Factor หรือ VIF (Hsieh YF., 1998) ซึ่งค่า $VIF = 1/(1 - \rho_{1.23...p}^2)$ สูตรคำนวณขนาดตัวอย่างมีดังนี้

$$n_p = \frac{n_1}{1 - \rho_{1.23...p}^2}$$

เมื่อ

n_p จำนวนตัวอย่างทั้งหมดในการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ
 n_1 จำนวนตัวอย่างที่ได้จากการคำนวณด้วยสูตรการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณที่ปรับค่า VIF
ปรับค่า VIF
 $\rho_{1.23...p}^2$ ค่ากำลังสองของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Multiple Correlation Coefficient) ระหว่างตัวแปรอิสระที่สนใจ และตัวแปรอิสระอื่นๆ ที่เหลือ เมื่อกำหนดให้ $\rho_{1.23...p}$ เท่ากับ 0.4

ดังนั้น

$$n_p = \frac{382}{1 - (0.4)^2}$$

$$n_p = 526$$

ขนาดตัวอย่างที่คำนวณได้หลังจากปรับค่าอิทธิพลแล้ว เท่ากับ 526 คน

วิธีการสุ่มตัวอย่าง

ใช้สถานศึกษาทั้งรัฐและเอกชน 3 ประเภท ได้แก่ 1.มหาวิทยาลัยของรัฐ 1 แห่ง เอกชน 1 แห่ง 2. อาชีวศึกษาของรัฐ 1 แห่ง เอกชน 1 แห่ง และ 3. โรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐ 1 แห่ง เอกชน 1 แห่ง ในเขตเทศบาลนครแห่งหนึ่ง จังหวัดที่ทำการศึกษา (ซึ่งคัดเลือกพื้นที่ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 และ 2) โดยเฉลี่ยสถาบันแต่ละไม้น้อยกว่า 88 คน ทั้งหมด 6 สถาบัน รวม 526 คน จากนั้นทำการสุ่มแบ่งชั้นภูมิ (Stratified sampling) ตามระดับชั้นเรียนของนักศึกษาแต่ละสถาบัน และเลือกนักศึกษาแต่ละชั้นปีด้วยการสุ่มอย่างง่ายโดยการจับสลาก ตามยอดเฉลี่ยตัวอย่างต่อชั้นเรียน ดังรายละเอียดในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 กรอบสุ่มตัวอย่างนักเรียนนักศึกษาในสถานศึกษาเขตเทศบาลนครแห่งหนึ่ง

ประเภทสถาบัน	สังกัดรัฐ/เอกชน และจำนวน	สุ่มสถานศึกษา	ยอดเฉลี่ย ตัวอย่างที่สุ่ม (คน)	จำนวนชั้นเรียนที่ศึกษา (ชั้น)	ยอดเฉลี่ย ตัวอย่างต่อชั้นเรียน
สถาบันอุดมศึกษา	รัฐ 1 แห่ง	1 แห่ง	88	4	22
	เอกชน 1 แห่ง	1 แห่ง	88	4	22
อาชีวศึกษา	รัฐ 2 แห่ง	1 แห่ง	88	3	30
	เอกชน 4 แห่ง	1 แห่ง	88	3	30
มัธยมศึกษา (ม.ปลาย)	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2 แห่ง	1 แห่ง	88	3	30
	เอกชน 5 แห่ง	1 แห่ง	88	3	30
รวม	17 แห่ง	6 แห่ง	528		

วัตถุประสงค์ข้อที่ 5. เพื่อประเมินกระบวนการและผลลัพธ์ของเจ้าหน้าที่ฝ่ายรัฐ ในการกำกับให้จุดจำหน่าย เครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษาปฏิบัติตามมาตรการกำหนดเขตพื้นที่โซนนิ่ง มีประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

ประชากร

เจ้าหน้าที่ฝ่ายรัฐที่รับผิดชอบเรื่องการควบคุมการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือการบังคับใช้พรบ. ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 ซึ่งประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ตำรวจ เจ้าหน้าที่สรรพสามิต เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ผู้บริหารและอาจารย์ผู้รับผิดชอบงานที่เกี่ยวข้องในสถานศึกษาและสำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้า (สคล.) ซึ่งรับผิดชอบเขตท้องถิ่น/ท้องที่นั้นๆ

กลุ่มตัวอย่าง

เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบเรื่องการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือการบังคับใช้พรบ. ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 ในเขตพื้นที่จังหวัดที่ทำการศึกษ จำนวนอย่างน้อย 6 คน ซึ่งประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ตำรวจ 1 คน/แห่ง เจ้าหน้าที่สรรพสามิต 1 คน/แห่ง เจ้าหน้าที่สาธารณสุข 1 คน/แห่ง ผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน/แห่ง อาจารย์ผู้รับผิดชอบงานที่เกี่ยวข้องในสถาบันการศึกษา 1 คน/แห่ง และสำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้า (สคล.) 1 คน/แห่ง ได้จากการคัดเลือกตามคุณสมบัติ คือ เป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจ/เจ้าหน้าที่สรรพสามิต/เจ้าหน้าที่สาธารณสุข/ผู้บริหารสถานศึกษา/อาจารย์ผู้รับผิดชอบงานที่เกี่ยวข้องในสถานศึกษา/เจ้าหน้าที่ สคล. ที่รับผิดชอบงานที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในพื้นที่นั้นๆ มาแล้วไม่ต่ำกว่า 3 ปี (เพื่อสามารถให้ข้อมูลการดำเนินงานย้อนหลังได้) และสมัครใจเข้าร่วมการศึกษาโดยลงนามยินยอม

เกณฑ์การไต่ถามเลิกจากการศึกษา (Discontinuation criteria)

- อาสาสมัครแต่ละกลุ่มขอออกจากการศึกษาไม่ว่าจากสาเหตุใด

เกณฑ์การพิจารณาเลิกหรือยุติการศึกษา (Termination criteria)

- การศึกษาได้กลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มไม่ถึงร้อยละ 50 จากที่ตั้งไว้

ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย

ขั้นตอนการปฏิบัติงานวิจัยที่จะเกิดขึ้น เมื่อโครงการวิจัยได้รับอนุมัติให้ดำเนินการ ดังนี้

1) ทดสอบเครื่องมือและการเก็บรวบรวมข้อมูลในพื้นที่อื่นที่ไม่ใช่พื้นที่วิจัย จำนวนอย่างน้อย 30 ตัวอย่าง และนำเครื่องมือมาปรับปรุงหรือพัฒนาให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

2) ลงพื้นที่จัดทำแผนที่ร้านค้า และแผนเดินทาง

3) ลงพื้นที่ชักชวนผู้อาสาเก็บข้อมูลและดำเนินการเก็บข้อมูล ตามกลุ่มตัวอย่างดังนี้

1. จุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

1.1 ทดลองซื้อโดยบุคคลห้ามจำหน่ายให้เยาวชน

1.1.1 คณะผู้วิจัยรับสมัครนักศึกษาที่จะทดลองซื้อ จำนวน 4 คน โดยไม่จำกัดเพศ ซึ่งอาศัยอยู่ในเขตเทศบาลนครแห่งหนึ่ง มีอายุ 20 ปีขึ้นไป แต่มีหน้าตาอ่อนกว่าวัย (ดูหน้าอ่อนกว่าอายุ 20 ปี) โดยให้ผู้วิจัยชี้แจงขอคำยินยอมและเป็นผู้คัดเลือกอีกครั้ง

1.1.2 ประชุมทีมวิจัยและอาสาสมัครผู้เก็บข้อมูล จำนวน 1-2 ครั้ง เพื่อชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับโครงการวิจัย รวมถึงซักซ้อมเหมือนจริงก่อนลงสำรวจ ดังนี้

1.1.2.1 ชี้แจงทำความเข้าใจและซักซ้อมเหมือนจริงก่อนลงสำรวจ

1.1.2.2 ฝึกซ้อมผู้ทดลองซื้อ ในการพูดตามบทพูด และตอบคำถามอื่นๆ ที่นอกเหนือจากบทตามสถานการณ์ต่างๆ ที่สามารถเกิดขึ้นได้จริง

1.1.2.3 ชี้แจงการแต่งกาย แผนเดินทาง จุดทดสอบ จุดนัดพบ และวิธีการกรอกข้อมูลสำรวจตามเครื่องมือ

1.1.2.4 เก็บข้อมูล ในช่วงเวลาที่สามารถจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ตามกฎหมายกำหนด โดยแบ่งวิธีการตามประเภทจุดจำหน่ายดังนี้

a. Off-sale (ร้านขายของชำ ร้านสะดวกซื้อ และร้านจำหน่ายตามทางเดิน) ผู้ทดลองซื้อ 1 คน เข้าไปซื้อเบียร์ 1 กระป๋อง ต่อจุดจำหน่าย ในกรณีที่ผู้จำหน่ายต้องการดูบัตรประชาชน ให้ผู้ทดลองซื้อบอกว่า “ลืมค่ะ/ลืมครับ” หากผู้จำหน่ายขยี้ให้ แสดงว่าการทดลองซื้อสำเร็จ และให้ผู้ทดลองซื้ออีก 1 คน เข้าไปซื้อของอย่างอื่น เช่น เครื่องดื่มที่ปราศจากแอลกอฮอล์ ขนมน เป็นต้น โดยทำที่ไม่รู้จักคนทดลองซื้ออีกคนหนึ่ง เพื่อให้สามารถสังเกตพฤติกรรมกรอกจำหน่ายและสิ่งแวดล้อมของจุดจำหน่าย และเพื่อให้อาสาสมัครได้จำจดข้อมูลที่จะออกมากรอกแบบสังเกต เนื่องจากอาสาสมัครไม่นำแบบสำรวจใดๆ เข้าไปในจุดจำหน่าย

b. On-sale (ร้านอาหาร สถานบันเทิง ชุมเบียร์ ชุมชาดอง ผับ/บาร์/คาราโอเกะ) ผู้ทดลองซื้อ 2 คน เข้าไปนั่งในร้าน สั่งเบียร์ 1 ขวด ถ้าผู้จำหน่ายนำเบียร์มาเสิร์ฟที่โต๊ะถือว่าการทดลองซื้อสำเร็จ

1.2 ทดลองซื้อในเวลาห้ามจำหน่าย (ช่วงเวลา 6.00-11.00 น. หรือ 14.01-17.00 หรือ 24.01-6.00 น.)

1.2.1 คณะผู้วิจัยประกาศรับสมัครอาสาสมัครจำนวนไม่น้อยกว่า 4 คน โดยไม่จำกัดเพศ มีอายุ 20 ปีขึ้นไป สามารถปฏิบัติงานในช่วงเวลาห้ามจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ โดยติดประกาศไว้บริเวณรอบสถานศึกษาหลังจากงานวิจัยได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย เมื่อมีผู้สนใจสมัครเข้ามาผู้วิจัยจะนัดมาคัดเลือกตามคุณสมบัติข้างต้นและชี้แจงขอคำยินยอม โดยให้อาสาสมัครสามารถซักถามผู้วิจัยหรือคนอื่นๆ ได้จนอาสาสมัครได้ข้อมูลที่ครบถ้วนรอบด้าน ซึ่งใช้เวลาอาสาสมัครได้ศึกษาข้อมูลไม่น้อยกว่า 1 วัน หากอาสาสมัครได้สมัครใจเข้าร่วมวิจัยและเข้าคุณสมบัติแล้วจึงลงนามให้คำยินยอม

1.2.2 ประชุมทีมวิจัยและอาสาสมัครผู้เก็บข้อมูล จำนวน 1-2 ครั้ง เพื่อชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับโครงการวิจัย รวมถึงซักซ้อมเหมือนจริงก่อนลงสำรวจ ดังนี้

1.2.2.1 ชี้แจงทำความเข้าใจและซักซ้อมเหมือนจริงก่อนลงสำรวจ

1.2.2.2 ฝึกซ้อมผู้ทดลองซื้อในการพูดตามบทพูด และตอบคำถามอื่นๆ ที่นอกเหนือจากบทตามสถานการณ์ต่างๆ ที่สามารถเกิดขึ้นได้จริง

1.2.2.3 ชี้แจงการแต่งกาย แผนเดินทาง จุดทดสอบ จุดนัดพบ และวิธีการกรอกข้อมูลสำรวจ

1.2.2.4 เก็บข้อมูล ในช่วงเวลาที่ห้ามจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตามกฎหมายกำหนด โดยแบ่งวิธีการตามประเภทจุดจำหน่ายดังนี้

a. Off-sale (ร้านขายของชำ ร้านสะดวกซื้อ และร้านจำหน่ายตามทางเดิน) ผู้ทดลองซื้อ 1 คนเข้าไปซื้อเบียร์ 1 กระป๋อง ต่อจุดจำหน่าย หากผู้จำหน่ายขายให้ แสดงว่าไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 และให้ผู้ทดลองซื้ออีก 1 คนเข้าไปซื้อของอย่างอื่น เช่น เครื่องดื่มที่ปราศจากแอลกอฮอล์ ขนมน เป็นต้น โดยทำที่ไม่รู้จักคนทดลองซื้ออีกคนหนึ่ง เพื่อให้สามารถสังเกตพฤติกรรมการจำหน่ายและสิ่งแวดล้อมของจุดจำหน่าย และเพื่อให้อาสาสมัครได้จดข้อมูลที่จะออกมากรอกลงแบบสังเกต เนื่องจากอาสาสมัครไม่นำแบบสำรวจใดๆ เข้าไปในจุดจำหน่าย

b. On-sale (ร้านอาหาร สถานบันเทิง ชุมเบียร์ ชุมยาตอง ผับ/บาร์/คาราโอเกะ) ผู้ทดลองซื้อ 2 คนเข้าไปนั่งในร้าน ตั้งเบียร์ 1 ขวด ถ้าผู้จำหน่ายนำเบียร์มาเสิร์ฟที่โต๊ะแสดงว่าไม่ปฏิบัติตาม พรบ.๗

1.3 ทีมวิจัย ลงขอคำยินยอมและให้ผู้จำหน่ายในจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในเขตพื้นที่รอบสถานศึกษา ได้ตอบแบบสอบถาม จากนั้นจะให้ของที่ระลึกจากผู้วิจัย

2. นักศึกษา และนักเรียน

2.1 ผู้วิจัยขออนุญาตเก็บข้อมูลวิจัยจากผู้บริหารสถานศึกษาเนื่องจากทางสถานศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบในกรณีเยาวชนที่ศึกษาในสถานศึกษาได้รับอันตรายใดๆจากการวิจัย และขอคำยินยอมเข้าร่วมวิจัยจากนักศึกษารายบุคคล ทั้งนี้ผู้วิจัยขอขเว้นการขอความยินยอมจากผู้ปกครองในกลุ่มเยาวชนอายุ 15 ปีบริบูรณ์ แต่ไม่ถึง 18 ปีบริบูรณ์ ซึ่งหากดำเนินการขอคำยินยอมกับผู้ปกครอง ทำให้ผู้ปกครองอาจต้องการทราบเกี่ยวกับพฤติกรรมของเยาวชนก่อนที่จะเข้าร่วมและสอบถามบุตรหลานเขาว่ามีพฤติกรรมเสี่ยงดื่มสุราอยู่หรือไม่ เยาวชนอาจเกิดความวิตกกังวลเรื่องของพฤติกรรมของตนเอง รวมถึงหากผู้ปกครองรู้ว่าบุตรหลานของตนเองมีพฤติกรรมเสี่ยงหรือดื่มสุราจริง อาจเกิดการต่อว่าเยาวชนผู้นั้น อาจส่งผลให้เกิดผลกระทบที่รุนแรงในครอบครัวขึ้นได้

2.2 ให้นักศึกษาที่ยินยอมเป็นอาสาสมัครกรอกข้อมูลตามแบบสอบถามคนละ 15-20 นาที และได้รับของที่ระลึกจากผู้วิจัยหลังจากส่งแบบสอบถาม

3. กลุ่มเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในพื้นที่

3.1 ผู้วิจัยขออนุญาตศึกษาจากผู้บริหารของแต่ละหน่วยงาน และขอคำยินยอมเข้าร่วมวิจัยจากเจ้าหน้าที่เป็นรายบุคคลอีกครั้ง

3.2 สัมภาษณ์เชิงลึกเจ้าหน้าที่และผู้เกี่ยวข้องที่ยินยอมเป็นอาสาสมัคร คนละไม่เกิน 1 ชั่วโมง และผู้วิจัยให้ของที่ระลึกเมื่อจบการสัมภาษณ์

4) วิเคราะห์ สรุปผลการวิจัย และเขียนรายงานการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

หลังจากประชุมซักซ้อมกระบวนการวิจัยจำนวน 1-2 ครั้ง แก่ผู้ช่วยเก็บข้อมูล ผู้ช่วยวิจัยและผู้ร่วมวิจัยทุกท่าน รวม 11 คน ทีมวิจัยจะลงพื้นที่ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ด้วยแบบเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งประกอบด้วย

1.จุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ได้แก่ แบบสอบถาม(Questionnaire) แบบสังเกตจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่พัฒนามาจาก Puangsuwan A et al (2012) Chaiyasong S et al (2013) ดุษฎี อายุวัฒน์

และคณะ (2555) นฤพนธ์ ทรงพระ (2558) บริษัทกลุ่มแอดวานซ์ รีเสิร์ช จำกัด (2559) และทิพยรัตน์ ธรรมกุล และคณะ (2560)

2. นักศึกษา ใช้แบบสอบถามแบบมีโครงสร้าง ที่พัฒนามาจากนฤพนธ์ ธรรมกุล และคณะ (2555) นฤพนธ์ ทรงพระ (2558) บริษัทกลุ่มแอดวานซ์ รีเสิร์ช จำกัด (2559) ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ ข้อมูลด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้/เดือน การดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา ส่วนที่ 2 การเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการปฏิบัติตามพรบ. เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 ได้แก่ การเคยซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จุดประสงค์ของการซื้อ ประเภทของเครื่องดื่มที่ซื้อ ประเภทร้านที่ไปซื้อ/ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา ความถี่ในการไปซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ วิธีการเดินทางไปจุดจำหน่าย เวลาที่ใช้เดินทางจากที่พักไปแหล่งขาย ระยะทางของการเข้าถึงจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากหอพักและมหาวิทยาลัย (ใช้การวัดระยะทางจาก Google maps application ซึ่งคิดระยะทางตามระยะทางถนนที่ใช้ในการเดินทาง หน่วยเป็นเมตร) การซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเวลาห้ามจำหน่ายการซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในกลุ่มที่อายุน้อยกว่า 20 ปี การสอบถามอายุก่อนจำหน่าย การเคยถูกปฏิเสธการจำหน่าย สาเหตุการถูกปฏิเสธ การขอคู่มือประชาชน ส่วนที่ 3 ความรู้ การรับรู้มาตรการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ทักษะคิดต่อกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ความเชื่อมั่นต่อผู้บังคับใช้กฎหมาย ซึ่งมีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.87, 0.85, 0.89, 0.94 ตามลำดับ การรับรู้ประกาศหรือประชาสัมพันธ์จากผู้บริหารสถานศึกษาและอาจารย์ในเรื่องนโยบายและมาตรการควบคุมการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อมาตรการกำหนดเขตพื้นที่ รอบสถานศึกษา

ในส่วนของคุณความรู้ การรับรู้มาตรการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ทักษะคิดต่อกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ความเชื่อมั่นต่อผู้บังคับใช้กฎหมาย มีการประเมินผลคะแนน และจัดระดับคะแนนตามเกณฑ์ของบลูม (Bloom BS., 1971) ดังนี้

ระดับดี หมายถึง คะแนนมากกว่าหรือเท่ากับ ร้อยละ 80.0

ระดับปานกลาง หมายถึง คะแนนอยู่ระหว่าง ร้อยละ 60.0 – 79.0

ระดับต่ำ หมายถึง คะแนนน้อยกว่า ร้อยละ 60.0

3. เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในพื้นที่ ใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก ในประเด็น กระบวนการ/วิธีการกำกับการปฏิบัติตาม พรบ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น ในด้านการปฏิบัติตาม/ละเมิด พรบ.ฯ ตั้งแต่ก่อนมีและหลังมีมาตรการ โดยมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล แสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงเครื่องมือ ประเด็นการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูล

เครื่องมือ	ประเด็นที่เก็บรวบรวมข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
1. ทดลองซื้อ และแบบสังเกตจุดจำหน่าย (กรณีขาย	การขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นอกเวลาที่กฎหมายกำหนดของจุดจำหน่าย เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในพื้นที่เขตโซน	ให้นักศึกษาอาสาสมัครจำนวน 2 คนเข้าไปยังจุดจำหน่ายโดย 1 คนเข้าไปถามซื้อ เบียร์ลีโอ/ ซ้าง 1 กระป๋อง หรือ 1 ขวดในจุดจำหน่ายแบบ

เครื่องมือ	ประเด็นที่เก็บรวบรวมข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
<p>เครื่องดืม</p> <p>แอลกอฮอล์นอก</p> <p>เวลาที่กฎหมาย</p> <p>กำหนด)</p>	<p>นั่งรอบสถานศึกษา</p>	<p>มีที่นั่งดืม (เนื่องจากในจุดจำหน่ายที่เป็น</p> <p>ร้านค้าแบบมีที่นั่งดืมอาจมีเฉพาะการขายแบบ</p> <p>ขวด) ต่อจุดจำหน่าย 1 แห่ง และอีก 1 คนให้</p> <p>ชื่อของอย่างอื่น (กรณีเป็นร้านค้าประเภทไม่มี</p> <p>ที่นั่งดืม) และเป็นผู้สังเกตการประเมิน</p> <p>สถานการณ์และทำหน้าที่สังเกตพฤติกรรม</p> <p>การขายของจุดจำหน่าย หากซื้อได้หรือไม่ได้ให้</p> <p>กลับมาบันทึกผลในแบบบันทึกผลการทดลอง</p> <p>ชื่อ ทั้งนี้ช่วงเวลาการทดลองชื่อช่วงเวลาห้าม</p> <p>จำหน่ายเครื่องดืมฯตามกฎหมายกำหนด</p>
<p>2.ทดลองชื่อ และ</p> <p>แบบสังเกตจุด</p> <p>จำหน่าย (กรณีขาย</p> <p>เครื่องดืม</p> <p>แอลกอฮอล์ให้</p> <p>เยาวชน)</p>	<p>การขายเครื่องดืมแอลกอฮอล์ให้</p> <p>เยาวชนในพื้นที่เขตโซนนิ่งรอบ</p> <p>สถานศึกษา</p>	<p>ให้นักศึกษาอาสาสมัครจำนวน 2 คนเข้าไปยัง</p> <p>จุดจำหน่าย โดย 1 คนเข้าไปถามชื่อ เบียร์ลิโอ/</p> <p>ซ้าง 1 กระป๋อง หรือ 1 ขวดในจุดจำหน่ายแบบ</p> <p>มีที่นั่งดืม (เนื่องจากในจุดจำหน่ายที่เป็น</p> <p>ร้านค้าแบบมีที่นั่งดืมอาจมีเฉพาะการขายแบบ</p> <p>ขวด) ต่อจุดจำหน่าย 1 แห่ง และอีก 1 คนให้</p> <p>ชื่อของอย่างอื่น (กรณีเป็นร้านค้าประเภทไม่มี</p> <p>ที่นั่งดืม) และเป็นผู้สังเกตการประเมิน</p> <p>สถานการณ์และทำหน้าที่สังเกตพฤติกรรม</p> <p>การขายของจุดจำหน่าย หากซื้อได้หรือไม่ได้ให้</p> <p>กลับมาบันทึกผลในแบบบันทึกผลการทดลอง</p> <p>ชื่อ ทั้งนี้ช่วงเวลาการทดลองชื่อช่วงเวลาที่</p> <p>กฎหมายให้จำหน่ายเครื่องดืมฯได้</p>
<p>3.แบบสังเกตจุด</p> <p>จำหน่ายเครื่องดืม</p> <p>แอลกอฮอล์</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ประเภทของจุดจำหน่าย 2. จำนวนผู้จำหน่ายในจุดจำหน่าย ณ ขณะนั้น 3. การติดป้ายเตือนเรื่องเวลาจำหน่าย อายุผู้ซื้อ และข้อกำหนดควบคุม เครื่องดืมแอลกอฮอล์อื่นๆ 4. ขยายรอบบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา หรือหอพักใกล้เคียงสถานศึกษา 5. ขยายในสถานที่ที่กฎหมายห้ามขาย 	<p>ทีมวิจัยจำนวน 2 คนเข้าไปที่จุดจำหน่าย</p> <p>เครื่องดืมแอลกอฮอล์และสังเกตจุดจำหน่ายฯ</p>

เครื่องมือ	ประเด็นที่เก็บรวบรวมข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
	<p>เช่น ทางเท้า ที่สาธารณะ</p> <p>6.การมีป้ายโฆษณา เครื่องหมายการค้า เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่เข้าข่ายการกระทำผิดกฎหมาย</p> <p>7.มีการส่งเสริมการขายทุกรูปแบบ</p>	
<p>4.แบบสอบถาม ผู้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์</p>	<p>1) ลักษณะผู้จำหน่าย (เพศ อายุ การศึกษา)</p> <p>2) ประเภทของร้าน 3) จำนวนผู้จำหน่าย</p> <p>4) ความรู้เกี่ยวกับพรบ.ฯ และมาตรการ</p> <p>5) ลักษณะของสถานศึกษา (สถาบัน ระดับอุดมศึกษา และอาชีวศึกษา)</p> <p>6) ประสบการณ์เคยโดยตรวจ/เตือน/จับ จากเจ้าหน้าที่รัฐ 7) เคยผ่านการอบรมเกี่ยวกับกฎระเบียบการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 8) ปัจจัยด้านจิตวิทยา ได้แก่ การรับรู้ ทศนคติ ความเชื่อมั่นต่อผู้บังคับใช้กฎหมาย 9) การหมดอายุ/ไม่มีใบอนุญาตจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 10) ความคิดเห็น ความเหมาะสมในการกำหนดเขตโซนนิ่งและข้อเสนอแนะต่อมาตรการกำหนดเขตโซนนิ่ง</p>	<p>ทีมวิจัยจำนวน 2 คนเข้าไปหาอาสาสมัครที่ผ่านกระบวนการขอคำยินยอมเข้าร่วมวิจัยแล้ว ที่จุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของอาสาสมัคร</p> <p>(โดยขั้นตอนขอคำยินยอมและเก็บข้อมูลจะทำหลังจากการทดลองซื้อแล้ว)</p>
<p>5. แบบสอบถาม นักศึกษา นักเรียน</p>	<p>ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ ข้อมูลด้าน เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้/เดือน การดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา ส่วนที่ 2 การเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการปฏิบัติตามพรบ. เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 ได้แก่ การเคยซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จุดประสงค์ของการซื้อ ประเภทของเครื่องดื่มที่ซื้อ ประเภทร้านที่ไปซื้อ/ดื่ม</p>	<p>1. ผู้วิจัยขออนุญาตศึกษาจากผู้บริหารสถานศึกษา และขอคำยินยอมเข้าร่วมวิจัยจากนักศึกษารายบุคคล</p> <p>2. ให้นักศึกษาที่ยินยอมเป็นอาสาสมัครกรอกข้อมูลตามแบบสอบถามคนละ 15-20 นาที</p>

เครื่องมือ	ประเด็นที่เก็บรวบรวมข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
	<p>เครื่องดัมแอลกอฮอล์ในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา ความถี่ในการไปซื้อเครื่องดัมแอลกอฮอล์ วิธีการเดินทางไปจุดจำหน่าย เวลาที่ใช้เดินทางจากที่พักไปแหล่งขาย ระยะทางของการเข้าถึงจุดจำหน่ายเครื่องดัมแอลกอฮอล์จากหอพักและมหาวิทยาลัย (เมตร) การซื้อเครื่องดัมแอลกอฮอล์ในเวลาห้ามจำหน่ายการซื้อเครื่องดัมแอลกอฮอล์ในกลุ่มที่อายุน้อยกว่า 20 ปี การสอบถามอายุก่อนจำหน่าย การเคยถูกปฏิเสธการจำหน่าย สาเหตุการถูกปฏิเสธ การขอคู่มือประชาชน ส่วนที่ 3 การรับรู้มาตรการควบคุมเครื่องดัมแอลกอฮอล์ ทิศนคติต่อกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมเครื่องดัมแอลกอฮอล์ ความเชื่อมั่นต่อผู้บังคับใช้กฎหมาย การรับรู้ประกาศหรือประชาสัมพันธ์จากผู้บริหารสถานศึกษาและอาจารย์ในเรื่องนโยบายและมาตรการควบคุมการเข้าถึงเครื่องดัมแอลกอฮอล์ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อมาตรการกำหนดเขตพื้นที่ รอบสถานศึกษา</p>	
<p>6.แบบสัมภาษณ์เชิงลึก</p>	<p>กระบวนการ/วิธีการกำกับการปฏิบัติตามมาตรการห้ามขายรอบบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษาหรือหอพักใกล้เคียงสถานศึกษาและผลการดำเนินงานและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นในด้านการปฏิบัติตาม/ละเมิด พรบ.๗ ตั้งแต่ก่อนมีและหลังมีมาตรการเรื่องการอนุญาต/การไม่ตักเตือน/ไม่มีการ</p>	<p>1.ผู้วิจัยขออนุญาตศึกษาจากผู้บริหารของแต่ละหน่วยงาน และขอคำยินยอมเข้าร่วมวิจัยจากเจ้าหน้าที่เป็นรายบุคคลอีกครั้ง 2.สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่ยินยอมเป็นอาสาสมัครคนละไม่เกิน 1 ชั่วโมง</p>

เครื่องมือ	ประเด็นที่เก็บรวบรวมข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
	ห้ามปรามจากร้านจำหน่าย แก่ผู้ซื้อในกรณีที่ผู้ซื้อเปิดคืม/นั่งหน้าร้าน การห้ามขายเครื่องคืมแอลกอฮอล์ในที่สาธารณะของทางราชการ การห้ามขายรอบบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา และการหมคอายุ/ไม่มีใบอนุญาตจำหน่ายเครื่องคืมแอลกอฮอล์ รวมทั้งปัญหาอุปสรรค ปัจจัยความสำเร็จและข้อเสนอแนะ	

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปโดยดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ตรวจสอบความเรียบร้อยของข้อมูลทุกตัวแปร ทุกข้อคำถาม
2. วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ:
 - 2.1 สถิติเชิงพรรณนาใช้ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ SD
 - 2.2 สถิติเชิงอนุมานเพื่อกำหนดปัจจัย (ตัวแปรต้น) ที่มีผลตัวแปรตาม ซึ่งในที่นี้วิเคราะห์ข้อมูลตัวแปรต้นที่สนใจมากกว่า 1 ตัวแปร (Multivariate analysis) ด้วยสถิติวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณโลจิสติก (Multiple Logistic Regression) โดยมีตัวแปรตามเป็นข้อมูลแจกนับ (Categorical Variable)

3. วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) โดยพิจารณาความสัมพันธ์เชิงเหตุเชิงผล

การพิทักษ์สิทธิอาสามัคร

งานวิจัยนี้ได้ผ่านการรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ จากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมในมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา วันที่ 25 เมษายน 2561 เลขที่ใบรับรอง HE-017-2561

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การวิจัยเรื่องสถานการณ์การจำหน่ายและการเข้าถึงเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ในเขตโซนนิ่งรอบสถานศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานการณ์การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ของจุดจำหน่ายในเขตพื้นที่โซนนิ่ง รอบสถานศึกษา ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ของจุดจำหน่ายในเขตพื้นที่โซนนิ่งรอบสถานศึกษา ศึกษาพฤติกรรมการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาในเขตโซนนิ่งรอบสถานศึกษา ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษา บริเวณรอบสถานศึกษา และประเมินกระบวนการและผลลัพธ์ของเจ้าหน้าที่ฝ่ายรัฐ ในการกำกับให้จุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษาปฏิบัติตามมาตรการกำหนดเขตพื้นที่ โดยเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย 1) จุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จำนวน 110 ร้าน ทำการสังเกตพร้อมทดลองซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จำนวน 110 จุดจำหน่าย 2) ผู้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยการตอบแบบสอบถาม จำนวน 101 คน 3) นักเรียนนักศึกษา โดยการตอบแบบสอบถาม จำนวน 542 คน และ 4) เจ้าหน้าที่ฝ่ายรัฐที่รับผิดชอบเรื่องการควบคุมการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในพื้นที่ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน 16 คน เก็บข้อมูลระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ – มิถุนายน 2561 วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยค่าความถี่ ร้อยละค่าเฉลี่ย SD และ Logistic Regression ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา โดยมีผลการวิจัยนำเสนอได้ตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

1.สถานการณ์การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ของจุดจำหน่ายในเขตพื้นที่โซนนิ่ง รอบสถานศึกษา

1.1ข้อมูลทั่วไปของผู้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเขตพื้นที่โซนนิ่งรอบสถานศึกษา (จากแบบสอบถาม)

การสำรวจผู้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จำนวน 101 คน พบว่าโดยส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 55.5 อายุเฉลี่ย 40.5 ปี (SD= 13.8) ระดับการศึกษาปริญญาตรี ร้อยละ 32.7 ระยะเวลาในการเปิดร้านและจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เฉลี่ย 9.6 ปี (SD = 9.2) เป็นร้านโชห่วย/ร้านขายของชำ ร้อยละ 44.6 มีใบอนุญาตจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ร้อยละ 74.3 โดยใบอนุญาตเป็นประเภทที่ 2 ร้อยละ 64.4 ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเจ้าของร้าน ร้อยละ 66.3 มีผู้จำหน่ายในร้านทั้งหมด 1-3 คน ร้อยละ 68.3 ไม่เคยการอบรมเกี่ยวกับกฎระเบียบการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ร้อยละ 67.3 สำหรับผู้ที่เคยไปอบรมฯ พบว่าเคยอบรมจากที่ว่าการอำเภอ ร้อยละ 75.8 (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 ข้อมูลทั่วไปของผู้จำหน่ายเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ในเขตพื้นที่โซนนิ่งรอบสถานศึกษา

ข้อมูล	จำนวน (n=101)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	45	44.6
หญิง	56	55.5
อายุ		
Mean (SD)		40.5 (13.8)
Median (Min : Max)		38 (20 : 70)
ระดับการศึกษา		
ไม่ได้เรียนหนังสือ	2	2.0
ระดับชั้นประถมศึกษา	14	13.9
ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	10	9.9
ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	17	16.8
ระดับอนุปริญญา/ปวส.	20	19.8
ระดับปริญญาตรี	33	32.7
สูงกว่าปริญญาตรี	5	5.0
ระยะเวลาการเปิดจุดจำหน่ายสินค้า (ปี)		
Mean (SD)	9.6 (9.2)	
Median (Min : Max)	8 (1 : 70)	
ระยะเวลาในการจำหน่ายเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ (ปี)		
Mean (SD)	9.6 (9.2)	
Median (Min : Max)	8 (1 : 70)	
ประเภทร้านค้า		
ร้านโชห่วย/ร้านขายของชำ	45	44.6
มินิมาร์ท/ร้านสะดวกซื้อที่มีเครื่องดื่ม	13	12.9
แบบร้านค้าปลีกขนาดใหญ่	2	2.0
ร้านขายส่ง	7	6.9
ร้านอาหาร	20	19.8
สถานบันเทิง ประเภทจำหน่ายอาหารและ เครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ (ผับ)	13	12.9
ร้านขายของเบ็ดเตล็ด	1	1.0

ข้อมูล	จำนวน (n=101)	ร้อยละ
ใบอนุญาตจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์		
ไม่มี	26	25.7
มี	75	74.3
ประเภทใบอนุญาตจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์		
ไม่มีใบอนุญาต	26	25.7
ประเภทที่ 1	10	9.9
ประเภทที่ 2	65	64.4
สถานะของผู้หน้าที่ตอบแบบสอบถาม		
เจ้าของร้าน	67	66.3
ผู้จำหน่ายแต่ไม่ใช่เจ้าของ	34	33.7
จำนวนผู้จำหน่ายในร้านทั้งหมด		
1-3 คน	69	68.3
4-6 คน	13	12.9
มากกว่า 6 คนขึ้นไป	19	18.8
Mean (SD)	4.1 (4.7)	
Median (Min : Max)	2 (1 : 20)	
การอบรมเกี่ยวกับกฎระเบียบการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์		
ไม่เคย	68	67.3
เคย	33	32.7
หน่วยงานที่จัดการอบรม (n = 33)		
ที่ว่าการอำเภอ	25	75.8
กรมสรรพสามิต	8	24.2
จำนวนครั้งของการไปอบรมเกี่ยวกับกฎระเบียบการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์		
Mean (SD)	2.7 (1.47)	
Median (Min : Max)	2 (1 : 10)	

1.2 การจำหน่ายเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ในเขตพื้นที่โซนนิ่งรอบสถานศึกษา

ในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมา พบว่าผู้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เคยขายให้ผู้มีอายุต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์ ร้อยละ 10.9 โดยอายุน้อยสุดที่เคยขายให้คือ อายุ 14 ปี ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้กับคนเฒ่ามากหรือไม่รู้สติ ร้อยละ 2.0 มีการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สูงสุดเวลา 17.01 - 24.00 น. ร้อยละ 85.2 จำหน่ายในช่วงเวลา ห้ามขายสูงสุดคือเวลา 14.00 - 17.00 น. ร้อยละ 26.7 และในรอบ 1 ปีที่ผ่านมาจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในวันสำคัญสูงสุดคือวันมาฆบูชา ร้อยละ 10.9

ร้านค้าโดยส่วนใหญ่ได้รับการตรวจสอบโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ ร้อยละ 56.4 ซึ่งจำนวนครั้งเฉลี่ยที่ได้รับการตรวจสอบจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ (ครั้ง/ปี) เท่ากับ 2.1 ครั้ง/ปี (SD = 1.90) เคยได้รับการตรวจสูงสุด 10 ครั้ง เป็นการตรวจสอบใบอนุญาตและเวลาการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ร้อยละ 91.2 เคยโดนเตือน/จับ จากเจ้าหน้าที่รัฐ ร้อยละ 5.9 เคยโดนเตือน/จับ จากเจ้าหน้าที่รัฐในเรื่องป้ายโฆษณา การเสียงดังเกินกว่ากำหนด และใบอนุญาตการขายหมดอายุ เท่า ๆ กัน(ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 ลักษณะการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของผู้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเขตพื้นที่โซนนิ่งรอบสถานศึกษา

ข้อมูล	จำนวน(n = 101)	ร้อยละ
ในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมา อายุน้อยสุดที่เคยขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้		
ต่ำกว่า 20 ปี	11	10.9
20 ปี ขึ้นไป	90	89.1
Mean (SD)	20.2 (2.5)	
Median (Min : Max)	20 (14 : 40)	
ในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมาขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้กับคนเฒ่ามากหรือไม่รู้สติ		
ไม่ขาย	99	98.0
ขาย	2	2.0
ในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมาขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเวลาดังต่อไปนี้		
00.01 - 06.00 น. (n = 101)	2	2.0
06.01 - 11.00 น. (n = 101)	7	6.9
11.01 - 14.00 น. (n = 101)	52	51.5
14.01 - 17.00 น. (n = 101)	27	26.7
17.01 - 24.00 น. (n = 101)	86	85.2

ข้อมูล	จำนวน(n = 101)	ร้อยละ
ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในวันสำคัญในรอบ 1 ปี		
วันมาฆบูชา (n = 101)	11	10.9
วันวิสาขบูชา (n = 101)	9	8.9
วันอาสาฬหบูชา (n = 101)	9	8.9
วันเข้าพรรษา (n = 101)	5	5.0
วันออกพรรษา (n = 101)	9	8.9
การได้รับการตรวจสอบร้านค้าจากเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง		
ไม่เคย	44.0	43.6
เคย	57.0	56.4
จำนวนครั้งที่เจ้าหน้าที่ของรัฐตรวจสอบร้านค้า		
Mean (SD)	2.1 (1.90)	
Median (Min : Max)	1 (1 : 10)	
เรื่องที่ได้รับการตรวจสอบจากเจ้าหน้าที่		
ตรวจสอบใบอนุญาตและเวลาการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (n = 57)	52	91.2
เสียง แสง และการโฆษณาในร้านค้า (n = 57)	5	8.8
การเคยโดนเตือน/จับ จากเจ้าหน้าที่รัฐ		
ไม่เคย	95	94.1
เคย	6	5.9
เรื่องที่ได้รับการโดนเตือน/จับ (n=6)		
ป้ายโฆษณา	2	33.3
เสียงดังเกินกว่ากำหนด	2	33.3
ใบอนุญาตการขายหมดอายุ	2	33.3

1.3 ความรู้พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ของผู้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเขตพื้นที่โซนนิ่งรอบสถานศึกษา

ในด้านความรู้พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ในภาพรวมพบว่าโดยส่วนมากมีความรู้ในเรื่องดังกล่าวในระดับปานกลาง ร้อยละ 52.5 (ตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 ความรู้ในพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ของผู้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ระดับคะแนน	จำนวน(n= 101)	ร้อยละ
ดี (18.4 – 23 คะแนน)	37	36.6
ปานกลาง (13.8 – 18.3 คะแนน)	53	52.5
ต่ำ (0 – 13.7 คะแนน)	11	10.9

เมื่อพิจารณาความรู้พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ในรายข้อพบว่าข้อคำถามที่ผู้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จำนวน 101 คน ตอบถูกต้องมากที่สุด 5 ลำดับแรกคือ ห้ามดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในโรงพยาบาล สถานบริการสาธารณสุขของรัฐร้อยละ 100.0 ห้ามดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานที่ราชการ ร้อยละ 100.0 ห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานที่ราชการ ร้อยละ 100.0 ห้ามดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในวัด ศาสนสถาน ร้อยละ 99.0 และห้ามดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในโรงเรียน/สถานศึกษา ร้อยละ 99.9

ส่วนประเด็นความรู้ที่ผู้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตอบถูกน้อยที่สุดหรือเข้าใจผิดมากที่สุด 5 ลำดับแรกคือ อนุญาตให้ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ในเวลา 06.01 – 11.00 น. ร้อยละ 69.3 อนุญาตให้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ในสวนสาธารณะของทางรัฐ/ราชการ ร้อยละ 64.4 อนุญาตให้ขายได้ในหอพักนักศึกษา ร้อยละ 62.4 อนุญาตให้ดื่มได้ในปั้มน้ำมัน ร้อยละ 53.5 อนุญาตให้ขายได้ในเวลา 14.00 - 17.00 น. และอนุญาตให้ขายได้ในปั้มน้ำมัน ร้อยละ 50.5

สำหรับประเด็นความรู้ที่ผู้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตอบได้ไม่ทราบ มากที่สุด 5 ลำดับแรกคือ อนุญาตให้ดื่มได้ในปั้มน้ำมัน ร้อยละ 21.8 อนุญาตให้ขายได้ในหอพักนักศึกษา ร้อยละ 21.8 การแสดงภาพสินค้าหรือบรรจุภัณฑ์ของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ บริเวณร้านค้าถือว่าผิดกฎหมาย ร้อยละ 21.8 อนุญาตให้ขายได้ในปั้มน้ำมัน ร้อยละ 19.8 และเนื้อหาการโฆษณาหรือประชาสัมพันธ์เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ให้กระทำได้เฉพาะในลักษณะให้ข้อมูลข่าวสารและความรู้เชิงสร้างสรรค์สังคม ร้อยละ 16.8 (ตารางที่ 6)

ตารางที่ 6 ความรู้พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ของผู้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จำแนกรายข้อ

ข้อ	ประเด็นคำถาม	ผู้ตอบแบบสอบถาม (n=101)		
		ตอบถูก (ร้อยละ)	ตอบผิด (ร้อยละ)	ไม่ทราบ (ร้อยละ)
1	ห้ามดื่มฯ ในโรงพยาบาล สถานบริการสาธารณสุขของรัฐ	101 (100.0)	0(0.0)	0(0.0)
2	ห้ามดื่มฯ ในวัด ศาสนสถาน	100 (99.0)	1 (1.0)	0(0.0)
3	ห้ามดื่มฯ ในโรงเรียน/สถานศึกษา	100 (99.0)	1 (1.0)	0(0.0)
4	ห้ามดื่มฯ ในสถานที่ราชการ	101 (100.0)	0(0.0)	0(0.0)
5	อนุญาตให้ดื่มได้ในปั้มน้ำมัน	25 (24.8)	54 (53.5)	22 (21.8)

ข้อ	ประเด็นคำถาม	ผู้ตอบแบบสอบถาม (n=101)		
		ตอบถูก (ร้อยละ)	ตอบผิด (ร้อยละ)	ไม่ทราบ (ร้อยละ)
6	อนุญาตให้ดื่มได้ในสวนสาธารณะของทางรัฐ/ราชการ	26 (25.7)	65 (64.4)	10 (9.9)
7	ห้ามขายฯ ในโรงพยาบาล สถานบริการสาธารณสุขของรัฐ	95 (94.1)	5 (5.0)	1 (1.0)
8	ห้ามขายฯ ในวัด ศาสนสถาน	99 (98.0)	1 (1.0)	1 (1.0)
9	ห้ามขายฯ ในโรงเรียน/สถานศึกษา	99 (98.0)	0(0.0)	2 (2.0)
10	ห้ามขายฯ ในสถานที่ราชการ	101 (100.0)	0(0.0)	0(0.0)
11	อนุญาตให้ขายได้ในปั้มน้ำมัน	30 (29.7)	51 (50.5)	20 (19.8)
12	อนุญาตให้ขายฯได้ในหอพักนักศึกษา	16 (15.8)	63 (62.4)	22 (21.8)
13	ห้ามขายฯ ในสวนสาธารณะของทางรัฐ/ราชการ	79 (78.2)	9 (8.9)	13 (12.9)
14	ห้ามขายฯ ให้กับผู้ที่มิใช่ต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์	89 (88.1)	9 (8.9)	3 (3.0)
15	ห้ามขายฯ ให้กับผู้ที่มิใช่มีอาการมีเมา ครองสติไม่ได้	75 (74.3)	14 (13.9)	12 (11.9)
16	อนุญาตให้ขายฯ ได้ในเวลา 06.01 – 11.00 น.	24 (23.8)	70 (69.3)	7 (6.9)
17	อนุญาตให้ขายฯ ได้ในเวลา 14.00 - 17.00 น.	43 (42.6)	51 (50.5)	7 (6.9)
18	ห้ามขายฯ ในวันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอาสาฬหบูชา วันเข้าพรรษา และวันออกพรรษา	93 (92.1)	5 (5.0)	3 (3.0)
19	ห้ามโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในลักษณะดื่มแล้วมี ประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อมโดยสิ้นเชิง ทุก 24 ชั่วโมง	89 (88.1)	3 (3.0)	9 (8.9)
20	เนื้อหาการโฆษณาหรือประชาสัมพันธ์เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ให้กระทำได้เฉพาะในลักษณะให้ข้อมูลข่าวสารและ ความรู้เชิงสร้างสรรค์สังคม	73 (72.3)	11 (10.9)	17 (16.8)
21	ห้ามโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยการปรากฏภาพของ สินค้าหรือบรรจุภัณฑ์ของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดย สิ้นเชิงในสื่อทุกประเภททั้ง 24 ชั่วโมง	76 (75.3)	10 (9.9)	15 (14.9)
22	การแสดงผลสินค้าหรือบรรจุภัณฑ์ของเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ บริเวณร้านค้าถือว่าผิดกฎหมาย	66 (65.4)	13 (12.9)	22 (21.8)
23	ห้ามการส่งเสริมการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในรูปแบบ ต่างๆ เช่น การลด แลก แจก แถม ขายเป็น ขายเป็น อัตโนมัติ เป็นต้น	82 (81.2)	4 (4.0)	15 (14.9)

1.4 การรับรู้มาตรการกำหนดเขตพื้นที่รอบสถานศึกษาและพรบ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ของผู้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในพื้นที่โซนนิ่งรอบสถานศึกษา

ในด้านการรับรู้มาตรการกำหนดเขตพื้นที่รอบสถานศึกษาและ พรบ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 ของผู้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในภาพรวมพบว่าโดยส่วนมากมีการรับรู้ในเรื่องดังกล่าวในระดับปานกลาง ร้อยละ 49.5 (ตารางที่ 7)

ตารางที่ 7 การรับรู้มาตรการกำหนดเขตพื้นที่รอบสถานศึกษาและพรบ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 ของผู้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในพื้นที่โซนนิ่งรอบสถานศึกษา

ระดับคะแนน	จำนวน(n=101)	ร้อยละ
ดี (52 - 65 คะแนน)	36	35.6
ปานกลาง (39 - 51 คะแนน)	50	49.5
ต่ำ (ต่ำกว่า 39 คะแนน)	15	14.9

เมื่อพิจารณาการรับรู้มาตรการกำหนดเขตพื้นที่รอบสถานศึกษาและพรบ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 ของผู้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จำนวน 101 คน พบว่าผู้จำหน่ายฯ มีการรับรู้เรื่องการห้ามจำหน่ายสุราให้เยาวชนอายุต่ำกว่า 20 ปี มากที่สุด (ค่าเฉลี่ยสูงสุด เท่ากับ 4.2 ± 0.95) อยู่ในระดับรองลงมาคือเรื่องช่วงเวลาห้ามจำหน่ายสุรา วันสำคัญที่ห้ามจำหน่ายสุรา และการห้ามจำหน่ายสุราในที่สาธารณะของทางราชการ ซึ่งอยู่ในระดับดีเช่นกัน แต่อย่างไรก็ตามพบว่าผู้จำหน่ายฯ ที่ไม่เคยรับรู้เลยว่าการขายสุรา ช่วงเวลา 14.01- 17.00 น. และช่วงเวลา 24.01- 11.00 น.ถือว่าผิดกฎหมาย สูงสุดถึงร้อยละ 18.8 และ 15.8 ตามลำดับ รวมทั้งการไม่เคยรับรู้เรื่องการติดตราสัญลักษณ์บริษัทเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยไม่มีคำเตือนและรูปแบบถูกต้องถือว่าผิดกฎหมาย ร้อยละ 11.9

ส่วนการรับรู้ว่าจุดที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อยู่ในเขตที่มีการจัดโซนนิ่ง มีค่าเฉลี่ยการรับรู้ที่น้อยที่สุด (3.2 ± 1.01) อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือการรับรู้เรื่องการขายสุราในหอพักหรือติดหอพักถือว่าผิดกฎหมาย ซึ่งอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน (ตาราง 8)

ตารางที่ 8 การรับรู้มาตรการกำหนดเขตพื้นที่รอบสถานศึกษาและพรบ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 ของผู้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในพื้นที่โซนนิ่งรอบสถานศึกษา จำแนกรายข้อ

ข้อ	ประเด็นการรับรู้	ระดับการรับรู้			ผู้ไม่เคยรับรู้	
		ค่าเฉลี่ย	SD	แปลผล	จำนวน (n=101)	ร้อยละ
1	จุดที่ท่านจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อยู่ในเขตที่มีการจัดโซนนิ่ง	3.2	1.01	ปานกลาง	4	4.0

ข้อ	ประเด็นการรับรู้	ระดับการรับรู้			ผู้ไม่เคยรับรู้	
		ค่าเฉลี่ย	SD	แปลผล	จำนวน (n=101)	ร้อยละ
2	การขายสุราในหอพักหรือติดหอพักถือว่าผิดกฎหมาย	3.7	0.98	ปานกลาง	2	2.0
3	การขายสุราให้เยาวชนอายุต่ำกว่า 20 ปี ถือว่าผิดกฎหมาย	4.2	0.95	ดี	0	0
4	การขายสุรา ช่วง 24.01- 11.00 น.ถือว่าผิดกฎหมาย	4.1	0.94	ดี	16	15.8
5	การขายสุรา ช่วง 14.01- 17.00 น.ถือว่าผิดกฎหมาย	4.0	1.00	ดี	19	18.8
6	การติดตราสัญลักษณ์บริษัทเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยไม่มีคำเตือนและรูปแบบถูกต้องถือว่าผิดกฎหมาย	3.9	0.99	ปานกลาง	12	11.9
7	การแสดงผลผลิตภัณฑ์เครื่องดื่มแอลกอฮอล์บริเวณร้าน ถือว่าผิดกฎหมาย	3.6	1.09	ปานกลาง	9	8.9
8	การขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แบบลด แลก แจก แถม ถือว่าผิดกฎหมาย	3.8	1.10	ปานกลาง	7	6.9
9	การจำหน่ายสุราบนทางเท้า ถือว่าผิดกฎหมาย	3.9	1.03	ปานกลาง	7	6.9
10	การโพสต์ภาพเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ทางสื่อต่างๆ เพื่อการโฆษณาถือว่าผิดกฎหมาย	3.9	0.98	ปานกลาง	5	5.0
11	การจำหน่ายสุราในช่วงวันออกพรรษาถือว่าผิดกฎหมาย	4.1	0.98	ดี	1	1.0
12	กรณีเป็นร้านค้าแบบไม่มีที่นั่งดื่ม จะไม่สามารถให้ลูกค้าเปิดดื่มหน้าร้านได้	3.8	1.01	ปานกลาง	8	7.9
13	การจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในที่สาธารณะของทางราชการ ถือว่าผิดกฎหมาย	4.1	0.90	ดี	1	1.0

1.5 ทศนคติต่อมาตรการกำหนดเขตพื้นที่รอบสถานศึกษาและพรบ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 ของผู้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเขตพื้นที่โซนนิ่งรอบสถานศึกษา

ในด้านทัศนคติต่อมาตรการกำหนดเขตพื้นที่รอบสถานศึกษาและพรบ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 ของผู้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในภาพรวมพบว่าโดยส่วนมากมีทัศนคติในเรื่องดังกล่าวในระดับปานกลาง ร้อยละ 54.4 (ตารางที่ 9)

ตารางที่ 9 ทักษะคิดต่อมาตรการกำหนดเขตพื้นที่รอบสถานศึกษาและพรบ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 ของผู้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเขตพื้นที่โซนนิ่งรอบสถานศึกษา

ระดับคะแนน	จำนวน(n = 101)	ร้อยละ
ดี (32-40 คะแนน)	33	32.7
ปานกลาง (24 - 31 คะแนน)	55	54.4
ต่ำ (ต่ำกว่า 24 คะแนน)	13	12.9

เมื่อพิจารณาด้านทักษะคิดต่อมาตรการกำหนดเขตพื้นที่รอบสถานศึกษาและพรบ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 ของผู้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในรายข้อพบว่า ผู้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จำนวน 101 คน มีทัศนคติในทุกข้ออยู่ระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยทัศนคติที่ดีที่สุด คือ “กฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สามารถช่วยป้องกันเยาวชนไม่ให้เข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้โดยง่าย” (ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.8 ± 0.86) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ “กฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สามารถช่วยลดปัญหาเศรษฐกิจของประเทศได้” (ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.4 ± 0.91) (ตารางที่ 10)

ตารางที่ 10 ทักษะคิดต่อมาตรการกำหนดเขตพื้นที่รอบสถานศึกษาและพรบ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ของผู้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเขตพื้นที่โซนนิ่งรอบสถานศึกษา จำแนกรายข้อ

ข้อ	ประเด็นทัศนคติ	ระดับทัศนคติ		
		ค่าเฉลี่ย	SD	แปลผล
1	กฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สามารถช่วยป้องกันเยาวชนไม่ให้เข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้โดยง่าย	3.8	0.86	ปานกลาง
2	มาตรการ โซนนิ่งรอบสถานศึกษา ช่วยป้องกันเยาวชนไม่ให้เข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้โดยง่าย	3.6	0.87	ปานกลาง
3	มาตรการ โซนนิ่งรอบสถานศึกษา ช่วยลดปัญหาเยาวชนและปัญหาสังคมได้	3.7	0.94	ปานกลาง
4	มาตรการ โซนนิ่งรอบสถานศึกษา ทำให้นักศึกษามีโอกาสเรียนจบตามหลักสูตรของสถาบันมากขึ้น	3.5	0.90	ปานกลาง
5	มาตรการ โซนนิ่งรอบสถานศึกษา ไม่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของผู้ประกอบการมากนัก	3.5	0.77	ปานกลาง
6	กฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สามารถช่วยคุ้มครองสุขภาพประชาชนได้	3.5	0.70	ปานกลาง
7	กฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สามารถช่วยลดความรุนแรงทางสังคมได้	3.5	0.87	ปานกลาง
8	กฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สามารถช่วยลดปัญหาเศรษฐกิจของประเทศได้	3.4	0.91	ปานกลาง

1.6 ความเชื่อมั่นต่อผู้บังคับใช้กฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเขตพื้นที่โซนนิ่งรอบ

สถานศึกษาของผู้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ในด้านความเชื่อมั่นต่อผู้บังคับใช้กฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเขตพื้นที่โซนนิ่งรอบสถานศึกษาของผู้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในภาพรวมพบว่าโดยส่วนมากมีทัศนคติในเรื่องดังกล่าวในระดับดี ร้อยละ 80.2 (ตารางที่ 11)

ตารางที่ 11 ความเชื่อมั่นต่อผู้บังคับใช้กฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเขตพื้นที่โซนนิ่งรอบสถานศึกษาของผู้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเขตพื้นที่โซนนิ่งรอบสถานศึกษา

ระดับคะแนน	จำนวน (n= 101)	ร้อยละ
ดี (16 – 25 คะแนน)	81	80.2
ปานกลาง (12 – 15 คะแนน)	16	15.8
ต่ำ (ต่ำกว่า 12 คะแนน)	4	4.0

เมื่อพิจารณาด้านความเชื่อมั่นต่อผู้บังคับใช้กฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเขตพื้นที่โซนนิ่งรอบสถานศึกษาของผู้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในรายชื่อ พบว่าผู้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีความเชื่อมั่นฯ ในทุกข้ออยู่ระดับปานกลาง (ตารางที่ 12)

ตารางที่ 12 ความเชื่อมั่นต่อผู้บังคับใช้กฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเขตพื้นที่โซนนิ่งรอบสถานศึกษาของผู้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเขตพื้นที่โซนนิ่งรอบสถานศึกษา จำแนกรายข้อ

ข้อ	ประเด็นความเชื่อมั่น	ระดับความเชื่อมั่น		
		ค่าเฉลี่ย	SD	แปลผล
1	เจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายมีความรู้เรื่องกฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นอย่างดี	3.7	0.76	ปานกลาง
2	เจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายปฏิบัติหน้าที่ด้วยความสุจริตไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน	3.7	0.85	ปานกลาง
3	เจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเป็นธรรม เสมอภาค ไม่เลือกปฏิบัติ	3.7	0.91	ปานกลาง
4	เจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายไม่เป็นผู้กระทำผิดกฎหมายเสียเอง	3.7	0.94	ปานกลาง
5	เจ้าหน้าที่ สามารถบังคับใช้กฎหมายได้อย่างทันทั่วทั้งที่	3.7	0.84	ปานกลาง

1.7 ข้อมูลจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเขตพื้นที่โซนนิ่งรอบสถานศึกษา (จากการสังเกต)

จากการสังเกตจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จำนวน 109 ร้าน โดยส่วนใหญ่เป็นจุดจำหน่ายฯ ที่อยู่ในเขตโซนนิ่งเป็นสถานศึกษาลังกัดของภาครัฐ ร้อยละ 71.6 เป็นจุดจำหน่ายฯ ในเขตโซนนิ่งรอบสถาบันที่มีการจัดการศึกษาระดับมหาวิทยาลัยร้อยละ 51.4 อยู่ในเขตมหาวิทยาลัยของรัฐ ร้อยละ 50.5 เป็นจุดจำหน่ายที่อยู่จุดจำหน่ายตั้งอยู่ห่างจากสถานศึกษาตั้งแต่ 50 - 3,000 เมตร ส่วนใหญ่มีระยะทางมากกว่า 500 เมตร คิดเป็นร้อยละ 67.6 โดยระยะกลาง (median) อยู่ที่ระยะ 900 เมตรจากสถานศึกษา ตั้งห่างจากหอพัก ตั้งแต่ 2 - 1,000 เมตร โดยระยะกลาง (median) อยู่ที่ระยะ 50 เมตรจากหอพัก โดยส่วนมากเป็นร้านโชห่วย/ร้านขายของชำ ร้อยละ 46.8 มีผู้จำหน่าย ณ ขณะสำรวจ 1-3 คน ร้อยละ 91.8 ไม่มีการติดป้ายเตือนให้จำหน่ายเฉพาะเวลา 11.00-14.00 น. และ 17.00-24.00 น. ร้อยละ 73.4 ไม่มีการติดป้ายเตือนห้ามจำหน่ายให้เด็กอายุต่ำกว่า 20 ปี ร้อยละ 66.4 ไม่มีป้ายติดเตือนเกี่ยวกับการณรงค์หรือออกกฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อื่นๆ ร้อยละ 92.7 ไม่มีการติดป้ายหรือพบอุปกรณ์โฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือแสดงชื่อเครื่องหมายของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในร้านหรือหน้าร้าน ร้อยละ 77.3 และไม่มีการติดป้ายหรือพบอุปกรณ์โฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือแสดงชื่อเครื่องหมายของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ร้อยละ 77.3 โดยมีการติดป้ายโฆษณาดังกล่าวสูงสุดถึง 5 ป้าย มีการติดป้ายหรือพบอุปกรณ์โฆษณาให้ซื้อเครื่องดื่มด้วยการลด-แลก-แจก-แถม ซึ่งรางวัลในร้านหรือหน้าร้าน ร้อยละ 3.6 มีกิจกรรมหรือวิธีส่งเสริมการขายจากจุดจำหน่าย ร้อยละ 13.6 ซึ่งมีกิจกรรมหรือวิธีส่งเสริมการขายจากจุดจำหน่ายในบางร้านสูงถึง 6 กิจกรรม (ตารางที่ 13)

ตารางที่ 13 ลักษณะของจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ได้จากการสังเกตและทดลองซื้อ

ข้อมูล	จำนวน(n= 109)	ร้อยละ
ประเภทร้านค้า		
ร้านโชห่วย/ร้านขายของชำ	51	46.8
มินิมาร์ท/ร้านสะดวกซื้อที่มีเครือข่าย	16	14.7
แบบร้านค้าปลีกขนาดใหญ่	2	1.8
ร้านขายส่ง	4	3.7
ร้านอาหาร	18	16.5
สถานบันเทิง	18	16.5
เขตโซนนิ่งของสถานศึกษาที่สังกัดรัฐ/เอกชน		
รัฐ	78	71.6
เอกชน	31	28.4
จุดจำหน่ายในเขตโซนนิ่ง จำแนกตามประเภทสถานศึกษา		
โรงเรียนมัธยมของรัฐ	10	9.2
โรงเรียนมัธยมของเอกชน	9	8.3
สถาบันอาชีวศึกษาของรัฐ	13	11.9

ข้อมูล	จำนวน(n= 109)	ร้อยละ
สถาบันอาชีวศึกษาของเอกชน	21	19.3
มหาวิทยาลัยของรัฐ	55	50.5
มหาวิทยาลัยของเอกชน	1	0.9
จุดจำหน่ายฯ ในเขตโซนนิ่งจำแนกตามระดับจัดการศึกษาของสถานศึกษา		
ระดับมัธยมศึกษา	19	17.4
ระดับอาชีวศึกษา	34	31.2
ระดับมหาวิทยาลัย	56	51.4
ระยะห่างจากสถานศึกษา (เมตร)		
0 – 100 เมตร	5	6.8
101 – 200 เมตร	4	5.4
201 – 300 เมตร	3	4.1
301 – 400 เมตร	3	4.1
401 – 500 เมตร	9	12.2
มากกว่า 500 เมตร	53	67.6
Mean (SD)	975.6 (665.70)	
Median (Max : Min)	900 (50 : 3,000)	
ระยะห่างจากหอพัก		
Mean (SD)	154.6 (214.0)	
Median (Max : Min)	50 (2 : 1,000)	
จำนวนผู้จำหน่าย ณ ขณะสำรวจ		
1 – 3 คน	100	91.8
4 - 6 คน	1	0.9
7 – 9 คน	3	2.7
ตั้งแต่ 10 คนขึ้นไป	5	4.6
Mean (SD)	2.2 (3.84)	
Median (Max : Min)	1 (1 : 25)	
การติดป้ายเตือนให้จำหน่ายเฉพาะเวลา 11.00-14.00 น. และ 17.00-24.00 น.		
ไม่มี	80	73.4
มี	29	26.6

ข้อมูล	จำนวน(n= 109)	ร้อยละ
จำนวนป้ายเตือนให้จำหน่ายเฉพาะเวลา 11.00-14.00 น. และ 17.00-24.00 น. ที่ติดในร้านฯ		
ไม่มี	80	73.4
1 ป้าย	23	21.1
2 ป้าย	6	5.5
การติดป้ายเตือนห้ามจำหน่ายให้เด็กอายุต่ำกว่า 20 ปี		
ไม่มี	72	66.1
มี	37	33.9
จำนวนป้ายเตือนห้ามจำหน่ายให้เด็กอายุต่ำกว่า 20 ปี ที่ติดในร้านฯ		
ไม่มี	73	66.4
1 ป้าย	32	29.1
2 ป้าย	5	4.5
การมีป้ายติดเตือนเกี่ยวกับการรณรงค์หรือข้อกฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อื่นๆ		
ไม่มี	101	92.7
มี	8	7.3
จำนวนป้ายติดเตือนเกี่ยวกับการรณรงค์หรือข้อกฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อื่นๆ		
ไม่มี	101	92.7
1 ป้าย	6	5.5
3 ป้าย	2	1.8
การติดป้ายหรือพบอุปกรณ์โฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือแสดงชื่อเครื่องหมายของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในร้านหรือหน้าร้าน		
ไม่มี	84	77.1
มี	25	22.9
จำนวนป้ายหรือพบอุปกรณ์โฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือแสดงชื่อเครื่องหมายของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์		
ไม่มี	84	77.1
1 ป้าย	12	11.0
2 ป้าย	5	4.6
3 ป้าย	4	3.7

ข้อมูล	จำนวน(n= 109)	ร้อยละ
4 ป้าย	2	1.8
5 ป้าย	2	1.8
มีการติดป้ายหรือพบอุปกรณ์โฆษณาให้ซื้อเครื่องดื่มด้วยการลด-แลก-แจก-แถม ชิงรางวัลในร้านหรือหน้าร้าน		
ไม่มี	105	96.3
มี	4	3.7
จำนวนป้ายหรืออุปกรณ์โฆษณาให้ซื้อเครื่องดื่มด้วยการลด-แลก-แจก-แถม ชิงรางวัลในร้านหรือหน้าร้าน		
ไม่มี	105	96.3
1 ป้าย	3	2.7
2 ป้าย	1	0.9
มีกิจกรรมหรือวิธีส่งเสริมการขายจากจุดจำหน่าย		
ไม่มี	94	86.3
มี	15	13.7
จำนวนกิจกรรมหรือวิธีส่งเสริมการขายจากจุดจำหน่าย		
ไม่มี	94	86.3
1 กิจกรรมหรือวิธี	8	7.4
2 กิจกรรมหรือวิธี	5	4.5
4 กิจกรรมหรือวิธี	1	0.9
6 กิจกรรมหรือวิธี	1	0.9

จากการทดลองซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยอาสาสมัครซื้อที่ดูคล้ายเยาวชน จำนวน 109 ร้าน ซึ่งมีการทดลองซื้อสำเร็จร้อยละ 100.0 ส่วนใหญ่ทดลองซื้อในช่วงเวลา 17.00-24.00 น. ร้อยละ 72.5 และอาสาสมัครทดลองซื้อเป็นเพศชาย ร้อยละ 68.2 พบว่า ผู้จำหน่ายไม่มีการสอบถามอายุผู้ซื้อ ร้อยละ 78.0 และการสอบถามอายุด้วยวาจา ร้อยละ 21.1 ซึ่งมีการขอคุ้บัตรประชาชนเพียง 1 รายเท่านั้น ราคาซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประเภทเบียร์ต่อกระป๋อง (ปริมาณ 320 มล.) อยู่ที่ 46.8 ± 19.2 บาท (ต่ำสุด 30 บาทและสูงสุด 120 บาท) ระยะเวลาในการทดลองซื้อสำเร็จในร้านทุกประเภท อยู่ที่ 4.7 ± 2.49 นาที (ต่ำสุด 1 นาทีและสูงสุด 20 นาที) โดยระยะเวลาในการทดลองซื้อสำเร็จในร้านไม่มีที่นั่งดื่ม อยู่ที่ 4.2 ± 1.23 นาที (ต่ำสุด 1 นาทีและสูงสุด 5 นาที) และระยะเวลาในการทดลองซื้อสำเร็จในร้านที่มีที่นั่งดื่ม อยู่ที่ 5.5 ± 3.63 นาที (ต่ำสุด 1 นาทีและสูงสุด 20 นาที) (ตารางที่ 14)

ตารางที่ 14 ผลการทดลองซื้อจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเขตพื้นที่โซนนี้รอบสถานศึกษา โดยอาสาสมัครที่ดูแลชายอายุต่ำกว่า 20 ปี

ข้อมูลที่ทดลองซื้อ	จำนวน(n = 109)	ร้อยละ
ผลการทดลองซื้อสำเร็จ	109	100.0
ช่วงเวลาทดลองซื้อ (เวลาให้จำหน่ายได้)		
11.01 - 14.00 น.	30	27.5
17.01 - 24.00 น.	79	72.5
เพศผู้ทดลองซื้อ		
ชาย	75	68.2
หญิง	34	31.8
มีการสอบถามอายุผู้ซื้อ		
ไม่มี	85	78.0
มีด้วยการขอคูบัตรประชาชน	1	0.9
มีด้วยการสอบถามด้วยวาจา	23	21.1
ราคาซื้อเบียร์ ต่อกระป๋อง/ปริมาณ 320 มล. (แปลงจากขวด 620 ml. เป็นกระป๋อง) ที่ทดลองซื้อสำเร็จ (บาท)		
Mean (SD)	46.8 (19.2)	
Median (Max : Min)	37.5 (30 : 120)	
ระยะเวลาในการทดลองซื้อสำเร็จในร้านทุกประเภท (นาที)		
Mean (SD)	4.7 (2.49)	
Median (Max : Min)	5 (1 : 20)	
ระยะเวลาในการทดลองซื้อสำเร็จในร้านไม่มีที่นั่งดื่ม (นาที)		
Mean (SD)	4.2 (1.23)	
Median (Max : Min)	5 (1 : 5)	
ระยะเวลาในการทดลองซื้อสำเร็จในร้านแบบมีที่นั่งดื่ม (นาที)		
Mean (SD)	5.5 (3.63)	
Median (Max : Min)	5 (1 : 20)	

จากการทดลองซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในช่วงเวลาห้ามจำหน่ายตามกฎหมายกำหนด จำนวน 109 ร้าน ซึ่งส่วนใหญ่ใช้การทดลองซื้อในช่วงเวลา 14.01-17.00 น. ร้อยละ 45.9 และส่วนใหญ่อาสาสมัครทดลองซื้อเป็นเพศชาย ร้อยละ 68.8 พบว่ามีการทดลองซื้อสำเร็จร้อยละ 71.6 ซึ่งเพศชายทดลองซื้อสำเร็จมากกว่าเพศหญิง อยู่ที่ร้อยละ 17.3

ราคาซื้อเครื่องดื่มน้ำประเภทเบียร์ต่อกระป๋อง (ปริมาณ 320 มล.) ที่ทดลองซื้อสำเร็จ อยู่ที่ 48.5 ± 21.0 บาท (ต่ำสุด 30 บาทและสูงสุด 120 บาท) ระยะเวลาในการทดลองซื้อสำเร็จในร้านทุกประเภท อยู่ที่ 4.7 ± 2.60 นาที (ต่ำสุด 1 นาทีและสูงสุด 20 นาที) โดยระยะเวลาในการทดลองซื้อสำเร็จในร้านไม่มีที่นั่งดื่ม อยู่ที่ 4.2 ± 1.23 นาที (ต่ำสุด 1 นาทีและสูงสุด 5 นาที) และระยะเวลาในการทดลองซื้อสำเร็จในร้านที่มีที่นั่งดื่ม อยู่ที่ 6.2 ± 4.38 นาที (ต่ำสุด 1 นาทีและสูงสุด 20 นาที) (ตารางที่ 15)

ตารางที่ 15 ผลการทดลองซื้อจุกจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในช่วงเวลาห้ามจำหน่ายตามกฎหมายกำหนด

ข้อมูลที่ทดลองซื้อ	จำนวน	ร้อยละ
ผลการทดลองซื้อ		
สำเร็จ	78	71.6
ไม่สำเร็จ	31	28.4
เพศผู้ทดลองซื้อ		
ชาย	75	68.8
หญิง	34	31.2
เพศที่ทดลองซื้อสำเร็จ		
ชาย (n=75)	58	74.4
หญิง (n=35)	20	57.1
ราคาซื้อเบียร์ ต่อกระป๋อง/ปริมาณ 320 มล. (แปลงจากขวด 620 ml. เป็นกระป๋อง) ที่ทดลองซื้อสำเร็จ (บาท)		
Mean (SD)	48.5 (21.0)	
Median (Max : Min)	37 (30 : 120)	
ระยะเวลาในการซื้อสำเร็จในร้านทุกประเภท (นาที)		
Mean (SD)	4.7 (2.6)	
Median (Max : Min)	5 (1 : 20)	
ระยะเวลาในการซื้อสำเร็จในร้านไม่มีที่นั่งดื่ม (นาที)		
Mean (SD)	4.2 (1.23)	
Median (Max : Min)	5 (1 : 5)	
ระยะเวลาในการซื้อสำเร็จในร้านแบบมีที่นั่งดื่ม (นาที)		
Mean (SD)	6.2 (4.38)	
Median (Max : Min)	5 (1 : 20)	
ช่วงเวลาทดลองซื้อ		
00.01 - 06.00 น.	20	18.4

ข้อมูลที่ทดลองซื้อ	จำนวน	ร้อยละ
06.01 - 11.00 น.	39	35.8
14.01 - 17.00 น.	50	45.9

2. ปัจจัยที่มีผลต่อการไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 ของจุดจำหน่าย เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเขตพื้นที่โซนนิ่งรอบสถานศึกษา

2.1) การไม่ปฏิบัติตามมาตรการโซนนิ่งรอบสถานศึกษาในเรื่องการโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ โฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หรือแสดงชื่อเครื่องหมายการค้าของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเขตพื้นที่โซนนิ่งรอบสถานศึกษาโดยวิเคราะห์แบบ Bivariate ด้วยสถิติ Logistic Regression พบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ $p\text{-value} < 0.05$ ในปัจจัยด้านเพศ อายุ ประเภทร้านค้า จำนวนผู้จำหน่าย และการเคออบรมเกี่ยวกับกฎระเบียบการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ตารางที่ 16)

ตารางที่ 16 ความสัมพันธ์ของปัจจัยต่างๆ กับการโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์/แสดงชื่อเครื่องหมายการค้าของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยวิเคราะห์แบบ Bivariate ด้วยสถิติ Logistic Regression

ปัจจัย	จำนวน	ร้อยละการโฆษณา/แสดงชื่อเครื่องหมายการค้าเครื่องดื่ม alc.	Odds ratio	95%CI	p-value
เพศ					0.002
หญิง	56	10.7	1		
ชาย	45	35.6	4.60	1.62, 13.06	
อายุ	101		0.95	0.91, 0.99	0.005
ประเภทร้านค้า					
ร้านโชห่วย/ร้านขายของชำ	51	9.8	1		<0.001
แบบร้านค้าปลีกขนาดใหญ่	2	50.0	9.19	0.50, 170.82	
ร้านขายส่ง	4	25.0	3.06	0.27, 35.32	
ร้านอาหาร	18	33.3	4.59	1.20, 17.68	
สถานบันเทิง	18	72.2	23.91	5.99, 95.47	
มินิมาร์ท/ร้านสะดวกซื้อที่มีเครื่องดื่ม	16	0.0	-	-	

ปัจจัย	จำนวน	ร้อยละการ โฆษณา/แสดง ชื่อเครื่องหมาย การค้าเครื่องหมาย alc.	Odds ratio	95%CI	p-value
เขตโชนนึ่งของสถานศึกษาที่สังกัดรัฐ/เอกชน					0.08
รัฐ	78	19.2	1		
เอกชน	31	35.5	2.31	0.91, 5.83	
ระดับการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในเขต โชนนึ่ง					0.06
ระดับมัธยมศึกษา	19	5.3	1		
ระดับอาชีวศึกษา	34	29.4	7.49	0.88, 64.04	
ระดับมหาวิทยาลัย	56	26.8	6.58	0.81, 53.71	
ระยะห่างจากสถานศึกษา (เมตร)					0.579
0 – 500 เมตร	24	8.3	1		
501 – 1,000 เมตร	29	17.2	2.29	0.40, 13.04	
1,001 – 1,500 เมตร	11	9.1	1.1	0.09, 13.59	
ประเภทใบอนุญาตจำหน่ายเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์					0.912
ไม่มี	26	19.2	1		
ประเภท 1	10	20.0	1.05	0.17, 6.55	
ประเภท 2	65	23.1	1.26	0.41, 3.91	
จำนวนผู้จำหน่าย (n = 109)					<0.001
1 – 2 คน	91	16.5	1		
ตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป	18	61.1	7.96	2.66, 23.86	
การติดป้ายเตือนและรณรงค์ข้อกฎหมาย ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์					0.937
ไม่มี	101	23.8	1		
มี	8	25.0	1.07	0.20, 5.65	
ความรู้ พรบ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551					0.348
ปานกลาง	53	16.98	1		
ดี	37	24.32	1.57	0.55, 4.44	
ต่ำ	11	36.36	2.79	0.67, 11.59	

ปัจจัย	จำนวน	ร้อยละการ โฆษณา/แสดง ชื่อเครื่องหมาย การค้าเครื่องหมาย alc.	Odds ratio	95%CI	p-value
การรับรู้มาตรการกำหนดเขตพื้นที่รอบ สถานศึกษาและพรบ.ควบคุมเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ พ.ศ.2551					0.339
ดี	36	13.9	1		
ปานกลาง	50	26.0	2.17	0.70, 6.78	
ต่ำ	15	26.7	2.25	0.51, 9.94	
ทัศนคติต่อมาตรการกำหนดเขตพื้นที่รอบ สถานศึกษาและพรบ.ควบคุมเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ พ.ศ.2551					0.072
ดี	33	9.1	1		
ปานกลาง	55	27.3	3.75	0.99, 14.13	
ต่ำ	13	30.8	4.44	0.83, 23.66	
ความเชื่อมั่นต่อผู้บังคับใช้กฎหมายควบคุม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเขตพื้นที่โซนนิ่งรอบ สถานศึกษา					0.676
ดี	81	23.5	1		
ปานกลาง	16	18.8	0.75	0.19, 2.92	
ต่ำ	4	0.0	-		
การตรวจสอบจุดจำหน่ายเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์โดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ					0.438
ไม่เคยได้รับการตรวจ	44	18.2	1		
เคยได้รับการตรวจ	57	24.6	1.46	0.55, 3.88	
การเคยอบรมเกี่ยวกับกฎระเบียบการขาย เครื่องดื่มแอลกอฮอล์					0.016
เคย	68	14.7	1		
ไม่เคย	33	36.4	3.31	1.25, 8.80	
ใบอนุญาตจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์					0.712
มี	26	19.2	1		
ไม่มี	75	22.7	1.23	0.40, 3.75	

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ โฆษณาเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ หรือแสดงชื่อเครื่องหมายการค้าของเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ของจุดจำหน่ายเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ในเขตพื้นที่โซนนิ่งรอบสถานศึกษาโดยวิเคราะห์แบบ Multivariate ด้วยสถิติ Multiple Logistic Regression พบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $p\text{-value} < 0.05$ ในปัจจัยด้านเพศโดยพบว่า ผู้จำหน่ายฯ ที่มีเพศชาย มีโอกาสที่จะโฆษณาเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ หรือแสดงชื่อเครื่องหมายการค้าของเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ ณ จุดจำหน่ายฯ เป็น 4.57 เท่าของผู้จำหน่ายฯ ที่เป็นเพศหญิง (Adjusted OR = 4.57, 95%CI: 1.30, 16.10) และปัจจัยด้านจำนวนผู้จำหน่ายฯ ซึ่งพบว่าการที่จุดจำหน่ายฯ มีผู้จำหน่ายฯ ตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป มีโอกาสที่จะโฆษณาเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ หรือแสดงชื่อเครื่องหมายการค้าของเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ ณ จุดจำหน่ายฯ เป็น 9.12 เท่า ของจุดจำหน่ายฯ ที่มีผู้จำหน่ายฯ ไม่เกิน 2 คน (Adjusted OR = 9.12, 95%CI: 2.12, 39.11) (ตารางที่ 17)

ตารางที่ 17 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ กับการโฆษณาเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ หรือแสดงชื่อเครื่องหมายการค้าของเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ของจุดจำหน่ายเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ในเขตพื้นที่โซนนิ่งรอบสถานศึกษาโดยวิเคราะห์แบบ Multivariate ด้วยสถิติ Multiple Logistic Regression

ปัจจัย	จำนวน	ร้อยละการ โฆษณา/แสดงชื่อ เครื่องหมาย การค้าเครื่องดื่มน้ำ alc	Crude OR	Adjusted OR*	95%CI	p- value
เพศ						0.008
หญิง	56	10.7	1	1		
ชาย	45	35.6	4.60	4.57	1.30, 16.10	
อายุ			0.95	0.96	0.91, 1.01	0.062
ประเภทร้านค้า						0.540
ร้านโชห่วย/ร้านขายของชำ	51	9.8	1	1		
ร้านขายส่ง	4	25.0	3.06	3.80	0.14, 106.13	
ร้านอาหาร	18	33.3	4.59	0.67	0.03, 16.16	
สถานบันเทิง	18	72.2	23.91	1.48	0.25, 8.89	
มินิมาร์ท/ร้านสะดวกซื้อที่มี เครื่องขาย	16	0.0	-	-	-	
แบบร้านค้าปลีกขนาดใหญ่	2	50.0	9.19	-	-	
จำนวนผู้จำหน่าย						0.003
1 – 2 คน	91	16.5	1	1		
ตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป	18	61.1	7.96	9.12	2.12, 39.11	
การอบรมเกี่ยวกับกฎระเบียบการ						0.186

ปัจจัย	จำนวน	ร้อยละการ โฆษณา/แสดงชื่อ เครื่องหมาย การค้าเครื่องหมาย alc	Crude OR	Adjusted OR*	95%CI	p- value
ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์						
เคย	68	14.7	1	1		
ไม่เคย	33	36.4	3.31	2.52	0.62, 10.19	

Adjusted OR= ค่า Odds Ratio ที่ได้จากการวิเคราะห์โดยใช้สถิติควบคุมตัวแปรที่มีอิทธิพลร่วม ได้แก่ เพศ อายุ ประเภทร้านค้า จำนวนผู้จำหน่าย ความรู้ พบ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 การรับรู้มาตรการกำหนดเขตพื้นที่รอบสถานศึกษาและพบ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 การอบรมเกี่ยวกับกฎระเบียบการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

2.2) การไม่ปฏิบัติตามมาตรการโซนนิ่งรอบสถานศึกษาในเรื่องการส่งเสริมการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ และการส่งเสริมการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ของจุดจำหน่ายจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเขตพื้นที่โซนนิ่งรอบสถานศึกษาโดยวิเคราะห์แบบ Bivariate ด้วยสถิติ Logistic Regression พบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ $p\text{-value} < 0.05$ ในปัจจัยด้านอายุ จำนวนผู้จำหน่าย ความรู้ พบ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 และประเภท/ระดับการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในเขตโซนนิ่ง (ตารางที่ 18)

ตารางที่ 18 ความสัมพันธ์ของปัจจัยต่างๆ การส่งเสริมการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ของจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเขตพื้นที่โซนนิ่งรอบสถานศึกษาโดยวิเคราะห์แบบ Bivariate ด้วยสถิติ Logistic Regression

ปัจจัย	จำนวน	ร้อยละของการ ส่งเสริมการขาย เครื่องดื่ม alc.	Odds ratio	95%CI	p-value
เพศของผู้จำหน่าย					0.054
หญิง	56	7.1	1		
ชาย	45	20.0	3.25	0.93, 11.37	
อายุผู้จำหน่าย	101		0.92	0.87, 0.98	0.003
ประเภทร้านค้า					-
ร้านโชห่วย/ร้านขายของชำ	51	0.0	-		
มินิมาร์ท/ร้านสะดวกซื้อที่มีเครือข่าย	16	0.0	-	-	
แบบร้านค้าปลีกขนาดใหญ่	2	50.0	-	-	

ปัจจัย	จำนวน	ร้อยละของการ ส่งเสริมการขาย เครื่องดื่ม alc.	Odds ratio	95%CI	p-value
ร้านขายส่ง	4	0.0	-	-	
ร้านอาหาร	18	0.0	-	-	
สถานบันเทิง	18	77.8	-	-	
จำนวนผู้จำหน่าย					<0.001
1 – 2 คน	91	5.5	1		
ตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป	18	55.6	21.50	5.89, 78.50	
การติดป้ายเตือนและรณรงค์ข้อกฎหมาย ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์					0.913
มี	8	12.5	1		
ไม่มี	101	13.9	1.12	0.13, 9.87	
ความรู้ พรบ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551	101		1.33	1.01, 1.76	0.031
การรับรู้มาตรการกำหนดเขตพื้นที่รอบ สถานศึกษาและพรบ.ควบคุมเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ พ.ศ.2551					0.300
ดี	36	8.33	1		
ปานกลาง	50	18.0	2.41	0.60, 9.64	
ต่ำ	15	6.7	0.79	0.08, 8.22	
ทัศนคติต่อมาตรการกำหนดเขตพื้นที่รอบ สถานศึกษาและพรบ.ควบคุมเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ พ.ศ.2551					-
ดี	33	0.0	-	-	
ปานกลาง	55	21.8	-	-	
ต่ำ	13	7.7	-	-	
ความเชื่อมั่นต่อผู้บังคับใช้กฎหมายควบคุม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเขตพื้นที่โซนนิ่ง รอบสถานศึกษา					0.319
ดี	81	14.8	1		
ปานกลาง	16	6.3	0.38	0.05, 3.18	
ต่ำ	4	0.0	-	-	

ปัจจัย	จำนวน	ร้อยละของการ ส่งเสริมการขาย เครื่องดื่ม alc.	Odds ratio	95%CI	p-value
การตรวจสอบจุดจำหน่ายเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์โดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ					0.689
ไม่เคยได้รับการตรวจ	44	11.4	1		
เคยได้รับการตรวจ	57	14.1	1.27	0.39, 4.20	
การอบรมเกี่ยวกับกฎระเบียบการขาย เครื่องดื่มแอลกอฮอล์					0.090
เคย	68	8.8	1		
ไม่เคย	33	21.2	2.78	0.85, 9.08	
ใบอนุญาตจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์					0.812
มี	26	11.5	1		
ไม่มี	75	13.3	1.18	0.30, 4.66	
ประเภท/ระดับการจัดการศึกษาของ สถานศึกษาในเขตโซนนิ่ง					0.047
ระดับมัธยมศึกษา	19	5.3	1		
ระดับอาชีวศึกษา	34	5.9	1.12	0.09, 13.29	
ระดับมหาวิทยาลัย	56	21.4	4.90	0.59, 40.59	

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ และการส่งเสริมการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ของจุดจำหน่ายจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเขตพื้นที่โซนนิ่งรอบสถานศึกษา โดยวิเคราะห์แบบ Multivariate ด้วยสถิติ Multiple Logistic Regression พบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ $p\text{-value} < 0.05$ ในปัจจัยด้านอายุ โดยพบว่า ผู้จำหน่ายที่มีอายุเพิ่มขึ้นทุกๆ 1 ปี มีโอกาสที่จะส่งเสริมการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ณ จุดจำหน่ายๆ น้อยลงร้อยละ 8.0 (Adjusted OR = 0.92, 95%CI: 0.84, 0.95) และปัจจัยด้านจำนวนผู้จำหน่าย ซึ่งพบว่าคนที่จุดจำหน่ายมีผู้จำหน่ายตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป มีโอกาสที่จะที่จะส่งเสริมการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ณ จุดจำหน่ายๆ เป็น 28.88 เท่า ของจุดจำหน่ายที่มีผู้จำหน่ายๆ ไม่เกิน 2 คน (Adjusted OR = 28.88, 95%CI: 5.90, 141.54) (ตารางที่ 19)

ตารางที่ 19 ความสัมพันธ์ของปัจจัยต่างๆ การส่งเสริมการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเขตพื้นที่โซนนิ่งรอบสถานศึกษาโดยวิเคราะห์แบบ Multivariate ด้วยสถิติ Multiple Logistic Regression

ปัจจัย	จำนวน	ร้อยละของการส่งเสริมการขายเครื่องดื่ม alc.	Crude OR	Adjusted OR*	95%CI	p-value
เพศ						0.14
หญิง	56	7.1	1	1		
ชาย	45	20.0	3.25	3.14	0.63, 15.63	
อายุ	101		0.92	0.92	0.84, 0.95	0.04
จำนวนผู้จำหน่าย						<0.001
1 – 2 คน	91	5.5	1	1		
ตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป	18	55.6	21.50	28.88	5.90, 141.54	
ความรู้ พรบ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551			1.35	1.34	0.82, 2.12	0.21
การอบรมเกี่ยวกับกฎระเบียบการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์						0.12
เคย	68	8.8	1	1		
ไม่เคย	33	21.2	2.78	0.19	0.02, 1.97	
ประเภท/ระดับการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในเขตโซนนิ่ง						0.40
ระดับมัธยมศึกษา	19	5.3	1	1		
ระดับอาชีวศึกษา	34	5.9	1.12	-	-	
ระดับมหาวิทยาลัย	56	21.4	4.90	4.77	0.15, 158.97	

Adjusted OR= ค่า Odds Ratio ที่ได้จากการวิเคราะห์โดยใช้สถิติควบคุมตัวแปรที่มีอิทธิพลร่วม ได้แก่ เพศ อายุ จำนวนผู้จำหน่าย ความรู้ พรบ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 การอบรมเกี่ยวกับกฎระเบียบการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และประเภท/ระดับการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในเขตโซนนิ่ง

2.3) การไม่ปฏิบัติตามมาตรการโซนนิ่งรอบสถานศึกษาในเรื่องการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเวลาที่ถูกกฎหมายกำหนด

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆกับการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเวลาห้ามขาย ในเขตพื้นที่โซนนิ่งรอบสถานศึกษา โดยวิเคราะห์แบบ Bivariate ด้วยสถิติ Logistic Regression พบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ p-value < 0.05 ในปัจจัยด้านอายุ และประเภทร้านค้า (ตารางที่ 20)

ตารางที่ 20 ความสัมพันธ์ของปัจจัยต่างๆกับการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเวลาห้ามขายของจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในเขตพื้นที่โซนนิ่งรอบสถานศึกษา โดยวิเคราะห์แบบ Bivariate ด้วยสถิติ Logistic Regression

ปัจจัย	จำนวน	ร้อยละการขายเครื่องดื่ม alc. ในเวลาห้ามขาย	Odds ratio	95%CI	p-value
เพศ					0.72
หญิง	56	67.9	1		
ชาย	45	71.1	1.16	0.50, 2.74	
อายุ			1.04	1.00, 1.10	0.02
ประเภทร้านค้า					<0.001
ร้านอาหาร	18	22.2	1		
ร้านโชห่วย/ร้านขายของชำ	51	90.2	32.20	7.59, 136.52	
มินิมาร์ท/ร้านสะดวกซื้อที่มีเครื่องดื่ม	16	37.5	2.10	0.47, 9.44	
สถานบันเทิง	18	88.9	28.00	4.43, 176.78	
แบบร้านค้าปลีกขนาดใหญ่/ร้านขายส่ง	6	100.0	-	-	
ประเภทใบอนุญาตจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์					0.67
ไม่มีใบอนุญาต	26	69.2	1		
ประเภทที่ 1	10	100.0	-	-	
ประเภทที่ 2	65	64.6	0.81	0.31, 2.15	
เขตโซนนิ่งของสถานศึกษาที่สังกัดรัฐ/เอกชน					0.93
รัฐ	78	71.8	1		
เอกชน	31	71.0	0.96	0.38, 2.40	
ระยะห่างจากรั้วสถานศึกษา (เมตร)					0.39
0 – 500 เมตร	24	75.0	1		
501 – 1,000 เมตร	29	72.4	0.88	0.26, 3.00	
1,001 – 1,500 เมตร	11	90.9	3.33	0.35, 31.74	
มากกว่า 1,500 เมตร	13	61.5	0.53	0.13, 2.27	
จำนวนผู้จำหน่าย					0.05
1 – 2 คน	91	68.1	1		
ตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป	18	88.9	3.74	0.81, 17.36	

ปัจจัย	จำนวน	ร้อยละการขาย เครื่องดื่ม alc.ใน เวลาห้ามขาย	Odds ratio	95%CI	p-value
การติดป้ายเตือนและรณรงค์ข้อกฎหมาย ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์					0.18
มี	8	50.0	1		
ไม่มี	101	73.3	2.74	0.64, 11.73	
ความรู้ พรบ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551					0.37
ดี	37	62.2	1		
ปานกลาง	53	75.5	1.87	0.75, 4.66	
ต่ำ	11	63.6	1.07	0.26, 4.31	
การรับรู้มาตรการกำหนดเขตพื้นที่รอบ สถานศึกษาและพรบ.ควบคุมเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ พ.ศ.2551					0.13
ปานกลาง	50	60.0	1		
ดี	36	77.8	2.33	0.89, 6.14	
ต่ำ	15	80.0	2.67	0.67, 10.66	
ทัศนคติต่อมาตรการกำหนดเขตพื้นที่รอบ สถานศึกษาและพรบ.ควบคุมเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ พ.ศ.2551					0.07
ดี	33	78.8	1		
ปานกลาง	55	60.0	0.40	0.15, 1.10	
ต่ำ	13	84.6	1.48	0.26, 8.29	
ความเชื่อมั่นต่อผู้บังคับใช้กฎหมาย ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเขตพื้นที่ โซนนิ่งรอบสถานศึกษา					0.97
ดี	81	69.1	1		
ปานกลาง	16	68.8	0.98	0.31, 3.12	
ต่ำ	4	75.0	1.34	0.13, 13.51	
การตรวจสอบจุดจำหน่ายเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์โดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ					0.52
ไม่เคยได้รับการตรวจ	44	65.9	1		

ปัจจัย	จำนวน	ร้อยละการขาย เครื่องดื่ม alc.ใน เวลาห้ามขาย	Odds ratio	95%CI	p-value
เคยได้รับการตรวจ	57	71.9	1.33	0.57, 3.10	
การอบรมเกี่ยวกับกฎระเบียบการขาย เครื่องดื่มแอลกอฮอล์					0.39
ไม่เคย	33	63.6	1		
เคย	68	72.1	1.47	0.61, 3.57	
ใบอนุญาตจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์					0.99
มี	26	69.2	1		
ไม่มี	75	69.3	1.004	0.38, 2.64	

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ กับการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเวลาห้ามขาย ในเขตพื้นที่
โซนนี้รอบสถานศึกษา ของจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยวิเคราะห์แบบ Multivariate ด้วยสถิติ Multiple
Logistic Regression พบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ p-value < 0.05 ในปัจจัยด้านปัจจัยด้านอายุ
โดยพบว่า ผู้จำหน่ายที่มีอายุเพิ่มขึ้นทุกๆ 1 ปี มีโอกาสที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเวลาห้ามขาย เพิ่มขึ้น
ร้อยละ 4.0 (Adjusted OR = 1.04, 95%CI: 1.00, 1.08) (ตารางที่ 21)

ตารางที่ 21 ความสัมพันธ์ของปัจจัยต่างๆ กับการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเวลาห้ามขายในเขตพื้นที่
โซนนี้รอบสถานศึกษา ของจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยการวิเคราะห์แบบ Multivariate ด้วยสถิติ
Multiple Logistic Regression

ปัจจัย	จำนวน	ร้อยละของการ ขายเครื่องดื่ม alc.ในเวลา ห้ามขาย	Crude OR	Adjusted OR*	95%CI	p-value
อายุ			1.04	1.04	1.01, 1.08	0.026
จำนวนผู้จำหน่าย						0.094
1 – 2 คน	91	68.1	1	1		
ตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป	18	88.9	3.74	3.51	0.69, 17.74	
การติดป้ายเตือนและรณรงค์ ข้อกฎหมายควบคุมเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์						0.11
มี	8	50.0	1	1		
ไม่มี	101	73.3	2.74	3.76	0.75, 18.96	

ปัจจัย	จำนวน	ร้อยละของการขายเครื่องดื่ม alc. ในเวลาห้ามขาย	Crude OR	Adjusted OR*	95%CI	p-value
การรับรู้มาตรการกำหนดเขตพื้นที่รอบสถานศึกษาและพรบ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551						0.64
ปานกลาง	50	60.0	1	1		
ดี	36	77.8	2.33	1.31	0.40, 4.28	
ต่ำ	15	80.0	2.67	1.97	0.44, 8.94	
ทัศนคติต่อมาตรการกำหนดเขตพื้นที่รอบสถานศึกษาและพรบ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551						0.18
ดี	33	78.8	1	1		
ปานกลาง	55	60.0	0.40	0.43	0.15, 1.28	
ต่ำ	13	84.6	1.48	2.03	0.34, 12.01	

Adjusted OR= ค่า Odds Ratio ที่ได้จากการวิเคราะห์โดยใช้สถิติควบคุมตัวแปรที่มีอิทธิพลร่วม ได้แก่ อายุ จำนวนผู้จำหน่าย การติดป้ายเตือนและรณรงค์ข้อกฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ความรู้ พรบ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 การรับรู้มาตรการกำหนดเขตพื้นที่รอบสถานศึกษาและพรบ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 และทัศนคติต่อมาตรการกำหนดเขตพื้นที่รอบสถานศึกษาและพรบ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551

2.4) ความคิดเห็นมาตรการโซนนิ่งรอบสถานศึกษา ของผู้จำหน่าย/ผู้ประกอบการตามจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเขตโซนนิ่งรอบสถานศึกษา

4.1) กฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีเหตุผลเหมาะสม มีประโยชน์ ตรงตามความต้องการของประชาชน

-มีผู้จำหน่าย/ผู้ประกอบการแสดงความคิดเห็น 17 คน ให้ความคิดเห็นว่ากฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีประโยชน์ต่อสังคม ต่อสถานศึกษาใหญ่ ตรงตามความต้องการ สามารถช่วยคุ้มครองสุขภาพของประชาชนได้ เห็นด้วย แต่กฎหมายไม่เข้ม อยู่ที่มีความรับผิดชอบของร้านค้า การมีมาตรการโซนนิ่งเป็นเรื่องที่ดี แต่วัยรุ่น นักศึกษาก็ยังไม่สามารถปฏิบัติได้จริง

4.2) กฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีความสอดคล้องกับบริบทของสังคมไทย

- มีผู้จำหน่าย/ผู้ประกอบการจำนวน 10 คน ให้ความคิดเห็นว่ากฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีความสอดคล้องกับบริบทสังคมไทยปัจจุบัน เช่น ในการควบคุมเรื่องอายุที่สามารถจำหน่าย

เครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ได้ ช่วยลดการทะเลาะวิวาทได้ แต่การควบคุมยังไม่ทั่วถึง

- มีผู้จำหน่าย/ผู้ประกอบการจำนวน 2 คน ให้ความเห็นว่ากฎหมายควบคุมเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์มีความสอดคล้องกับความสอดคล้องกับบริบทสังคมไทยน้อย มีการห้ามขายจนเกินไป

4.3) กฎหมายควบคุมเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ มีถ้อยคำ และภาษาที่ใช้มีความชัดเจน สามารถเข้าใจง่าย

- มีผู้จำหน่าย/ผู้ประกอบการจำนวน 8 คน ให้ความเห็นว่ากฎหมายควบคุมเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ มีถ้อยคำ และภาษาที่ใช้มีความชัดเจน สามารถเข้าใจง่าย มีจำนวน 2 คนที่ระบุว่า “ไม่เคยอ่านเลย” แต่รับทราบจากเจ้าหน้าที่

4.4) กฎหมายควบคุมเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ ปฏิบัติตามได้

- มีผู้จำหน่าย/ผู้ประกอบการจำนวน 11 คน ให้ความเห็นว่ากฎหมายควบคุมเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ ปฏิบัติตามได้ และบางคนคิดว่ากฎหมายควบคุมเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ ปฏิบัติตามได้ ได้แต่ไม่ครอบคลุม

4.5) กฎหมายควบคุมเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ มีบทลงโทษที่มีความเหมาะสมกับการกระทำความผิด

- มีผู้จำหน่าย/ผู้ประกอบการจำนวน 11 คน ให้ความเห็นว่ากฎหมายควบคุมเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ มีบทลงโทษที่มีความเหมาะสมกับการกระทำความผิด แต่ควรเพิ่มโทษคนซื้อที่ทำกฎหมายด้วย และอยากให้มีการกวาดล้างเรื่องเมาแล้วขับมากกว่านี้

4.6) ข้อเสนอแนะอื่นๆ ของผู้จำหน่าย เพื่อให้ผู้จำหน่ายในร้านค้ามีการปฏิบัติตามมาตรการโซนนิ่งรอบสถานศึกษาและพรบ.ควบคุมเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ได้ดีขึ้น

- อยากให้เปิดตามเวลา แต่ช่วยปรับเวลาขายให้ตรงกับบริบทของคนกินเหล้าด้วย
- ควรควบคุมการจำหน่ายเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ และห้ามขายในคนที่อายุต่ำกว่า 20 ปี หรือขายได้ต้องคุบบัตรประชาชนและมีบทลงโทษเหมาะสม เด็ดขาด
- ควรห้ามเปิดร้านใกล้สถานศึกษา
- เห็นด้วยกับการจัดโซนนิ่งโรงเรียนใหญ่ แต่เรื่องจำกัดเวลาในการขายไม่เห็นด้วย ไม่ควรกำหนดเลย

3. พฤติกรรมการเข้าถึงเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ของนักศึกษาในเขตโซนนิ่งรอบสถานศึกษา

3.1 ข้อมูลทั่วไปของนักเรียน นักศึกษา

การสำรวจนักเรียน นักศึกษา จำนวน 542 คน พบว่าโดยส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 49.1 อายุเฉลี่ย 18.4 ปี (SD = 2.46) อายุต่ำสุด 15 ปี และสูงสุด 22 ปี อายุส่วนใหญ่ น้อยกว่า 18 ปี ร้อยละ 46.1 เรียนอยู่ระดับมหาวิทยาลัย/ปริญญาตรี ร้อยละ 35.2 เงินที่ได้มาใช้จ่ายต่อเดือนค่ากลางอยู่ที่ 4,000 บาทต่อเดือน โดย

ต่ำสุด 1,000 บาท และสูงสุด 20,000 บาท เคยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ร้อยละ 70.7 โดยผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป มีการเคยดื่ม/ทดลองดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ร้อยละ 86.1 และอายุ 15-19 ปีมีร้อยละ 62.1 อายุเฉลี่ยการดื่มแอลกอฮอล์ครั้งแรกอยู่ที่ 16 ปี (SD = 2.34) อายุต่ำสุดที่เคยดื่มฯ ครั้งแรกคือ 6 ปี สาเหตุ/โอกาสของการดื่มแอลกอฮอล์ ครั้งแรก คืองานเลี้ยงจบการศึกษา/งานเลี้ยงต่างๆ ร้อยละ 59.5

มีผู้ที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา อยู่ร้อยละ 59.0 ส่วนใหญ่จะดื่มนานๆ ครั้ง (1-3 วัน/ปี) ร้อยละ 25.9 ไปซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยใช้การขับขี้อักรยานยนต์ บ่อยที่สุด ร้อยละ 76.3 ระยะเวลาในการเดินทางจากที่พักไปแหล่งขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ค่ากลางอยู่ที่ระยะเวลา 5 นาที ระยะเวลาฯ สั้นที่สุด อยู่ที่ 1 นาที และสูงสุด 90 นาที ระยะทางของระหว่างที่พักถึงจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ใกล้ที่สุด ค่ากลางอยู่ที่ระยะทาง 200 เมตร ระยะทางฯ สั้นที่สุด อยู่ที่ 1 เมตร และสูงสุด 8.8 กิโลเมตร ระยะทางระหว่างรั้วมหาวิทยาลัยถึงจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ใกล้ที่สุดที่ซื้อเป็นประจำ ค่ากลางอยู่ที่ระยะทาง 500 เมตร ระยะทางฯ สั้นที่สุด อยู่ที่ 1 เมตร และสูงสุด 5.5 กิโลเมตร

ในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา มีการซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา/เขตฯ นึง ร้อยละ 59.0 ความถี่ของการซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ส่วนใหญ่ซื้อฯ 1-2 ครั้ง/ปี อยู่ที่ร้อยละ 31.6 ความถี่ของการซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา/เขตฯ นึง ส่วนใหญ่ซื้อฯ 1-2 ครั้ง/ปี อยู่ที่ร้อยละ 48.4 วัตถุประสงค์การซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ส่วนใหญ่ซื้อเพื่อดื่มกับเพื่อน ร้อยละ 76.6 เคยถูกปฏิเสธการซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากร้านเซเว่น – อีเลฟเว่น และร้านขายของชำ ร้อยละ 4.7 และ 8.1 ตามลำดับ สาเหตุคือยังไม่ถึงเวลาจำหน่าย และอายุไม่ถึง ร้อยละ 6.9 และ 4.7 ตามลำดับ แต่ผู้ที่ไม่เคยถูกปฏิเสธ สูงถึงร้อยละ 87.2 เคยถูกสอบถามอายุจากผู้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ก่อนจำหน่าย ร้อยละ 44.1 เคยถูกขอคู่มือประชาชนจากผู้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ก่อนขาย ร้อยละ 27.5

ในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา ส่วนใหญ่นักเรียนนักศึกษาเคยซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากมินิมาร์ท/ร้านสะดวกซื้อที่มีเครื่องดื่มขาย ร้อยละ 52.5 เหตุผลในการเลือกซื้อในแหล่งขายเดิมๆ บ่อยๆ คือเดินทางสะดวก ร้อยละ 50.9 มีการซื้อฯ ตลอด 24 ชั่วโมง ส่วนใหญ่ซื้อฯ ช่วงเวลา 17.01 น. – 21.00 น. ร้อยละ 53.7 และดื่มฯ บ่อยที่สุดคือช่วงเวลาเดียวกัน อยู่ที่ร้อยละ 39.1 ส่วนใหญ่เคยดื่มบ้านตนเอง/หอพักตัวเอง ร้อยละ 63.4

สถานที่เคยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บ่อยที่สุดในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา ส่วนใหญ่เป็นดื่มที่บ้านตนเอง/หอพักตัวเอง ร้อยละ 30.2 เท่ากันกับดื่มที่บ้านเพื่อน/หอพักเพื่อน ร้อยละ 30.2 ประเภทของเครื่องดื่มที่ซื้อมากที่สุด คือเบียร์ ร้อยละ 73.6 ช่วงเวลาที่ไม่เคยซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สูงสุดคือเวลา 06.01 น. – 11.00 น. ร้อยละ 61.3 เคยได้ยื่นมาตรการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของสถานศึกษา ร้อยละ 59.0 ซึ่งการเคยได้ยื่นมาตรการฯ และเคยซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษาในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่เรียนในสถานศึกษา และผู้ที่เรียนในสถานศึกษา มีส่วนในการเคยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สูงสุด และการเคยเห็นการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในงานหรือกิจกรรมของสถานศึกษา ในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา มีร้อยละ 22.7

(ตารางที่ 22)

ตารางที่ 22 ลักษณะทางประชากรกลุ่มนักเรียน นักศึกษาในสถานศึกษาเขตเทศบาลนคร

ลักษณะทางประชากร	จำนวน (n= 542)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	276	50.9
หญิง	266	49.1
อายุ		
<18 ปี	250	46.1
18 – 20 ปี	136	25.1
มากกว่า 20 ปี	156	28.8
Mean (SD)	18.4 (2.46)	
Median (Min : Max)	18 (15 : 22)	
ระดับการศึกษาปัจจุบัน		
มัธยมศึกษา	177	32.6
อาชีวศึกษา	175	32.2
มหาวิทยาลัย	190	35.2
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน/เงินที่ได้มาเพื่อใช้จ่ายต่อเดือน		
Mean (SD)	4,916.0 (2,785.55)	
Median (Min : Max)	4,000 (1,000 : 20,000)	
เคยดื่ม/ทดลองดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์		
ไม่เคย	159	29.3
เคย	383	70.7
การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จำแนกตามช่วงอายุ (n=383)		
ไม่เกิน 19 ปี	216	62.1
ตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป	167	86.1
อายุเฉลี่ยครั้งแรกของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (n = 383)		
Mean (SD)	16.0 (2.34)	
Median (Min : Max)	16 (6 : 23)	
สาเหตุ/โอกาสของการดื่มแอลกอฮอล์ ครั้งแรก (n = 370)		
เทศกาลต่างๆ เช่น ปีใหม่ สงกรานต์	75	20.3
เพื่อนชวนให้ดื่ม	21	5.7

ลักษณะทางประชากร	จำนวน (n= 542)	ร้อยละ
ครอบครัวให้ลองขี่ม	19	5.1
งานเลี้ยงจบการศึกษา/งานเลี้ยงต่างๆ	220	59.5
งานบุญต่างๆ เช่นทำบุญขึ้นบ้านใหม่ งานบวช	5	1.4
อยากลอง/อยากขี่เอง	30	8.1
ผู้ที่ขี่มเครื่องขี่มแอลกอฮอล์ในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา		
ไม่เคย	222	41.0
เคย	320	59.0
ความถี่ของการขี่มเครื่องขี่มแอลกอฮอล์ในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา (n = 320)		
ทุกวัน (7 วัน/สัปดาห์)	2	0.6
เกือบทุกวัน (5-6 วัน/สัปดาห์)	3	0.9
วันเว้นวัน (3-4 วัน/สัปดาห์)	15	4.7
ทุกสัปดาห์ (1-2 วัน/สัปดาห์)	26	8.1
ทุกเดือน (1-3 วัน/เดือน)	47	14.7
นานๆ ครั้ง (8-11 วัน/ปี)	80	25.0
นานๆ ครั้ง (4-7 วัน/ปี)	64	20.0
นานๆ ครั้ง (1-3 วัน/ปี)	83	25.9
วิธีเดินทางไปซื้อเครื่องขี่มแอลกอฮอล์ ที่ทำบ่อยที่สุด (n=320)		
เดิน	36	11.4
จักรยานยนต์	242	76.3
รถยนต์	15	4.7
รถโดยสารประจำทาง	4	1.3
ฝากบุคคลอื่นซื้อ	20	6.3
ระยะเวลาสั้นที่สุดในการเดินทางจากที่พักไปแหล่งขายเครื่องขี่มแอลกอฮอล์ (นาที)		
Mean (SD)	10.1 (10.14)	
Median (Min : Max)	5 (1 : 90)	
ระยะทางของระหว่างที่พักถึงจุดจำหน่ายเครื่องขี่มแอลกอฮอล์ใกล้ที่สุด (เมตร)		
Mean (SD)	411.9 (709.03)	
Median (Min : Max)	200 (1 : 8,806)	

ลักษณะทางประชากร	จำนวน (n= 542)	ร้อยละ
ระยะทางระหว่างสถานศึกษาถึงจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ใกล้ที่สุดที่ซื้อเป็นประจำ (เมตร)		
Mean (SD)	574.0128 (695.71)	
Median (Min : Max)	500 (1 : 5,500)	
ความถี่ของการซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา (n=320)		
ทุกวัน (7 ครั้ง/สัปดาห์)	1	0.3
เกือบทุกวัน (5-6 ครั้ง/สัปดาห์)	4	1.3
วันเว้นวัน (3-4 ครั้ง/สัปดาห์)	14	4.4
ทุกสัปดาห์ (1-2 ครั้ง/สัปดาห์)	26	8.1
ทุกเดือน (1-3 ครั้ง/เดือน)	62	19.4
นานๆ ครั้ง (6-11 ครั้ง/ปี)	70	21.9
นานๆ ครั้ง (3-5 ครั้ง/ปี)	42	13.1
นานๆ ครั้ง (1-2 ครั้ง/ปี)	101	31.6
มีการซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา/เขตโซนนิ่งในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา	320	59.0
ความถี่ของการซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา/เขตโซนนิ่งในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา (n=320)		
ทุกวัน (7 ครั้ง/สัปดาห์)	1	0.3
เกือบทุกวัน (5-6 ครั้ง/สัปดาห์)	3	0.9
วันเว้นวัน (3-4 ครั้ง/สัปดาห์)	4	1.3
ทุกสัปดาห์ (1-2 ครั้ง/สัปดาห์)	10	3.1
ทุกเดือน (1-3 ครั้ง/เดือน)	20	6.3
นานๆ ครั้ง (6-11 ครั้ง/ปี)	86	26.9
นานๆ ครั้ง (3-5 ครั้ง/ปี)	41	12.8
นานๆ ครั้ง (1-2 ครั้ง/ปี)	155	48.4
วัตถุประสงค์การซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา		
เพื่อดื่มคนเดียว (n=320)	30	9.38
ดื่มกับเพื่อน (n=320)	245	76.6

ลักษณะทางประชากร	จำนวน (n= 542)	ร้อยละ
ซื้อให้ผู้ปกครอง (n=320)	77	24.1
ซื้อให้เพื่อน (n=320)	55	17.2
คืมกับผู้ปกครอง (n=320)	4	1.3
ไปร้านสเน็กเกอร์/ร้านอาหาร (n=320)	2	0.6
ในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา มีผู้เคยไปซื้อเครื่องดื่มนแอลกอฮอล์แล้วถูกปฏิเสธการจำหน่าย (n=320)		
ไม่เคย	279	87.2
เคยถูกปฏิเสธจากร้านเซเว่น – อีเลฟเว่น	15	4.7
เคยถูกปฏิเสธจากร้านขายของชำทั่วไป	26	8.1
เหตุผลที่ผู้ขายปฏิเสธการจำหน่าย (n=320)		
ไม่เคย	279	87.2
ไม่ขายให้เพราะเป็นวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา	4	1.3
ไม่ขายให้เพราะอายุไม่ถึงเกณฑ์ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	15	4.7
ไม่ขายให้เพราะยังไม่ถึงเวลาขาย	22	6.9
เคยถูกสอบถามอายุจากผู้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ก่อนจำหน่าย(n=320)		
เคย	141	44.1
ไม่เคย	179	55.9
เคยถูกขอบัตรประชาชนจากผู้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (n=320)		
เคย	88	27.5
ไม่เคย	232	72.5
แหล่งเคยซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในช่วง 12 เดือน ที่ผ่านมา		
มินิมาร์ท/ร้านสะดวกซื้อที่มีเครื่องดื่ม (n=320)	168	52.5
ร้านโชห่วย/ร้านขายของชำ (n=320)	198	61.9
ซูเปอร์มาร์เก็ต (n=320)	51	15.9
สถานบันเทิง ผับ/บาร์/คิส โก้เทค (n=320)	118	36.9
ร้านอาหารตามสั่ง (n=320)	26	8.1
ร้านคาราโอเกะ (n=320)	16	5.0
ซุ้มยาดอง ซุ้มขายเหล้า (n=320)	14	4.4
ลานเบียร์ (n=320)	51	15.9

ลักษณะทางประชากร	จำนวน (n= 542)	ร้อยละ
ร้านค้าส่ง (n=320)	55	17.2
เหตุผลในการเลือกซื้อในแหล่งขายอื่นๆ ป้อยๆ		
เดินทางสะดวก (n=320)	163	50.9
ใกล้ที่พัก (n=320)	135	42.2
ราคาถูก (n=320)	57	17.8
เป็นร้านประจำ (n=320)	77	24.1
มีการโฆษณาการขาย (n=320)	12	3.8
มีสินค้าจำหน่ายตลอดเวลา (n=320)	47	14.7
มีผู้รู้จักแนะนำ (n=320)	16	5.0
มีโปรโมชั่น เช่น ชิงโชค มาเร็วได้เครื่องดีมีแอลกอฮอล์ฟรี/ลดราคา (n=320)	9	2.8
ช่วงเวลาที่เคยซื้อเครื่องดีมีแอลกอฮอล์รอบ 12 เดือนที่ผ่านมา		
06.01 น. – 11.00 น. (n=320)	3	0.9
11.01 น. – 14.00 น. (n=320)	20	6.3
14.01 น. – 17.00 น. (n=320)	34	10.6
17.01 น. – 21.00 น. (n=320)	172	53.7
21.01 น. – 24.00 น. (n=320)	155	48.4
24.01 น. – 03.00 น (n=320)	44	13.8
ช่วงเวลาที่เคยซื้อเครื่องดีมีแอลกอฮอล์บ่อยที่สุดรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา (n=320)		
06.01 น. – 11.00 น.	2	0.6
11.01 น. – 14.00 น.	10	3.1
14.01 น. – 17.00 น.	26	8.1
17.01 น. – 21.00 น.	147	45.9
21.01 น. – 24.00 น.	125	39.1
24.01 น. – 03.00 น	9	2.8
ไม่เคยซื้อเองเลย	1	0.3
สถานที่เคยดื่มเครื่องดีมีแอลกอฮอล์ในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา		
บ้านตนเอง/หอพักตัวเอง (n=320)	203	63.4
บ้านเพื่อน/หอพักเพื่อน (n=320)	196	61.3
สถานบันเทิง ผับ/บาร์/คิสโกเทค (n=320)	138	43.1

ลักษณะทางประชากร	จำนวน (n= 542)	ร้อยละ
ร้านอาหารตามสั่ง (n=320)	37	11.6
ร้านคาราโอเกะ (n=320)	13	4.1
ซุ้มชาดอง ซุ้มขายเหล้า (n=320)	6	1.9
สถานที่จัดงานบุญประเพณี (n=320)	18	5.6
วัด ศาสนสถาน (n=320)	3	0.9
โรงเรียน มหาวิทยาลัย หรือคณะ (n=320)	5	1.6
โรงพยาบาล สถานพยาบาล รพ.สต. (n=320)	1	0.3
สถานที่ราชการอื่นๆ (n=320)	1	0.3
สวนสาธารณะ (n=320)	5	1.6
โรงแรม รีสอร์ท (n=320)	36	11.3
ปั้มน้ำมัน (n=320)	6	1.9
ลานเบียร์ (n=320)	64	20.0
อื่นๆ เช่น งานคอนเสิร์ต ท้ายกระบะรถยนต์ช่วงเทศกาลสงกรานต์ (n=320)	6	1.9
สถานที่เคยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บ่อยที่สุดในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา(n=43)		
งานคอนเสิร์ต	1	2.3
งานเลี้ยงต่างๆ	1	2.3
บनรถ	1	2.3
บ้านตนเอง/หอพักตัวเอง	13	30.2
บ้านเพื่อน/หอพักเพื่อน	13	30.2
ร้านอาหารตามสั่ง	1	2.3
โรงแรม/รีสอร์ท	1	2.3
ลานเบียร์	2	4.7
สถานที่จัดงานบุญประเพณี	1	2.3
สถานบันเทิง/ผับ/บาร์/คิส โก้เทค	9	20.9
ประเภทของเครื่องดื่มที่ซื้อมากที่สุด (n = 314)		
เหล้า (เหล้าแดง)	35	11.2
เหล้าขาว	12	3.8
เหล้าปั่น	15	4.8
เบียร์	231	73.6
ไวน์	21	6.7

ลักษณะทางประชากร	จำนวน (n= 542)	ร้อยละ
ช่วงเวลาที่ไม่เคยซื้อเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์รอบ 12 เดือนที่ผ่านมา		
06.01 น. – 11.00 น. (n=320)	196	61.3
11.01 น. – 14.00 น. (n=320)	81	25.3
14.01 น. – 17.00 น. (n=320)	62	19.4
17.01 น. – 21.00 น. (n=320)	40	12.5
21.01 น. – 24.00 น. (n=320)	33	10.3
24.01 น. – 03.00 น. (n=320)	71	22.2
03.01 น. – 06.00 น. (n=320)	86	26.9
เคยได้ยื่นมาตรการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของสถานศึกษา		
ไม่เคย	222	41.0
เคย	320	59.0
เคยได้ยื่นมาตรการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของสถานศึกษา และเคยซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ รอบสถานศึกษา (n=320)	210	65.6
ไม่เคยได้ยื่นมาตรการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของสถานศึกษา แต่เคยซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ รอบสถานศึกษา (n=222)	110	49.6
เคยได้ยื่นมาตรการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของสถานศึกษา และเคยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (n=320)	245	76.5
ไม่เคยได้ยื่นมาตรการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของสถานศึกษา แต่เคยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (n=222)	138	62.1
การเคยได้ยื่นมาตรการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของสถานศึกษา จำแนกตามประเภทสถานศึกษา		
มหาวิทยาลัย	139	43.4
อาชีวศึกษา	94	29.4
มัธยมศึกษา	87	27.2
การเคยซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษา ของนักเรียนนักศึกษา		
มหาวิทยาลัย	140	73.7
อาชีวศึกษา	99	56.6
มัธยมศึกษา	81	45.8
เคยเห็นการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในงานหรือกิจกรรมของสถาบัน ในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา		
ไม่เคย	501	92.4

ลักษณะทางประชากร	จำนวน (n= 542)	ร้อยละ
เคย	41	7.6
จำนวนครั้งที่เคยเห็นงานหรือกิจกรรมของสถานศึกษาแล้วมีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์		
Mean (SD)	2.0 (2.68)	
Median (Min : Max)	1 (1 : 15)	
งานหรือกิจกรรมของสถานศึกษาแล้วมีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์(n = 20)		
งานกีฬา	3	15.0
งานเลี้ยงรุ่นของสถานศึกษา	13	65.0
เทศกาล งานบุญประเพณี	4	20.0
มีผู้เห็นว่ามีการดื่มแอลกอฮอล์ในกิจกรรมรับน้อง		
ไม่มี	479	88.4
มี	63	11.6
เคยรับรู้เรื่องมาตรการจัดเขตโซนนิ่งรอบสถานศึกษาหรือมาตรการควบคุมการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตามประกาศหรือการประชาสัมพันธ์จากผู้บริหารสถานศึกษาหรืออาจารย์		
ไม่เคย	419	77.3
เคย	123	22.7

3.2 ความรู้เกี่ยวกับมาตรการทางกฎหมายเพื่อควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ของนักเรียนนักศึกษา

ในด้านความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ของนักเรียนนักศึกษา ในภาพรวมพบว่าส่วนมากมีความรู้ในระดับปานกลาง ร้อยละ 41.3 (ตารางที่ 23)

ตารางที่ 23 ความรู้ในพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ของนักเรียนนักศึกษา

ระดับคะแนน	จำนวน (n=542)	ร้อยละ
ดี (18.4 – 23.0 คะแนน)	201	37.1
ปานกลาง (13.8 – 18.3 คะแนน)	224	41.3
ต่ำ (0 – 13.7 คะแนน)	117	21.6

เมื่อพิจารณาความรู้พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ในรายข้อพบว่าข้อคำถามที่นักเรียนนักศึกษาจำนวน 542 คนตอบถูกต้องมากที่สุด 5 ลำดับแรกคือห้ามดื่มฯ ในโรงพยาบาล สถานบริการสาธารณสุขของรัฐ ร้อยละ 96.9 ห้ามดื่มฯ ในโรงเรียน/สถานศึกษา ร้อยละ 98.3 ห้ามขายฯ ในโรงเรียน/สถานศึกษา ร้อยละ 96.9 ห้ามขายฯ ในวัด ศาสนสถาน ร้อยละ 96.5 ห้ามขายฯ ในวัด ศาสนสถาน ร้อยละ 96.5

ส่วนประเด็นความรู้ที่นักเรียนนักศึกษาตอบถูกน้อยที่สุดหรือเข้าใจผิดมากที่สุด 5 ลำดับแรกคือ อนุญาตให้ขายฯ ได้ในเวลา 14.00 - 17.00 น. ร้อยละ 19.7 อนุญาตให้ขายได้ในปั๊มน้ำมัน ร้อยละ 28.8 อนุญาตให้ดื่มได้ในปั๊มน้ำมัน ร้อยละ 29.7 อนุญาตให้ขายฯ ได้ในเวลา 06.01 – 11.00 น. ร้อยละ 38.4 และการแสดงภาพสินค้าหรือบรรจุภัณฑ์ของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ บริเวณร้านค้าถือว่าผิดกฎหมาย ร้อยละ 40.0

สำหรับประเด็นความรู้ที่นักเรียนนักศึกษาไม่ทราบมากที่สุด 5 ลำดับแรกคือ การแสดงภาพสินค้าหรือบรรจุภัณฑ์ของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ บริเวณร้านค้าถือว่าผิดกฎหมาย ร้อยละ 33.8 ห้ามโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยการปรากฏภาพของสินค้าหรือบรรจุภัณฑ์ของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยสิ้นเชิงในสื่อทุกประเภททั้ง 24 ชั่วโมง ร้อยละ 31.4 เนื้อหาการโฆษณาหรือประชาสัมพันธ์เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้กระทำได้เฉพาะในลักษณะให้ข้อมูลข่าวสารและความรู้เชิงสร้างสรรค์สังคม ร้อยละ 28.8 ห้ามการส่งเสริมการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในรูปแบบต่างๆ เช่น การลด แลก แจก แถม ขายพ่วง ขายโดยเครื่องอัตโนมัติ เป็นต้น ร้อยละ 28.6 การไม่อนุญาตให้ดื่มในปั๊มน้ำมัน ร้อยละ 28.4 (ตารางที่ 24)

ตารางที่ 24 ความรู้พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ของนักเรียนนักศึกษา จำแนกรายข้อ

ข้อ	ประเด็นคำถาม	จำนวนและร้อยละ (n=542)		
		ผู้ตอบถูก	ผู้ตอบผิด	ผู้ไม่ทราบ
1	ห้ามดื่มฯ ในโรงพยาบาล สถานบริการสาธารณสุขของรัฐ	525 (96.9)	9 (1.7)	8 (1.5)
2	ห้ามดื่มฯ ในวัด ศาสนสถาน	523 (96.5)	9 (1.7)	10 (1.8)
3	ห้ามดื่มฯ ในโรงเรียน/สถานศึกษา	533 (98.3)	7 (1.3)	2 (0.4)
4	ห้ามดื่มฯ ในสถานที่ราชการ	505 (93.2)	21 (3.9)	16 (3.0)
5	อนุญาตให้ดื่มได้ในปั๊มน้ำมัน	161 (29.7)	227 (41.9)	154 (28.4)
6	อนุญาตให้ดื่มได้ในสวนสาธารณะของทางรัฐ/ราชการ	322 (59.4)	141 (26.0)	79 (14.6)
7	ห้ามขายฯ ในโรงพยาบาล สถานบริการสาธารณสุขของรัฐ	501 (92.4)	23 (4.2)	18 (3.3)
8	ห้ามขายฯ ในวัด ศาสนสถาน	520 (95.9)	13 (2.4)	9 (1.7)

ข้อ	ประเด็นคำถาม	จำนวนและร้อยละ (n=542)		
		ผู้ตอบ ถูก	ผู้ตอบ ผิด	ผู้ไม่ ทราบ
9	ห้ามขายฯ ในโรงเรียน/สถานศึกษา	525 (96.9)	9 (1.7)	8 (1.5)
10	ห้ามขายฯ ในสถานที่ราชการ	516 (95.2)	12 (2.2)	14 (2.6)
11	อนุญาตให้ขายได้ในปั้มน้ำมัน	156 (28.8)	280 (51.7)	106 (19.6)
12	อนุญาตให้ขายฯได้ในหอพักนักศึกษา	285 (52.6)	121 (22.3)	136 (25.1)
13	ห้ามขายฯ ในสวนสาธารณะของทางรัฐ/ราชการ	457 (84.3)	18 (3.3)	67 (12.4)
14	ห้ามขายฯ ให้กับผู้ที่มิอายุต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์	495 (91.3)	29 (5.4)	18 (3.3)
15	ห้ามขายฯ ให้กับผู้ที่มีอาการมีเนมา ครองสติไม่ได้	385 (71.0)	58 (10.7)	99 (18.3)
16	อนุญาตให้ขายฯ ได้ในเวลา 06.01 – 11.00 น.	208 (38.4)	181 (33.4)	153 (28.2)
17	อนุญาตให้ขายฯ ได้ในเวลา 14.00 - 17.00 น.	107 (19.7)	284 (52.4)	151 (27.9)
18	ห้ามขายฯ ในวันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอาสาฬหบูชา วัน เข้าพรรษา และวันออกพรรษา	441 (81.4)	43 (7.9)	58 (10.7)
19	ห้ามโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในลักษณะดื่มแล้วมีประโยชน์ ทั้งทางตรงและทางอ้อมโดยสิ้นเชิง ทุก 24 ชั่วโมง	378 (69.7)	53 (9.8)	111 (20.5)
20	เนื้อหาการโฆษณาหรือประชาสัมพันธ์เครื่องแอลกอฮอล์ให้ กระทำได้เฉพาะในลักษณะให้ข้อมูลข่าวสารและความรู้เชิง สร้างสรรค์สังคม	328 (60.5)	58 (10.7)	156 (28.8)
21	ห้ามโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยการปรากฏภาพของสินค้า หรือบรรจุภัณฑ์ของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยสิ้นเชิงในสื่อทุก ประเภททั้ง 24 ชั่วโมง	306 (56.5)	66 (12.2)	170 (31.4)
22	การแสดงภาพสินค้าหรือบรรจุภัณฑ์ของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ บริเวณร้านค้าถือว่าผิดกฎหมาย	217 (40.0)	142 (26.2)	183 (33.8)

ข้อ	ประเด็นคำถาม	จำนวนและร้อยละ (n=542)		
		ผู้ตอบ ถูก	ผู้ตอบ ผิด	ผู้ไม่ ทราบ
23	ห้ามการส่งเสริมการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในรูปแบบต่างๆ เช่น การลด แลก แจก แถม ขายพ่วง ขายโดยเครื่องอัตโนมัติ เป็นต้น	325 (60.0)	62 (11.4)	155 (28.6)

3.3 การรับรู้มาตรการกำหนดเขตพื้นที่รอบสถานศึกษาและ พรบ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ของนักเรียนนักศึกษา

ในด้านการรับรู้มาตรการกำหนดเขตพื้นที่รอบสถานศึกษาและพรบ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 ของนักเรียนนักศึกษานี้พบว่าโดยส่วนมากมีการรับรู้ในเรื่องดังกล่าวในระดับปานกลาง ร้อยละ 41.5 (ตารางที่ 25)

ตารางที่ 25 การรับรู้มาตรการกำหนดเขตพื้นที่รอบสถานศึกษาและ พรบ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 ของนักเรียนนักศึกษา

ระดับคะแนน	จำนวน(n= 542)	ร้อยละ
ดี (52 - 65 คะแนน)	135	24.9
ปานกลาง (39 - 51 คะแนน)	225	41.5
ต่ำ (ต่ำกว่า 39 คะแนน)	182	33.6

เมื่อพิจารณาการรับรู้มาตรการกำหนดเขตพื้นที่รอบสถานศึกษาและพรบ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 ของนักเรียนนักศึกษา จำนวน 542 คน พบว่านักเรียนนักศึกษา มีการรับรู้ที่ไม่สามารถจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บริเวณที่มีการจัดโซนนิ่งรอบสถานศึกษาได้ มากที่สุด (ค่าเฉลี่ยสูงสุด เท่ากับ 4.1 ± 0.98) ซึ่งอยู่ในระดับดีเช่นเดียวกับการรับรู้เรื่องการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในที่สาธารณะของทางราชการถือว่าผิดกฎหมาย (ค่าเฉลี่ยสูงสุด เท่ากับ 4.1 ± 1.00) ส่วนการรับรู้เรื่องการขายสุรา ช่วง 14.01- 17.00 น. ถือว่าผิดกฎหมาย มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ 3.2 ± 1.22 และนักเรียนนักศึกษาที่ไม่เคยรับรู้เรื่องการขายสุรา ช่วง 14.01- 17.00 น.ถือว่าผิดกฎหมายเลย สูงสุดร้อยละ 19.7 รองลงมาคือการรับรู้เรื่องจุดที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อยู่ในเขตที่มีการจัดโซนนิ่ง ร้อยละ 18.8 และไม่เคยรับรู้เรื่องการขายสุรา ช่วง 24.01- 11.00 น. ถือว่าผิดกฎหมาย ร้อยละ 17.9 (ตารางที่ 26)

ตารางที่ 26 การรับรู้มาตรการกำหนดเขตพื้นที่รอบสถานศึกษาและพรบ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 ของนักเรียนนักศึกษา จำแนกรายข้อ

ข้อ	ประเด็นการรับรู้	ระดับการรับรู้(n=542)			ไม่เคยรับรู้(n=542)	
		ค่าเฉลี่ย	SD	แปลผล	จำนวน	ร้อยละ
1	จุดที่ท่านจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อยู่ในเขตที่มีการจัดโซนนิ่ง	3.5	1.04	ปานกลาง	100.0	18.5
2	การขายสุราในหอพักหรือติดหอพักถือว่าผิดกฎหมาย	3.8	1.10	ปานกลาง	68.0	12.6
3	การขายสุราให้เยาวชนอายุต่ำกว่า 20 ปี ถือว่าผิดกฎหมาย	4.3	0.96	ดี	26.0	4.8
4	การขายสุรา ช่วง 24.01- 11.00 น.ถือว่าผิดกฎหมาย	3.5	1.11	ปานกลาง	97.0	17.9
5	การขายสุรา ช่วง 14.01- 17.00 น.ถือว่าผิดกฎหมาย	3.2	1.22	ปานกลาง	107.0	19.7
6	การติดตราสัญลักษณ์บริษัทเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยไม่มีคำเตือนและรูปแบบถูกต้องถือว่าผิดกฎหมาย	3.8	1.06	ปานกลาง	68.0	12.6
7	การแสดงผลผลิตภัณฑ์เครื่องดื่มแอลกอฮอล์บริเวณร้าน ถือว่าผิดกฎหมาย	3.3	1.16	ปานกลาง	80.0	14.8
8	การขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แบบลด แลก แจก แถมถือว่าผิดกฎหมาย	3.6	1.16	ปานกลาง	78.0	14.4
9	การจำหน่ายสุราบนทางเท้า ถือว่าผิดกฎหมาย	3.7	1.15	ปานกลาง	73.0	13.5
10	การโพสต์ภาพเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ทางสื่อต่างๆ เพื่อการโฆษณาถือว่าผิดกฎหมาย	3.9	1.02	ปานกลาง	56.0	10.3
11	การจำหน่ายสุราในช่วงวันออกพรรษาถือว่าผิดกฎหมาย	3.9	1.20	ปานกลาง	56.0	10.3
12	กรณีเป็นร้านค้าแบบไม่มีที่นั่งดื่ม จะไม่สามารถให้ลูกค้าเปิดเคมหน้าร้านได้	3.4	1.11	ปานกลาง	96.0	17.7
13	การจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในที่สาธารณะของทางราชการ ถือว่าผิดกฎหมาย	4.1	1.00	ดี	51.0	9.4

3.4 ทักษะคิดต่อมาตรการกำหนดเขตพื้นที่รอบสถานศึกษาและพรบ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

พ.ศ.2551 ของนักเรียนนักศึกษา

ในด้านทักษะคิดต่อมาตรการกำหนดเขตพื้นที่รอบสถานศึกษาและพรบ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 ของนักเรียนนักศึกษา ในภาพรวมพบว่าโดยส่วนมากมีทัศนคติในเรื่องดังกล่าวในระดับปานกลาง ร้อยละ 47.2 (ตารางที่ 27)

ตารางที่ 27 ทักษะคิดต่อมาตรการกำหนดเขตพื้นที่รอบสถานศึกษาและพรบ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ของนักเรียนนักศึกษา

ระดับคะแนน	จำนวน(n=542)	ร้อยละ
ดี (32-40 คะแนน)	177	32.7
ปานกลาง (24 - 31 คะแนน)	256	47.2
ต่ำ (ต่ำกว่า 24 คะแนน)	109	20.1

เมื่อพิจารณาด้านทักษะคิดต่อมาตรการกำหนดเขตพื้นที่รอบสถานศึกษาและพรบ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 ของนักเรียนนักศึกษา ในรายข้อพบว่า นักเรียนนักศึกษาจำนวน 542 คน มีทัศนคติในทุกข้ออยู่ระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยทัศนคติดีที่สุดเท่ากัน 2 เรื่อง คือ “กฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สามารถช่วยคุ้มครองสุขภาพประชาชนได้” และ “กฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สามารถช่วยลดความรุนแรงทางสังคมได้” (ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.6 ± 1.12 และ 3.6 ± 1.12 ตามลำดับ) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดมี 2 เรื่องคือ “มาตรการโซนนิ่งรอบสถานศึกษา ไม่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของผู้ประกอบการมากนัก” และ “กฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สามารถช่วยลดปัญหาเศรษฐกิจของประเทศได้” (ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.4 ± 1.03 และ 3.4 ± 1.19 ตามลำดับ) (ตารางที่ 28)

ตารางที่ 28 ทักษะคติต่อมาตรการกำหนดเขตพื้นที่รอบสถานศึกษาและพรบ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 ของนักเรียนนักศึกษา จำแนกรายข้อ

ข้อ	ประเด็นทัศนคติ	ระดับทัศนคติ (n=542)		
		ค่าเฉลี่ย	SD	แปลผล
1	กฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สามารถช่วยป้องกันเยาวชนไม่ให้เข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้โดยง่าย	3.5	1.17	ปานกลาง
2	มาตรการ โชนนึ่งรอบสถานศึกษา ช่วยป้องกันเยาวชนไม่ให้เข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้โดยง่าย	3.5	1.18	ปานกลาง
3	มาตรการ โชนนึ่งรอบสถานศึกษา ช่วยลดปัญหาเยาวชนและปัญหาสังคมได้	3.5	1.16	ปานกลาง
4	มาตรการ โชนนึ่งรอบสถานศึกษา ทำให้นักศึกษามีโอกาสเรียนจบตามหลักสูตรของสถาบันมากขึ้น	3.5	1.07	ปานกลาง
5	มาตรการ โชนนึ่งรอบสถานศึกษา ไม่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของผู้ประกอบการมากนัก	3.4	1.03	ปานกลาง
6	กฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สามารถช่วยคุ้มครองสุขภาพประชาชนได้	3.6	1.12	ปานกลาง
7	กฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สามารถช่วยลดความรุนแรงทางสังคมได้	3.6	1.19	ปานกลาง
8	กฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สามารถช่วยลดปัญหาเศรษฐกิจของประเทศได้	3.4	1.19	ปานกลาง

3.5 ความเชื่อมั่นต่อผู้บังคับใช้กฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเขตพื้นที่โชนนึ่งรอบสถานศึกษาของนักเรียนนักศึกษา

ในด้านความเชื่อมั่นต่อผู้บังคับใช้กฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเขตพื้นที่โชนนึ่งรอบสถานศึกษาของนักเรียนนักศึกษา ในภาพรวมพบว่าโดยส่วนมากมีความเชื่อมั่นฯในระดับดี ร้อยละ 62.0 (ตารางที่ 29)

ตารางที่ 29 ความเชื่อมั่นต่อผู้บังคับใช้กฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเขตพื้นที่โชนนึ่งรอบสถานศึกษาของนักเรียนนักศึกษา

ระดับคะแนน	จำนวน (n=542)	ร้อยละ
ดี (16 – 25 คะแนน)	336	62.0
ปานกลาง (12 – 15 คะแนน)	160	29.5
ต่ำ (ต่ำกว่า 12 คะแนน)	46	8.5

เมื่อพิจารณาด้านความเชื่อมั่นต่อผู้บังคับใช้กฎหมายควบคุมเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ในเขตพื้นที่โซนนี้
รอบสถานศึกษา ในรายชื่อ พบว่านักเรียนนักศึกษาที่มีความเชื่อมั่นฯ ในทุกข้ออยู่ระดับปานกลาง (ตารางที่30)

ตารางที่ 30 ความเชื่อมั่นต่อผู้บังคับใช้กฎหมายควบคุมเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ในเขตพื้นที่โซนนี้รอบสถานศึกษา
ของนักเรียนนักศึกษา จำแนกรายข้อ

ข้อ	ประเด็นความเชื่อมั่น	ระดับความเชื่อมั่น (n=542)		
		ค่าเฉลี่ย	SD	แปลผล
1	เจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมาย มีความรู้เรื่องกฎหมายควบคุมเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์เป็นอย่างดี	3.7	1.01	ปานกลาง
2	เจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมาย ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความสุจริต ไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน	3.4	1.09	ปานกลาง
3	เจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมาย ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเป็นธรรมเสมอภาค ไม่เลือกปฏิบัติ	3.5	1.10	ปานกลาง
4	เจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมาย ไม่เป็นผู้กระทำความผิดกฎหมายเสียเอง	3.3	1.12	ปานกลาง
5	เจ้าหน้าที่ สามารถบังคับใช้กฎหมายได้อย่างทันที่	3.5	1.11	ปานกลาง

การสำรวจความคิดเห็นต่อแนวทางการจัดการปัญหาการดื่มน้ำแอลกอฮอล์ในเขตสถาบันการศึกษา ของนักเรียนนักศึกษา พบว่าผู้เรียนนักศึกษามีความคิดเห็นด้วยในระดับมากในทุกประเด็น ได้แก่ การประกาศให้มหาวิทยาลัยและอาชีวศึกษาเป็นเขตปลอดแอลกอฮอล์ การห้ามมีเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ในกิจกรรมต่างๆของมหาวิทยาลัย การห้ามมีเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ในกิจกรรมต่างๆของมหาวิทยาลัย (ทั้งระดับมหาวิทยาลัย คณะและสโมสรนักศึกษา) การให้อาจารย์ในมหาวิทยาลัยควรเป็นแบบอย่างในการไม่ดื่มน้ำแอลกอฮอล์ การให้บุคลากรเจ้าหน้าที่ในมหาวิทยาลัยควรเป็นแบบอย่างในการไม่ดื่มน้ำแอลกอฮอล์ การให้รุ่นพี่เป็นแบบอย่างในการไม่ดื่มน้ำแอลกอฮอล์ การให้มีประชาสัมพันธ์ รณรงค์เพื่อแสดงให้เห็นถึงผลกระทบจากการดื่มน้ำแอลกอฮอล์ และการห้ามมีแหล่งจำหน่ายเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ในพื้นที่ใกล้เขตมหาวิทยาลัย (ตารางที่ 31)

ตารางที่ 31 ความคิดเห็นต่อแนวทางการจัดการปัญหาการดื่มน้ำแอลกอฮอล์ในเขตสถาบันการศึกษา โดยทำ
เครื่องหมาย ✓ ลงในคำตอบที่ท่านคิดเห็น จำแนกรายข้อ

ข้อ	ประเด็นความเห็น	ระดับความเห็นด้วย (n=542)		
		ค่าเฉลี่ย	SD	แปลผล
1	ประกาศให้มหาวิทยาลัยและอาชีวศึกษาเป็นเขตปลอดแอลกอฮอล์	4.4	0.84	มาก
2	ห้ามมีเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ในกิจกรรมต่างๆของมหาวิทยาลัย (ทั้งระดับมหาวิทยาลัยคณะและสโมสรนักศึกษา)	4.4	0.84	มาก

ข้อ	ประเด็นความเห็น	ระดับความเห็นด้วย (n=542)		
		ค่าเฉลี่ย	SD	แปลผล
3	ผู้นำ (เช่นผู้บริหารมหาวิทยาลัย, นายกองคํการนักศึกษา) ของมหาวิทยาลัยควรเป็นแบบอย่างในการไม่ดื่มแอลกอฮอล์	4.4	0.89	มาก
4	อาจารย์ในมหาวิทยาลัยควรเป็นแบบอย่างในการไม่ดื่มแอลกอฮอล์	4.4	0.93	มาก
5	บุคลากร เจ้าหน้าที่ในมหาวิทยาลัยควรเป็นแบบอย่างในการไม่ดื่มแอลกอฮอล์	4.3	0.94	มาก
6	รุ่นพี่ควรเป็นแบบอย่างในการไม่ดื่มแอลกอฮอล์	4.3	0.96	มาก
7	ประชาสัมพันธ์ ธรณรงค์เพื่อแสดงให้เห็นถึงผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	4.3	0.87	มาก
8	ห้ามมีแหล่งจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในพื้นที่ใกล้เคียงมหาวิทยาลัย	4.2	0.96	มาก

4. ปัจจัยที่มีผลต่อการซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษา บริเวณรอบสถานศึกษา

ความสัมพันธ์ของปัจจัยต่างๆ กับการซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษา บริเวณรอบสถานศึกษา (ในรอบ 1 ปี) โดยวิเคราะห์แบบ Bivariate ด้วยสถิติ Logistic Regression พบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ p-value < 0.05 ในปัจจัยด้านเพศ ระดับการศึกษาปัจจุบัน ทักษะคติต่อมาตรการกำหนดเขตพื้นที่รอบสถานศึกษา และ พรบ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ความเชื่อมั่นต่อผู้บังคับใช้กฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเขตพื้นที่โซนนี้รอบสถานศึกษา การได้ยินมาตรการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของมหาวิทยาลัย (ตารางที่ 32)

ตารางที่ 32 ความสัมพันธ์ของปัจจัยต่างๆกับการซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษา บริเวณรอบสถานศึกษา (ในรอบ 1 ปี) โดยวิเคราะห์แบบ Bivariate ด้วยสถิติ Logistic Regression

ปัจจัย	จำนวน	ร้อยละการซื้อเครื่องดื่มalc. บริเวณรอบสถานศึกษา	Odds ratio	95%CI	p-value
เพศ					0.040
ชาย	276	66.7	1		
หญิง	266	74.8	1.48	1.02, 2.16	
อายุ			1.33	1.22, 1.46	<0.001
ระดับการศึกษาปัจจุบัน					<0.001
มัธยมศึกษา	177	59.9	1		
อาชีวศึกษา	175	66.3	1.32	0.85, 2.03	

ปัจจัย	จำนวน	ร้อยละการซื้อ เครื่องตัดไม้ บริเวณรอบ สถานศึกษา	Odds ratio	95%CI	p-value
มหาวิทยาลัย	190	84.7	3.71	2.26, 6.11	
รายได้เฉลี่ย/เงินที่ได้มาเพื่อใช้จ่ายต่อเดือน			1.00	0.99, 1.00	0.720
ความรู้มาตรการทางกฎหมายเพื่อควบคุม เครื่องตัดไม้แอลกอฮอล์			0.99	0.94, 1.04	0.700
ความรู้มาตรการทางกฎหมายเพื่อควบคุม เครื่องตัดไม้แอลกอฮอล์ (กรณีแบ่งเป็นกลุ่ม ตามเกณฑ์คะแนน)					0.650
ดี	189	68.3	1		
ปานกลาง	267	72.3	1.21	0.81, 1.82	
ต่ำ	86	70.9	1.13	0.65, 1.98	
การรับรู้มาตรการกำหนดเขตพื้นที่รอบ สถานศึกษาและ พรบ.ควบคุมเครื่องตัด แอลกอฮอล์ พ.ศ.2551			0.99	0.98, 1.01	0.850
การรับรู้มาตรการกำหนดเขตพื้นที่รอบ สถานศึกษาและ พรบ.ควบคุมเครื่องตัด แอลกอฮอล์ พ.ศ.2551(กรณีแบ่งเป็นกลุ่ม ตามเกณฑ์คะแนน)					0.940
ดี	138	71.7	1		
ปานกลาง	231	70.6	0.94	0.59, 1.50	
ต่ำ	173	69.9	0.92	0.56, 1.50	
ทัศนคติต่อมาตรการกำหนดเขตพื้นที่รอบ สถานศึกษา และ พรบ.ควบคุมเครื่องตัด แอลกอฮอล์			0.95	0.93, 0.98	<0.001
ทัศนคติต่อมาตรการกำหนดเขตพื้นที่รอบ สถานศึกษา และ พรบ.ควบคุมเครื่องตัด แอลกอฮอล์ (กรณีแบ่งเป็นกลุ่มตามเกณฑ์ คะแนน)					0.004
ดี	177	65.6	1		
ปานกลาง	256	69.1	1.17	0.78, 1.77	

ปัจจัย	จำนวน	ร้อยละการซื้อ เครื่องดื่มalc. บริเวณรอบ สถานศึกษา	Odds ratio	95%CI	p-value
ต่ำ	109	82.6	2.49	1.39, 4.47	
ความเชื่อมั่นต่อผู้บังคับใช้กฎหมายควบคุม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเขตพื้นที่โซนนิ่ง รอบสถานศึกษา			0.95	0.92, 0.99	0.030
ความเชื่อมั่นต่อผู้บังคับใช้กฎหมายควบคุม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเขตพื้นที่โซนนิ่ง รอบสถานศึกษา (กรณีแบ่งเป็นกลุ่มตาม เกณฑ์คะแนน)					0.030
ดี	336	67.6	1		
ปานกลาง	160	73.1	1.30	0.86, 1.98	
ต่ำ	46	84.8	2.67	1.16, 6.17	
การได้ยินมาตรการควบคุมเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ของสถานศึกษา					<0.001
ไม่เคย	222	62.2	1		
เคย	320	76.6	1.99	1.37, 2.89	
12 เดือนที่ผ่านมา เคยเห็นการดื่มเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ในงานหรือกิจกรรมของ สถานศึกษา					0.130
ไม่เคย	501	69.9	1		
เคย	41	80.5	1.78	0.80, 3.94	
การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในกิจกรรมรับ น้องของสถานศึกษา					0.880
ไม่เคย	479	70.7	1		
เคย	63	69.8	0.96	0.54, 1.70	
เคยรับรู้เรื่องมาตรการฯตามประกาศหรือ การประชาสัมพันธ์จากผู้บริหารสถานศึกษา หรืออาจารย์					0.350
ไม่เคย	419	69.7	1		
เคย	123	74.0	1.24	0.79, 1.95	

ความสัมพันธ์ของปัจจัยต่างๆ กับการซื้อเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ของนักศึกษา บริเวณรอบสถานศึกษา (ในรอบ 1 ปี) เมื่อควบคุมตัวแปรที่มีอิทธิพลร่วม โดยการวิเคราะห์แบบ Multivariate ด้วยสถิติ Multiple Logistic Regression พบปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางสถิติ ที่ $p\text{-value} < 0.05$ ได้แก่ ปัจจัยด้านอายุ โดยพบว่ากลุ่มนักเรียนนักศึกษา ที่มีอายุเพิ่มขึ้นทุก 1 ปี จะมีโอกาสซื้อเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ บริเวณรอบสถานศึกษาเพิ่มขึ้น ร้อยละ 43.0 (Adjusted OR = 1.43, 95%CI: 1.20, 1.71) ปัจจัยด้านทัศนคติต่อมาตรการกำหนดเขตพื้นที่รอบสถานศึกษา และ พบ.ควบคุมเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์โดยพบว่ากลุ่มนักเรียนนักศึกษา ที่มีทัศนคติดีขึ้นทุกๆ 1 คะแนน มีโอกาสซื้อเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ บริเวณรอบสถานศึกษาลดลงร้อยละ 5.0 (Adjusted OR = 0.95, 95%CI: 0.91, 0.98) นักเรียนนักศึกษาที่เคยได้ยื่นมาตรการควบคุมเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ของสถานศึกษาจะมีโอกาสซื้อเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ บริเวณรอบสถานศึกษามากขึ้นร้อยละ 67.0 (Adjusted OR = 1.67, 95%CI: 1.12, 2.50) (ตารางที่ 33)

ตารางที่ 33 ความสัมพันธ์ของปัจจัยต่างๆต่อการซื้อเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ของนักศึกษา บริเวณรอบสถานศึกษา (ในรอบ 1 ปี) โดยการวิเคราะห์แบบ Multivariate ด้วยสถิติ Multiple Logistic Regression

ปัจจัย	จำนวน	ร้อยละการซื้อเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ บริเวณรอบสถานศึกษา	Crude OR	Adjusted OR*	95%CI	p-value
เพศ						0.174
ชาย	276	66.7	1	1		
หญิง	266	74.8	1.48	0.72	0.45, 1.15	
อายุ			1.33	1.43	1.20, 1.71	<0.001
ระดับการศึกษาปัจจุบัน						0.825
มัธยมศึกษา	177	59.9	1	1		
อาชีวศึกษา	175	66.3	1.32	0.88	0.54, 1.41	
มหาวิทยาลัย	190	84.7	3.71	0.75	0.28, 1.99	
ทัศนคติต่อมาตรการโซนนิ่งฯ และ พบ.ควบคุมเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์			0.95	0.95	0.91, 0.98	0.008
ความเชื่อมั่นต่อผู้บังคับใช้กฎหมายในเขตพื้นที่โซนนิ่งรอบสถานศึกษา			0.95	0.99	0.94, 1.05	0.868
การเคยได้ยื่นมาตรการควบคุมเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ของสถานศึกษา						0.011
ไม่เคย	222	62.2	1	1		
เคย	320	76.6	1.99	1.67	1.12, 2.50	

Adjusted OR= ค่า Odds Ratio ที่ได้จากการวิเคราะห์โดยใช้สถิติควบคุมตัวแปรที่มีอิทธิพลร่วม ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา ทัศนคติต่อมาตรการกำหนดเขตพื้นที่รอบสถานศึกษา และ พบ.ควบคุมเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ ความเชื่อมั่นต่อผู้บังคับใช้กฎหมายควบคุมเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ในเขตพื้นที่โซนนิ่งรอบสถานศึกษา และการเคยได้ยื่นมาตรการควบคุมเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ของสถานศึกษา

ความคิดเห็นมาตรการโซนนิ่งรอบสถานศึกษา ของนักเรียนนักศึกษา

1) กฎหมายควบคุมเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์มีเหตุผลเหมาะสม มีประโยชน์ ตรงตามความต้องการ ของประชาชน

- ส่วนใหญ่นักเรียนนักศึกษามองว่า กฎหมายควบคุมเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์มีเหตุผลเหมาะสม ตรงตามความต้องการของประชาชน เป็นการจัดระเบียบสังคม มีประโยชน์ในด้านป้องกันการทะเลาะวิวาท ลดอุบัติเหตุ ลดปัญหาความรุนแรง การกระทำผิดกฎหมายอื่นๆ ช่วยประชาชนลดการดื่มๆ ไม่ให้มีการดื่มเกินกำหนด ช่วยให้ประชาชนประหยัดเงิน ป้องกันคนอายุน้อยดื่มๆ สามารถควบคุมการขายได้ดี ป้องกันการนำเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์จากร้านรอบสถานศึกษาเข้ามาดื่มในสถานศึกษา กฎหมายสามารถใช้และเห็นผลได้จริง เป็นต้น

- นักเรียนนักศึกษบางส่วนมองว่ากฎหมายควบคุมเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ควรมีเหตุและผลในการควบคุมผู้ที่ดื่มมากกว่านี้ กฎหมายไม่มีประโยชน์แต่ประชาชนต้องการ กฎหมายไม่มีประโยชน์เพราะรัฐบาลไม่คุมเข้ม กฎหมายอ่อนแอเกินไปอยากให้กฎหมายเคร่งครัดมากกว่านี้ ถึงจะมีกฎหมายก็ยังมีการขายเหมือนเดิม เพราะผู้รักหากฎหมายรับสินบน กฎหมายมีประโยชน์แต่ถึงจะไม่มีร้านที่บริการใกล้ๆ คนก็ต้องขับรถเพื่อไปซื้ออยู่ดี และบางคนเมา ขับรถกลับหอไกล ก็อาจเกิดอุบัติเหตุได้

2) กฎหมายควบคุมเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ มีความสอดคล้องกับบริบทของสังคมไทย

- นักเรียนนักศึกษาส่วนใหญ่มองว่ามีความสอดคล้องกับบริบทในเรื่องของประเพณีและวัฒนธรรมของไทย และในแง่ของประโยชน์ของการบังคับใช้กฎหมาย ซึ่งบางคนคิดว่า “สังคมไทยทุกวันนี้ส่วนมากจะดื่มน้ำแอลกอฮอล์เป็นทุกคน ยังมีคนดื่มเยอะ เมาแล้วแล้วขับรถ อุบัติเหตุก็จะเกิดขึ้นมาก”

- มี 1 ใน 5 ของนักเรียนนักศึกษาที่ให้ความเห็นตอบไม่แน่ใจและไม่เห็นด้วย หรือสอดคล้องแต่ไม่ได้ผลเท่าที่ควร โดยบางคนคิดว่า “หากจะให้ลดการดื่มเครื่องดื่ม ควรหยุดบริษัทเครื่องดื่มเหล่านั้น แต่รู้ๆ ว่ามันเป็นไปไม่ได้ เคยเห็นเครื่องดื่มแอลกอฮอล์พวกนี้ขึ้นราคาแล้ว คนไทยส่วนใหญ่ก็ยังซื้อเหมือนเดิม” และบางคนคิดว่า “เพราะมีมาตรการออกกฎหมาย ในการดื่มสุรา แต่ยังมีผู้ที่ไม่ทำตาม โดยมีเหตุผลเกี่ยวกับผลประโยชน์ส่วนบุคคล”

3) กฎหมายควบคุมเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ มีถ้อยคำ และภาษาที่ใช้มีความชัดเจน สามารถเข้าใจง่าย

- นักเรียนนักศึกษาส่วนใหญ่มองว่ากฎหมายควบคุมเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ มีถ้อยคำ และภาษาที่ใช้มีความชัดเจน ก่อนข้างเข้าใจง่าย ตรงไปตรงมา

- มี 1 ใน 6 ของนักเรียนนักศึกษาที่ให้ความเห็น มองว่ากฎหมายควบคุมเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ มีถ้อยคำและภาษาที่ใช้ไม่ชัดเจน เข้าใจยากในบางเรื่อง และไม่เคยรับรู้มาก่อน

4) กฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ปฏิบัติตามได้

- ส่วนใหญ่นักเรียนนักศึกษาคิดว่ากฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ปฏิบัติตามได้ สามารถบังคับใช้ได้ทั้งบุคคลและชุมชน

- มี 1 ใน 3 ของนักเรียนนักศึกษาที่ให้ความเห็น ได้คิดว่ากฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สามารถปฏิบัติตามหรือบังคับใช้ไม่ได้ หรือปฏิบัติได้บางส่วน เพราะไม่มีการบังคับใช้ที่เคร่งครัด

5) กฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีบทลงโทษที่มีความเหมาะสมกับการกระทำความผิด

- มี 2 ใน 3 ของนักเรียนนักศึกษาที่ให้ความเห็น มองว่ากฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีบทลงโทษที่มีความเหมาะสมกับการกระทำความผิด ส่วน 1 ใน 3 มองว่ากฎหมายยังไม่เคร่งครัดพอ ควรเพิ่มโทษให้เหมาะสม เช่น จำคุก กักบริเวณ ปรับเงิน ปิดร้าน เป็นต้น

6) ข้อเสนอแนะอื่นๆ ของนักเรียนนักศึกษา เพื่อให้การควบคุมการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ได้ผลดีขึ้น

- ผู้ใหญ่ควรเป็นตัวอย่างที่ดีให้แก่เด็กและประชาชน ครู อาจารย์ ควรเป็นแบบอย่าง เพราะเคยเห็นครูดื่มเหล้าและมีอาการเมา ก็มาสอนนักเรียน เห็นแล้วไม่ยอมเรียนหนังสือ

- กำจัดร้านขายสุราทิ้งให้หมด ควรดูแลเด็กให้ดีมีศีลธรรม ไม่ขายให้เด็ก กฎหมายควรเคร่งครัด ควรจัดการดูแลให้รอบคอบ

- พยายามกีดกันนักศึกษาและร้านจำหน่ายออกห่างกัน และมีการตรวจบัตรประชาชนทุกครั้งที่จำหน่าย

- แก้ไขโดยการลดปรับเปลี่ยน สถาบันเทิดรอมจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ให้หมดหรือน้อยลง

- ควบคุมทุกพื้นที่หากพบให้ปรับขวดละ 1,000 หรือจำคุก 15 วัน

- ควรจัดสรรเรื่องเวลาในการจัดจำหน่าย บังคับใช้กฎหมายมีความเคร่งครัดมากขึ้น

- ควรชี้แนะในทางที่ถูกต้อง เพราะนักศึกษาเป็นอนาคตของชาติ

- ควรตรวจสอบร้านข้างๆ โรงเรียนอย่างต่อเนื่อง

- ควรมีการจัดโซนการดื่ม มีการจัดการอย่างจริงจัง

- ควรมีบทลงโทษหนักๆ สำหรับคนดื่มรอบสถานศึกษา

- จัดประชุมอบรมนักเรียนและยกตัวอย่างประกอบ มีการโฆษณาและให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย ประกาศใน รร.เดือนละ 1 ครั้ง

- จำกัดเวลาเปิดขายเครื่องดื่มจากร้านค้า ให้มีเวลาเหมาะสมและควรกำหนดอายุในการซื้อขาย และติดป้ายห้ามขายให้เด็ก

- ตรวจสอบทุกเวลาเพื่อความปลอดภัย ติดกล้องวงจรปิดเพื่อสังเกตการณ์กับนักเรียนนักศึกษา หากทำความผิดจริงควรลงโทษทันที ห้ามเด็กขาด ห้ามปล่อยปละละเลย เพื่อความถูกต้องในสถานศึกษานั้นๆ

- ถ้าผู้บริหารมหาวิทยาลัยสามารถจัดการปัญหาได้จริง ร้านขายสุราหรือสถานบันเทิงที่อยู่ใกล้ๆ โชนมมหาวิทยาลัยคงหมดไป

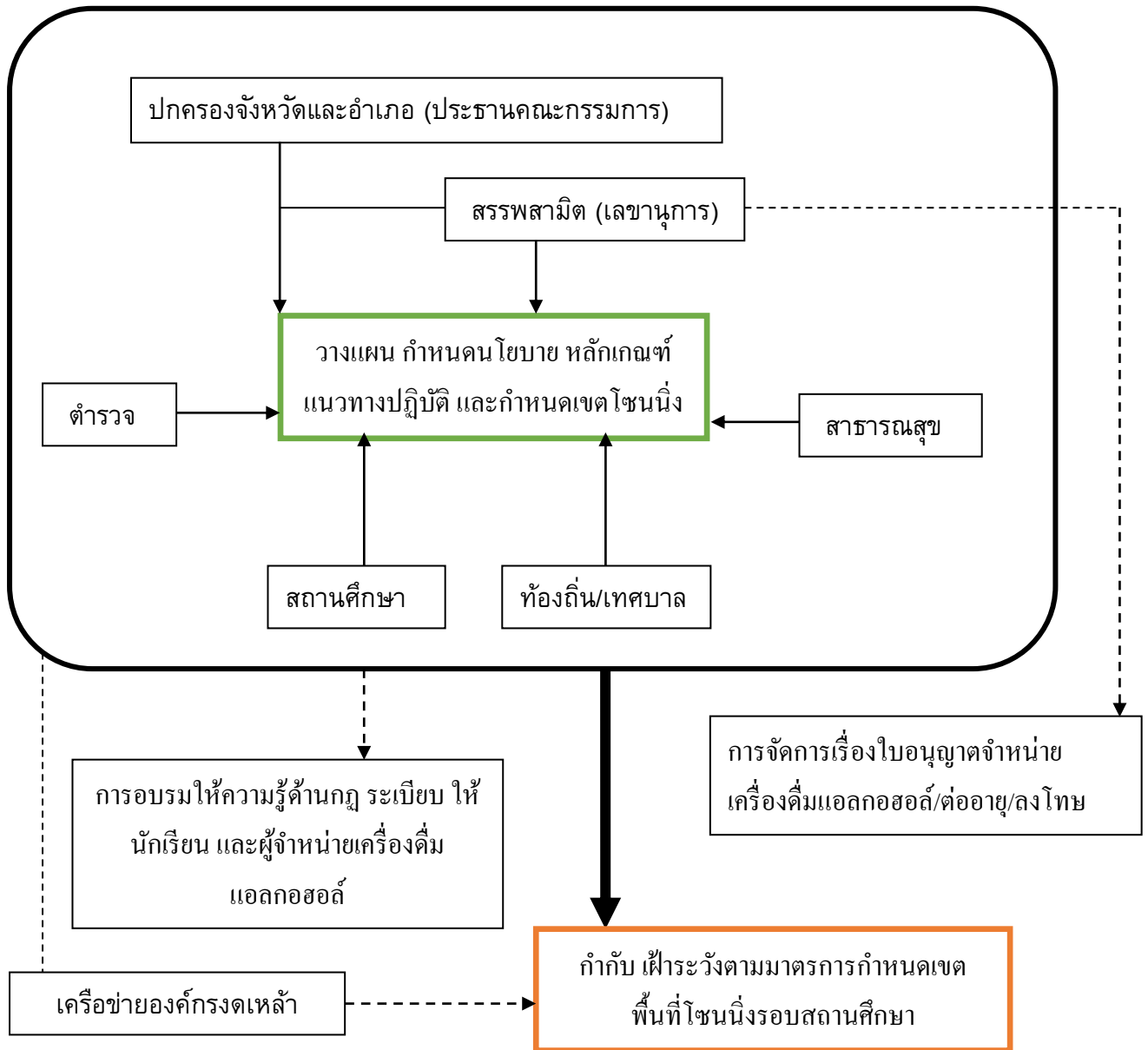
- บางครั้งในการจัดอบรมเครื่องดัดแอคกอฮอลล์หรือมีบทลงโทษกำกับประชาชนที่ดัดแอคกอฮอลล์ก็ดูเหมือนว่าไม่มีผลอะไรเกิดขึ้นทุกคนก็ยังดัดแอคกอฮอลล์เท่าเดิม

5. กระบวนการและผลลัพธ์ของเจ้าหน้าที่ฝ่ายรัฐ ในการกำกับให้จุดจำหน่ายเครื่องดัดแอคกอฮอลล์รอบสถานศึกษาปฏิบัติตามมาตรการกำหนดเขตพื้นที่โซนนิ่ง

จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบเรื่องการควบคุมเครื่องดัดแอคกอฮอลล์หรือการบังคับใช้พรบ. ควบคุมเครื่องดัดแอคกอฮอลล์ พ.ศ.2551 ในเขตพื้นที่วิจัย จำนวน 16 คน ใน 13 องค์กร ซึ่งประกอบด้วยเจ้าหน้าที่จากที่ว่าการอำเภอ 1 คน เจ้าหน้าที่จากเทศบาลนคร 1 คน เจ้าหน้าที่ตำรวจ 1 คน เจ้าหน้าที่สรรพสามิต 2 คน เจ้าหน้าที่สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด 2 คน เจ้าหน้าที่สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ 2 คน อาจารย์ในมหาวิทยาลัยของรัฐ 1 คน อาจารย์จากมหาวิทยาลัยเอกชน 1 คน อาจารย์จากวิทยาลัยอาชีวศึกษาของรัฐ 1 คน อาจารย์จากวิทยาลัยอาชีวศึกษาของเอกชน 1 คน อาจารย์จากโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐ 1 คน อาจารย์จากโรงเรียนมัธยมศึกษาของเอกชน 1 คน และสำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้าในพื้นที่ (สกล.) 1 คน ได้ข้อมูลกระบวนการ ผลลัพธ์ ปัจจัยความสำเร็จและข้อเสนอแนะจากเจ้าหน้าที่ฝ่ายรัฐ ในการกำกับให้จุดจำหน่ายเครื่องดัดแอคกอฮอลล์รอบสถานศึกษาปฏิบัติตามมาตรการกำหนดเขตพื้นที่โซนนิ่ง ดังนี้

1) การศึกษากระบวนการของเจ้าหน้าที่ฝ่ายรัฐ ในการกำกับให้จุดจำหน่ายเครื่องดัดแอคกอฮอลล์รอบสถานศึกษาปฏิบัติตามมาตรการกำหนดเขตพื้นที่โซนนิ่ง

จากการศึกษากระบวนการของเจ้าหน้าที่ฝ่ายรัฐในกำหนดเขตพื้นที่โซนนิ่ง โดยภาคส่วนต่างๆ ได้แก่ ปกครองจังหวัดและอำเภอ สรรพสามิต สาธารณสุข ตำรวจ ท้องถิ่น สถานศึกษา เครือข่ายองค์กรงดเหล้า ซึ่งมีกระบวนการหลักคือ 1)วางแผน กำหนดนโยบาย หลักเกณฑ์ แนวทางปฏิบัติ และกำหนดเขตโซนนิ่ง และ 2) การกำกับให้จุดจำหน่ายเครื่องดัดแอคกอฮอลล์รอบสถานศึกษาปฏิบัติตามมาตรการกำหนดเขตพื้นที่โซนนิ่ง สามารถสรุปกลไกดำเนินงาน ได้ดังภาพที่ 1



ภาพที่ 1 กลไกดำเนินงานจัดการจุดจำหน่ายเครื่องดืมแอลกอฮอล์เขตโซนนิ่งรอบสถานศึกษาเขตเทศบาลนคร โดยมีรายละเอียดจากการสัมภาษณ์ดังตารางที่ 34

ตาราง 34 ผลการศึกษากระบวนการการกำกับให้จุดจำหน่ายเครื่องดืมแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษาปฏิบัติตาม มาตรการกำหนดเขตพื้นที่โซนนิ่ง ของเจ้าหน้าที่ฝ่ายรัฐ

กิจกรรม	รายละเอียด
1.การ กำหนดเขต พื้นที่โซน	จังหวัดมีคำสั่งให้มีการตั้งกรรมการทั้งสิ้น 13 คน ซึ่งมาจากกระทรวงการคลัง กระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และ กระทรวงศึกษาธิการ และได้มีการประชุมกรรมการเพื่อวางแผน กำหนดนโยบาย

กิจกรรม	รายละเอียด
<p>นั่งรอบ สถานศึกษา</p>	<p>หลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติดำเนินการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในภาพรวม ส่วนการ บังคับใช้กฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บริเวณรอบสถานศึกษา เริ่มต้นจากคำสั่ง หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ เรื่อง การควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บริเวณรอบ สถานศึกษา มีมติให้แต่ละสถานศึกษาร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมกันกำหนด ขอบเขตของแต่ละสถานศึกษา และรายงานมาที่กรมการกลาง จากนั้นจะส่งเรื่องให้ ผู้บริหารพิจารณา ประกาศเป็นโซนนิ่งต่อไป</p> <p>ได้มีการกำหนดเขตโซนนิ่งตามการตีความจากคำสั่ง คสช. โดยการประชุมร่วมกัน ของคณะกรรมการ เพื่อหาข้อสรุปเรื่องนิยามศัพท์ “บริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา” โดยที่ ประชุมได้ตีความตามคำสั่ง คสช.ว่า เป็นบริเวณต่อเนื่องติดกับสถานศึกษาและบริเวณถัด ออกไป การขอใบอนุญาตขายสุรา ถ้าเป็นรายเก่าซึ่งได้รับใบอนุญาตขายสุราก่อนวันที่ 23 กรกฎาคม 2558 (คำสั่ง คสช.มีผลบังคับใช้ 23 ก.ค.58) สามารถจะขายและขอต่อใบอนุญาต ได้แม้จะอยู่ในเขตโซนนิ่ง แต่ห้ามกระทำผิดตามคำสั่ง คสช.ที่ 22/2558 ข้อ 4 ถ้ากระทำผิด กฎหมายจะถูกเพิกถอนใบอนุญาตสุรา และไม่สามารถจะขอใบอนุญาตขายสุราได้อีก ตลอดไป ถ้าเป็นรายใหม่ซึ่งอยู่ในเขตโซนนิ่งจะขายสุราหรือขอใบอนุญาตขายสุราไม่ได้เลย ทั้งนี้ไม่ใช่บังคับกับ โรงแรม สถานบริการ ผู้ผลิต ผู้นำเข้า และผู้ขายส่งสุรา</p> <p>สำหรับการดำเนินการตาม พรบ.ของเทศบาลนครฯ คณะกรรมการประกอบด้วย นายอำเภอเป็นประธาน ปลัดอำเภอเป็นเลขานุการ จัดทำบันทึกรายงานการประชุมเสนอผู้ว่า ราชการจังหวัด ส่วนสรรพสามิตจะเป็นเลขานุการกรมการชุดใหญ่ของจังหวัด ที่ผ่านมาแต่ ละอำเภอได้กำหนด โซนนิ่งรอบสถานศึกษาระดับประถม มัธยม อาชีวฯ และอุดมศึกษา รวม ทั้งสิ้น 1,499 แห่ง ครอบคลุมสถาบัน</p> <p>แต่ละสถานศึกษาได้กำหนดเขตโซนนิ่งโดยใช้ google map และทำข้อตกลง ระหว่างหน่วยงานด้วยกัน ไม่มีการกำหนดระยะห่างชัดเจนเพราะภูมิประเทศไม่เหมือนกัน จึงกำหนดโซนนิ่ง ไม่เท่ากัน ซึ่งบางแห่งกำหนดเขตโซนนิ่งไว้ห่างจากรั้วโรงเรียนประมาณ 2 กม. โดยไม่คำนึงว่ามีร้านค้าอยู่หรือไม่ เพียงจะเน้นควบคุมไม่ให้เกิดร้านใหม่ แต่หากมี ร้านเดิมก็ยังให้ขายได้</p> <p>ในส่วนของการรับรู้เรื่องมาตรการกำหนดโซนนิ่งของสถานศึกษาบางแห่ง ได้ระบุ ว่า “ไม่ทราบว่าใครกำหนด เข้าใจว่าทางเจ้าหน้าที่ตำรวจ สรรพสามิต และปกครองร่วมกัน ดำเนินการ เพราะไม่ได้รับการติดต่อให้ร่วมรับนโยบายหรือออกพื้นที่ปฏิบัติการใดๆ ส่วน ขอบเขตโซนนิ่งของวิทยาลัยเข้าใจว่ามีขอบเขตแคบๆสถานศึกษาเท่านั้น ซึ่งรู้ว่ามีเพียง “ไม่กี่ร้าน” และสถานศึกษาบางแห่ง ได้ระบุว่า “ทราบว่ามีการประกาศจาก คสช. เรื่อง มาตรการกำหนดเขตพื้นที่ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเขตรอบสถานศึกษา แต่ก็ไม่ได้ ร่วมออกตรวจการปฏิบัติตามคำสั่งแต่อย่างใด และไม่ทราบว่าขอบเขตร้านค้าที่จำหน่าย</p>

กิจกรรม	รายละเอียด
	<p>เครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษาว่าอยู่ในเขตถนนใดบ้าง การดำเนินการที่ผ่านมาเป็นการดำเนินการปกติของโรงเรียน เช่น การจัดทำโครงการ กิจกรรมต่างๆเพื่อให้นักเรียนไม่ไปยุ่งเกี่ยวหรือดื่มสุรา ยาเสพติด โรงเรียนมีโอกาสคืออย่างหนึ่งคือมีขอบเขตติดกับวัดนักเรียนที่นี้มีทั้งที่นับถือศาสนาพุทธ และคริสต์ ทางโรงเรียนได้ร่วมกับเจ้าอาวาสวัดจัดกิจกรรมทางศาสนา จัดการอบรมพัฒนาจิตแบ่งกลุ่มนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมอย่างต่อเนื่องทั้งปี”</p>
<p>2.การกำกับ การปฏิบัติ ตาม มาตรการ กำหนดเขต พื้นที่โซน นี้รอบ สถานศึกษา</p>	<p>➢ การปฏิบัติตามมาตรการกำหนดเขตพื้นที่โซนนี้ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเขตรอบสถานศึกษาเขตอำเภอเมือง มีหลายหน่วยงานรับผิดชอบ โดยฝ่ายปกครองเป็นเจ้าภาพหลัก การดำเนินการที่ผ่านมามีการออกสุ่มตรวจโดยผู้มีรายชื่อตามคำสั่งอาทิตย์ละครั้ง เวลา 22.00 น. การออกสุ่มตรวจเมื่อก่อนออกสุ่มตรวจอาทิตย์ละครั้ง ปัจจุบันออกเดือนละ 1-4 ครั้ง ซึ่งการปฏิบัติเป็นไปตามความรับผิดชอบของแต่ละหน่วยงานตามคำสั่ง คสช. เช่น สาธารณสุขจะตรวจปัสสาวะผู้ที่มาเที่ยวสถานบริการ สรรพสามิตจะตรวจการจดทะเบียน ภาษี ตามประเภท และการปฏิบัติของสถานประกอบการซึ่งจะมีหลายประเภทแตกต่างกันไป เช่น สถานประกอบการที่ไม่มีดนตรีต้องปิดเวลา 24.00น. ถ้ามีดนตรี ต้องปิดเวลา 02.00น. เป็นไปตามใบอนุญาต</p> <p>➢ ทางเจ้าหน้าที่ตำรวจ ได้ให้ข้อมูลว่า “การดำเนินการที่ผ่านมา มีการออกตรวจร่วมกันของแต่ละหน่วยงานด้านการป้องปรามการละเมิดกฎหมาย ส่วนใหญ่ร้านค้าปฏิบัติตามพรบ. มีส่วนน้อยที่กระทำผิด ชุดตรวจได้ให้ข้อมูล ตักเตือน ห้ามกระทำผิดซ้ำ แต่ยังพบบางร้านที่ต้องเสนอให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งปิดสถานประกอบการนั้น ที่พบการปิดมีจำนวน 1 ร้าน”และ “การปฏิบัติตามมาตรการกำหนดเขตพื้นที่โซนนี้ ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเขตรอบสถานศึกษาเขตอำเภอเมือง เป็นการปฏิบัติเป็นปกติ ตามบทบาทหน้าที่ของแต่ละหน่วยงาน พรบ.ฯ ที่ประกาศใช้ในยุครัฐบาล คสช. เป็นการระบุงแคว่เรื่องของการกำหนดขอบเขต โดยรอบสถานศึกษา ส่วนการปฏิบัติของแต่ละหน่วยงานไม่ได้มีการเปลี่ยนแปลงเท่าใดนัก”</p> <p>➢ ทางโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐได้ให้ข้อมูลว่า “มีฝ่ายปกครองของจังหวัดลงมาควบคุมหรือคอยปรามไม่ให้กระทำผิดกฎหมาย ในส่วนของโรงเรียนได้ให้สารวัตรนักเรียนลงไปตรวจรอบโรงเรียน กรณีพบนักเรียนกระทำผิดจะเรียกผู้ปกครองมาตักเตือน” และสถานศึกษาบางแห่งให้ข้อมูลว่า “การดำเนินการที่ผ่านมา เข้าใจว่าเป็นบทบาทของหน่วยงานด้านการบังคับใช้กฎหมายจึงไม่ได้ตรวจเช็คการปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่องใบอนุญาตจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เท่าที่ทราบเรื่องการลงโทษร้านค้าผู้ประกอบการแบบนั่งดื่มเมื่อปี 2558 ก็จะมีการออกตรวจของทางตำรวจ มหาดไทย มีการสั่งปิดร้านอาหารที่อยู่ติดถนนฝั่งตรงข้ามวิทยาลัยเป็นเวลา 3 เดือน เพราะเปิดบริการเกินเวลาที่กำหนด (เกือบสว่าง)”</p>

กิจกรรม	รายละเอียด
	<p>➢ โรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐมีปัญหาในเรื่องที่นักเรียนหนีเรียนไปนั่งดืมเหล้ารอบโรงเรียน ทางโรงเรียนจึงได้เชิญร้านค้ารอบโรงเรียนประมาณ 7-8 ร้านมาประชุมชี้แจงเรื่องการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นอกเวลาและจำหน่ายให้เยาวชน ซึ่งได้จัดปีละครั้ง แต่ถึงเวลานั้นร้านค้าก็มีแอบขายเหมือนเดิม</p> <p>➢ การดำเนินการด้านการป้องกันการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของโรงเรียนเอกชน ส่วนใหญ่จะจัดกิจกรรมให้ความรู้ด้านพิษภัยของแอลกอฮอล์ และการกำหนดกฎระเบียบการไม่ให้มีการดื่มสุราในบริเวณโรงเรียน แจกกฎระเบียบให้ผู้ปกครองรับรู้ในเวทีประชุมผู้ปกครองทุกเทอม หากนักเรียนทำผิดกฎระเบียบจะให้เขียนทัณฑ์บน และใครที่เขียนทัณฑ์บนจะไม่มีสิทธิ์ได้รับใบประกาศจากโรงเรียน ที่ผ่านมามีปัญหาการดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนมีน้อยมาก สมัยก่อนมีการจัดดนตรีสดริง มีสารวัตรนักเรียนช่วยสอดส่องการดื่มแอลกอฮอล์เพื่อให้นักค้าแสดงออกขณะชมการแสดง พบการดื่มของนักเรียนบางกลุ่มจึงได้ทำโทษตามกฎระเบียบ แต่หลังๆ มาไม่มีการจัดการแสดง และไม่พบการแอบดื่มอีก</p> <p>➢ ทางมหาวิทยาลัยของรัฐใช้การปฐมนิเทศนักศึกษาใหม่ ประชาสัมพันธ์ พรบ. และมาตรการกำหนดเขตพื้นที่ และการจัดประชุมสถานประกอบการหอพักและร้านค้าเกี่ยวกับมาตรการเขตพื้นที่ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ทุกปีการศึกษา</p> <p>➢ ในส่วนของมหาวิทยาลัยเอกชนการปฏิบัติที่ผ่านมามีได้ร่วมในการกำหนดเขตพื้นที่โซนนิ่ง ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเขตรอบสถานศึกษา แต่ไม่เคยได้ออกตรวจร่วมกับคณะกรรมการระดับจังหวัด เป็นเพียงการออกไปสังเกตการณ์โดยอาจารย์จากฝ่ายพัฒนานักศึกษา ทางมหาวิทยาลัยได้จัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องภายในมหาวิทยาลัย เช่น การเกาะห้องเรียน กิจกรรมให้ความรู้ในการเรียนการสอน การรณรงค์ในกิจกรรมกีฬาประจำปี และกิจกรรมรับน้อง และทำข้อตกลงร่วม(MOU) กับชุมชนรอบสถานศึกษา โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลและมหาวิทยาลัยของรัฐ ในการจัดกิจกรรมรณรงค์ให้ความรู้เรื่องพิษภัยของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่คนในชุมชน นักเรียน นักศึกษาเป็นประจำ</p> <p>➢ ทางสถาบันอาชีวศึกษาของรัฐ ได้มีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่อง พรบ. และมาตรการกำหนดเขตพื้นที่ ร่วมกับฝ่ายเวชกรรมสังคมของโรงพยาบาลศูนย์ในพื้นที่ ในกลุ่มเป้าหมายนักศึกษาที่เป็นผู้ชายทุกคน รวมถึงมีการประชาสัมพันธ์ในวิทยาลัย เพื่อให้นักศึกษาทุกคนรับรู้</p> <p>➢ สำหรับสถาบันอาชีวศึกษาของเอกชน การควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ส่วนใหญ่จะทำในสถานศึกษา โดยการจัดทำโครงการต่อต้านยาเสพติด กิจกรรมรณรงค์ให้ความรู้พิษภัยเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ครูฝ่ายปกครองได้มีระบบการตรวจตราหาข่าวการมั่วสุมดื่มสุราของนักศึกษา ทราบว่าร้านค้าโซห่วยหน้าวิทยาลัยมีการขายแอลกอฮอล์ตลอดเวลาที่ร้านเปิดทำการ รูปแบบการขายจะมีวิธีการพลิกแพลงไม่ให้คนทั่วไปสังเกตเห็นได้โดยแบ่งสุรา</p>

กิจกรรม	รายละเอียด
	<p>ผสมลงบรรจุในขวดเครื่องดื่มชูกำลัง คุรุปกครองทำได้เพียงการแนะนำ ดักเตือน ให้ความรู้กับเด็ก ตรวจตราไม่ให้มีการดื่มในสถานศึกษา เท่าที่ผ่านมามีส่วนใหญ่ไม่พบการนำสุราเข้ามาในสถานศึกษา อาจมีแอบลักลอบนำมาดื่มบ้างในช่วงการจัดแข่งกีฬาประจำปี คุรุฝ่ายปกครองก็พยายามกวาดขันและคาดโทษหากพบการกระทำผิดระเบียบ</p> <ul style="list-style-type: none"> ➢ ในส่วนของเทศบาลนครได้ให้ความรู้ และตรวจสอบใบอนุญาตของสถานบริการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ถ้าตรวจพบที่มีการกระทำผิด จะดักเตือนก่อน โดยการทำงานจะทำงานร่วมกับทีม ฝ่ายปกครองอำเภอ สาธารณสุข ตำรวจ สรรพสามิต ➢ ส่วนเครือข่ายองค์กรงดเหล้าในพื้นที่ ได้กล่าวถึงบทบาทของตนเอง ดังนี้ <ul style="list-style-type: none"> -สนับสนุนและกระตุ้นให้พนักงานเจ้าหน้าที่บังคับใช้กฎหมาย เฝ้าระวังการกระทำผิดกฎหมายของร้านค้า และบริษัทเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ -ทำประชาคมงดเหล้า แกนนำเยาวชนลดปัจจัยเสี่ยงของจังหวัด ร่วมกับเครือข่ายการเฝ้าระวังธุรกิจแอลกอฮอล์ -เก็บข้อมูลโดยการลือซื้อในช่วงเทศกาลต่างๆ -พัฒนาเป็นข้อเสนอเชิงนโยบายสาธารณะของจังหวัด -มีแกนนำเครือข่ายองค์กรงดเหล้าช่วยติดตามเฝ้าระวังและช่วยกระตุ้นผู้ใหญ่อยู่ส่วนกลางในกรณีพบการกระทำผิดคดีใหญ่ๆ
<p>3. การจัดการเรื่องใบอนุญาตจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์/ต่ออายุ/ลงโทษ</p>	<p>การดำเนินการที่ผ่านมามีคณะกรรมการได้กำหนดนโยบาย ดำเนินการตามนโยบายและแผนงาน เช่น ควบคุมไม่ให้มีการเปิดสถานบริการใหม่รอบสถานศึกษา ส่วนสถานบริการเก่าให้ปฏิบัติตามพรบ. มีตัวอย่างสถานประกอบการใหม่ในเขตโซนนิ่งที่จะขอเปิดขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ คือ ห้างดังที่ยื่นหนังสือขอความเป็นธรรมถึงผู้ว่าราชการจังหวัด ขณะเดียวกัน เครือข่ายเฝ้าระวังธุรกิจสุราได้มีหนังสือถึงสำนักงานสรรพสามิตพื้นที่ นครราชสีมาขอคัดค้านการเปลี่ยนแปลงพื้นที่โซนนิ่งบริเวณใกล้สถานศึกษา ผู้ว่าราชการจังหวัดได้สั่งการให้คณะทำงานทบทวนตามร้อง แต่ยังไม่มีการเปลี่ยนแปลงใดๆ</p> <p>การดำเนินการด้านกฎหมายมีขั้นตอนการปฏิบัติงานคือ กรรมการที่ถูกแต่งตั้งระดับจังหวัดจะประชุมวางแผนการตรวจค้นสถานประกอบการเดือนละ 2 ครั้ง แต่ละหน่วยงานจะปฏิบัติในกรอบหน้าที่ สรรพสามิตจะตรวจเรื่องการจัดทะเบียน จ่ายภาษี สาธารณสุขมหาดไทยจะตรวจเรื่องพรบ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 2551 หากมีการกระทำผิดกรรมการจะทำเรื่องบันทึกถึงผู้ว่าฯ เพื่อการเพิกถอนใบอนุญาตต่อไป</p> <p>โดยหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องมีบทบาทการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดการเรื่องใบอนุญาตจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์/ต่ออายุ/ลงโทษในเขตพื้นที่โซนนิ่งดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> ➢ สรรพสามิต มีการดำเนินการออกใบอนุญาต ต่ออายุ อนุญาตให้ร้านเก่าได้ขายได้แต่ต้องปฏิบัติตามระเบียบกฎหมาย และสามารถต่ออายุได้ แต่จะไปเน้นไม่ให้มีร้านใหม่

กิจกรรม	รายละเอียด
	<p>เกิดขึ้น</p> <ul style="list-style-type: none"> ➢ หน่วยงานสาธารณสุขระดับอำเภอช่วยแจ้งการกระทำผิดให้ทางตำรวจ ดำเนินการตามกฎหมาย จับ ปรับ เช่น การโฆษณา เวลาจำหน่าย กรณีพบผู้ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายที่กำหนดที่ขอไว้พื้นที่Zoning ➢ หน่วยงานเทศบาลนครให้ความรู้ที่ถูกต้อง ว่ากล่าวตักเตือนในกรณีใบอนุญาตของสถานบริการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไม่ตรงกับสถานที่เปิดหรือมีการจำหน่ายฝ่าฝืน พรบ ➢ หน่วยงานโรงเรียน การดำเนินการที่ผ่านมา ครูได้รับเชิญให้ออกร่วมตรวจตามร้านอาหารเรื่องการมั่วสุ่มสุบบุหรี ส่วนการตรวจด้านสุราหรือเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ยังไม่เคยได้ออกตรวจร่วมกับทีมที่รับผิดชอบ เท่าที่สำรวจร้านค้าที่ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทราบว่ามี 2 ร้านด้านหน้าโรงเรียน คุณครูก็ได้ขอความร่วมมือไม่ให้ขายให้กับเด็กนักเรียน ก็ได้รับความร่วมมือดี จากการพูดคุยกับนักเรียนก็รู้ว่า เด็กที่ดื่มก็มีบ้าง ซึ่งเขาไม่มาซื้อร้านหน้าโรงเรียน แต่จะไปซื้อหรือรวมตัวกันที่ร้านอ้อมจุกที่อยู่ห่างออกไปนอกเขต โชนนึ่ง ไม่เคยทราบเรื่องการปฏิบัติผิดพรบ.หรือมีการลงโทษหรือไม่ ส่วนมหาวิทยาลัยบางแห่งมีร้านเดียวและไม่ค่อยมีนักศึกษาไปนั่งดื่ม นักศึกษาส่วนใหญ่จะไปดื่มร้านที่อยู่นอกเขต โชนนึ่ง

2) ผลลัพธ์การดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ สถานการณ์ที่เป็นจริงและข้อจำกัดในการกำกับให้จุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษาปฏิบัติตามมาตรการกำหนดเขตพื้นที่โซนนิ่ง

- การกำหนดขอบเขตโซนนิ่งเป็นการกำหนดโดยหัวหน้าสถานศึกษาร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บางครั้งกำหนดไม่ครอบคลุมพื้นที่เสี่ยง
- การปฏิบัติตามมาตรการกำหนดเขตพื้นที่โซนนิ่ง ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเขตรอบสถานศึกษาเขตอำเภอเมือง เป็นการปฏิบัติเป็นปกติ ตามบทบาทหน้าที่ของแต่ละหน่วยงาน พรบ.ฯ ที่ประกาศใช้ในยุครัฐบาล คสช. เป็นการระบุวงแคบเรื่องของการกำหนดขอบเขต โดยรอบสถานศึกษา ส่วนการปฏิบัติของแต่ละหน่วยงานไม่ได้มีการเปลี่ยนแปลงเท่าใดนัก
- ก่อนและหลังการมีโซนนิ่งการออกสุ่มตรวจของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ร่วมกับปกครองยังมีออกตรวจเหมือนเดิม อาทิตย์ละ 1 ครั้ง แต่พบการกระทำผิดเพิ่มขึ้น ทั้งการเปิดเกินเวลา การให้บริการลูกค้าอายุต่ำกว่า 20 ปี”
- เวลาตรวจ 2-4 วัน น้อยมาก ทำให้มีวันละเมิด 24-26 วันต่อเดือน การตรวจเฝ้าระวัง หัวหน้าชุดแต่ละวัน แต่ละคำสั่งจะเลือกใช้วิธีเตือน บันทึกการกระทำผิดพรบ. เจ้าหน้าที่สาธารณสุขจังหวัดมองว่า “กฎหมายขาดความชัดเจนจึงทำให้เป็นช่องว่างสำหรับผู้ประกอบการในการทำผิด”

- มีการแจ้งข่าวก่อนการลงตรวจทำให้ผู้ประกอบการเตรียมตัวเพื่อไม่ให้ผิดกฎหมาย จึงพบการกระทำผิดน้อย

- ความผิดที่พบส่วนใหญ่จะเป็นการขายให้เด็กอายุต่ำกว่า 20 ปี ขยายเกินเวลาที่กำหนด ที่ผ่านมามีการละเมิด พรบ.ฯ ได้ดำเนินการโดยพิทักษ์สิทธิไป 3-4 ราย ไม่มีการไต่ถามเพราะถ้ากระทำผิดพรบ. ก็ต้องดำเนินการตามกฎหมายโดยพิทักษ์สิทธิตามคำสั่งศสข. เป็นเขตโซนนิ่ง 1 ร้าน ประเภทร้านอาหารที่ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อยู่ติดถนนฝั่งตรงข้ามวิทยาลัยเป็นเวลา 3 เดือน เพราะเปิดบริการเกินเวลาที่กำหนด (เกือบสว่าง)

- มีร้านที่อยู่ริมถนนในเขตโซนนิ่งบางร้านที่ถูกสั่งพักใบอนุญาต จ่ายค่าปรับเพียงเล็กน้อย ไม่นานก็เปิดดำเนินการเหมือนเดิม และกฎหมายยังไม่เอาผิดรุนแรงทำให้ผู้ประกอบการอาศัยช่องว่างกระทำผิดเรื่อยๆ

- มีร้านโชห่วยหลายร้านยังเปิดขายได้ตามปกติ ทั้งที่มีการขายผิด พรบ.ฯ เมื่อตรวจเจอจะหยุดทำ ไม่นานก็กลับมาทำผิดใหม่

- การขอใบอนุญาตที่ดำเนินการไม่ตรงกับร้านที่เปิด

- ผู้ประกอบการมีการแจ้งลูกค้ารีบจำหน่ายก่อนร้านปิดเพื่อให้ลูกค้านั่งดื่มต่อได้

- มีร้านที่ตั้งใหม่บางร้านไม่มีใบอนุญาต

- หน่วยงานมหาดไทยและสาธารณสุขไม่เข้มข้นในการปฏิบัติงานตามคำสั่ง เนื่องจากเป็นชุมชนเขตเมือง การบังคับใช้กฎหมายอาจส่งผลกระทบต่อการคงอยู่ของทีมบริหาร

- หน่วยงานสาธารณสุขปฏิบัติงานส่วนใหญ่เป็นเพียงการตรวจสอบ ซึ่เป้า เดือน ไม่สามารถเปรียบเทียบปรับหรืออื่นๆ ได้ อีกทั้งผู้ชี้เป้า หรือแจ้งการกระทำผิดอาจได้รับผลกระทบต่อความก้าวหน้าการปฏิบัติงาน

- มาตรการบังคับใช้กฎหมายไม่เข้มข้น การปฏิบัติตามพรบ. บ่อยครั้งที่ผู้ปฏิบัติพบการกระทำผิดพรบ. ได้แจ้งความดำเนินคดี แต่สุดท้ายตำรวจก็ปล่อยออกมาจนเกิดการกระทำผิดพรบ. ซ้ำซาก เพราะโทษสถานเบา การปรับโทษน้อยยอมให้ถูกปรับเพื่อจะดำเนินการต่อได้

- ตำรวจที่ออกตรวจสถานบริการ ถ้าพบว่ากระทำผิดสั่งปรับได้ แต่ไม่มีสิทธิ์สั่งปิด สถานประกอบการก็เปิดบริการทำผิดต่อไปได้อีก

- การดำเนินการที่ผ่านมา พบว่า มีการสั่งพิทักษ์สิทธิใบอนุญาตร้านประเภทนั่งดื่มเป็นความผิดกรณีเด็กนักเรียนชั้น ม.6 เข้าไปจัดเลี้ยงฉลองเรียนจบหลัง 24.00 น. คณะกรรมการได้ส่งเรื่องการกระทำผิด เสนอผู้ว่าสั่งปิดและผู้ว่าลงนามสั่งปิด และมีสถานบริการอีกสองแห่งที่เปิดนอกเขตโซนนิ่ง กระทำผิด พรบ. ก็ถูกสั่งปิดด้วยเช่นกัน

- การออกสู่มตรวจส่วนใหญ่ทางผู้ประกอบการจะทราบข่าวก่อนจากการแจ้งเตือนจากสายของตน ทำให้สู่มตรวจของเจ้าหน้าที่มักไม่พบการกระทำผิด/สิ่งผิดกฎหมายหรือพบน้อย เพราะมีเจ้าหน้าที่ตำรวจ เป็นหุ้นส่วนร้าน สถานบันเทิงต่างๆ
- ร้าน สถานบันเทิงใหม่ขอเปิดไม่ได้ จะไปเปิดนอกเขต Zoning ทำให้ดูแลกำกับยากโดยเฉพาะการมีเจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นหุ้นส่วน และการกำหนด Zoning ทำแบบหยาบๆ รวดเร็ว กำหนดเขตคลาดเคลื่อน ประชาสัมพันธ์ไม่ดีก่อให้เกิดความเข้าใจกันผิดๆ
- การรณรงค์ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ พบว่า การประชุมผู้เกี่ยวข้องส่วนใหญ่มาไม่ครบ องค์การบริหารส่วนตำบลให้ความร่วมมือน้อย เชิญประชุมก็ไม่เข้าร่วมเพราะบุคลากรในหน่วยงานส่วนใหญ่คือมีแอลกอฮอล์ ไม่เป็นแบบอย่างที่ดีด้านสุขภาพ
- หน่วยงานระดับนโยบายไม่มีความชัดเจนและจริงจังในการปฏิบัติตามมาตรการกำหนดเขตพื้นที่โซนนิ่งควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเขตรอบสถานศึกษา
- ความรู้ ความเข้าใจของคนในพื้นที่ เรื่องมาตรการกำหนดเขตพื้นที่โซนนิ่ง ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเขตรอบสถานศึกษายังมีน้อย
- สถานศึกษาไม่ยากกำหนด โซนนิ่งเพราะไปกระทบร้านในชุมชนที่เปิดมานานเกรงปัญหาความขัดแย้งกับชุมชน
- นักศึกษาไม่ได้ดื่มแอลกอฮอล์ในเขต โซนนิ่งมหาวิทยาลัย เนื่องจากไม่มีร้านนั่งดื่มที่ชื่นชอบ แต่ไปหันดื่มที่อื่นๆ แทนทำให้เสี่ยงต่ออุบัติเหตุ

หากสถานศึกษาใดไม่ค่อยมีร้านค้าในเขตมากนัก ก็จะไม่มีการเปลี่ยนแปลงใดๆ ซึ่งในโรงเรียนมัธยมของเอกชนปัญหาในเขตโรงเรียน และเขตโซนนิ่งไม่มี เนื่องจากโรงเรียนมีการวางกฎระเบียบ มีการตรวจตรา เฝ้าระวังจากสารวัตกรนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ อีกทั้งโรงเรียนมีสัมพันธภาพ การสื่อสารผ่านทางโซเชียลเน็ตเวิร์คอย่างดีกับผู้ปกครองนักเรียนแต่ละคน ที่ผ่านมาไม่ค่อยพบการดื่มในโรงเรียน ที่เป็นความเสี่ยงของโรงเรียนคือการมั่วสุมของนักเรียนนอกเขต โซนนิ่ง ทราบว่ามีการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้เด็ก ทางโรงเรียนเอกชนได้ให้ข้อมูลว่า “ขาดการประสานงานเรื่องการดำเนินการตามมาตรการกำหนดเขตพื้นที่โซนนิ่ง ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเขตรอบสถานศึกษาจากหน่วยงานระดับจังหวัด” ส่วนสถาบันอาชีวศึกษาของเอกชนได้ให้ข้อมูลในทำนองเดียวกัน คือ “ไม่มีนักศึกษาละเมิดกฎหมายนี้” เช่นเดียวกับมหาวิทยาลัยของรัฐที่อยู่ติดกันก็ระบุว่า “ไม่มีนักศึกษาละเมิด” ซึ่งเขตพื้นที่ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของมหาวิทยาลัยดังกล่าว ชับซ้อนกับเขตมหาวิทยาลัยอีกแห่งที่อยู่ติดกัน จึงอาจจะแยกไม่ออกว่าเป็นเด็กของใคร แต่การควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในร้านจำหน่ายยังไม่เป็นไปตามพรบ.กำหนด

- ในส่วนของโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐ ได้ระบุว่า “เหมือนเดิมกับที่ยังไม่มีเขตโซนนิ่ง ทั้งร้านค้า นักศึกษาและหน่วยงานภายนอก ร้านค้ายังไม่รู้ด้วยซ้ำไป ว่าอยู่ในเขตโซนนิ่ง ไม่มีการติดตามต่อเนื่องจากหน่วยงานที่จัดประชุมและไม่เห็นผลที่ชัดเจน ตอนประชุมชี้แจงกับร้านค้าก็โอเคดี แต่หลังจากประชุมเสร็จ

ร้านค้าก็ปฏิบัติโดยการขายแบบเดิม เพราะเป็นการทำมาหากินของเขา ดังนั้นเราจึงต้องบอกเด็กของเราเอง และติดกล้องวงจรปิดในโรงเรียนประมาณ 100 กว่าตัว โดยค่อยๆ ทอยคิด เพื่อให้มีหลักฐานในการลงโทษเด็กได้ และนักเรียนไม่รู้เรื่องไหนหนึ่ง หากมีหน่วยงานเข้าไปให้ความรู้ด้วยจะช่วยให้

- ห้างดังตั้งใหม่หลังการจัดโซนนิ่งแล้ว ได้มีหนังสือคัดค้านขอเปลี่ยนเขต/ขอแก้ไขเขตแดน เกิดแรงต้านในการขับเคลื่อนในช่วงแรกๆ โดยผู้ประกอบการมีการต่อว่าเครือข่ายเฝ้าระวังและเยาวชนแกนนำ แต่เกิดสิ่งที่ดีคือเทศบาลนครเชียงรายของห้างดังที่ตั้งอยู่ในเขตโซนนิ่ง ได้เปลี่ยนเป็นลานนมเก้าที่ดาวน เนื่องจากขอเปลี่ยนเขตแดนโซนนิ่งไม่ได้ และทางหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในจังหวัดยังไม่เห็นด้วยถ้าจะให้ปรับปรุงเขตแดน แต่ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงรายและได้ให้ส่วนกลางเป็นผู้พิจารณาเรื่องคัดค้านดังกล่าวเอง โดยผู้ว่าฯ ยังไม่เซ็นอนุมัติให้มีการปรับเปลี่ยนหรือขยายเขตแดนโซนนิ่ง ซึ่งสรรพสามิตให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า “การดำเนินการตามข้อร้องเรียนต้องมีขั้นตอนในการรวบรวมข้อมูล ประสานงานผู้บริหาร ยังไม่มีความคืบหน้าในการจัดการแก้ไข ขาดความชัดเจนในการดำเนินการตามพรบ.”

- เกิดเครือข่ายเยาวชนเฝ้าระวังการกระทำผิดพรบ.ในพื้นที่บ้านเกิดของเยาวชนเอง ทำให้รู้จักเครือข่ายนักวิชาการมากขึ้น เกิดกระแสของคนในเขตเมือง เรื่องการจัดโซนนิ่ง

- สรรพสามิตได้ระบุข้อจำกัดของตนในด้านบุคลากรมีน้อยจึงทำให้การตรวจสอบการปฏิบัติตามกฎหมาย หรือคำสั่งไม่ทั่วถึง สรรพสามิตมีหน้าที่หลักคือเรื่องการจัดทะเบียน จำภาษีเพื่อนำรายได้มาพัฒนาประเทศชาติ จะเห็นได้ว่ารายได้ส่วนใหญ่มาจากภาษีการจำหน่ายเครื่องดื่มฯ ซึ่งมีตัวชี้วัดของหน่วยงานและเจ้าหน้าที่เรื่องของการรักษายอดการจัดเก็บภาษีในแต่ละปี จึงส่วนทางการที่สรรพสามิตต้องทำหน้าที่ควบคุมการจำหน่ายของร้านค้าผู้ประกอบการ ทำให้เจ้าหน้าที่ค่อนข้างลำบากใจอยู่พอสมควร

- สรรพสามิตระบุว่า การที่บุคคล หน่วยงาน พบเห็นการกระทำผิดแล้วแจ้งมาที่สรรพสามิตเพื่อการดำเนินการตามพรบ. แต่รายงานการละเมิดพรบ.อาจมีน้อยเพราะคนที่แจ้งเรื่องต้องแจ้งความ ใช้ชื่อและบัตรประชาชนจึงมีผลให้ผู้แจ้งไม่ยอมเปิดเผยตน ซึ่งสอดคล้องกับทางเจ้าหน้าที่สาธารณสุขของจังหวัดมองว่าการปฏิบัติตาม พรบ.บางครั้งอาจมีผลต่อผู้บริโภค เช่น การพบเห็นการกระทำผิดต้องแจ้งความดำเนินคดี การแจ้งความผู้แจ้งต้องแสดงบัตร หากเป็นคดีต้องขึ้นศาล ซึ่งอาจเป็นผลให้ผู้แจ้งมีความเสี่ยงต่อความปลอดภัย

- ช่วงเทศกาลบุคลากรที่ปฏิบัติงานในการควบคุมการปฏิบัติตามพรบ.มีจำนวนน้อย ขณะที่มีการทำผิดพรบ.จำนวนมาก ทำให้การบังคับใช้กฎหมายไม่เข้มแข็ง

- บทบาท ขอบเขตการทำงานของแต่ละหน่วยงานมีข้อจำกัด แต่ละหน่วยงานมีกฎหมายของตัวเอง เช่น ตำรวจ สสจ. สรรพสามิต บางครั้งมุมมองของการระบุปัญหาความผิดอาจมีความหลากหลาย

3) ปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินมาตรการกำหนดเขตพื้นที่โซนนิ่ง เพื่อควบคุมเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์

ในเยาวชน

ปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินมาตรการกำหนดเขตพื้นที่โซนนิ่ง เพื่อควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเยาวชน สามารถแยกให้เห็นมุมมองในแต่ละหน่วยงานได้ดังนี้

A. ปกครองจังหวัด

- การประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ที่ถูกต้องกับร้านค้าและสถานบันเทิง รวมทั้งคนในชุมชน

Zoning

- การบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด

B. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด

- ความจริงจังในการทำงานร่วมกัน ทุกหน่วยงานต้องร่วมมือ ร่วมใจ เปิดใจในการแก้ปัญหา ไม่มองเพียงกรอบการทำงานของหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง มุ่งให้ความสำคัญกับความรุนแรงของปัญหาที่เกิดจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างจริงจัง

- การบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มข้น
- การบังคับใช้เขตโซนนิ่งรอบสถานศึกษาปัจจุบันเป็นเพียงคำสั่งศสช. หากเปลี่ยนรัฐบาลการบังคับใช้ก็จะสิ้นสุดลง ควรมีการจัดทำให้เป็นกฎหมายเพื่อการบังคับใช้อย่างต่อเนื่อง
- มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ชัดเจน แต่การประชุมไม่ต่อเนื่อง ควรมีการประชุม วางแผน ติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง
- การกำหนดพื้นที่โซนนิ่ง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรลงพื้นที่กำหนดขอบเขตร่วมกัน เพื่อเป็นการประสานงาน และประชาสัมพันธ์โซนนิ่งให้คนในชุมชนได้รับรู้โดยทั่วกัน

C. ตำรวจ

- การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามมาตรการของทุกหน่วยงาน
- มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มข้น
- ทุกฝ่ายให้ความสำคัญ

D. เทศบาลนคร

- ต้องสร้างจิตสำนึก คุณธรรม จริยธรรม ไม่หวังประโยชน์จากเด็กและเยาวชน ในการดำเนินการเปิดร้านค้า สถานบันเทิงและสถานบริการที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

E. สาธารณสุขอำเภอ

- การให้ชุมชนร่วมทำประชาวิจารณ์ในการกำหนดเขต Zoning
- ต้องมีโทษที่แรงๆ และให้ชุมชนร่วมกำหนดเขต Zoning
- การเพิ่มวันตรวจให้ถี่ขึ้น และไม่ต้องมีการแจ้งล่วงหน้า
- ความร่วมมือของทุกหน่วยงานในการประชุม วางแผน และร่วมดำเนินการอย่างจริงจัง

- ผู้บริหารควรสั่งการชัดเจน ติดตามความก้าวหน้าอย่างเหมาะสม ที่ผ่านมามีความล่าช้า ขาดความจริงจัง เด็ดขาด

- ทุกหน่วยงานปฏิบัติตามคำสั่งเห็นความสำคัญและจริงจังในการปฏิบัติงานในขอบเขตที่รับผิดชอบ

- สถานประกอบการให้ความร่วมมือปฏิบัติตาม พรบ. เช่น ห้างสรรพสินค้าใหญ่ ยังมีการละเมิดพรบ. แม้จะถูกปรับเกือบทุกวัน

- ประชาชนในเขตพื้นที่โซนนิ่งเห็นความสำคัญ ช่วยกันสอดส่อง ชี้เป้าสถานประกอบการที่ละเมิด พรบ.

- สถาบันการศึกษาควรสอดส่อง เก็บข้อมูลการละเมิดพรบ. และเร่งหาแนวทางแก้ไขเพื่อป้องกันนักเรียน นักศึกษาได้รับผลกระทบ

F. โรงเรียน

- มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างต่อเนื่องจริงจัง

- กรรมการ คณะทำงานมีการประสานงาน ร่วมวางแผน ปฏิบัติ และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

- มีความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการปฏิบัติตาม พรบ.ฯ และมาตรการควบคุมจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเขตพื้นที่โซนนิ่ง

- มีการประกาศออกมาให้ชัดเจน ประชาสัมพันธ์ให้ทราบโดยทั่วถึงกัน โดยเฉพาะร้านค้า

- มีการติดตามผลตามที่ประชุมกัน และเลือกคนที่จะติดตามให้เหมาะสม เพราะที่ผ่านมามีคนที่ไม่ปฏิบัติตามก็เป็นเจ้าของร้านเองด้วย หรือคนในพื้นที่ก็จะไม่กล้าบอกกันเอง

- ควรมีตัวแทนประจำเขต Zoning คอยประสานงานต่อเนื่อง ซึ่งควรเป็นผู้นำชุมชน ถ้าทำให้เป็นเพียงไฟไหม้ฟาง ก็จะไม่เกิดผลสำเร็จ

G. มหาวิทยาลัย

- การมีมาตรการระดับสถาบันรองรับ พรบ. และมาตรการต่างๆ ที่เกี่ยวกับการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษา

- มีนโยบายด้านกำหนดเขตพื้นที่โซนนิ่ง ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเขตรอบสถานศึกษาอย่างชัดเจน

- กำหนดบทบาท หน้าที่ และแผนการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

- มีการประชาสัมพันธ์ทำความเข้าใจเรื่อง มาตรการกำหนดเขตพื้นที่โซนนิ่ง ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเขตรอบสถานศึกษาอย่างจริงจัง และต่อเนื่อง

- มีการจัดการด้านการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเขตรอบสถานศึกษาที่ครอบคลุม วางแผนอย่างรอบคอบ และการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหมด

H. อาชีวศึกษา

- กฎหมายมีบทลงโทษที่รุนแรง
- มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง
- ผู้รับผิดชอบการตรวจค้นมีความรับผิดชอบต่อน้ำที่ ไม่รับสินบน ไม่เป็นสายให้

ผู้ประกอบการ

- ชุมชนช่วยสอดส่อง และแจ้งเบาะแส

I. เครื่องขายของค์กรงดเหล้า

- เครื่องขายภูมิภาคและเครื่องขายอื่นๆ ช่วยลดกระแสต่อต้านของคนในพื้นที่ ด้วยการให้กำลังใจ

J. สรรพสามิต

- เนื่องจากกรอบการทำงานของสรรพสามิตคือ การการออกใบอนุญาต ต่ออายุ จัดเก็บภาษี

ผู้ประกอบการ การกำกับดูแลปราบปรามเพื่อปกป้องสังคม การทำงานต้องเอื้อต่อผู้ประกอบการที่ปฏิบัติตาม พรบ. หากสถานที่ประกอบการไม่อยู่ในเขต โชนนิ่งก็ต้องอำนวยความสะดวกในการจดทะเบียน ทางเจ้าหน้าที่ สรรพสามิตจึงมีความคิดเห็นที่ “สุราต้องมีในสังคม หน่วยงานและกรรมการมีหน้าที่ปกป้องสังคมต้องช่วย ป้องกันการดื่มและการมั่วสุมของวัยรุ่น”

4) ข้อเสนอแนะอื่นๆ ของเจ้าหน้าที่ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับมาตรการโชนนิ่งควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ รอบสถานศึกษา

1. ควรมีความชัดเจนในการกำหนดเขต Zoning ว่าเหมาะสมหรือไม่ที่กำหนดไว้ และให้เกิดความเสมอภาคแก่ทุกคน (ข้อเสนอจากปกครองจังหวัด)
2. ไม่ควรมีการส่งเสริมการขายลดแลกแจกแถมในสถานบันเทิงและร้านสถานบริการจำหน่าย เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ไม่ควรมีคอนเสิร์ต การชกชวหรือดื้อนให้เยาวชนมาเที่ยว (ข้อเสนอจากเทศบาลนคร)
3. ควรให้ความรู้ผู้ประกอบการและผู้นำชุมชนร่วมออกแบบการใช้มาตรการ ทางสังคมและกฎหมาย ร่วมกัน (ข้อเสนอจากเทศบาลนคร)
4. ไม่ควรให้มีการนั่งดื่มกินต่อเมื่อร้านปิดแล้ว สรรพสามิต ควรออกใบอนุญาตให้ตรงกับสถานที่เปิดร้าน ซึ่งบางร้านเอาบ้านเลขที่อื่นมาขอเปิดร้าน เช่น ร้านตามทางรถไฟ (ข้อเสนอจากสาธารณสุขอำเภอ)
5. สรรพสามิตควรมีเอกสาร โชนนิ่ง และตรวจเช็คที่อยู่จริงของสถานประกอบการที่เปิดใหม่ว่าอยู่ในเขตโชนนิ่งหรือไม่ ไม่ใช่ตรวจเช็คเฉพาะที่อยู่ตามบัตรประชาชนผู้ขออนุญาตสถานประกอบการขายฯ (ข้อเสนอจากสาธารณสุขอำเภอ)
6. ควรมีระบบจัดการกับการขายที่ไม่มีบ้านเลขที่ เช่น ขายตามรางรถไฟใกล้สถานศึกษา (ข้อเสนอจากสาธารณสุขอำเภอ)
7. ควรทบทวนระเบียบให้รัดกุม รวดเร็วยิ่งขึ้น เนื่องจากที่ผ่านมาตรวจทำได้คือจับและปรับ แต่ไม่มีสิทธิ์สั่งปิด ขั้นตอนการสั่งปิดต้องผ่านผู้ว่าอนุมัติ (ข้อเสนอจากสาธารณสุขอำเภอ)

8. การกำหนดโซนนิ่งผู้เกี่ยวข้องที่เป็นคนขีดเส้นแบ่งเขต ประชาชนทั่วไปรู้น้อยมาก ควรประชาสัมพันธ์เสริมสร้างการรับรู้ให้ทั่วถึงประชาชนเพื่อการปฏิบัติที่ถูกต้อง (ข้อเสนอจากสาธารณสุขอำเภอ, ข้อเสนอจากสาธารณสุขจังหวัด) โดยประกาศจากจังหวัด (ข้อมูลจากโรงเรียนมัธยมศึกษา)
9. ควรมีการจัดประชาพิจารณ์ก่อนกำหนดเขตโซนนิ่ง เพื่อให้ประชาชนคัดกรองเบื้องต้น (ข้อเสนอจากสาธารณสุขอำเภอ)
10. การบังคับใช้เขตโซนนิ่งรอบสถานศึกษาปัจจุบันเป็นเพียงคำสั่งคสช. หากเปลี่ยนรัฐบาลการบังคับใช้ก็จะสิ้นสุดลง ควรมีการจัดทำให้เป็นกฎหมายเพื่อการบังคับใช้อย่างต่อเนื่อง (ข้อเสนอจากสาธารณสุขจังหวัด) หรือควรมีความชัดเจนในการปฏิบัติให้ต่อเนื่องต่อไป (ข้อมูลจากสรรพสามิต)
11. มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ชัดเจน แต่การประชุมไม่ต่อเนื่อง ควรมีการประชุม วางแผน ติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง (ข้อเสนอจากสาธารณสุขจังหวัด)
12. การกำหนดพื้นที่โซนนิ่ง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรลงพื้นที่กำหนดขอบเขตร่วมกัน เพื่อเป็นการประสานงาน และควรประชาสัมพันธ์โซนนิ่งให้คนในชุมชนได้รับรู้โดยทั่วกัน (ข้อเสนอจากสาธารณสุขจังหวัด)
13. การบังคับใช้เขตโซนนิ่งรอบสถานศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับรู้ แต่ประชาชนในพื้นที่ไม่รู้ ควรประชาสัมพันธ์เขตโซนนิ่งรอบสถานศึกษาให้ประชาชนทั่วไปรับรู้ เพื่อป้องกัน แก้อักรละเมิดคำสั่งคสช. (ข้อเสนอจากสาธารณสุขจังหวัด)
14. ข้อความในกฎหมายไม่ชัดเจน บางประเด็นมีช่องว่างในการตีความ ผู้ประกอบการอาศัยช่องว่างในการเลี่ยงปฏิบัติ ควรกำหนดแนวปฏิบัติจากคณะกรรมการระดับจังหวัดให้ชัดเจน (ข้อเสนอจากสาธารณสุขจังหวัด)
15. ควรมีรางวัลนำจับ (ข้อเสนอจากสาธารณสุขจังหวัด)
16. ควรนำข้อมูลการผลิตเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีจำนวนมหาศาล มาพิจารณาดำเนินการควบคุม แก้ไขในระยะต่อไป (ข้อมูลจากสรรพสามิต)
17. ควรมีหน่วยงานมาช่วยในการชี้เป้าการละเมิดพรบ. เช่น การใช้แอปพลิเคชันแจ้งเตือนต่างๆ ซึ่งพัฒนามาจากนักวิชาการในมหาวิทยาลัย (ข้อมูลจากสรรพสามิต)
18. ควรมีหน่วยงานช่วยเหลือด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อประชาสัมพันธ์เขตโซนนิ่ง เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติตามพรบ.อย่างต่อเนื่อง (ข้อมูลจากสรรพสามิต)
19. ถ้ามีการจัดโซนนิ่งแล้วไม่จัดระเบียบระบบที่ดี ก็เหมือนไฟไหม้ฟาง ตั้งมาลอยๆ ไม่ได้ผล (ข้อมูลจากโรงเรียนมัธยมศึกษา)
20. การรณรงค์ควรเน้นกลุ่มมัธยมถึงมหาวิทยาลัย ให้เขาารู้เรื่องพรบ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ด้านเวลาและอายุในการซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ เพราะถ้ามีกฎหมายลงโทษ รวมทั้งการจัดโซนนิ่งการขายด้วย นักเรียนนักศึกษา น่าจะปรับพฤติกรรมได้ (ข้อมูลจากโรงเรียนมัธยมศึกษา)

21. ปัญหาจากครอบครัว สังคม โรงเรียนได้ช่วยบรรณรักษ์ให้เด็กทำสตัยบรรณ หน่วยงานอื่นๆ ก็ควรเข้ามาช่วยเหลือ เช่น สาธารณสุขเข้ามาช่วยบรรณรักษ์ ให้ความรู้ในโรงเรียน เป็นต้น (ข้อมูลจากโรงเรียนมัธยมศึกษา)
22. ควรมีการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานตามมาตรการกำหนดเขตพื้นที่โซนนิ่ง ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเขตรอบสถานศึกษา และจัดประชุมวางแผนการดำเนินการตามมาตรการ เร่งรัดดำเนินการ ประเมินผล และพัฒนาการดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม (ข้อมูลจากโรงเรียนมัธยมศึกษา)
23. ควรมีนโยบายด้านกำหนดเขตพื้นที่โซนนิ่ง ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเขตรอบสถานศึกษาอย่างชัดเจน (ข้อมูลจากมหาวิทยาลัยและอาชีวศึกษา)
24. ควรกำหนดบทบาท หน้าที่ และแผนการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง (ข้อมูลจากมหาวิทยาลัยและอาชีวศึกษา)
25. ควรมีความจริงจังในการแก้ไขปัญหาการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเขตรอบสถานศึกษา โดยเฉพาะผู้บริหาร และผู้ปฏิบัติงาน เพราะทราบว่าผู้ประกอบการบางส่วนเป็นผู้รักษากฎหมาย เมื่อมีการวางแผนการตรวจค้นก็จะมีเตรียมการของร้านค้าเพื่อไม่ให้มีการกระทำผิดพรบ. แต่เวลาอื่นๆ ก็จะกระทำผิดได้อย่างไม่เกรงกลัวกฎหมาย (ข้อมูลจากอาชีวศึกษา)
26. พรบ.โซนนิ่งฯ อาจไม่จำเป็นต้องประกาศบังคับใช้ แต่ขอให้มีการบังคับใช้กฎหมายให้เข้มข้นทุกพื้นที่อย่างต่อเนื่อง เพราะเด็กนักเรียน นักศึกษาทุกวันนี้อาจได้ซื้อ หรือดื่มกินบริเวณรอบสถานศึกษา แต่ไปดื่มกินในย่านการท่องเที่ยว (ข้อมูลจากตำรวจ)

บทที่ 5

อภิปรายผล สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

อภิปรายผล

การศึกษานี้สามารถอภิปรายผลได้ตามวัตถุประสงค์การวิจัยได้ดังนี้

1. การศึกษาสถานการณ์การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ของจุดจำหน่ายในเขตพื้นที่โซนนิ่งรอบสถานศึกษา

จากการที่การรับรู้มาตรการกำหนดเขตพื้นที่รอบสถานศึกษาและพรบ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 ของผู้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และนักเรียนนักศึกษาในเขตพื้นที่โซนนิ่งรอบสถานศึกษา ในการศึกษาขึ้นอยู่กับระดับดี ร้อยละ 35.6 และร้อยละ 24.9 ตามลำดับ จึงต่ำกว่าผลการประเมินของสำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (2559) เกือบเท่าตัว ที่พบการรับรู้กฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประชาชนในภาพรวมของประเทศอยู่ในระดับดี ร้อยละ 63.2 แต่ยังคงพบความสอดคล้องกันระหว่าง 2 การศึกษาในประเด็นเรื่องเวลาที่ห้ามจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยผู้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ นักเรียน นักศึกษาและประชาชนมีการรับรู้ในเรื่องนี้น้อยที่สุด จึงจำเป็นต้องมีการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ในเรื่องเวลาการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้มากขึ้น

จากการทดลองซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทั้งร้านประเภทนั่งดื่มและร้านประเภทไม่มีที่นั่งดื่มโดยอาสาสมัครซื้อที่คล้ายเยาวชนอายุต่ำกว่า 20 ปี พบว่ามีการทดลองซื้อสำเร็จร้อยละ 99.1 ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของของ Puangsuwan A et al. (2012) ที่ได้ศึกษาเฉพาะในร้านประเภทไม่มีที่นั่งดื่ม ซึ่งในช่วงเวลานั้นยังไม่มีมาตรการกำหนดเขตโซนนิ่งรอบสถานศึกษาและเป็นการวิจัยที่ไม่ได้เจาะจงพื้นที่รอบสถานศึกษา ผลการศึกษาพบอัตราความสำเร็จในการทดลองซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยเยาวชนอายุต่ำกว่า 20 ปี ร้อยละ 98.7 ซึ่งอัตราความสำเร็จในการทดลองซื้อใกล้เคียงกันมาก แต่จากการศึกษาในเขตโซนนิ่งนี้ผู้จำหน่ายไม่มีการสอบถามอายุผู้ซื้อ ร้อยละ 78.0 มีอัตราที่ต่ำกว่าการศึกษาของ Puangsuwan A et al. (2012) ที่พบสูงถึงร้อยละ 98.7 ก็แสดงให้เห็นว่าการที่มีมาตรการโซนนิ่งทำให้ร้านค้ามีความเข้มงวดในการที่จะจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้เยาวชนมากขึ้น อย่างไรก็ตาม ทั้งสองงานวิจัยนี้พบการขอคู่มือประชาชนจากอาสาสมัครที่ไปทดลองซื้อเพียงไม่เกินร้อยละ 1 เท่านั้น

หากเปรียบเทียบผลการศึกษากับ Chaiyasong S et al. (2013) ซึ่งมีการทดลองซื้อทั้งในร้านประเภทนั่งดื่มและร้านประเภทไม่มีที่นั่งดื่มในเขตรอบสถานศึกษาในรัศมี 1,000 เมตรและให้อาสาสมัครเยาวชนที่คล้ายอายุต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์ (pseudo-underage) ไปทดลองซื้อ ซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกันกับการศึกษาวิจัยนี้ ก็พบว่าอัตราการทดลองซื้อสำเร็จของเยาวชนที่คล้ายอายุต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์ ในงานวิจัยนี้มีอัตราความสำเร็จในการทดลองซื้อด้วยวิธีเดียวกันที่สูงกว่าของการศึกษา Chaiyasong S et al. (2013) อยู่เล็กน้อย (ร้อยละ 2.9) ซึ่งอาจแสดงให้เห็นว่าจุดจำหน่ายใกล้สถานศึกษายังไม่ได้ให้ความสำคัญและเข้มงวดกับการปฏิบัติตามกฎหมายเท่าใดนัก แม้จะมีมาตรการโซนนิ่งรอบสถานศึกษาเพิ่มขึ้นมา อย่างไรก็ตามในการทดลองซื้อในช่วงเวลาห้ามจำหน่ายตามกฎหมายกำหนด การวิจัยนี้พบความสำเร็จในการทดลองซื้อ ร้อยละ

71.6 ซึ่งต่ำกว่าก่อนการมีมาตรการโซนนิ่งฯ ตามการศึกษาของ Chaayasong S et al. (2013) ที่พบความสำเร็จในการทดลองซื้อฯ ที่ร้อยละ 89.1 โดยแตกต่างกันถึง 17.5 บ่งบอกว่ามาตรการโซนนิ่งฯ อาจใช้ได้ผลในเรื่องการจำหน่ายเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ตามเวลาที่กฎหมายกำหนด จึงถือว่าเป็นแนวโน้มที่ดีหากมีการใช้มาตรการโซนนิ่งรอบสถานศึกษาต่อไป

ผลการสำรวจพบว่าร้านที่มีใบอนุญาตจำหน่ายเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ในเขตโซนนิ่งรอบสถานศึกษา มีเพียงร้อยละ 74.3 และมีผู้จำหน่ายที่ไม่ผ่านการการอบรมเกี่ยวกับกฎระเบียบการขายเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ ร้อยละ 67.3 ซึ่งแตกต่างจากการวิจัยของทิพย์รัตน์ ธรรมกุล และคณะ (2560) ที่สำรวจร้านค้าและผู้จำหน่ายเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ประเภทไม่มีที่นั่งดื่ม ในจังหวัดที่มีพื้นที่เสี่ยงสูงทั้งจังหวัด พบร้านค้ามีใบอนุญาตจำหน่ายเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ ร้อยละ 97.1 ผู้จำหน่ายไม่เคยผ่านการอบรมเกี่ยวกับกฎระเบียบการขายเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ ร้อยละ 77.5 นอกจากนี้ยังสามารถเปรียบเทียบผลการศึกษาที่ผ่านมาในประเด็นอื่นๆ ที่สำคัญได้ดังนี้

- การจำหน่ายเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมา พบร้านค้าได้ขายเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ให้เยาวชนที่อายุต่ำกว่า 20 ปี ร้อยละ 10.9 มีการจำหน่ายในช่วงเวลาห้ามขายสูงสุดคือเวลา 14.00-17.00 น. ร้อยละ 51.5 ซึ่งต่ำกว่าการสำรวจของทิพย์รัตน์ ธรรมกุล และคณะ (2560) ที่พบร้อยละ 39.8 และ ร้อยละ 77.8 ตามลำดับ และการศึกษาของ Chaayasong et al. (2013) ที่พบการไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานด้านเวลาห้ามขายของร้านค้า ร้อยละ 89.1 รวมทั้งการศึกษาของคุษฎี อายุวัฒน์และวณิชชา ณรงค์ชัย (2555) ที่พบการจำหน่ายเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ในเวลา 14.00-17.00 น. ร้อยละ 80.0 จึงเป็นไปได้ว่าหลังจากการกำหนดเขตโซนนิ่งรอบสถานศึกษาตามคำสั่ง คสช.ปี 2558 ทำให้ผู้จำหน่ายมีการปฏิบัติตามพรบ.ควบคุมเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 มากขึ้น หรืออีกเหตุผลหนึ่งคือการศึกษาที่เจาะจงที่เขตเทศบาลนคร ซึ่งเป็นเขตเมือง จึงแตกต่างจากการศึกษาอื่นก่อนหน้าที่มีการศึกษาในพื้นที่ชนบทรวมด้วย จึงเห็นสถานการณ์ที่แตกต่างกัน

- พบว่าในรอบ 1 ปีมีการจำหน่ายเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ในวันสำคัญสูงสุดคือวันมาฆบูชา ร้อยละ 10.9 ซึ่งแตกต่างการสำรวจของทิพย์รัตน์ ธรรมกุล และคณะ (2560) ที่พบสูงสุดในวันออกพรรษา ร้อยละ 27.5

- การได้รับการตรวจสอบโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในการศึกษาที่พบเพียงร้อยละ 56.4 ซึ่งต่ำกว่าการศึกษาของทิพย์รัตน์ ธรรมกุล และคณะ (2560) ที่พบสูงถึงร้อยละ 88.2 แต่จำนวนครั้งเฉลี่ยในการได้รับการตรวจสอบฯ จะอยู่ที่ 2.1 ครั้ง ในขณะที่การศึกษาเขตโซนนิ่งนี้มีการตรวจสอบที่สูงกว่าเกือบเท่าตัว ซึ่งเป็นไปได้ว่าการไปตรวจสอบจุดจำหน่ายเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ในเขตโซนนิ่งจะเน้นที่ร้านประเภทนั่งดื่ม ผับ บาร์ สถานบันเทิงโดยผลการศึกษาได้ชี้ให้เห็นว่าการตรวจสอบใบอนุญาตและเวลาการขายเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์จากเจ้าหน้าที่ของรัฐ มีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 91.2 ที่เหลือจะเป็นเรื่องการตรวจสอบเรื่องเสียง แสง และการโฆษณา

- ความรู้ที่ผู้จำหน่ายเข้าใจผิดมากที่สุดในการศึกษานี้คือ เวลาในการขายเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ได้ และการไม่อนุญาตให้ดื่มได้ในสวนสาธารณะของรัฐ/ราชการ เช่นเดียวกับกับการศึกษาทิพย์รัตน์ ธรรมกุล และคณะ (2560)

- ในประเด็นเรื่องการโฆษณาเครื่องดื่มนแอลกอฮอล์ของจุดจำหน่ายในการศึกษานี้ พบว่าจุดจำหน่ายในเขตโซนนิ่งที่มีการติดป้ายหรือพบอุปกรณ์โฆษณาเครื่องดื่มนแอลกอฮอล์หรือแสดงชื่อเครื่องหมายของเครื่องดื่มนแอลกอฮอล์ในร้านหรือหน้าร้าน ร้อยละ 22.9 มีการติดป้ายหรือพบอุปกรณ์โฆษณาให้ชื่อเครื่องดื่มนด้วยการลด-แลก-แจก-แถม ซึ่งรางวัลในร้านหรือหน้าร้าน ร้อยละ 3.7 ซึ่งสูงกว่าการศึกษาทิพย์รัตน์ ธรรมกุล และคณะ (2560) ที่มีเพียงร้อยละ 16.2 และร้อยละ 0.0 ตามลำดับ

- จากการที่ผลการสำรวจระยะห่างระหว่างจุดจำหน่ายถึงสถานศึกษา ส่วนใหญ่พบจุดจำหน่ายมีระยะห่างมากกว่า 500 เมตร (ร้อยละ 67.6) ซึ่งมีระยะรัศมีจากสถานศึกษาก่อนข้างกว้างนั้น ส่วนหนึ่งเนื่องจากการที่จังหวัดไม่ได้นำเรื่องระยะทางมาเป็นเกณฑ์ในการจัดโซนนิ่งแต่เพียงปัจจัยเดียว แต่พิจารณาจากปัจจัยอื่นๆ ร่วมด้วย เช่น ความเสมอภาคของจุดจำหน่ายที่เป็นช่วงรอยต่อพื้นที่สถาบันอื่นๆ ความไม่ชัดเจนของข้อกำหนดเป็นต้น นอกจากนี้อาจเป็นผลมาจากใช้การวัดระยะทางจาก Google maps application ซึ่งคิดระยะทางตามระยะทางถนนที่ใช้ในการเดินทาง จึงไม่สามารถระบุได้ชัดเจนว่าเป็นระยะทางจากรั้วหรือไม่ และแม้ว่าไม่ได้วัดจากรั้วมีรอบรั้วสถานศึกษาจริง แต่ถึงอย่างไรวิธีนี้เป็นวิธีที่ได้ข้อมูลระยะห่างจากสถานศึกษาได้ใกล้เคียงความจริงมากกว่าการคิดประมาณการโดยผู้เก็บข้อมูลเอง

2.การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มนแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ของจุดจำหน่ายในเขตพื้นที่โซนนิ่งรอบสถานศึกษา

การศึกษานี้ภายหลังที่มีการควบคุมตัวแปรที่มีอิทธิพลร่วมด้วยวิธีการทางสถิติแล้วผลการศึกษาพบว่าปัจจัยด้านอายุของผู้จำหน่ายมีผลต่อการปฏิบัติตามพรบ.ควบคุมเครื่องดื่มนแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ของจุดจำหน่ายในเขตพื้นที่โซนนิ่งๆ เรื่องการจำหน่ายเฉพาะช่วงเวลาที่ถูกกฎหมายกำหนด ปัจจัยด้านอายุของผู้จำหน่าย และจำนวนผู้จำหน่ายมีผลต่อการส่งเสริมการขายเครื่องดื่มนแอลกอฮอล์ของร้านจำหน่ายเครื่องดื่มนแอลกอฮอล์ ปัจจัยด้านเพศ และจำนวนผู้จำหน่ายมีผลต่อการโฆษณาและแสดงเครื่องหมายการค้าของบริษัทเครื่องดื่มนแอลกอฮอล์ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของทิพย์รัตน์ ธรรมกุล และคณะ (2560) ที่พบปัจจัยด้านเพศ อายุของผู้จำหน่ายมีผลต่อการไม่ปฏิบัติตามพรบ.ควบคุมเครื่องดื่มนแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 แต่ไม่สอดคล้องในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านความรู้กฎหมายฯ และการเคยได้รับการตรวจสอบจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ กับการไม่ปฏิบัติตามพรบ.ควบคุมเครื่องดื่มนแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 ที่ทิพย์รัตน์ ธรรมกุล และคณะ (2560) พบความสัมพันธ์ของปัจจัยดังกล่าวและแตกต่างจากการศึกษาของ Puangsuwan A et al. (2012) ที่ไม่พบความสัมพันธ์ของปัจจัยเพศ อายุของผู้จำหน่าย และจำนวนผู้จำหน่าย กับการปฏิบัติตาม พรบ.ดังกล่าว แต่อย่างไรก็ตาม การศึกษาทั้งสองเรื่องเป็นเพียงการศึกษาเฉพาะจุดจำหน่ายประเภทไม่มีที่นั่งดื่มน ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติตามกฎหมายจึงอาจมีความแตกต่างกันกับร้านประเภทนั่งดื่มน ซึ่งงานวิจัยนี้ได้ศึกษาครอบคลุมไว้

จากผลการศึกษาที่พบว่าปัจจัยด้านอายุผู้จำหน่ายมีผลต่อการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มนแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ของจุดจำหน่ายในเขตพื้นที่โซนนิ่งๆ นั้น ยังสอดคล้องกับการศึกษาของประเทศบราซิล ที่พบว่าอายุผู้จำหน่ายมีผลต่อการปฏิเสธการซื้อ สูงถึง 7 เท่า (Romano, Duailibi, Pinsky, &

Laranjeira, 2007) อย่างไรก็ตามตัวแปรเรื่องอายุผู้จำหน่ายอาจไม่มีความสำคัญมากหากยังไม่มียุทธศาสตร์หรือ
กฎหมายในการจำกัดอายุผู้ขายในอนาคต ดังนั้นประเด็นนี้อาจจะเป็นสิ่งที่ควรพิจารณาต่อไป

การศึกษานี้มีข้อจำกัดเรื่องข้อมูลสัดส่วนของผู้จำหน่ายเพศชาย/หญิง ซึ่งร้านค้าที่มีผู้จำหน่าย
มากกว่า 1 คน นักวิจัยจะเลือกถามเพียง 1 คนที่สมัครใจและสะดวกที่จะให้ข้อมูล และไม่ได้เก็บข้อมูลว่าแต่ละ
ร้านมีผู้จำหน่ายที่เป็นชาย/หญิงกี่คน จึงทำให้ไม่สามารถวิเคราะห์หาสัดส่วนของเพศผู้จำหน่ายที่ช่วยให้อธิบาย
อิทธิพลของปัจจัยด้านเพศผู้จำหน่ายฯ ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น และจากการที่จำนวนจุดจำหน่าย ในเขตโซนนิ่งมีจำนวน
จุดจำหน่ายตามสภาพขอบเขต โซนนิ่งที่แต่ละสถาบันการศึกษาได้กำหนดไว้ ซึ่งบางแห่งมีการกำหนดขอบเขต
ครอบคลุมจำนวนร้านเพียงไม่กี่ร้าน จึงอาจส่งผลให้มีจำนวนจุดจำหน่ายไม่เพียงพอที่จะนำมาวิเคราะห์
ความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระหลายตัว ซึ่งอาจเป็นข้อจำกัดในการสรุปผลการศึกษาในส่วนของปัจจัยที่มี
อิทธิพลต่อการปฏิบัติตามมาตรการ โซนนิ่งในบางปัจจัย แต่หากมีจำนวนจุดจำหน่ายมากขึ้น โดยเฉพาะร้าน
ประเภทนั่งดื่ม อาจทำให้ได้ข้อสรุปเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติตามมาตรการฯ ได้ชัดเจนขึ้น

จากผลการวิเคราะห์ระหว่างตัวแปรต้นซึ่งได้แก่ ความรู้ การรับรู้ ทักษะคิด ความเชื่อมั่นต่อมาตรการ
ทางกฎหมาย กับตัวแปรตาม แล้วพบว่าค่า OR ไม่เรียงลำดับ นั่นคือ มีค่าต่ำ สลับ ค่าสูง มีลักษณะค่าขึ้นลง
เนื่องมาจากความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้น กับตัวแปรตามดังกล่าว มีความสัมพันธ์แบบไม่เป็นเชิงเส้น หรือไม่
เป็นเส้นตรง (non-linearity) ซึ่งได้สะท้อนถึงความเป็นจริงของข้อมูลตามบริบทพื้นที่ หรือลักษณะทาง
ประชากร โดยวิธีการวิเคราะห์เชิงสถิติที่นั่นสามารถแก้ไขข้อมูลดังกล่าวให้มีความสัมพันธ์แบบเชิงเส้นได้ ด้วย
การวิเคราะห์แบบ fractional polynomial ซึ่งให้ปรับเปลี่ยนตัวแปรนั้นๆ ด้วยค่ายกกำลังใดๆ หรือการใช้ค่า
Quartile ในการแบ่งกลุ่ม หรือการ transform ข้อมูลให้มีการกระจายเป็นปกติ ซึ่งผู้วิจัยได้ทดลองวิเคราะห์ด้วย
วิธีต่างๆ ดังกล่าวแล้วพบว่าแต่ละวิธีได้ผลไม่แตกต่างกันมาก แต่กลับทำให้ช่วงของข้อมูลไม่เท่ากันและไม่มี
ทฤษฎีรองรับในการแปลผล นอกจากนี้ยังพบว่าการวิเคราะห์ด้วยเทคนิคดังกล่าวทำให้การแปลผลเกิดความ
ยุ่งยาก อีกทั้งการใช้ค่า cut point ด้วย quartile ในการแบ่งกลุ่มไม่สอดคล้องกับการทบทวนวรรณกรรม หรือ
ทฤษฎีใดๆนี้ ซึ่งอาจทำให้เกิดจัดกลุ่มผิดและทำให้เกิดผลสรุปที่คลาดเคลื่อนได้ (Heinzl H.,2000; Royston P.,
Altman D.G., Sauerbrei W., 2006) สำหรับการแบ่งกลุ่มเพื่อวิเคราะห์บางตัวแปรที่มีลักษณะเป็นตัวแปร
ต่อเนื่อง พบว่าบางกลุ่มมีเหตุการณ์เกิดขึ้นน้อยมากหรือเท่ากับศูนย์ ทำให้ไม่สามารถคำนวณค่า OR ได้

3.การศึกษาพฤติกรรมการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียน นักศึกษาในเขตโซนนิ่งรอบ สถานศึกษา

การศึกษานี้พบว่านักเรียนนักศึกษาที่เคยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ร้อยละ 70.7 และเฉพาะนักศึกษา
ที่มีอายุตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไปเคยดื่มฯ สูงถึงร้อยละ 86.1 ซึ่งเป็นอัตราที่สูงกว่าผลการศึกษาของ Chaiyasong S et al.
(2013) ที่พบนิสิตในมหาวิทยาลัยเคยดื่มฯ อยู่ร้อยละ 74.9 อาจเป็นเพราะการศึกษานี้ได้มีการศึกษาครอบคลุมถึง
นักศึกษาในสถาบันอาชีวศึกษาด้วย จึงมีผลการศึกษาที่ต่างกัน

มีข้อสังเกตว่า สาเหตุ/โอกาสของการดื่มแอลกอฮอล์ ครั้งแรกของนักเรียนนักศึกษาในเขตเมือง
ส่วนใหญ่มีสาเหตุจากการดื่มงานเลี้ยงจบการศึกษา/งานเลี้ยงต่างๆ ที่พบถึงร้อยละ 59.5 ของผู้ที่เคยดื่มทั้งหมด

และพบสาเหตุของการอยากลองเพียง ร้อยละ 8.1 ซึ่งต่างจากการศึกษาที่ผ่านมาของทิพย์รัตน์ ธรรมกุล และคณะ (2557) ซึ่งพบว่าในเยาวชนเขตชนบท ส่วนใหญ่มีสาเหตุการดื่มครั้งแรกมาจากการอยากลอง สูงถึงร้อยละ 71.0 ดังนั้นหากจะป้องกันไม่ให้เกิดเยาวชนนักดื่มหน้าใหม่ในกรณีเขตเมือง จึงควรเน้นไปที่การควบคุมไม่ให้มีการเลี้ยงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในงานเลี้ยงสังสรรค์ในสถานศึกษาเพิ่มมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาคำถามความเห็นของนักเรียนนักศึกษาที่เห็นด้วยระดับมากในเรื่องการประกาศให้มหาวิทยาลัยและอาชีวศึกษาเป็นเขตปลอดแอลกอฮอล์ การห้ามมีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในกิจกรรมต่างๆของมหาวิทยาลัย การห้ามมีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในกิจกรรมต่างๆของมหาวิทยาลัย

จากผลการศึกษาที่พบว่าร้านขายของชำยังเป็นแหล่งที่มีเยาวชนในเขตเมืองไปซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากที่สุด เช่นเดียวกับเขตชนบทตามการศึกษาของทิพย์รัตน์ ธรรมกุล และคณะ(2557) แต่มีความต่างกันตรงที่การเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในร้านมินิมาร์ท/ร้านสะดวกซื้อที่มีเครือข่าย ของเยาวชนในเขตเมืองมีมากกว่าร้อยละ 50.0 ขณะที่เยาวชนเขตชนบทมีเพียงไม่ถึงร้อยละ 4.0 (ทิพย์รัตน์ ธรรมกุล และคณะ, 2557) ดังนั้นการขอความร่วมมือผู้ประกอบการจดทะเบียนเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้ปฏิบัติตามกฎหมายหมายในเขตเมืองกับเขตชนบทจึงอาจต้องมีกลยุทธ์ที่เหมาะสมกับผู้ประกอบการร้านมินิมาร์ท/ร้านสะดวกซื้อ จึงจะได้ผลมากยิ่งขึ้น

นอกจากนั้นยังพบว่านักเรียนนักศึกษาร้อยละ 59.0 เคยได้ยื่นมาตรการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของสถานศึกษา และมีเพียงร้อยละ 22.7 เคยรับรู้เรื่องมาตรการจัดเขตโซนนิ่งรอบสถานศึกษาหรือมาตรการควบคุมการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตามประกาศหรือการประชาสัมพันธ์จากผู้บริหารสถานศึกษา หรืออาจารย์ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการประชาสัมพันธ์มาตรการฯ ในระดับสถานศึกษายังมีอยู่น้อย การส่งเสริมให้ทางสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ช่วยกันรณรงค์ประชาสัมพันธ์และสร้างกระแสอย่างต่อเนื่อง อาจทำให้นักศึกษามีการเข้าใจในมาตรการ เกิดความตระหนักต่อปัญหาและปฏิบัติตามมาตรการควบคุมการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษามากขึ้นได้

นักเรียนนักศึกษา ในเขตเมืองตามการศึกษานี้มีระดับความรู้เกี่ยวกับกฎหมายด้านการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในระดับที่ดีกว่าเขตชนบทตามการศึกษาของทิพย์รัตน์ ธรรมกุลและคณะ (2557) โดยประเด็นความรู้ที่นักเรียนนักศึกษาตอบถูกน้อยที่สุดหรือเข้าใจผิดมากที่สุดลำดับแรกๆ คือเรื่องเวลาการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การห้ามขายหรือดื่มได้ในบับน้ำมัน สำหรับประเด็นความรู้ที่นักเรียนนักศึกษาไม่ทราบมากที่สุด ลำดับแรกๆ คือ การห้ามแสดงภาพสินค้าหรือบรรจุภัณฑ์ของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การห้ามโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การโฆษณาหรือประชาสัมพันธ์เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ให้กระทำได้เฉพาะในลักษณะให้ข้อมูลข่าวสารและความรู้เชิงสร้างสรรค์สังคม การห้ามการส่งเสริมการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในรูปแบบต่างๆ เช่น การลด แลก แจก แถม ขายพ่วง ขายโดยเครื่องอัตโนมัติ เป็นต้น ดังนั้นการประชาสัมพันธ์และให้ความรู้กับกลุ่มนักเรียนนักศึกษาจึงควรมีเน้นเรื่องดังที่กล่าวมาข้างต้นมากยิ่งขึ้น

ข้อคำถามเกี่ยวกับความรู้ด้านกฎหมายฯ ในเครื่องมือการวิจัยนี้ มีการถามคำถามในลักษณะการใช้คำสลับกันไปมา เช่น คำว่า “ห้าม ...” / “อนุญาต ...” เนื่องจากผู้วิจัยคำนึงถึงเรื่องอำนาจจำแนกและความยากง่ายในการวัดความรู้ จึงใช้หลักการว่า “คำถามวัดความรู้ต้องมีคำถามที่ผิดและถูก สลับกันไป อย่างละเท่า ๆ กัน เพื่อมิ

ให้ผู้ตอบเดาถูก นั่นคือต้องมีคำตอบประเภทหลอกไว้ด้วย” (ปฏิมา มั่นศิลป์, 2553) ดังนั้นหากมีผู้ใดสนใจจะนำเครื่องมือไปใช้ อาจต้องระมัดระวังในประเด็นดังกล่าว

4. การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการซื้อเครื่องดื่มนแอลกอฮอล์ของนักศึกษา บริเวณรอบสถานศึกษา

จากการที่ควบคุมตัวแปรที่มีอิทธิพลร่วมในทางสถิติแล้วพบว่า กลุ่มนักเรียนนักศึกษามากขึ้นก็จะมีโอกาสซื้อเครื่องดื่มนแอลกอฮอล์ บริเวณรอบสถานศึกษาเพิ่มขึ้น ดังนั้นการจำกัดเรื่องอายุในการซื้อเครื่องดื่มน จึงยังมีอิทธิพลต่อการเข้าถึงเครื่องดื่มนของนักเรียนนักศึกษา รวมทั้งนักเรียนนักศึกษาที่มีทัศนคติที่ดีต่อมาตรการกำหนดเขตพื้นที่รอบสถานศึกษาและพบ.ควบคุมเครื่องดื่มนแอลกอฮอล์จะมีโอกาสซื้อเครื่องดื่มนแอลกอฮอล์ บริเวณรอบสถานศึกษาลดลง ซึ่งการรณรงค์ให้นักเรียนนักศึกษาเกิดความตระหนักและสร้างทัศนคติต่อกฎหมายและมาตรการควบคุมเครื่องดื่มนแอลกอฮอล์ จึงเป็นสิ่งที่จำเป็น

ส่วนผลการศึกษาที่ระบุว่านักเรียนนักศึกษาที่เคยได้ยื่นมาตรการควบคุมเครื่องดื่มนแอลกอฮอล์ของสถานศึกษาจะมีโอกาสซื้อเครื่องดื่มนแอลกอฮอล์ บริเวณรอบสถานศึกษามากขึ้นนั้น หากพิจารณาแล้วมีความสอดคล้องกับข้อมูลที่แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างที่เคยได้ยื่นมาตรการฯ และเคยซื้อเครื่องดื่มนแอลกอฮอล์ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่เรียนในระดับมหาวิทยาลัยซึ่งมีอายุ 20 ปีขึ้นไปแล้ว รวมทั้งส่วนใหญ่ก็เคยซื้อเครื่องดื่มนแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษาในช่วงที่มีการกำหนดเขต โชนนิงแล้วด้วย ทำให้สัดส่วนของผู้ที่เคยซื้อเครื่องดื่มนแอลกอฮอล์ในกลุ่มที่เคยได้ยื่นมาตรการฯจึงมีสูงกว่ากลุ่มที่ไม่เคยได้ยื่นมาตรการฯ แต่อย่างไรก็ตามรูปแบบการศึกษานี้เป็นแบบภาคตัดขวาง จึงบอกไม่ได้ว่าปัจจัยใดเป็นเหตุเป็นผลที่แท้จริง หากต้องการข้อสรุปที่ชัดเจนขึ้นควรต้องมีการศึกษาเพิ่มเติมต่อไป รวมถึงตัวแปรอื่นๆ ที่ผลการวิเคราะห์แบบ Bivariate พบความสัมพันธ์ในทางสถิติระหว่างตัวแปรอิสระซึ่งได้แก่ เพศ ระดับการศึกษาปัจจุบัน และความเชื่อมั่นต่อผู้บังคับใช้กฎหมายควบคุมเครื่องดื่มนแอลกอฮอล์ในเขตพื้นที่ โชนนิงรอบสถานศึกษา และตัวแปรตามในเรื่องการซื้อเครื่องดื่มนแอลกอฮอล์ในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา แต่เมื่อควบคุมอิทธิพลด้วยวิธีการทางสถิติแล้ว กลับทำให้ไม่ได้ข้อสรุปว่าเป็นปัจจัยดังกล่าวมีอิทธิพลหรือไม่ จึงควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเพื่อหาข้อสรุปในประเด็นดังกล่าวต่อไปเช่นกัน

5. การประเมินกระบวนการและผลลัพธ์ของเจ้าหน้าที่ฝ่ายรัฐ ในการกำกับให้จุดจำหน่ายเครื่องดื่มนแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษาปฏิบัติตามมาตรการกำหนดเขตพื้นที่ โชนนิง

จากความเห็นของเจ้าหน้าที่รัฐที่ระบุว่ามาตรการ โชนนิงรอบสถานศึกษาเป็นเพียงคำสั่งของรัฐบาลชุดปัจจุบัน หากมีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลอาจมีการยกเลิกมาตรการหรือเขต โชนนิง และร้านค้าจะกลับมาปฏิบัติเหมือนก่อนที่เคยมีมาตรการฯ จึงอาจเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นว่าการผู้ปฏิบัติงานยังไม่มั่นใจในเรื่องกฎหมายที่จะส่งผลถึงความยั่งยืนในการบังคับใช้หรือไม่ แต่ถึงอย่างไรเจ้าหน้าที่รัฐยังมีทัศนคติที่ดีต่อคำสั่งของรัฐบาลดังกล่าวที่ต้องการเป็นกฎหมายที่มีความชัดเจน เสมอภาค และประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรับทราบ โดยทั่วกันและมีส่วนร่วมจากหลายภาคส่วนมากขึ้น ดังนั้นหากมีการขับเคลื่อนเรื่องการพัฒนาข้อกฎหมายและการบังคับใช้มาตรการ โชนนิงให้มีความชัดเจนและเข้มข้นขึ้น ย่อมทำให้จะทำให้เกิดความต่อเนื่อง และเป็นมาตรการที่จะสามารถควบคุมการเข้าถึงเครื่องดื่มนแอลกอฮอล์ของเยาวชนได้จริง

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

สถานการณ์การจำหน่ายเครื่องดัดผมแอลกอฮอล์ของจุดจำหน่ายในเขตโซนนิ่งรอบสถานศึกษา ของเขตเมืองหรือเขตเทศบาลนคร มีข้อสรุปที่สำคัญดังนี้

การทดลองซื้อเครื่องดัดผมแอลกอฮอล์ทั้งร้านประเภทนั่งดัดผมและร้านประเภทไม่มีที่นั่งดัดผม โดยอาสาสมัครซื้อที่ลูกค้าวัยเยาวชนอายุต่ำกว่า 20 ปี สามารถทดลองซื้อสำเร็จร้อยละ 99.1 ผู้จำหน่ายไม่มีการสอบถามอายุผู้ซื้อ ร้อยละ 78.0 และการทดลองซื้อในช่วงเวลาห้ามจำหน่ายตามกฎหมายกำหนด พบความสำเร็จในการทดลองซื้อ ร้อยละ 71.6 พบร้านที่มีใบอนุญาตจำหน่ายเครื่องดัดผมแอลกอฮอล์ในเขตโซนนิ่งรอบสถานศึกษา ร้อยละ 74.3 มีผู้จำหน่ายที่ไม่ผ่านการการอบรมเกี่ยวกับกฎระเบียบการขายเครื่องดัดผมแอลกอฮอล์ ร้อยละ 67.3 การเคยได้รับการตรวจสอบโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ ร้อยละ 56.4

จุดจำหน่ายในเขตโซนนิ่งที่มีการติดป้ายหรือพบอุปกรณ์โฆษณาเครื่องดัดผมแอลกอฮอล์หรือแสดงชื่อเครื่องหมายของเครื่องดัดผมแอลกอฮอล์ในร้านหรือหน้าร้าน ร้อยละ 22.9 มีการติดป้ายหรือพบอุปกรณ์โฆษณาให้ซื้อเครื่องดัดผมด้วยการลด-แลก-แจก-แถม ซึ่งรางวัลในร้านหรือหน้าร้าน ร้อยละ 3.7

การจำหน่ายเครื่องดัดผมแอลกอฮอล์ของจุดจำหน่ายในเขตโซนนิ่งฯ ในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมา พบว่าร้านค้าได้ขายเครื่องดัดผมแอลกอฮอล์ให้เยาวชนที่อายุต่ำกว่า 20 ปี ร้อยละ 10.9 มีการจำหน่ายในช่วงเวลาห้ามขายสูงสุดคือเวลา 14.00-17.00 น. ร้อยละ 51.5 และในรอบ 1 ปีมีการจำหน่ายเครื่องดัดผมแอลกอฮอล์ในวันสำคัญสูงสุดคือวันมาฆบูชา ร้อยละ 10.9

สำหรับการรับรู้มาตรการกำหนดเขตพื้นที่รอบสถานศึกษาและพรบ.ควบคุมเครื่องดัดผมแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 ของผู้จำหน่ายเครื่องดัดผมแอลกอฮอล์ และนักเรียนนักศึกษาในเขตพื้นที่โซนนิ่งรอบสถานศึกษาในระดับดี ร้อยละ 35.6 และร้อยละ 24.9 ตามลำดับ ความรู้ที่ผู้จำหน่ายเข้าใจผิดมากที่สุดในการศึกษานี้คือ เวลาในการขายเครื่องดัดผมแอลกอฮอล์ ได้ และการไม่อนุญาตให้ดัดผมได้ในสวนสาธารณะของรัฐ/ราชการ

ในส่วนปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดัดผมแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ของจุดจำหน่ายในเขตพื้นที่โซนนิ่งรอบสถานศึกษา สามารถสรุปได้ดังนี้

- 1.ปัจจัยด้านอายุของผู้จำหน่ายและจำนวนผู้จำหน่ายมีผลต่อการส่งเสริมการขายเครื่องดัดผมแอลกอฮอล์ของร้านจำหน่ายเครื่องดัดผมแอลกอฮอล์
- 2.ปัจจัยด้านเพศ และจำนวนผู้จำหน่ายมีผลต่อการโฆษณาและแสดงเครื่องหมายการค้าของบริษัทเครื่องดัดผมแอลกอฮอล์
- 3.ปัจจัยด้านอายุของผู้จำหน่ายมีผลต่อการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดัดผมแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ของจุดจำหน่ายในเขตพื้นที่โซนนิ่งฯ เรื่องการจำหน่ายตามช่วงเวลาที่กฎหมายกำหนด

การศึกษาพฤติกรรมการเข้าถึงเครื่องดัดผมแอลกอฮอล์ของนักเรียน นักศึกษาในเขตโซนนิ่งรอบสถานศึกษา พบว่านักเรียนนักศึกษาที่เคยดัดผมเครื่องดัดผมแอลกอฮอล์ ร้อยละ 70.7 สาเหตุ/โอกาสของการดัดผมแอลกอฮอล์ ครั้งแรกของนักเรียนนักศึกษา ส่วนใหญ่จากการดัดผมงานเลี้ยงจบการศึกษา/งานเลี้ยงต่างๆ ที่พบถึง ร้อยละ 59.5 ร้านขายของชำยังเป็นแหล่งที่มีเยาวชนไปซื้อเครื่องดัดผมแอลกอฮอล์มากที่สุด และมากกว่าครั้งที่

นักเรียนนักศึกษา มีการซื้อเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์บริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา/เขตโซนนิ่งในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา (ร้อยละ 59.0)

นักเรียนนักศึกษา เห็นด้วยระดับมากในเรื่องการประกาศให้มหาวิทยาลัยและอาชีวศึกษาเป็นเขตปลอดแอลกอฮอล์ การห้ามมีเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ในกิจกรรมต่างๆของมหาวิทยาลัย การห้ามมีเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ในกิจกรรมต่างๆของมหาวิทยาลัย

ปัจจัยด้านอายุของนักเรียนนักศึกษา ทักษะคิดและการเคยได้ยื่นมาตรการควบคุมเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ของสถานศึกษาของนักเรียนนักศึกษามีผลต่อการซื้อเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ของนักศึกษา บริเวณรอบสถานศึกษา

กระบวนการและผลลัพธ์ในการกำกับให้จุดจำหน่ายเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษาปฏิบัติตามมาตรการกำหนดเขตพื้นที่โซนนิ่งของเจ้าหน้าที่ฝ่ายรัฐ เขตโซนนิ่งในเขตเมืองนี้ ได้ใช้การออกสุ่มตรวจร่วมกันจากหลายหน่วยงาน เดือนละ 1-4 ครั้ง โดยฝ่ายปกครองเป็นเจ้าภาพหลัก ที่ผ่านมามีส่วนน้อยที่กระทำผิด และไม่มีผู้กล้าแจ้งความ ผู้กระทำผิดครั้งแรกได้ตัดเตือน หลังจากทำผิดซ้ำได้เสนอให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งปิดสถานประกอบการนั้น ที่ผ่านมามีสั่งปิดสถานประกอบการในเขตโซนนิ่งจำนวน 1 แห่ง มีข้อเสนอแนะจากเจ้าหน้าที่ของรัฐที่สำคัญคือ ควรทบทวนระเบียบ ความชัดเจนในการกำหนด Zoning และประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึง เนื่องจากร้านส่วนใหญ่ยังไม่ทราบว่าร้านของตนอยู่ในเขตโซนนิ่ง

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. จากผลการทดลองซื้อเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์มีแนวโน้มการปฏิบัติตามพรบ.ควบคุมเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ของผู้จำหน่ายในเขตโซนนิ่งรอบสถานศึกษาดีขึ้นเมื่อเทียบกับการศึกษาที่ผ่านๆ มาก่อนหน้าที่จะมีมาตรการกำหนดเขตโซนนิ่งรอบสถานศึกษา ประกอบกับทุกภาคส่วนเริ่มมีทัศนคติที่ดีต่อมาตรการโซนนิ่ง และเห็นด้วยที่จะให้มีการถือปฏิบัติต่อนั้น จึงควรมีการพัฒนาข้อกฎหมายและการบังคับใช้ให้มีความชัดเจนและถือปฏิบัติให้เข้มข้นต่อเนื่องไป

2. จากการที่อายุผู้จำหน่ายมีผลต่อการปฏิบัติตามพรบ.ควบคุมเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ พ.ศ.2561 ในเขตโซนนิ่งรอบสถานศึกษา ดังนั้นการพิจารณาออกนโยบายกำหนดอายุผู้ขายจึงเป็นสิ่งที่ทำทนายและอาจจะช่วยลดโอกาสเข้าถึงเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ของเยาวชน รอบสถานศึกษาได้ต่อไป

3. จากการที่ปัจจัยเรื่องการเคยได้ยื่นมาตรการควบคุมเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ของสถานศึกษาและทัศนคติต่อมาตรการกำหนดเขตพื้นที่รอบสถานศึกษา และ พรบ.ควบคุมเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 มีอิทธิพลต่อการเข้าถึงเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษาของนักเรียนนักศึกษานั้น จึงจำเป็นที่หลายฝ่าย โดยเฉพาะสถานศึกษาจะต้องรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้นักเรียนนักศึกษาในเขตของตนมีการรับรู้ ตระหนัก และเข้าใจอย่างถูกต้อง อันจะนำไปสู่การปฏิบัติตามพรบ.และมาตรการนี้ดียิ่งขึ้นได้ต่อไป

ข้อเสนอแนะเชิงในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาพัฒนารูปแบบการดำเนินมาตรการกำหนดโซนนิ่งรอบสถานศึกษาให้มีความเหมาะสมตามบริบทพื้นที่
2. ควรศึกษาพัฒนาเทคโนโลยีการเฝ้าระวัง ป้องกันการกระทำผิด พรบ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเขต โซนนิ่งรอบสถานศึกษา เพื่อให้ประชาชนและภาคส่วนต่างๆ สามารถมีส่วนร่วมมากขึ้น
3. ควรมีวิจัยสำรวจและขยายพื้นที่เพิ่มจุดจำหน่ายในการทดลองชื่อมากขึ้น เพื่อให้ได้ข้อมูลสรุปการปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติตามกฎหมายได้ดียิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- กนิษฐา ไทยกกล้า. (2550). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสถานที่จำหน่ายและพฤติกรรม การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของผู้บริโภค. ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา. Retrieved from <http://kb.hsri.or.th/dspace/handle/11228/2787>.
- กนิษฐา ไทยกกล้า. (2560). โชนนึ่งจุดจำหน่ายรอบมหาวิทยาลัยในเชียงใหม่หลังการประกาศสง.เชียงใหม่: สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2558). ข้อมูลจำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ณ วันที่ 6 พฤศจิกายน 2558. เข้าถึงได้ที่: <http://www.dla.go.th/work/abt/>. เมื่อ 20 กุมภาพันธ์ 2560.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). ข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา. Retrieved September 14, 2017, from http://www.moe.go.th/data_stat/
- “คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 22/ 2558” (2558, 23 กรกฎาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 132 ตอนพิเศษ 171 ง. หน้า 7-11.
- “คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 46/ 2559” (2559, 31 กรกฎาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 133 ตอนพิเศษ 169 ง. หน้า 4-5.
- จรัญ โฆษณานันท์. (2552). นิติปรัชญา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ดิเรก ควรสมาคม. (2557). มาตรการและการบังคับใช้พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ. ศ. 2551: กรณีศึกษาในอำเภอเมือง เชียงใหม่. วารสารนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร: Naresuan University Law Journal, 6(1), 53-76.
- คุษฎี आयुวัฒน์ วนิชชา ณรงค์ชัย. (2555). การประเมินผลการบังคับใช้กฎหมายตาม พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์พ.ศ. 2551 ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (จังหวัดอุดรธานี และจังหวัดขอนแก่น) กรณีผู้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์. วารสารวิจัยสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 5(1), 55-68.
- ทักษพล ธรรมรังสี (บรรณาธิการ). (2556). สถานการณ์การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และผลกระทบในประเทศไทย ปี 2556. ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา สำนักงานพัฒนานโยบายสุขภาพระหว่างประเทศ กระทรวงสาธารณสุข.
- ทิพย์รัตน์ ธรรมกุล ชีระวุธ ธรรมกุล, ไพโรจน์ พรหมพันธุ์, นิยม ไกรบุญ, อรณิชา เบลล์, พรรณรัตน์ เป็นสุข. (2557). รายงานผลการศึกษาวิจัยเรื่องประยุกต์ Logic Model ในการพัฒนารูปแบบการดำเนินงานป้องกันและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเยาวชน ในเขตพื้นที่เครือข่ายบริการที่ 9 นครชัยบุรินทร์ ระยะที่ 1. สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 5 นครราชสีมา.
- ทิพย์รัตน์ ธรรมกุล, ชีระวุธ ธรรมกุล, ไพโรจน์ พรหมพันธุ์, นิยม ไกรบุญ, อรณิชา เบลล์. (2557). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเยาวชนพื้นที่ชนบท. วารสารวิชาการ สคร 5, 20(2), 5-18.

- ทิพย์รัตน์ ธรรมกุล ชีระวุธ ธรรมกุล ไพโรจน์ พรหมพันธุ์ อรุณิชา เบลล์ สุรางคณา แสงผล ศรีเพชร มหามาตย์. (2560). ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ของร้านจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แบบไม่มีที่นั่งดื่มในพื้นที่เสี่ยงสูง. สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 9 นครราชสีมา, กรมควบคุมโรค.
- นพพล วรรณิกา. (2559). การกระจายตัวและความหนาแน่นของจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยรอบมหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานครและพื้นที่ใกล้เคียงกรณีศึกษาเปรียบเทียบการกระจายตัวจุดจำหน่ายปี 2552 ปี 2557 และปี 2559. ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา: หน่วยระบาดวิทยา คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- นพพล วิทย์วรวงศ์ สมทิพ วัฒนพงษ์วานิช กมลนันทน์ มีถาวร พงศกร เรืองเดชขจร. (2559). นโยบายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประเทศไทยในรอบ 5P. ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เดือนตุลา.
- นฤพนธ์ ทรงพระ. (2558). การประเมินผลการยอมรับมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตาม พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 : ศึกษากรณี กรุงเทพมหานคร. นนทบุรี: สำนักคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ กรมควบคุมโรค.
- นวลตา อากัปกะกุล, ศิริรัตน์ โกศลวัฒน์, เยาวณี จรุงศักดิ์. (2557) พฤติกรรมการจำหน่ายสุราของร้านจำหน่ายสุรา รอบมหาวิทยาลัยของรัฐ. พุทธชินราชเวชสาร, 31(1), 35-44.
- นวลตา อากัปกะกุล, ศิริรัตน์ โกศลวัฒน์, เยาวณี จรุงศักดิ์, อรพิน ประสูทธิชัย. (2557). มาตรการเพื่อการลดปัญหาแอลกอฮอล์ ในชุมชนพหุวัฒนธรรม กรณีศึกษา อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา. วารสารสาธารณสุขศาสตร์, 44(2), 148-161.
- นิอร ทิพย์ดวงดี. (2557). คุณลักษณะของผู้จำหน่ายและปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการประกอบธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเขตกรุงเทพมหานคร.
- บริษัท กลุ่มแอดวานซ์ รีเสิร์ช จำกัด. (2559). ผลการสำรวจความคิดเห็นของประชาชน ต่อพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ประจำปี พ.ศ. 2559. บริษัท กลุ่มแอดวานซ์ รีเสิร์ช จำกัด.
- บัณฑิต ศรีไพศาล. (2550). การควบคุมปัญหาแอลกอฮอล์ เอกสารวิชาการประกอบการพิจารณาพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : Soda Studio Creation & Publishing.
- บุญทริกา บุญไชยแสน, ศิริพร หงษ์ทะนี, ศิรินันท์ ปะนะภูเต, นันทนัช ตั้งจตุร โสภณ. (2555). การเข้าถึงแอลกอฮอล์การรับรู้ และการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 ของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคามและ ผู้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบเขตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม. เกษศาสตร์บัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ปฏิมา มั่นศิลป์. (2553). คู่มือการสร้างแบบสอบถามงานวิจัยทางสังคมของชุมชนในป่าชายเลน. เอกสารวิชาการ, กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง.
- “ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง กำหนดสถานที่หรือบริเวณห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษา พ.ศ. 2558” (2558, 22 ตุลาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 132 ตอนพิเศษ 263 ง. หน้า 14.

- “ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง กำหนดเวลาห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2558” (2558, 22 มกราคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 132 ตอนพิเศษ 18 ง. หน้า 2.
- พงษ์เดช สารการ. (2552). การประเมินผลพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานี. ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา (ศวส.)
- พรรณปพร ลีวิโรจน์, ประกายทิพย์ พิชัย, ภูริทัต สิงหเสม, จุฑารัตน์ รุ่งจำรัส. (2559). การยอมรับและการพัฒนา นโยบายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยธนบุรี (Journal of thonburi University), 10(22), 28-39.
- พิชามนต์ ชาญสุไชย. (2557). การศึกษาผู้ใช้บริการในเขตกรุงเทพมหานคร ที่เปิดรับสื่อเกี่ยวกับการ รณรงค์ไม่ ไรซ์แอลกอฮอล์ ณ จุดขายของร้าน 7-Eleven.
- ราชบัณฑิตยสถาน. 2525. ราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525. กรุงเทพฯ : ราชบัณฑิตยสถาน.
- วิระชัย รุ่งรวยศรี. (2553). ผลของมาตรการควบคุมเครื่องดื่มที่มีส่วนผสมของแอลกอฮอล์ต่อพฤติกรรมการดื่ม เครื่องดื่มที่มีส่วนผสมของแอลกอฮอล์ในกลุ่มวัยแรงงาน อำเภอพนม จังหวัดสุราษฎร์ธานี [วิทยานิพนธ์ปริญญาสาธาณสุขศาสตรมหาบัณฑิต]. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วุฒิพงศ์ ภัคดีกุล. 2553. การพัฒนาตัวแบบแก้ไขปัญหาการละเมิดกฎหมายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชน (ปรัชญาคุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ศรีรัช ลอยสมุทร. (2557). การศึกษาผลกระทบของโฆษณาเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ทางโทรทัศน์และปัญหา ทางด้านกฎหมาย. ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา.
- ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา. (2017). Fact sheet “ร้านเหล้ารอบสถานศึกษา สถานการณ์ ปัญหา สู่แนวทางแก้ไขที่ เหมาะสม”. Retrieved August 30, 2017, from <http://cas.or.th/2017/2292>
- ศูนย์อำนวยการประสานกำกับติดตามผลการดำเนินงานคำสั่งหัวหน้า คสช.ที่ 22/2558 คอ.กต. (2559). ประชุม ติดตามผลการดำเนินการตามคำสั่งคสช. ที่ 22/2558 ครั้งที่ 3/2559. Retrieved September 3, 2017, from: <http://www7.djop.go.th/webcenter/index.php?name=news&file=readnews&id=20>
- ศูนย์อำนวยการประสานกำกับติดตามผลการดำเนินงานคำสั่งหัวหน้า คสช.ที่ 22/2558 คอ.กต. (2559). ประชุม ติดตามผลการดำเนินการตามคำสั่งคสช. ที่ 22/2558 ครั้งที่ 1/2560. Retrieved September 3, 2017, from: <http://www7.djop.go.th/webcenter/index.php?name=news&file=readnews&id=48>
- สุรศักดิ์ ไชยสงค์ กัณณพนธ์ ภัคดีเศรษฐกุล ทักษพล ธรรมรังสี. (2556). รายงานสถานการณ์การบริโภค เครื่องดื่มแอลกอฮอล์รายจังหวัด พ.ศ. 2554 (Provincial Alcohol Report 2011). ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา นนทบุรี: บริษัท เดอะ กราฟิโก ซิสเต็มส์ จำกัด.
- สำนักคณะกรรมการการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ กรมควบคุมโรค. (2558). พระราชบัญญัติควบคุม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551. สำนักคณะกรรมการการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ กรมควบคุม โรค.

- สำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ กรมควบคุมโรค. (2559). การประเมินผลครึ่งแผนยุทธศาสตร์นโยบายแอลกอฮอล์ระดับชาติ พ.ศ.2554-2558. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์อักษรกราฟฟิค แอนด์ดีไซน์.
- สำนักงานคณะกรรมการการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์. (ม.ป.ป.). แนวทางการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษา. สำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ กรมควบคุมโรค.
- สำนักงานคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ กรมควบคุมโรค. (2559). ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการพัฒนาป้องกันควบคุมโรคในเมืองใหญ่ (Big City). สำนักงานคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ กรมควบคุมโรค.
- อัครเดช มณีภาค. (2554). ปัญหาการบังคับใช้มาตรการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บริเวณรอบสถานศึกษา. วารสารจันทร์เกษมสาร (Journal of Chandrakasemsarn), 32(17), 37-38.
- Bloom BS. (1971). Handbook on formation and Summative Evaluation of Student Learning. New York: McGraw-Hill Book Company.
- Chaiyasong S, Boonchaisaen B, Hongthani S, Panapute S, Tangjaturasopon N. Perception and Compliance with Alcohol Control Laws of Alcohol Retailers around Mahasarakham University Khamriang Campus. J Sci J Conf No 9. 2013:237-44.
- Heinzl, H. (2000). Using SAS to calculate the Kent and O'Quigley measure of dependence for Cox proportional hazards regression model. Computer methods and programs in biomedicine, 63(1), 71-76.
- Hsieh YF. Sample Size Tables for Logistic Regression. Statistics in Medicine. 1989; 8:795-802.
- Huckle, T., Huakau, J., Sweetsur, P. (2008). Density of alcohol outlets and teenage drinking: Living in an alcogenic environment is associated with higher consumption in a metropolitan setting. Addiction 103. 1614-1621.
- Ngamjarus C., Chongsuvivatwong V. (2014). N4Studies: Sample size and power calculations for iOS. The Royal Golden Jubilee Ph.D. Program – The Thailand Research Fund&Prince of Songkla University.
- Potjanamart, C., Pongnil, M., & Kithathong, S. (2014). Patterns of Alcohol Consumption Among Students in the Northern Universities. Journal of Nursing Science and Health, 37(4), 66-73.
- Puangsuwan A, Phakdeesetakun K, Thamarangsi T, Chaiyasong S. Compliance of off-premise alcohol retailers with the Minimum purchase age law. From: <http://www.searo.who.int/publications/journals/seajph/whoseajphv1n4p412.pdf> [Internet]. 2012 Oct [cited 2015 Mar 13]; Available from: <http://imsear.hellis.org/handle/123456789/147162>.
- RTV9. (2559). รายงานผลการดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรี เรื่อง มาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการแข่งรถยนต์และรถจักรยานยนต์ในทาง และการควบคุมสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ. Retrieved September 3, 2017, from: <http://www.ryt9.com/s/cabt/2368191>

Royston, P., Altman, D. G., & Sauerbrei, W. (2006). Dichotomizing continuous predictors in multiple regression: a bad idea. *Statistics in medicine*, 25(1), 127-141.

Tom R. Tyler. (1990). Why do people obey the law, 1990. Available from: <http://www.des.ucdavis.edu/Faculty/Sabatier/Tyler1990.pdf>.

Wayne W., D. (1995). *Biostatistics: A foundation of analysis in the health sciences* (6th ed.). John Wiley&Sons, Inc., 180. 20.

World Health Organization. (2014). Global status report on alcohol and health 2014, http://www.who.int/iris/bitstream/10665/112736/1/9789240692763_eng.pdf.

ภาคผนวก

ขั้นตอนการดำเนินงาน/แผนการดำเนินงาน

ตารางที่ 35 ขั้นตอนการดำเนินงาน/แผนการดำเนินงาน (ธันวาคม 2560 – มิถุนายน 2561)

กิจกรรม	ระยะเวลาดำเนินการ (เดือน)						
	เดือน1	เดือน2	เดือน3	เดือน4	เดือน5	เดือน6	เดือน7
1.ประชุมทีมวิจัย ประชาสัมพันธ์ และคัดเลือกอาสาสมัครผู้เก็บข้อมูล	/	/					
2.ทดสอบเครื่องมือและการเก็บรวบรวมข้อมูลในพื้นที่อื่นที่ไม่ใช่พื้นที่วิจัย จำนวนอย่างน้อย 30 ตัวอย่าง และพัฒนาเครื่องมือ		/					
3.ลงพื้นที่จัดทำแผนที่ร้านค้า และแผนเดินทาง			/				
4.ชักชวนอาสาสมัครผู้เก็บข้อมูล			/				
5.ดำเนินการเก็บข้อมูล ทดลองซื้อ (ประเด็นจำหน่ายให้เยาวชน)			/	/			
6.ดำเนินการเก็บข้อมูล ทดลองซื้อ (ประเด็นจำหน่ายผิวดเวลา)				/	/		
7. ดำเนินการขอคำยินยอมและเก็บข้อมูล ผู้จำหน่ายในเขตพื้นที่รอบสถานศึกษา				/	/		
8. ดำเนินการขอคำยินยอมและเก็บข้อมูลนักศึกษาในสถานศึกษา				/	/		
9. ดำเนินการขอคำยินยอมและเก็บข้อมูลเจ้าหน้าที่ตามหน่วยงานในพื้นที่					/	/	/
10. วิเคราะห์ สรุปผลการวิจัย และเขียนรายงานการวิจัย คำตอบแทนผู้ช่วยวิจัย และคำดำเนินการขอพิจารณาจริยธรรม							/

เครื่องมือการวิจัย

แบบสอบถามผู้จำหน่ายเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ (ID.....)

คำชี้แจง กรุณาใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในวงช่องสี่เหลี่ยม หน้าคำตอบซึ่งตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด โดยเลือกตอบเพียงคำตอบเดียว หรือ เติมข้อความลงในช่องว่างตามความเป็นจริง

1. เพศ 1) ชาย 2) หญิง
2. ปัจจุบันท่านมีอายุปี
3. ระดับการศึกษาสูงสุดของท่าน
 1) ไม่ได้เรียนหนังสือ 2) ระดับชั้นประถมศึกษา
 3) ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 4) ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.
 5) ระดับอนุปริญญา/ปวส. 6) ระดับปริญญาตรี 7) สูงกว่าปริญญาตรี
4. ร้านนี้เปิดจำหน่ายสินค้ามานาน.....ปี
5. ร้านนี้มีการจำหน่ายเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์มานาน.....ปี
6. ประเภทจุดจำหน่าย
 1.ร้านโชห่วย/ร้านขายของชำ 2.มินิมาร์ท/ร้านสะดวกซื้อที่มีเครื่องดื่ม
 3. แบบร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ 4.ร้านขายส่ง
 5.ร้านอาหาร 6.สถานบันเทิงประเภท.....
 7.อื่นๆ ระบุ.....
7. ร้านของคุณมีใบอนุญาตจำหน่ายเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์หรือไม่?
 1.ไม่มี 2.มี ประเภท(ประเภท1-7) และ/มีใบอนุญาตอื่นๆ ระบุ.....

8. สถานะของผู้จำหน่าย
 1.เจ้าของร้าน 2.ผู้จำหน่ายประจำแต่ไม่ใช่เจ้าของ 3. อื่นๆระบุ.....
- 9.จำนวนผู้จำหน่ายในร้านทั้งหมด.....คน (ทั้งที่อยู่และไม่อยู่)
- 10.ท่านเคยผ่านการอบรมเกี่ยวกับกฎระเบียบการขายเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์

1. ไม่เคย 2. เคยจำนวน.....ครั้ง อบรมที่.....

11. ในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมาคุณเคยขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้กับ

- คนที่อายุน้อยที่สุด คืออายุประมาณ.....ปี
- คนเฒ่ามากหรือไม่รู้สถิติ จำนวน.....คน

12. ในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมาคุณเคยขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเวลาต่อไปนี้หรือไม่ (กา / ในช่องขายหรือไม่ขาย)

เวลา	ขาย	ไม่ขาย
00.01-06.00 น.		
06.01-11.00 น.		
11.01-14.00 น.		
14.01-17.00 น.		
17.01-24.00 น.		

13. ในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา คุณเคยขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในวันต่างๆ ต่อไปนี้หรือไม่ (กา / ในช่องขายหรือไม่ขาย)

วัน	ขาย	ไม่ขาย
วันมาฆบูชา		
วันวิสาขบูชา		
วันอาสาฬหบูชา		
วันเข้าพรรษา		
วันออกพรรษา		

14. จงทำเครื่องหมาย / ในช่อง ตามความคิดของท่าน

ข้อ	ข้อความ/เนื้อหาในพระราชบัญญัติ	ใช่	ไม่ใช่	ไม่ทราบ
1	ห้ามดื่มๆ ในโรงพยาบาล สถานบริการสาธารณสุขของรัฐ			
2	ห้ามดื่มๆ ในวัด ศาสนสถาน			
3	ห้ามดื่มๆ ในโรงเรียน/สถานศึกษา			
4	ห้ามดื่มๆ ในสถานที่ราชการ			
5	อนุญาตให้ดื่มได้ในบิมน้ำมัน			
6	อนุญาตให้ดื่มได้ในสวนสาธารณะของทางรัฐ/ราชการ			
7	ห้ามขายๆ ในโรงพยาบาล สถานบริการสาธารณสุขของรัฐ			
8	ห้ามขายๆ ในวัด ศาสนสถาน			
9	ห้ามขายๆ ในโรงเรียน/สถานศึกษา			
10	ห้ามขายๆ ในสถานที่ราชการ			

ข้อ	ข้อความ/เนื้อหาในพระราชบัญญัติ	ใช่	ไม่ใช่	ไม่ทราบ
11	อนุญาตให้ขายได้ในปั้มน้ำมัน			
12	อนุญาตให้ขายได้ในหอพักนักศึกษา			
13	ห้ามขายในสวนสาธารณะของทางรัฐ/ราชการ			
14	ห้ามขายให้กับผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์			
15	ห้ามขายให้กับผู้ที่มีอาการเมา ครองสติไม่ได้			
16	อนุญาตให้ขายได้ในเวลา 06.01 – 11.00 น.			
17	อนุญาตให้ขายได้ในเวลา 14.00 - 17.00 น.			
18	ห้ามขายในวันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอาสาฬหบูชา วันเข้าพรรษา และ วันออกพรรษา			
19	ห้ามโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในลักษณะดื่มแล้วมีประโยชน์ทั้งทางตรง และทางอ้อมโดยสิ้นเชิง ทุก 24 ชั่วโมง			
20	เนื้อหาการโฆษณาหรือประชาสัมพันธ์เครื่องแอลกอฮอล์ให้กระทำเฉพาะ ในลักษณะให้ข้อมูลข่าวสารและความรู้เชิงสร้างสรรค์สังคม			
21	ห้ามโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยการปรากฏภาพของสินค้าหรือบรรจุ ภัณฑ์ของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยสิ้นเชิงในสื่อทุกประเภททั้ง 24 ชั่วโมง			
22	การแสดงผลภาพสินค้าหรือบรรจุภัณฑ์ของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ บริเวณร้านค้า ถือว่าผิดกฎหมาย			
23	ห้ามการส่งเสริมการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในรูปแบบต่างๆ เช่น การลด แลก แจก แถม ขายพ่วง ขายโดยเครื่องอัตโนมัติ เป็นต้น			

15.การรับรู้มาตรการกำหนดเขตพื้นที่รอบสถานศึกษาและพรบ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551

ข้อ	คำถาม	ระดับการรับรู้					ไม่รู้ เลย
		มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	
1	จุดที่ท่านจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อยู่ในเขตที่มีการจัดโซนนิ่ง						
2	การขายสุราในหอพักหรือติดหอพักถือว่าผิดกฎหมาย						
3	การขายสุราให้เยาวชนอายุต่ำกว่า 20 ปี ถือว่าผิดกฎหมาย						
4	การขายสุรา ช่วง 24.01- 11.00 น.ถือว่าผิดกฎหมาย						
5	การขายสุรา ช่วง 14.01- 17.00 น.ถือว่าผิดกฎหมาย						

6	การติดตามสัญลักษณ์บริษัทเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ โดยไม่มีคำเตือนและรูปแบบถูกต้องถือว่าผิดกฎหมาย						
7	การแสดงภาพผลิตภัณฑ์เครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์บริเวณร้าน ถือว่าผิดกฎหมาย						
8	การขายเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์แบบลด แลก แจก แถม ถือว่าผิดกฎหมาย						
9	การจำหน่ายสุราบนทางเท้า ถือว่าผิดกฎหมาย						
10	การโพสต์ภาพเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ ทางสื่อต่างๆ เพื่อการโฆษณาถือว่าผิดกฎหมาย						
11	การจำหน่ายสุราในช่วงวันออกพรรษาถือว่าผิดกฎหมาย						
12	กรณีเป็นร้านค้าแบบไม่มีที่นั่งดื่ม จะไม่สามารถให้ลูกค้าเปิดเคาน์เตอร์ร้านได้						
13	การจำหน่ายเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ในที่สาธารณะของทางราชการ ถือว่าผิดกฎหมาย						

16. ทัศนคติต่อมาตรการกำหนดเขตพื้นที่รอบสถานศึกษาและพรบ.ควบคุมเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551

ข้อ	คำถาม	ระดับความเห็นด้วย				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	กฎหมายควบคุมเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์สามารถช่วยป้องกันเยาวชนไม่ให้เข้าถึงเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ได้โดยง่าย					
2	มาตรการโซนนิ่งรอบสถานศึกษา ช่วยป้องกันเยาวชนไม่ให้เข้าถึงเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ได้โดยง่าย					
3	มาตรการโซนนิ่งรอบสถานศึกษา ช่วยลดปัญหาเยาวชนและปัญหาสังคมได้					
4	มาตรการโซนนิ่งรอบสถานศึกษา ทำให้นักศึกษามีโอกาสเรียนจบตามหลักสูตรของสถาบันมากขึ้น					
5	มาตรการโซนนิ่งรอบสถานศึกษา ไม่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของผู้ประกอบการมากนัก					
6	กฎหมายควบคุมเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ สามารถช่วยคุ้มครองสุขภาพประชาชนได้					

ข้อ	คำถาม	ระดับความเห็นด้วย				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
7	กฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สามารถช่วยลดความรุนแรงทางสังคมได้					
8	กฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สามารถช่วยลดปัญหาเศรษฐกิจของประเทศได้					

17.ความเชื่อมั่นต่อผู้บังคับใช้กฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเขตพื้นที่โซนนิ่งรอบสถานศึกษา

ข้อ	คำถาม	ระดับความเชื่อมั่น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	เจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมาย มีความรู้เรื่องกฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นอย่างดี					
2	เจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมาย ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความสุจริตไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน					
3	เจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมาย ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเป็นธรรมเสมอภาค ไม่เลือกปฏิบัติ					
4	เจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมาย ไม่เป็นผู้กระทำผิดกฎหมายเสียเอง					
5	เจ้าหน้าที่ สามารถบังคับใช้กฎหมายได้อย่างทันทั่วถึง					

18.เคยมีเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือหน่วยงานเข้ามาตรวจร้านของท่านหรือไม่

1. ไม่เคย 2. เคยจำนวน.....ครั้ง

ตรวจเรื่องใดบ้าง

.....

.....

.....

19. ประสพการณ์เคยโดยตรวจ/เตือน/จับ จากเจ้าหน้าที่รัฐ

1. ไม่เคย 2. เคยจำนวน.....ครั้ง

19.ระบุประสพการณ์ที่เคยตรวจ/เตือน/จับ จากเจ้าหน้าที่รัฐ

.....

.....

.....

20. ท่านมีความคิดเห็นมาตรการ โชนนึ่งรอบสถานศึกษา อย่างไรบ้าง?

1) กฎหมายควบคุมเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์มีเหตุผลเหมาะสม มีประโยชน์ ตรงตามความต้องการของประชาชน

.....
.....
.....

2) กฎหมายควบคุมเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ มีความสอดคล้องกับบริบทของสังคมไทย

.....
.....
.....

4) กฎหมายควบคุมเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ มีถ้อยคำ และภาษาที่ใช้มีความชัดเจน สามารถเข้าใจง่าย

.....
.....
.....

5) กฎหมายควบคุมเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ ปฏิบัติตามได้

.....
.....
.....

6) กฎหมายควบคุมเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ มีบทลงโทษที่มีความเหมาะสมกับการกระทำความผิด

.....
.....
.....

21. หากจะให้ร้านค้ามีการปฏิบัติตามมาตรการ โชนนึ่งรอบสถานศึกษาและพรบ.ควบคุมเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ได้ดีขึ้น ท่านมีข้อเสนอแนะอย่างไรบ้าง?

.....
.....
.....

แบบสังเกตจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ทำการทดลองชื่อ (ID.....)
 บริเวณเขตพื้นที่รอบสถานศึกษาลักษณะของสถานศึกษา (สถาบันระดับอุดมศึกษา อาชีวศึกษา)
 ชื่อสถาบัน..... ระยะห่างจากรั้วสถานศึกษา.....เมตร
 ห่างจากหอพัก.....เมตร ช่วงเวลาทดลองชื่อ.....

คำชี้แจง กรุณาใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในวงช่องสี่เหลี่ยม หน้าคำตอบซึ่งตรงกับความเป็นจริง และ/ เติม
 ข้อความลงในช่องว่าง

1. ประเภทจุดจำหน่าย

- | | |
|--|--|
| <input type="checkbox"/> 1.ร้านโชห่วย/ร้านขายของชำ | <input type="checkbox"/> 2.มินิมาร์ท/ร้านสะดวกซื้อที่มีเครือข่าย |
| <input type="checkbox"/> 3.แบบร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ | <input type="checkbox"/> 4.ร้านขายส่ง |
| <input type="checkbox"/> 5.ร้านอาหาร | <input type="checkbox"/> 6.สถาบันเชิงประเภท..... |
| <input type="checkbox"/> 7.อื่นๆ ระบุ..... | |

2. จำนวนผู้จำหน่าย ณ ขณะทดลองชื่อคน

3. มีป้ายติดเตือนให้จำหน่ายเฉพาะเวลา 11.00-14.00 น.และ 17.00-24.00 น.

- | | |
|-----------------------------------|---|
| <input type="checkbox"/> 1. ไม่มี | <input type="checkbox"/> 2. มีจำนวน.....จุด |
|-----------------------------------|---|

4. มีป้ายติดเตือนห้ามจำหน่ายให้เด็กอายุต่ำกว่า 20 ปี

- | | |
|-----------------------------------|---|
| <input type="checkbox"/> 1. ไม่มี | <input type="checkbox"/> 2. มีจำนวน.....จุด |
|-----------------------------------|---|

5. มีป้ายติดเตือนเกี่ยวกับการรณรงค์หรือข้อกฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อื่นๆ เช่น เมาไม่ขับ ไม่ซ้อน
 ท้ายคนเมา เป็นต้น

- | | |
|-----------------------------------|--|
| <input type="checkbox"/> 1. ไม่มี | <input type="checkbox"/> 2. มีจำนวน..... |
|-----------------------------------|--|

จุดระบุรายละเอียด

6. มีการติดป้ายหรือพบอุปกรณ์โฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์/ภาพสินค้า/บรรจุภัณฑ์/แสดงชื่อเครื่องหมายของ
 เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในร้านหรือหน้าร้าน

- | | |
|-----------------------------------|--|
| <input type="checkbox"/> 1. ไม่มี | <input type="checkbox"/> 2. มีจำนวน..... |
|-----------------------------------|--|

จุดระบุรายละเอียด

7. มีการติดป้ายหรือพบอุปกรณ์โฆษณาให้ซื้อเครื่องดื่มด้วยการลด-แลก-แจก-แถม ซึ่งวางไว้ในร้านหรือหน้า
 ร้าน

- | | |
|-----------------------------------|--|
| <input type="checkbox"/> 1. ไม่มี | <input type="checkbox"/> 2. มีจำนวน..... |
|-----------------------------------|--|

จุดระบุรายละเอียด

8. มีกิจกรรมหรือวิธีส่งเสริมการขายจากจุดจำหน่าย เช่น โปรโมชั่น ลดราคา ซื้อ 3 ขวดลดเพิ่ม ซื้อบัตรคอนเสิร์ตพร้อมได้สุรา ซ้อสุราแถมมิกซ์เซอร์ เป็นต้น

1. ไม่มี 2. มีจำนวน.....

จุดระบุรายละเอียด

.....
.....

9. พบข้อสังเกตอื่นๆ เช่น บทสนทนา วิธีการ รูปแบบการขาย

.....
.....

ผลการทดลองซื้อ

1.เพศผู้ทดลองซื้อ

- 1.ชาย 2. หญิง

2.มีการสอบถามอายุผู้ซื้อ (กรณีทดลองใช้ช่วงอายุในการทดลองซื้อ)

- 1.ไม่มี 2. มีด้วยการขอคู่มือประชาชน 3.มีด้วยการสอบถามด้วยวาจา

3.ผลการทดลองซื้อ

- 1.สำเร็จ ราคา.....บาทต่อ(ขวด/กระป๋อง) 2. ไม่สำเร็จ

4.ใช้เวลาในการซื้อสำเร็จ.....นาที

5.อุปสรรคในการซื้อ

- 1.ไม่มี 2. มี ระบุ.....

.....
.....
.....

เรื่อง การเข้าถึงแอลกอฮอล์และการรับรู้มาตรการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษา

คำชี้แจง กรุณาใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในวงช่องสี่เหลี่ยม หน้าคำตอบซึ่งตรงกับความเป็นจริง และ/ เติมข้อความลงในช่องว่าง

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง ทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องว่างและเติมข้อความตามความเป็นจริง

1. เพศ 1. ชาย 2. หญิง
2. อายุ ปี
3. ประเภทสถาบันการศึกษาที่เรียน และระดับชั้นเรียน
 - 1. อาชีวศึกษา ระดับ.....ชั้นปีที่.....
 - 2. มหาวิทยาลัย ชั้นปีที่.....
 - 3. มัธยมศึกษา ชั้นปีที่.....
4. คณะ/สาขา
5. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน/เงินที่ได้มาเพื่อใช้จ่ายต่อเดือน บาท

ส่วนที่ 2 การเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ในที่นี้หมายความว่ารวมถึงการซื้อ การไปนั่งดื่มกับเพื่อนในทุกร้านที่มีการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ดังนั้นหากใช้คำว่าการซื้อ ให้รวมการนั่งดื่มในร้านค้า ร้านอาหารและสถานบันเทิงด้วย)

5. ตลอดชีวิตที่ผ่านมาท่านเคยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือไม่
 - 1. ไม่เคยเลย 2. เคยดื่ม/ทดลองดื่ม
6. ท่านดื่มหรือทดลองดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ครั้งแรก เมื่ออายุ..... ปี
7. ท่านดื่มหรือทดลองดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ครั้งแรก ในโอกาส
8. ในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา ท่านดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือไม่
 - 1. ไม่เคย 2. เคย
9. ในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา ท่านดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บ่อยแค่ไหน
 - 1. ทุกวัน (7 วัน/สัปดาห์) 2. เกือบทุกวัน (5-6 วัน/สัปดาห์)
 - 3. วันเว้นวัน (3-4 วัน/สัปดาห์) 4. ทุกสัปดาห์ (1-2 วัน/สัปดาห์)
 - 5. ทุกเดือน (1-3 วัน/เดือน) 6. นานๆ ครั้ง (8-11 วัน/ปี)
 - 7. นานๆ ครั้ง (4-7 วัน/ปี) 8. นานๆ ครั้ง (1-3 วัน/ปี)

10. ท่านเดินทางไปซื้อเครื่องดื่มนมแอลกอฮอล์ที่แหล่งขายโดยวิธีใดบ่อยที่สุด
1. เดิน 2. จักรยานยนต์ 3. รถยนต์
4. รถโดยสารประจำทาง 5. อื่นๆ ระบุ
11. ท่านใช้เวลาสั้นที่สุดเท่าใดในการเดินทางจากที่พักไปแหล่งขายเครื่องดื่มนมแอลกอฮอล์.....นาทีก
12. ระยะทางของระหว่างหอพักถึงจุดจำหน่ายเครื่องดื่มนมแอลกอฮอล์ใกล้ที่สุด คือ.....เมตร
13. ระยะทางของระหว่างมหาวิทยาลัยถึงจุดจำหน่ายเครื่องดื่มนมแอลกอฮอล์ใกล้ที่สุด คือ.....เมตร
14. ในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา ท่านซื้อเครื่องดื่มนมแอลกอฮอล์บ่อยเพียงใด
1. ทุกวัน(7 วัน/สัปดาห์) 2. เกือบทุกวัน(5-6 วัน/สัปดาห์)
3. วันเว้นวัน (3-4 วัน/สัปดาห์) 4. ทุกสัปดาห์ (1-2 วัน/สัปดาห์)
5. ทุกเดือน (1-3 วัน/เดือน) 6. นานๆ ครั้ง (6-11 วัน/ปี)
7. นานๆ ครั้ง (3-5 วัน/ปี) 8. นานๆ ครั้ง (1-2 วัน/ปี)
15. ในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา ท่านซื้อเครื่องดื่มนมแอลกอฮอล์บริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา/เขตโซนนิ่งบ่อยเพียงใด
1. ทุกวัน(7 วัน/สัปดาห์) 2. เกือบทุกวัน(5-6 วัน/สัปดาห์)
3. วันเว้นวัน (3-4 วัน/สัปดาห์) 4. ทุกสัปดาห์ (1-2 วัน/สัปดาห์)
5. ทุกเดือน (1-3 วัน/เดือน) 6. นานๆ ครั้ง (6-11 วัน/ปี)
7. นานๆ ครั้ง (3-5 วัน/ปี) 8. นานๆ ครั้ง (1-2 วัน/ปี)
16. ในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา ท่านซื้อเครื่องดื่มนมแอลกอฮอล์เพื่ออะไรบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
1. ดื่มนคนเดียว 2. ดื่มกับเพื่อน
3. ซื้อให้ผู้ปกครอง 4. ซื้อให้เพื่อน
5. อื่นๆ..... 6. ไม่เคยซื้อ
17. ในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมาท่านเคยไปซื้อเครื่องดื่มนมแอลกอฮอล์แล้วถูกปฏิเสธการจำหน่าย (ไม่ขายให้) หรือไม่
1. ไม่เคย
2. เคย ประเภทแหล่งขาย
สาเหตุ.....
วิธีการปฏิเสธ คือ.....
18. ท่านเคยถูกสอบถามอายุก่อนจำหน่ายให้ท่านหรือไม่
1. เคย 2. ไม่เคย
19. ท่านเคยถูกเจ้าของร้านได้ขอคุ้บัตรประชาชนก่อนขายหรือไม่
1. เคย 2. ไม่เคย

20. ในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมาท่านเคยซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากแหล่งขายใด
- 20.1 เคยซื้อที่ใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- | | |
|---|--|
| <input type="checkbox"/> 1. ร้านมินิมาร์ท ร้านสะดวกซื้อ | <input type="checkbox"/> 2. ร้านขายของชำ ร้านโชวห่วย |
| <input type="checkbox"/> 3. ซูเปอร์มาร์เก็ต | <input type="checkbox"/> 4. สถานบันเทิง ผับ/บาร์/ดิสโก้เทค |
| <input type="checkbox"/> 5. ร้านอาหารตามสั่ง | <input type="checkbox"/> 6. ร้านคาราโอเกะ |
| <input type="checkbox"/> 7. ซุ้มยาตอง ซุ้มขายเหล้า | <input type="checkbox"/> 8. ลานเบียร์ |
| <input type="checkbox"/> 9. ร้านค้าส่ง | <input type="checkbox"/> 10. อื่นๆ ระบุ |
- 20.2 ซื้อที่ใดบ่อยที่สุด (ตอบจากตัวเลือกข้างบน)
- 21 ทำไมท่านจึงเลือกไปซื้อที่แหล่งขายนี้บ่อยๆ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- | | | |
|--|---|---|
| <input type="checkbox"/> 1. เดินทางสะดวก | <input type="checkbox"/> 2. ใกล้ที่พัก | <input type="checkbox"/> 3. ราคาถูก |
| <input type="checkbox"/> 4. เป็นร้านประจำ | <input type="checkbox"/> 5. มีการโฆษณาการขาย | <input type="checkbox"/> 6. มีสินค้าจำหน่ายตลอดเวลา |
| <input type="checkbox"/> 7. มีผู้รู้จักแนะนำ | <input type="checkbox"/> 8. มีโปรโมชั่น (ระบุ)..... | |
| <input type="checkbox"/> 9. อื่นๆ (ระบุ) | | |
22. ในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา ท่านเคยซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในช่วงเวลาใด
- 22.1 เคยซื้อเวลาใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- | | |
|---|---|
| <input type="checkbox"/> 1. 06.01 น. – 11.00 น. | <input type="checkbox"/> 2. 11.01 น. – 14.00 น. |
| <input type="checkbox"/> 3. 14.01 น. – 17.00 น. | <input type="checkbox"/> 4. 17.01 น. – 21.00 น. |
| <input type="checkbox"/> 5. 21.01 น. – 24.00 น. | <input type="checkbox"/> 6. 24.01 น. – 03.00 น. |
| <input type="checkbox"/> 03.01 น. – 06.00 น. | |
- 22.2 ซื้อเวลาใดบ่อยที่สุด (ตอบจากตัวเลือกข้างบน)
23. ในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา ท่านเคยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ใด
- 23.1 เคยดื่มที่ใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- | | |
|--|--|
| <input type="checkbox"/> 1. บ้านตนเอง/หอพักตัวเอง | <input type="checkbox"/> 2. บ้านเพื่อน/หอพักเพื่อน |
| <input type="checkbox"/> 3. สถานบันเทิง ผับ/บาร์/ดิสโก้เทค | <input type="checkbox"/> 4. ร้านอาหารตามสั่ง |
| <input type="checkbox"/> 5. ร้านคาราโอเกะ | <input type="checkbox"/> 6. ซุ้มยาตอง ซุ้มขายเหล้า |
| <input type="checkbox"/> 7. สถานที่จัดงานบุญประเพณี | <input type="checkbox"/> 8. วัด ศาสนสถาน |
| <input type="checkbox"/> 9. โรงเรียน มหาวิทยาลัย หรือคณะ | <input type="checkbox"/> 10. โรงพยาบาล สถานพยาบาล รพ.สต. |
| <input type="checkbox"/> 11. สถานที่ราชการอื่นๆ | <input type="checkbox"/> 12. สวนสาธารณะ |
| <input type="checkbox"/> 13. โรงแรม รีสอร์ท | <input type="checkbox"/> 14. ปั่นน้ำมัน |
| <input type="checkbox"/> 15. ลานเบียร์ | <input type="checkbox"/> 16. อื่นๆ ระบุ..... |
- 23.2 ท่านดื่มที่ใดบ่อยที่สุด (ตอบจากตัวเลือกข้างบน).....

24.ประเภทของเครื่องดื่มน้ำที่ซื้อมากที่สุดคือ

1. เหล้า (เหล้าแดง) 2. เหล้าขาว 3. เหล้าปั่น 4. เบียร์
 5. ไวน์ 6. อื่นๆ (ระบุ).....

25. ในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา ท่านไม่เคยซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในช่วงเวลาใดบ้าง

1. 06.01 น. – 11.00 น. 2. 11.01 น. – 14.00 น. 3. 14.01 น. – 17.00 น.
 4. 17.01 น. – 21.00 น. 5. 21.01 น. – 24.00 น. 6. 24.01 น. – 03.00 น.
 7. 03.01 น. – 06.00 น.

ส่วนที่ 3 ความรู้ การรับรู้และความคิดเห็นต่อมาตรการทางกฎหมายเพื่อควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

1. จงทำเครื่องหมาย / ในช่อง ตามความคิดของท่าน

ข้อ	ข้อความ/เนื้อหาในพระราชบัญญัติ	ใช่	ไม่ใช่	ไม่ทราบ
1	ห้ามดื่มๆ ในโรงพยาบาล สถานบริการสาธารณสุขของรัฐ			
2	ห้ามดื่มๆ ในวัด ศาสนสถาน			
3	ห้ามดื่มๆ ในโรงเรียน/สถานศึกษา			
4	ห้ามดื่มๆ ในสถานที่ราชการ			
5	อนุญาตให้ดื่มได้ในปั้มน้ำมัน			
6	อนุญาตให้ดื่มได้ในสวนสาธารณะของทางรัฐ/ราชการ			
7	ห้ามขายๆ ในโรงพยาบาล สถานบริการสาธารณสุขของรัฐ			
8	ห้ามขายๆ ในวัด ศาสนสถาน			
9	ห้ามขายๆ ในโรงเรียน/สถานศึกษา			
10	ห้ามขายๆ ในสถานที่ราชการ			
11	ห้ามขายๆ ในเขตพื้นที่โซนนิ่งรอบสถานศึกษา			
12	อนุญาตให้ขายได้ในปั้มน้ำมัน			
13	อนุญาตให้ขายๆได้ในหอพักนักศึกษา			
14	ห้ามขายๆ ในสวนสาธารณะของทางรัฐ/ราชการ			
15	ห้ามขายๆ ให้กับผู้ที่มียุ่ต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์			
16	ห้ามขายๆ ให้กับผู้ที่มียุ่การมีนเมา ครองสติไม่ได้			
17	อนุญาตให้ขายๆ ได้ในเวลา 06.01 – 11.00 น.			
18	อนุญาตให้ขายๆ ได้ในเวลา 14.00 - 17.00 น.			
19	ห้ามขายๆ ในวันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอาสาฬหบูชา วันเข้าพรรษา และวันออกพรรษา			
20	ห้ามโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในลักษณะดื่มแล้วมีประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อมโดยสิ้นเชิง ทุก 24 ชั่วโมง			

ข้อ	ข้อความ/เนื้อหาในพระราชบัญญัติ	ใช่	ไม่ใช่	ไม่ทราบ
21	เนื้อหาการโฆษณาหรือประชาสัมพันธ์เครื่องแอลกอฮอล์ ให้กระทำได้เฉพาะในลักษณะให้ข้อมูลข่าวสารและความรู้เชิงสร้างสรรค์สังคม			
22	ห้ามโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยการปรากฏภาพของสินค้าหรือบรรจุภัณฑ์ของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยสิ้นเชิงในสื่อทุกประเภททั้ง 24 ชั่วโมง			
23	การแสดงผลภาพสินค้าหรือบรรจุภัณฑ์ของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ บริเวณร้านค้าถือว่าผิดกฎหมาย			
24.	ห้ามการส่งเสริมการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในรูปแบบต่างๆ เช่น การลด แลก แจก แถม ขายพ่วง ขายโดยเครื่องอัตโนมัติ เป็นต้น			

2.จัดทำเครื่องหมาย / ในช่องว่างระดับการรับรู้มาตรการกำหนดเขตพื้นที่รอบสถานศึกษาและพรบ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 ทุกข้อ

ข้อ	คำถาม	ระดับการรับรู้					ไม่รู้เลย
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
1	ไม่สามารถจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บริเวณที่มีการจัดโซนนิ่งรอบสถานศึกษาได้						
2	จุดที่ท่านจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อยู่ในเขตที่มีการจัดโซนนิ่ง						
3	การขายสุราในหอพักหรือติดหอพักถือว่าผิดกฎหมาย						
4	การขายสุราให้เยาวชนอายุต่ำกว่า 20 ปี ถือว่าผิดกฎหมาย						
5	การขายสุรา ช่วง 24.01- 11.00 น.ถือว่าผิดกฎหมาย						
6	การขายสุรา ช่วง 14.01- 17.00 น.ถือว่าผิดกฎหมาย						
7	การติดตราสัญลักษณ์บริษัทเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยไม่มีคำเตือนและรูปแบบถูกต้องถือว่าผิดกฎหมาย						
8	การแสดงผลภาพผลิตภัณฑ์เครื่องดื่มแอลกอฮอล์บริเวณร้านค้าถือว่าผิดกฎหมาย						
9	การขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แบบลด แลก แจก แถม ถือว่าผิดกฎหมาย						
10	การจำหน่ายสุราบนทางเท้า ถือว่าผิดกฎหมาย						

ข้อ	คำถาม	ระดับการรับรู้					ไม่รู้ เลย
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
11	การโพสต์ภาพเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ทางสื่อต่างๆ เพื่อการโฆษณาถือว่าผิดกฎหมาย						
12	การจำหน่ายสุราในช่วงวันออกพรรษาถือว่าผิดกฎหมาย						
13	กรณีเป็นร้านค้าแบบไม่มีที่นั่งดื่ม จะไม่สามารถให้ลูกค้าเปิดเคมหน้าร้านได้						
14	การจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในที่สาธารณะของทางราชการ ถือว่าผิดกฎหมาย						

3. จงทำเครื่องหมาย / ในช่องว่างระดับทัศนคติต่อมาตรการกำหนดเขตพื้นที่รอบสถานศึกษาและพรบ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 ทุกข้อ

ข้อ	คำถาม	ระดับความเห็นด้วย				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	กฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สามารถช่วยป้องกันเยาวชนไม่ให้เข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้โดยง่าย					
2	มาตรการ โชนนึ่งรอบสถานศึกษา ช่วยป้องกันเยาวชนไม่ให้เข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้โดยง่าย					
3	มาตรการ โชนนึ่งรอบสถานศึกษา ช่วยลดปัญหาเยาวชนและปัญหาสังคมได้					
4	มาตรการ โชนนึ่งรอบสถานศึกษา ทำให้นักศึกษามีโอกาสเรียนจบตามหลักสูตรของสถาบันมากขึ้น					
5	มาตรการ โชนนึ่งรอบสถานศึกษา ไม่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของผู้ประกอบการมากนัก					
6	กฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สามารถช่วยคุ้มครองสุขภาพประชาชนได้					
7	กฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สามารถช่วยลดความรุนแรงทางสังคมได้					
8	กฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สามารถช่วยลดปัญหาเศรษฐกิจของประเทศได้					

4.จงทำเครื่องหมาย / ในช่องว่างระดับความเชื่อมั่นต่อผู้บังคับใช้กฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเขตพื้นที่โซนนิ่งรอบสถานศึกษา ทุกข้อ

ข้อ	คำถาม	ระดับความเชื่อมั่น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	เจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมาย มีความรู้เรื่องกฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นอย่างดี					
2	เจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมาย ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความสุจริตไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน					
3	เจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมาย ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเป็นธรรมเสมอภาค ไม่เลือกปฏิบัติ					
4	เจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมาย ไม่เป็นผู้กระทำผิดกฎหมายเสียเอง					
5	เจ้าหน้าที่ สามารถบังคับใช้กฎหมายได้อย่างทันต่วงที					

5. ท่านเคยได้ยินมาตรการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของมหาวิทยาลัย/คณะหรือไม่

1. ไม่เคย 2. เคย

6. ในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา ท่านเคยเห็นการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในงานหรือกิจกรรมของมหาวิทยาลัยหรือไม่

1. ไม่เคย
 2. เคย จำนวนงาน

งานใดบ้าง

7. ในปี ที่ผ่านมา ท่านเห็นว่ามีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในกิจกรรมรบกวนหรือไม่

1. ไม่มี 2. มี

8. ท่านเคยรับรู้เรื่องมาตรการจัดเขตโซนนิ่งรอบสถานศึกษาหรือมาตรการควบคุมการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตามประกาศหรือการประชาสัมพันธ์จากผู้บริหารสถานศึกษาหรืออาจารย์ หรือไม่

1. ไม่มี 2. มี

(ระบุ).....
.....

9. ท่านมีความคิดเห็นมาตรการ โชนนึ่งรอบสถานศึกษา อย่างไรบ้าง?

1) กฎหมายควบคุมเครื่องดื่มนแอลกอฮอล์มีเหตุผลเหมาะสม มีประโยชน์ ตรงตามความต้องการของประชาชน

.....

.....

.....

2) กฎหมายควบคุมเครื่องดื่มนแอลกอฮอล์ มีความสอดคล้องกับบริบทของสังคมไทย

.....

.....

.....

4) กฎหมายควบคุมเครื่องดื่มนแอลกอฮอล์ มีถ้อยคำ และภาษาที่ใช้มีความชัดเจน สามารถเข้าใจง่าย

.....

.....

.....

5) กฎหมายควบคุมเครื่องดื่มนแอลกอฮอล์ ปฏิบัติตามได้

.....

.....

.....

6) กฎหมายควบคุมเครื่องดื่มนแอลกอฮอล์ มีบทลงโทษที่มีความเหมาะสมกับการกระทำความผิด

.....

.....

.....

10. ความคิดเห็นต่อแนวทางการจัดการปัญหาการดื่มนแอลกอฮอล์ในเขตสถาบันการศึกษา โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในคำตอบที่ท่านคิดเห็น

ความคิดเห็น	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง	เห็นด้วยน้อย	ไม่เห็นด้วย
1.ประกาศให้มหาวิทยาลัยและอาชีวศึกษาเป็นเขตปลอดแอลกอฮอล์					
2.ห้ามมีเครื่องดื่มนแอลกอฮอล์ในกิจกรรมต่างๆของมหาวิทยาลัย (ทั้งระดับมหาวิทยาลัยคณะและสโมสรนักศึกษา)					
3.ผู้นำ (เช่นผู้บริหารมหาวิทยาลัย, นายกองค้การ					

ความคิดเห็น	เห็นด้วย มากที่สุด	เห็น ด้วย มาก	เห็นด้วย ปานกลาง	เห็น ด้วย น้อย	ไม่ เห็น ด้วย
นักศึกษา) ของมหาวิทยาลัยควรเป็นแบบอย่างในการไม่ ดื่มแอลกอฮอล์					
4.อาจารย์ในมหาวิทยาลัยควรเป็นแบบอย่างในการไม่ดื่ม แอลกอฮอล์					
5.บุคลากร เจ้าหน้าที่ในมหาวิทยาลัยควรเป็นแบบอย่างใน การไม่ดื่มแอลกอฮอล์					
6.รุ่นพี่ควรเป็นแบบอย่างในการไม่ดื่มแอลกอฮอล์					
7.ประชาสัมพันธ์ ธรรมรงค์เพื่อแสดงให้เห็นถึงผลกระทบ จากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์					
8.ห้ามมีแหล่งจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในพื้นที่ใกล้ เขตมหาวิทยาลัย					

11. ข้อเสนอแนะในการจัดการปัญหาการดื่มแอลกอฮอล์บริเวณรอบสถานศึกษา

.....

.....

.....

แบบสัมภาษณ์เชิงลึก

เรื่องกระบวนการและผลลัพธ์ของการดำเนินมาตรการกำหนดเขตพื้นที่ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รับ สถานศึกษา

กลุ่มเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งหมายถึง เจ้าหน้าที่ตำรวจ เจ้าหน้าที่สรรพสามิต
เจ้าหน้าที่สาธารณสุขและเครือข่ายองค์กรงดเหล้า (สคล.)

1. ผู้ให้ข้อมูล ตำแหน่ง.....สังกัด.....
รับผิดชอบงานควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มาแล้ว.....ปี
2. วิธีการกำกับการปฏิบัติตาม มาตรการกำหนดเขตพื้นที่โซนนิ่ง ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบ
สถานศึกษา
.....
.....
.....
3. การดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดการเรื่องใบอนุญาตจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ /ต่ออายุ/
ลงโทษ
.....
.....
.....
4. ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน
.....
.....
.....
5. ผลที่เกิดขึ้นในด้านการปฏิบัติตาม/ละเมิด พรบ.ฯ เรื่องการจำหน่ายเครื่องดื่มฯ ในเขตพื้นที่ “โซนนิ่ง”
(ขอข้อมูลก่อนและหลังการมีมาตรการกำหนดโซนนิ่ง)
.....
.....
.....
6. ปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินงาน
.....
.....
.....
7. ข้อเสนอแนะอื่นๆ
.....
.....
.....

ภาคผนวก ก ประวัติและผลงานผู้วิจัย

1. ประวัติหัวหน้าโครงการ

1.1 ชื่อ- นามสกุล.....อาจารย์ ดร.ธีระวุธ ธรรมกุล

ตำแหน่ง อาจารย์

สังกัด สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

1.2 การศึกษา

ประกาศนียบัตรสาธารณสุขศาสตร์(ทันต สาธารณสุข)	วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดยะลา	2547
ปริญญาสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	2549
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์)สาขาเอกสุขศึกษาและ พฤติกรรมศาสตร์	มหาวิทยาลัยมหิดล	2554
สาธารณสุขศาสตรดุษฎีบัณฑิต (Dr.P.H.)	มหาวิทยาลัยขอนแก่น	2560
Quantitative Methods in Clinical & Public Health Research	Harvard University	2556

1.3 ผลงานตีพิมพ์

ธีระวุธ ธรรมกุล, ไพโรจน์ พรหมพันธุ์, บัณฑิต วรรณประพันธ์, ทิพย์รัตน์ สิงห์ทอง. (2554-2555).

การประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพและกลไกการพยากรณ์โรคในพื้นที่สาธารณสุขเขต 14 ตาม
นโยบายเน้นหนัก การควบคุมโรค พ.ศ. 2554. วารสารสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 5
นครราชสีมา, 18(1), 45-57.

บัณฑิต วรรณประพันธ์, ไพโรจน์ พรหมพันธุ์, ธีระวุธ ธรรมกุล. (2554-2555). รายงานการประเมินเชิง
คุณภาพ การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ เรื่องอำเภอควบคุมโรคเข้มแข็งแบบยั่งยืนในพื้นที่
สาธารณสุขเขต 14 ปี 2554 สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 5 จังหวัดที่ทำการศึกษา. วารสาร
สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 5 นครราชสีมา, 18(1), 16.31.

ไพโรจน์ พรหมพันธุ์ สมร นุ่มผ่อง ธีระวุธ ธรรมกุล และคณะ. (2556). การประเมินผลการพัฒนา
ศักยภาพและสร้างความเข้มแข็งเครือข่ายระดับจังหวัดและอำเภอเพื่อการพัฒนาอำเภอควบคุม
โรคเข้มแข็งแบบยั่งยืนในพื้นที่สาธารณสุขเขต 14 ปี 2554. วารสาร สคร. 5, 19(2).

ไพโรจน์ พรหมพันธุ์ ชงศักดิ์ ดอกจัน ธีระวุธ ธรรมกุล. (2556). การพัฒนารูปแบบการกำจัดพาหะนำ
โรคไข้เลือดออกแบบบูรณาการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตพื้นที่สาธารณสุขที่ 14.
วารสาร สคร. 5, 19(2).

ไพโรจน์ พรหมพันธุ์ ธีระวุธ ธรรมกุล ทิพย์รัตน์ ธรรมกุล พรรณรัตน์ เป็นสุข. (2556). ประสิทธิภาพ
ของโปรแกรมการพัฒนาทักษะการบริหารงานให้แก่แกนนำระดับอำเภอเพื่อป้องกัน โรค
ไข้เลือดออกในเขตพื้นที่เครือข่ายบริการที่ 9. วารสารควบคุมโรค, 39(3).

ทิพย์รัตน์ ธรรมกุล, ชีระวุธ ธรรมกุล, ไพโรจน์ พรหมพันธุ์, นิยม ไกรบุญ, อรณิชา เบลล์. (2557). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเยาวชนพื้นที่ชนบท. วารสาร สคร. 5, 20(2).

Thammakun, T., Saengsuwan, J., Laohasiriwong, W., & Thinkhamrop, B. (2015). Stroke in Type 2 Diabetic Patients visiting Diabetic Clinics in Community Hospitals and General Hospitals in Thailand. Disease Prevention and Control 5th Journal, 21(1).

ทองทิพย์ สละวงษ์ลักษณ์, ชีระวุธ ธรรมกุล, ทิพย์รัตน์ ธรรมกุล. (2559). การพัฒนาเครือข่ายด้านสุขภาพของชุมชนในการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ทนจากมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา เผยแพร่ใน วารสารวิชาการ สคร. 9, 22(1) ในฐานข้อมูลระดับชาติ Thai Journal Citation Index (TCI) กลุ่ม 2 ISSN 0859-1083

ชีระวุธ ธรรมกุล, ทิพย์รัตน์ ธรรมกุล, วิศา พานิชเกียรติ, ไพโรจน์ พรหมพันธุ์. (2559). กระบวนการ และผลลัพธ์ของการตั้งด่านชุมชน ในการป้องกันอุบัติเหตุทางถนนในช่วงเทศกาล. วารสารวิชาการ สคร. 9 22(2).

ชีระวุธ ธรรมกุล, ทิพย์รัตน์ ธรรมกุล, ไพโรจน์ พรหมพันธุ์, มะลิ โพธิพิมพ์, ดวงเดือน จันทะโชติ, ชูติมา วัชรกุล, ศรเพชร มหามาศย์. (2559). ประสิทธิภาพของการจัดการปัญหาการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนโดยทีมสุขภาพ ปี 2558. วารสารวิชาการสาธารณสุข, 25(6).

Thammakun, T., Laohasiriwong, W., Kraiklang, R., & Saengprajak, N. (2017). Association of +62 G> A polymorphism in the resistin gene with Type 2 diabetes mellitus among Thais: case-control study. Journal of clinical and diagnostic research: JCDR, 11(2), BC15.

ชีระวุธ ธรรมกุล, ทิพย์รัตน์ ธรรมกุล, ไพโรจน์ พรหมพันธุ์, มะลิ โพธิพิมพ์, ทองทิพย์ สละวงษ์ลักษณ์, นิยม ไกรบุญ, อรณิชา เบลล์, ศรเพชร มหามาศย์. (2561). การประยุกต์ลอจิก โมเดล (Logic Model) เพื่อพัฒนารูปแบบการดำเนินงานป้องกันและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเยาวชน. วารสารวิชาการสาธารณสุข, 27(3).

2. ประวัตินักวิจัยร่วม

2.1 ชื่อ-นามสกุล รองศาสตราจารย์ ดร.นิตยา เพ็ญศิริรักษา

ตำแหน่ง รองศาสตราจารย์

สังกัด สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

2.2 การศึกษา

ปริญญาพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาล สภากาชาดไทย 2524

ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล 2529

(สาธารณสุขศาสตร์) สาขาเอกสุขศึกษา

สาธารณสุขศาสตรดุษฎีบัณฑิต (Dr.P.H.) เอก มหาวิทยาลัยมหิดล 2538

สุขศึกษา

Certificate	Leadership Development and Empowerment for Health Promotion and Health Education	University of California, Los Angeles, USA
ประกาศนียบัตร/ การฝึกอบรมการบริหารงานบริการสาธารณสุข และโรงพยาบาล	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	2543

2.3 ผลงานตีพิมพ์

Pensirinapa, N. (2011) "Outcomes of Diabetes Behavior Change Model for Multidisciplinary Team of Private Hospitals in Bangkok Metropolis", accepted for oral presentation at the 19th International Conference on Health Promoting Hospitals and Health Services, Turku, Finland; 1-3 June 2011

Pensirinapa, N. (2011) "The Outcomes of Interdisciplinary Intervention Program for Diabetes Type 2 Self-management of Private Clinics in Bangkok Metropolis", accepted for oral presentation at the 41st Biennial Convention, Grapevine, Texas, USA; 29 October - 2 November 2011

Pensirinapa, N. (2013) "Changes in Self-care Behaviors and Health Outcomes among Metabolic Risk Group" oral presentation at the 24th International Nursing Research Congress, Prague, Czech Republic ; 22-26 July 2013.

นิตยา เพ็ญศิริรักษา และปิยวัฒน์ เกตุวงศา (2556) รายงานการวิจัย ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการจัดการตนเองอย่างยั่งยืนของผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2 ในกรุงเทพมหานคร

นภาพร ถิ่นขาม, นิตยา เพ็ญศิริรักษา และอารยา ประเสริฐชัย. (2557). วัฒนธรรมความปลอดภัยในผู้ป่วยของบุคลากรที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลเอกชนแห่งหนึ่ง ในเขตกรุงเทพมหานคร. วารสารความปลอดภัยและสุขภาพ. 7(25), 65-75.

ประทีป พงษ์สำราญ, นิตยา เพ็ญศิริรักษา และพาณี สีตะกลิน. (2557). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาและรับรองคุณภาพโรงพยาบาลของบุคลากรสาธารณสุขในโรงพยาบาลชุมชนจังหวัดบึงกาฬ. วารสารความปลอดภัยและสุขภาพ. 7(26), 27-38.

สถาพร รัตนวารีวงศ์, นิตยา เพ็ญศิริรักษา และวรางคณา จันทร์คง. (2557). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาและรับรองคุณภาพโรงพยาบาลของบุคลากรสาธารณสุขในโรงพยาบาลชุมชนจังหวัดบึงกาฬ. วารสารความปลอดภัยและสุขภาพ. 7(26), 45-58.

นภาพร ถิ่นขาม, นิตยา เพ็ญศิริรักษา, อารยา ประเสริฐชัย วัฒนธรรมความปลอดภัยในผู้ป่วยของบุคลากรที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลเอกชนแห่งหนึ่ง ในเขตกรุงเทพมหานคร วารสารความปลอดภัยและสุขภาพ ปีที่ 7 ฉบับที่ 25.

เนตรนภา สาสังข์, นิตยา เพ็ญศิริรักษา และอารยา ประเสริฐชัย. (2559). การเสริมสร้างพลังอำนาจกับความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กรของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ. วารสารพยาบาลทหารบก. 17(1), 79-87.

สมมิตร สิ่งหิใจ, นิตยา เพ็ญศิริรักษา และ พาณี สีตกะลิน. (2559). ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล บรรยากาศองค์กร กับการมีส่วนร่วมในการบริหารความเสี่ยงของบุคลากรในโรงพยาบาลชุมชน จังหวัดเชียงใหม่. วารสารพยาบาลสาร. 43(3).

สุวรรณณี แสนสุข, นิตยา เพ็ญศิริรักษา และช่อทิพย์ บรรณรัตน์. (2559). ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานเฝ้าระวังป้องกัน และควบคุมโรคเบาหวาน ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จังหวัดยโสธร. ในวารสารวิชาการสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 5 จังหวัดที่ทำการศึกษ. 22(3), (มิถุนายน -กันยายน 2559).

3.1 ชื่อ-สกุล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทองทิพย์ สละวงษ์ลักษณ์

ตำแหน่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์

สังกัด คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

3.2 ประวัติการศึกษา

- สาธารณสุขศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ปี พ.ศ. 2534
- วิทยาศาสตร์บัณฑิต (สุขศึกษา) วิทยาลัยครู นครราชสีมา ปี พ.ศ. 2534
- วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์)มหาวิทยาลัยมหิดล ปี พ.ศ. 2541
- ประกาศนียบัตร ภาษาอังกฤษวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ปี พ.ศ. 2549
- ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต (การบริหารศึกษา) มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล ปี พ.ศ. 2553

3.3 ผลงานตีพิมพ์

พุดิพงษ์ สัตยวงศ์ทิพย์, ทองทิพย์ สละวงษ์ลักษณ์. การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ครัวเรือนสร้างเสริมสุขภาพ สำหรับนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครราชสีมา. Ratchaphruek Journal, 16(1), 46-54.

ทองทิพย์ สละวงษ์ลักษณ์, ชีระวุช ธรรมกุล, ทิพย์รัตน์ ธรรมกุล. (2559). การพัฒนาเครือข่ายด้านสุขภาพของชุมชนในการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ทุนจากมหาวิทยาลัยราชภัฏ นครราชสีมา เผยแพร่ใน วารสารวิชาการ สคร. 9, 22(1)

ชีระวุช ธรรมกุล, ทิพย์รัตน์ ธรรมกุล, ไพโรจน์ พรหมพันธุ์, มะลิ โพธิพิมพ์, ทองทิพย์ สละวงษ์ลักษณ์, นิยม ไกรบุย, อรณิชา เบลล์, ศรเพชร มหามาตย์. (2561). การประยุกต์ลอจิก โมเดล (Logic Model) เพื่อพัฒนารูปแบบการดำเนินงานป้องกันและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเยาวชน. วารสารวิชาการสาธารณสุข, 27(3).

4.1 ประวัติผู้ร่วมวิจัย นางทิพย์รัตน์ ธรรมกุล

ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน ผู้ช่วยผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ กรมควบคุมโรค

ที่ทำงานปัจจุบัน สำนักงานคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ กรมควบคุมโรค

4.2 การศึกษา

-วท.บ.(สาธารณสุขศาสตร) สาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ วิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ.2549

-ส.ม.(ชีวสถิติ) ภาควิชาสถิติและประชากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ.2559

-Certificate of Quantitative Methods in Clinical & Public Health Research, Harvard University, 2013

4.3 ผลงานตีพิมพ์

ธีระวุฑ ธรรมกุล, ไพโรจน์ พรหมพันธุ์, บัณฑิต วรรณประพันธ์, ทิพย์รัตน์ สิงห์ทอง. (2555). การประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพและกลไกการพยากรณ์โรคในพื้นที่สาธารณสุขเขต 14 ตามนโยบายเน้นหนัก การควบคุมโรค พ.ศ. 2554. วารสารสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 5 นครราชสีมา, 18(1), 45-57.

ไพโรจน์ พรหมพันธุ์ ธีระวุฑ ธรรมกุล ทิพย์รัตน์ ธรรมกุล พรรณรัตน์ เป็นสุข. (2556).

ประสิทธิผลของโปรแกรมการพัฒนาทักษะการบริหารงานให้แก่แกนนำระดับอำเภอเพื่อป้องกันโรคไข้เลือดออกในเขตพื้นที่เครือข่ายบริการที่ 9. วารสารควบคุมโรค, 39(3).

ทิพย์รัตน์ ธรรมกุล ธีระวุฑ ธรรมกุล ไพโรจน์ พรหมพันธุ์ นิยม ไกรบุญ อรณิชา เบลล์. (2557).

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเยาวชนพื้นที่ชนบท. วารสาร สคร. 5, 20(2).

ทองทิพย์ สละวงษ์ลักษณ์, ธีระวุฑ ธรรมกุล, ทิพย์รัตน์ ธรรมกุล. (2559). การพัฒนาเครือข่ายด้านสุขภาพของชุมชนในการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์. วารสารวิชาการ สคร. 9, 22(1).

ธีระวุฑ ธรรมกุล, ทิพย์รัตน์ ธรรมกุล, วริศา พานิชเกรียงไกร, ไพโรจน์ พรหมพันธุ์. (2559).

กระบวนการ และผลลัพธ์ของการตั้งด่านชุมชน ในการป้องกันอุบัติเหตุทางถนนในช่วงเทศกาล. วารสารวิชาการ สคร. 9 22(2).

ธีระวุฑ ธรรมกุล, ทิพย์รัตน์ ธรรมกุล, ไพโรจน์ พรหมพันธุ์, มะลิ โพธิพิมพ์, ดวงเดือน จันทะโชติ,

ชุติมา วัชรกุล, สรเพชร มหามาศย์. (2559). ประสิทธิภาพของการจัดการปัญหาการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนโดยทีมสุขภาพ ปี 2558. วารสารวิชาการสาธารณสุข, 25(6).

ธีระวุฑ ธรรมกุล, ทิพย์รัตน์ ธรรมกุล, ไพโรจน์ พรหมพันธุ์, มะลิ โพธิพิมพ์, ทองทิพย์ สละวงษ์

ลักษณ์, นิยม ไกรบุญ, อรณิชา เบลล์, สรเพชร มหามาศย์. (2561). การประยุกต์ลอจิก โมเดล (Logic Model) เพื่อพัฒนารูปแบบการดำเนินงานป้องกันและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเยาวชน. วารสารวิชาการสาธารณสุข, 27(3).

5.1 ชื่อ-สกุล นายนิยม ไกรบุญ

ตำแหน่ง นักสังคมสงเคราะห์ชำนาญการพิเศษ หัวหน้ากลุ่มควบคุมโรคเขตเมือง
ที่ทำงาน สำนักงานป้องกันและควบคุมโรคที่ 9 นครราชสีมา กรมควบคุมโรค

5.2 ประวัติการศึกษา

- ป.วิทยาศาสตร์การแพทย์(รังสีเทคนิค) ศิริราชพยาบาล ม.มหิดล ปี พ.ศ. 2532
- วท.บ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลยปี พ.ศ. 2535
- ศส.ม. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปี พ.ศ. 2544
- กำลังศึกษา ระดับปริญญาเอก สาขาวิชานิติศาสตร์ หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิตด้าน
Health Communication มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

5.3 ผลงานตีพิมพ์

ทิพย์รัตน์ ธรรมกุล, ชีระวุช ธรรมกุล, ไพโรจน์ พรหมพันธุ์, นิยม ไกรบุญ, อรณิชา เบลล์. (2557). ปัจจัยที่มีอิทธิพล
ต่อพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเยาวชนพื้นที่ชนบท. วารสาร สคร. 5, 20(2).

ชีระวุช ธรรมกุล, ทิพย์รัตน์ ธรรมกุล, ไพโรจน์ พรหมพันธุ์, มะลิ โพธิพิมพ์, ทองทิพย์ สดะวงษ์ลักษณ์,
นิยม ไกรบุญ, อรณิชา เบลล์, ศรีเพชร มหามาศย์. (2561). การประยุกต์ลอจิก โมเดล (Logic Model) เพื่อ
พัฒนารูปแบบการดำเนินงานป้องกันและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ใน
เยาวชน. วารสารวิชาการสาธารณสุข, 27(3).